

CHALMERS
UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

Catalyzing transition of the Swedish waste regime through niche market initiatives

A case study of a planned recirculation facility in Kungälv

Master's thesis in Industrial Ecology

MIKAELA BENGTSSON
AMANDA KOCK

Department of Space, Earth and Environment
Division of Physical Resource Theory
CHALMERS UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

Gothenburg, Sweden 2018

Catalyzing transition of the Swedish waste regime through niche market initiatives

A case study of a planned recirculation facility in Kungsbacka

Mikaela Bengtsson and Amanda Kock

Master's Thesis in Industrial Ecology

© Mikaela Bengtsson and Amanda Kock, 2018

FRT 2018:03

Department of Space, Earth and Environment

Division of Physical Resource Theory

CHALMERS UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

SE-41296 Gothenburg

Sweden

www.chalmers.se

Tel. +46-(0)31 772 1000

Authors' emails:

aamandakock@gmail.com

mikaelabengtssons@gmail.com

Abstract

Sweden is obliged to enact an upward transition within the waste hierarchy in order to maintain sustainable development and resilient resource efficiency. This research focuses on the viability of implementing tangible waste hierarchy advances through a particular type of recirculation facility which incorporates both collection and retail of municipal solid waste. A case study is conducted in the municipality of Kungsbacka, in which inputs from citizens and municipal coworkers contribute to the parallel literature review and evaluation of reference projects. The hypothesis states that the niche market of the aforementioned waste minimization technology has the ability to work as a catalyst of change to the socio-technical regime that characterizes Swedish waste management of today. The combined results confirm a high interest for circular trade venues among both citizens and municipality officials. They also conclude that stakeholder participation and continuous transparency throughout the planning and operation phase enhance the potential gains from municipal reuse activity. This research will help municipalities who are interested in enacting circular recycling centers but lack sufficient knowledge how to move from initialization to a successful planning process.

Key words

Action research, Kretsloppspark, Municipal solid waste, Participatory planning and design, Sustainable waste management, Sustainable consumption, Technological transition, Waste hierarchy, Waste minimization

Sammanfattning

Sverige behöver förflytta sig uppåt i avfallshierarkin för att säkerställa hållbar utveckling och framtidssäkrande resurseffektivitet. Denna uppsats fokuserar på en konkret typ av avfallsreducering genom att undersöka funktionen samt genomförbarheten för en utvecklad typ av Kretsloppspark som innefattar både insamling och försäljning av avfall som kommunen ansvarar för. Genomförandet inkluderar litteraturstudier, en jämförelse av referensprojekt, samt en fältstudie i Kungsbacka kommun, där insatser från invånare och medarbetare på kommunen bidrar till den sammanfattande analysen. Den ursprungliga hypotesen antar att nischmarknaden för den nämnda avfallsminimeringstekniken har potential att fungera som en katalysator med kapacitet att förändra den sociotekniska regim som numera dominerar avfallsmarknaden i Sverige. Resultatet vittnar om att intresset för cirkulära handelsplatser är stort bland såväl invånare som verkställande kommunrepresentanter. Det påvisar också att genomgående delaktighet och transparens aktörer emellan underlättar för, samt höjer projektkvaliteten under såväl planerings- som driftskede av den tilltänkta etableringen. Förhoppningen är att denna uppsats ska fungera som ett stöd för kommuner som är intresserade av att inrätta en Kretsloppspark, eller en vidareutvecklad variant av densamma - från tankeverksamhet till lyckat verkställande.

Table of Contents

1. Introduction	7
1.1. Background	9
1.1.1. Project description and justification	10
1.1.2. Project aim and objectives	11
1.1.3. Research questions	11
1.1.4. Hypotheses	11
1.2. Limitations	12
2. State of the art	13
2.1. Global challenges	13
2.1.1. Planetary concerns for environment and humanity	13
2.1.2. Linear economies	14
2.2. Sustainable development	15
2.2.1. Sustainable development in policy making	15
2.2.2. Circular economies	16
2.3. Sustainable waste management	17
2.3.1. What is waste?	17
2.3.2. How is MSW managed?	18
2.3.3. Current trends in the reuse business: Will MSW exist in the future?	19
2.4. Technological change	20
2.4.1. Technological transition	20
2.4.2. Socio-technical lock-ins	22
2.4.3. Niche markets as catalysts for change	22
3. Theoretical and analytical frameworks	25
3.1. Theoretical frameworks	25
3.2. Analytical frameworks	25
4. Context	27
4.1. National waste management in Sweden	27
4.1.1. Basic national waste statistics	27
4.1.2. Political legislations, environmental targets and municipal responsibilities	29
4.1.3. Municipal MSW management in practice	30
4.1.4. Reuse activities connected to ÄVCs in practice	32
4.1.5. Current status and development potential of national MSW management	38
4.2. Local waste management in the Kungsbacka region	40
4.2.1. MSW collection points	40
4.2.2. MSW statistics	41
4.2.3. Sustainability goals and visions of local authorities	41
4.2.4. ReFa in Kungsbacka: Case study background	43
5. Methodology	45
5.1. General approach	45

5.2. Previous research: Lessons learned	47
5.3. Action research: Case study in the municipality of Kungsbacka	47
5.3.1. Citizen survey	47
5.3.2. Semi-structured interviews	49
5.4. Demarcations	51
6. Empirical work: Application of methods to case study	52
6.1. Analysis: Citizen survey	52
6.1.1. Purchasing patterns.....	53
6.1.2. Selling patterns.....	56
6.1.3. Reuse patterns	59
6.1.4. Summary of survey results	63
6.2. Analysis: Semi-structured interviews.....	65
6.2.1. Driving and restraining forces	66
6.2.2. Expressed needs	73
6.2.3. Workshop	78
6.2.4. Summary of interview and workshop results	81
6.3. Evaluation: Comparative findings.....	83
6.3.1. Citizen survey versus Semi-structured interviews	83
6.3.2. Knowledge diffusion over time.....	84
7. Discussion	86
8. Conclusions	91
9. References	94
10. Appendices.....	101

Table of Figures

Figure 1.1: ÅVS. (Stockholm Vatten & Avfall, 2017)	9
Figure 1.2: ÅVC. (Tuna Entreprenad, 2017)	9
Figure 1.3: Manned collection point with reception hall at the ÅVC. Retail at another location away from the ÅVC. (Degermyrans ÅVC, Skellefteå)	10
Figure 1.4: Unmanned collection point at the ÅVC. Retail at another location away from the ÅVC. (Kejsarkullens ÅVC, Hultsfred)	10
Figure 1.5: Manned collection point with reception hall at the ÅVC. Retail on site. (Kretsloppsparken Alelyckan, Gothenburg)	10
Figure 1.6: Manned collection point with reception hall at the ÅVC. Retail on site. (ReTuna, Eskilstuna)	10
Figure 2.1: Atmospheric CO ₂ levels over time. (NASA, 2017)	14
Figure 2.2: Sustainable Development Goals specifically related to thesis subject. (UN, 2015) ...	16
Figure 2.3: Waste streams within the MSW fraction. (Institute for Global Environmental Strategies, 2013)	18
Figure 2.4: The waste hierarchy (adapted from the Waste Framework Directive: EC, 2015)	18
Figure 2.5: Local reuse at "Guldminen". (Guldminen, 2017)	20
Figure 2.6: Three phases of technology development, adapted from Gröbler (1998)	21
Figure 2.7: The Multi-Level Perspective. (Geels, 2002)	23
Figure 3.1: Action Research.	26
Figure 3.2: The Reed model. (Reed et al., 2009)	26
Figure 4.1: The total annual waste generation in Sweden and treatment procedures for MSW. .	27
Figure 4.2: Sweden's position in the waste hierarchy for MSW. (Avfall Sverige, 2015)	28
Figure 4.3: Brief overview of the legislative landscape related to municipal MSW management.	30
Figure 4.4: Unmanned collection point at the ÅVC. Retail located away from the ÅVC. (Kejsarkullens ÅVC, Hultsfred)	31
Figure 4.5: Manned collection point with reception hall at the ÅVC. Retail at another location away from the ÅVC. (Degermyrans ÅVC, Skellefteå)	31
Figure 4.6: Manned collection point with reception hall at the ÅVC. Retail on site. (Kretsloppsparken Alelyckan, Gothenburg)	31
Figure 4.7: Frequency of reuse activity at Swedish ÅVCs. (Avfall Sverige, 2017)	31
Figure 4.8: Geographical spread of Kretsloppsparkar in Sweden.	33
Figure 4.9: Research specific DPSIR of global cause-effect scenarios in relation to municipal waste management potential.	39
Figure 4.10: Existing ÅVCs in the municipality of Kungsbacka.	40
Figure 4.11: Location of the municipality of Kungsbacka in Sweden.	43
Figure 5.1: Reed methods used in this thesis, adapted from Reed et al. (2009).	45
Figure 5.2: Illustration of methodological research structure.	46
Figure 5.3: DPSIR definitions.	47
Figure 5.4: Catchment area of target group.	48
Figure 5.5: Snowball sampling.	50
Figure 7.1: Elaborated DPSIR	90

Table of Tables

Table 4.1: Quantitative comparison of existing Kretsloppsparkar.	33
Table 4.2: The local MSW collection in 2015. (Kungsbacka kommun, 2016)	41
Table 6.1: List of interviewees.	65
Table 6.2: List of workshop attendees.	78

Authors

The authors of this thesis are Amanda Kock and Mikaela Bengtsson. Amanda has a Bachelor degree in Civil Engineering, whereas Mikaela has a Bachelor degree in Architectural Engineering. The content of this Master thesis correlates to the sciences of Industrial Ecology, with the same name as the Master program both finalized at Chalmers University of Technology.

Acknowledgements

We would like to express our deepest gratitude to our supervisor Marco Adelfio, for his continuous support and constructive critique. Moreover, we wish to thank Martin Ahrin-Larsson for his supportive role at Miljöbron, and Isabel Ordoñez who pushed us in the right direction during the initial phase of action research. Our grateful thanks extend to the survey participants and interviewees, as well as to the coworkers at the municipality of Kungsbacka, for their consistent openness and valuable contribution to the research. A special thank you goes to Erik Wikstrand who invited us to the Technical Administration and served as our supervisor in the local context of Kungsbacka.

Reading instructions

This is an academic thesis written within the division of Space, Earth and Environment at Chalmers University of Technology. It is primarily targeting Swedish municipalities in their continuous work of finding tangible ways of implementing more sustainable waste management strategies.

Abbreviations and explanations

EC	European Commission
EEA	European Environmental Agency
EU	European Union
FTI	Förpacknings- och Tidningsinsamlingen AB
GR	Göteborgsregionen
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
MLP	Multi-Level Perspective
MSW	Municipal Solid Waste
NASA	National Aeronautics and Space Administration
ReFa	Recirculation Facility
SEK	Swedish currency, crowns
TT	Technological transition
VGR	Västra Götalandsregionen
WCED	World Commission on Environment and Development
WEEE	Waste Electrical and Electronic Equipment
ÅVC	Recycling Center
ÅVS	Recycling Station

1. Introduction

“It is a big challenge to establish sustainable waste management and efficient resource use of natural resources, all in the light of increasing consumption levels and global, transnational trade.” (Naturvårdsverket, 2012: p. 116)

Sustainable waste management practices have recently acquired a strategic role in the implementation of measures to tackle climate change and absorb the demands of the growing world population (EC, 2010). In order to secure a sustainable future for the following generations, it is crucial to find and to implement consumer friendly ways to recycle, reuse and most importantly to reduce waste production.

From a global outlook, Sweden is often regarded as a leading nation in terms of sustainable waste management and climate change mitigation. The Swedish Environmental Protection Agency recognizes that the national waste sector has progressed significantly, but continuous upgrade must be prioritized in the years to come (Naturvårdsverket, 2012). The improvement potential for the Swedish waste management market is immense, and as long as Swedish consumption creates a demand for further resource extraction as the waste generation increases, there is reason to work pro-actively for increased resource efficiency in the Swedish society.

The waste hierarchy entails the establishment of a priority order of various waste management procedures, and is widely used in waste directives and legislations all over the world. The ultimate goal of the waste hierarchy is to reduce waste loads and prevent resources from becoming waste in the first place. It theorizes recycling, reusing and reducing as far better management procedures than recovery and landfill (EC, 2016). In order to achieve absolute reductions in material output, however, the waste hierarchy must be placed in a context of ‘how-to’ in terms of concretizing upward movement. Normally, quantitative reduction targets are set, but the strategy of how to reach that target often remains untold.

Incineration, or recovery, is by far the most common way to treat municipal solid waste in Sweden today. Since the landfill ban was enacted in 2002, most municipalities have developed a broad and renowned infrastructure based on this premise (RVF, 2003). Therefore, the Swedish waste management sector relies heavily on the symbiosis between waste incineration and energy recovery, which correlates to the second lowest priority of waste hierarchy out of five (Corvellec et al., 2012). Moreover, there is a paradox in the sense that the larger amount of waste that becomes recycled, reused or reduced, the less material becomes available to power the nation’s widespread incineration plants. This leads to an overcapacity which acts as a trigger for importing waste from neighboring countries. Accordingly, we argue that Sweden is in the middle of a waste management lock-in (institutional, technological, cultural and material), in which different practices compete with each other to secure national waste volumes.

Well-established waste recovery regimes, like the Swedish example described above, can prohibit more sustainable forms of waste management to gain market shares. Vice versa, upward steps along the waste hierarchy may also pose a possible threat to the ruling structure. In order to break out of the prevailing regime, one potential catalyst for such a socio-technical unlock, is the implementation of niche markets.

Niche markets, as emerging technologies in waste management, may potentially produce a change in the current regime if investing consumers are willing to participate and engage, prior to optimized organization and output standards. In such scenarios, early adopters can provide the learning diffusion and the scaled economy needed to generate a future breakthrough on the market. One possible emerging niche market related to the Swedish waste management sector of today is the Recirculation Facility, which later will be referred to as ReFa in this paper. This could be observed as specific niche market that adapts a value-based conception of waste in relation to given recycling centers. It is a niche that concretizes a potential how-to with regards to waste hierarchy implementation, within a framework that focuses on resource productivity and social welfare.

Sustainable waste management in general, and ReFas in particular, constitutes a relevant topic for a Master thesis at Industrial Ecology 2017 due to several reasons. To begin with, they address climate mitigation and the necessity of closing material loops in society due to the environmental effects of resource drainage in the ecosystem. A more circular approach to waste management also benefits societal and ethical regards. Moreover, the subject serves as a hot topic in the national agenda as the Swedish Government launched an enquiry in 2017 which analyses new policy instruments. The outcome proposes a set of legislation changes to be enacted which would give municipalities more authority when it comes to promotion of increased utilization and reuse of products and pro-active waste prevention in practice (Alterå, 2017).

1.1. Background

Municipalities in Sweden are required to collect Municipal Solid Waste (MSW), and thus expected to provide local community with accessible waste collection points. This thesis will address four different types of collection facilities, namely: The Recycling Station (ÅVS), the Recycling Centre (ÅVC), the “recycling park” (Kretsloppspark), and the Recirculation Facility (ReFa).

In general, there are two types of municipal collection facilities which assure collection of MSW. The minor, more local, version is referred to as an ÅVS, and commonly serves the everyday MSW disposal of fractions such as combustibles, bio-waste, and small-size packaging, administered by the Swedish Packaging and Newspaper Collection Service (Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB, (FTI)). The other type of facility, the ÅVC, is larger and broader in scope. The conventional ÅVC is often, but not necessarily, located in a more industrial setting where trailer cars and trucks have easy access, and where bulkier and potentially hazardous waste can be disposed. Figure 1.1 and 1.2 depict an ÅVS and ÅVC, respectively.

Figure 1.1: ÅVS.
(Stockholm Vatten & Avfall, 2017)

Figure 1.2: ÅVC.
(Tuna Entreprenad, 2017)

The Swedish term Kretsloppspark is a commonly used notion for a conventional ÅVC where partial waste fractions are sorted out and/or prepared for some kind of further reuse. Below are four examples of different facilities that are labelled as a Kretsloppspark.

This research will focus on establishments like those described in the Figures 1.5 and 1.6 below, as they represent an emerging type of recycling facilities in Sweden. In this document, these types of establishments will be referred to as ReFas.

A ReFa is a generic denomination, used in this thesis, to describe venues where a conventional ÅVC is linked to on-site retail of reused items. The ReFa represents an evolution of the rather abstract concept of Kretsloppspark, and is hereby defined as “a place-bound collection point at which a manned ÅVC cooperates with established retail of restored or upcycled goods”.

By managing waste in new contexts and evidently closed loops, ReFas constitute a resource efficient platform for tangible and visible material cycles. This progressive alternative to the conventional ÅVC commonly demands a greater investment of resources from the municipality. In return, it results in increased reuse flows and positive public responses (Palm et al., 2012). In Sweden, few ReFas have been implemented so far. The concept of ReFas is a hot topic of today within several municipalities and constitutes a subject of lively debate among national interest organizations and municipalities.

Figure 1.4: Unmanned collection point at the ÅVC. Retail at another location away from the ÅVC. (Kejsarkullens ÅVC, Hultsfred)

Figure 1.3: Manned collection point with reception hall at the ÅVC. Retail at another location away from the ÅVC. (Degermyrans ÅVC, Skellefteå)

Figure 1.5: Manned collection point with reception hall at the ÅVC. Retail on site. (Kretsloppsparken Alelyckan, Gothenburg)

Figure 1.6: Manned collection point with reception hall at the ÅVC. Retail on site. (ReTuna, Eskilstuna)

1.1.1. Project description and justification

There is a knowledge gap concerning municipal opportunities on how to facilitate MSW minimization and still, questions remain if the implementation of ReFas can work as a changing factor on the Swedish waste market. This thesis will therefore investigate the potential use of ReFas as accentuated niche catalyzers for the enactment of more resource effective standards within the Swedish waste management sector. The empirical work will be based on a case study, deriving from an ongoing project pre-study in the municipality of Kungsbacka.

In 2011, the municipality of Kungsbacka commissioned a pre-study to investigate the potential of building a Kretsloppspark in the community. No specifications of content or order of magnitude were raised as prerequisites, at the time. The pre-study was launched, however, and since then it has taken many turns back and forth within the municipal administration. Despite longer time lapses of dormancy, the case is now back, however, on the present agenda. Last year, in 2016, a consulting firm presented an enquiry of needs to the Technical Administration (Teknikförvaltningen), which currently is held responsible for the continued pre-study commission. The project is still undefined, but many officials at the Technical Administration recognize the large potential which lies in the ReFa concept.

The case study of Kungsbacka takes on where previous research and engagements faded out or came to an end. At an invitation from the Technical Administration of Kungsbacka municipality,

the authors of this thesis will work as external change agents in order to decipher and summarize different perspectives and regards concerning the planning phase and the implementation viability of a ReFa in the municipality of Kungsbacka.

1.1.2. Project aim and objectives

The overall aim of this thesis is to deepen the understanding of the current and future position of ReFas in the Swedish society. The scope includes four main objectives:

- O1 To identify what characterizes the term Kretsloppspark, and further explore the market of existing ReFas in Sweden.
- O2 To conduct a case study of the ongoing ReFa initiative in the municipality of Kungsbacka.
- O3 To present a transferable set of recommendations to the municipality of Kungsbacka concerning potential strategies for enacting a ReFa.
- O4 To verify if the implementation of ReFas can provide an alternative 'how-to' in terms of concretizing upward transition in the waste hierarchy.

1.1.3. Research questions

In order to achieve the project aim, four research questions are formulated and connected to each of the objectives presented in subsection 1.1.2.

Objective 1 correlate to Research Question 1:

- RQ1: What is the status of municipal reuse activity at ÄVCs in Sweden today?

Objectives 2 and 3 are linked to Research Questions 2 and 3:

- RQ2: What types of municipal services can constitute an attractive mix of activities and urban functions aiming to attract and engage citizens in MSW minimization?
- RQ3: What types of arguments and processes are essential when planning for a municipal ReFa?

Objective 4 is linked to Research Question 4:

- RQ4: How and to what extent can ReFas function as unlocking catalysts to the Swedish waste management regime?

1.1.4. Hypotheses

The hypotheses are based on reflective reasoning on the main objectives, topics and predicted action research findings prior to the start of the case study.

- H1 Kretsloppspark is a term widely used for ÄVCs in various contexts and does not have a clear definition.
- H2 The niche market of ReFas has the potential to generate profound changes in the Swedish society and the national waste regime, particularly through knowledge diffusion and initiation of circular resource loops and sustainable consumption alternatives.
- H3 In order for a municipality to launch a successful ReFa project, participatory development during planning and design phases is key, both internally and in the cooperation with citizens and external parties.

1.2. Limitations

The project limitations listed below are given as prerequisites and cannot be reconfigured.

- Time
The time assigned for the total project is 20 weeks. The limited time frame urges quick decision-making and fast communication with external stakeholders and coworkers at the Kungsbacka municipality. It is naive to believe, however, that the action research process will turn out ideal in terms of the number of stakeholder interactions and conducted interviews, for example. The limited time frame also diminishes the possibilities for reflection.
- Place
The case study is conducted within a specific context which geographically is situated in Kungsbacka municipality. The aim for the research as a whole, however, is that the transferability of the concluding remarks will remain high.

2. State of the art

This chapter summarizes literature and previous studies which are relevant for the topic of the thesis. It starts with a short review of the current discussion on global challenges and continues with a briefing on the appearance of sustainable development in global policy making. At the end of the chapter, a set of key concepts will be introduced and elaborated on.

2.1. Global challenges

The following section introduces a brief overview of the current planetary concerns and the problematic effects related to linear economies.

2.1.1. Planetary concerns for environment and humanity

Climate has never been static on Earth. In retrospect, the global average temperature levels have fluctuated significantly on all time scales (IPCC, 2007). The past 11'700 years, however, have been unusually stable and scientists refer to this era of relative environmental stability as the Holocene (Steffen et al., 2015). The Holocene has enabled civilizations to settle, develop and thrive as never before, under conditions for which the Earth system has maintained in balance.

Past climate alterations have been caused by natural phenomena. Without pressure from humans, Holocene was expected to continue for at least several thousands of years (IPCC, 2007). When society was transformed by the industrial revolution, however, so did the potential beginning of the end of the Holocene. Today, society is dominated by industrial processes, and the exploitation of the vast but limited fossil fuel stock on Earth has fueled rapid societal changes with substantial effects on the living environment (Ponting, 2007). Industry, as we know it today, is a term for using raw materials in production and manufacturing of goods in connection to economic activity (Brattbø, 1997), and during the past 250 years, industry has developed immensely alongside transforming societies, world wars and technology development (Brattbø, 1997). Human actions have become the main driver of global environmental change, and this new era is called the Anthropocene (Rockström et al., 2009).

Concrete evidence of climate change is provided by observations of land, oceans, atmosphere and cryosphere (Pachauri et al., 2015). A renowned indicator of measurement of climate change and global warming is the concentration of greenhouse gases in the atmosphere. The atmospheric CO₂ trajectory, for instance, is pushing record high levels compared to statistics regarding the past half-million years (IPCC, 2007). This sudden shift has proceeded exceptionally fast simultaneously as the global average temperature increases at an alarming rate. The IPCC affirms that human influence on the climate system is responsible for the recent development, and suggests that the underlying drivers are directly linked to the industrialization and continuous economic and population growth (Pachauri et al., 2015). Figure 2.1 below illustrates the historic fluctuation of atmospheric CO₂ levels, 400'000 years from now until today.

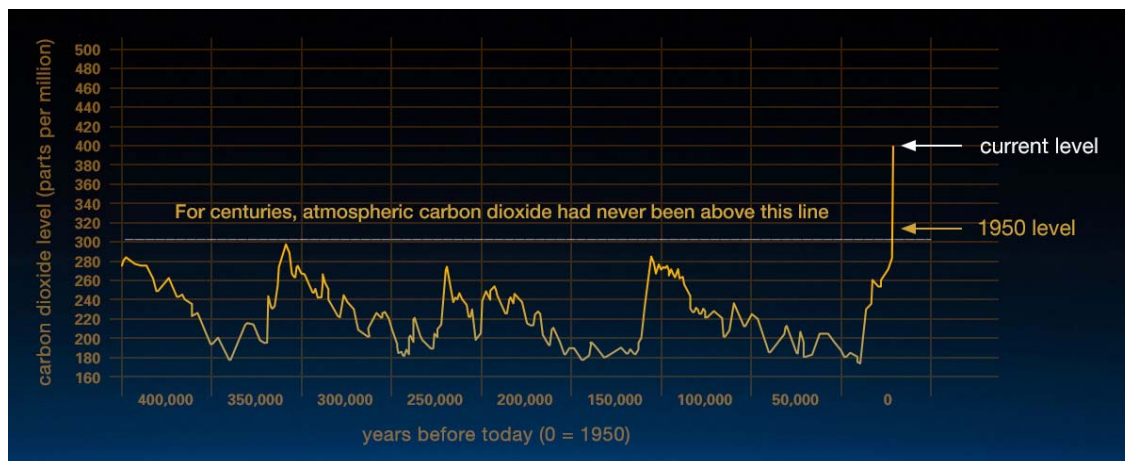

Figure 2.1: Atmospheric CO₂ levels over time. (NASA, 2017)

The Earth system relies on stable levels of atmospheric substances. Stability creates resilience and an immense buffer capacity. If perturbing this balance, however, threshold effects may occur with unknown effects as a result (Alterå, 2017). In an article written by Rockström et al. (2009), a joint venture of environmental specialists and researchers, presents and explores the “safe operating space” for humanity. This article includes a science-based risk analysis related to human intervention of the Earth system at the planetary scale. It aims to identify and define the environmental thresholds within which humanity can operate on a safe basis. Nine so called “planetary boundaries” are outlined as critical and two of these, “climate change” and “biosphere integrity”, have the potential to push the Earth system outside the safe operating space (Steffen et al., 2015). This would have an acute influence on the remaining boundaries which, in turn, could lead to a substantial change of the prevailing world context. Rockström concludes that the desirable Holocene is threatened and that the result could be irreversible, which constitutes a threat for environmentally sound societies.

On the same wavelength, in a report published by the American Association for the Advancement of Science (AAAS, 2014: pp. 15–16), the authors write: *“Pushing global temperatures past certain thresholds could trigger abrupt, unpredictable and potentially irreversible changes that have massively disruptive and large-scale impacts. At that point, even if we do not add any additional CO₂ to the atmosphere, potentially unstoppable processes are set in motion. We can think of this as sudden climate break and steering failure where the problem and its consequences are no longer something we can control.”*

2.1.2. Linear economies

Conventional production methods have left previous traditions of craftsmanship behind and moved towards a quantitative production focus, deliberately aiming for maximum economic yield (Brattbø, 1997). Primary raw materials are extracted from Earth and transported to factories for manufacture. When the products are completed, they are distributed to end-consumers who demise the process when the product is broken or finished as they discard the products as trash. This is referred to as the take-make-dispose model of linear economies which represents a basis for the exponentially growing world economy of industrialized countries (Alterå, 2017). The take-make-dispose model has stimulated remarkable regional welfare increases, but the global distribution is unbalanced. 75% of all natural resources on Earth are used by the richer 20% of the world’s population (Brattbø, 1997).

The take-make-dispose model is regarded as incompatible with ecological concerns, as conventional linear production processes do not correlate with the Earth system, as mentioned in Subsection 2.1.1. (Alterå, 2017). Moreover, the linear economy entails significant resource losses and increases the risks to resource scarcity, volatility, price squeezes and supply disruptions (Ellen MacArthur Foundation, 2013).

In linear economies, the price of a product does not take negative external costs into consideration (Alterå, 2017). Since nature is owned by no one, it is easy to overlook the cost of environmental degradation in product pricing. Ecosystem services, such as providing food and nutrients, are perceived as free and therefore the economy does not add a cost for destroying them. The insufficient comprehension of such basic preconditions is problematic and leads to underestimation of consequences (Broman and Robért, 2017). For instance, natural disasters caused by unbalanced ecosystems could spur large financial impacts damaging society during the repercussions of these events.

2.2. Sustainable development

This section will focus on sustainable development in policymaking and the desired shift towards more circular economic standards. The following sentence, composed by Speth in 1989, has almost lived through 20 years. Despite the time lapse it is still as valid: *“There is no great mystery about what must be done. What does remain a great mystery is how we get on that path.”* (Speth, 1989: p 16)

2.2.1. Sustainable development in policy making

Environmental awareness is a relatively recent addition on the societal agenda. It was not until the 1960s, and the rise of the Environmental Movement in the US, that environmental policy, laws and regulations started to frequent global politics (Speth, 1989).

Sustainable development was introduced and coined as a concept in the political agenda in 1987, when the United Nations (UN) and the World Commission on Environment and Development (WCED) launched a publication called *Our Common Future*, also known as the Brundtland Report, in which alternative development paths were elaborated on (Jarvie, M.E., 2016). The report attempted to understand the interconnections between environmental problems, social equity and economic growth, and proposed a number of policies that integrated all three dimensions. Moreover, it defined sustainable development as: *“meeting the needs and aspirations of the present generation without compromising the ability of future generations to meet their needs”* (Brundtland, 1987: p 292). The concluding remarks in this document emphasized the insufficient development of environmental policy at that time, when taking into consideration the seriousness of the matter.

Five years later, in 1992, the Earth Summit in Rio de Janeiro resulted in an action plan for the UN with regards to sustainable development (UN, 2017). As a non-binding international agreement, Agenda 21 outlined global strategies on how to intervene with the environment as sound as possible. Although it was marked as a revolutionary breakthrough in the environmental politics, Lucena and Gummer (2012) argue that Agenda 21 has not reached its intended level of success, as scientific indicators continue to aggravate simultaneously as the extraction of natural resources maintains. They mention a couple of arguments behind their reasoning, including: the lack of supportive domestic legislations, the lack of audits on specified targets, and the lack of policy translation into the linguistics of finance and treasury. As a result, most societies are still governed by conventional economy models and take-make-dispose regimes.

In 2015, an updated version of the report on planetary boundaries was published as a tool for decision-makers who opt for progressive and sustainable global policy making (Steffen et al., 2015). Moreover, the UN launched a set of Sustainable Development Goals (SDG) as part of the 2030 Agenda for Sustainable Development (UN, 2015). This universal agenda consisted of 17 goals and 169 targets, which sought to realize the human rights in balance with the three sustainable development areas (once outlined by Brundtland in *Our Common Futures*).

Four of these goals specifically related to resource efficiency and are connected to the subject of this thesis, namely: “*Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all*”, “*Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation*”, “*Make cities and human settlements inclusive, safe resilient and sustainable*”, and “*Ensure sustainable consumption and production patterns*”. These goals, and a selection of their respective targets, are shown in Figure 2.2.

Figure 2.2: Sustainable Development Goals specifically related to thesis subject. (UN, 2015)

The 2030 Agenda clearly states that all member nations should opt for incorporating the SDGs into their respective governance. Still, sustainable development is difficult to pragmatize, or utilize in concrete situations. Even though problems such as poverty and biological degradation are recognized, Broman and Robért (2017) argues that the misunderstanding of their origin widely leads to insufficient problem solving and thus, to the failure of sustainable solutions. Consequently, the true causes often remain “hidden” (Alterå, 2017). The roots of the problems are interlinked mechanisms that have dismantled important social and ecological structures during a longer period of time. Although such sustainability issues are in need for acute measures, concrete action is usually procrastinated. Pachaura et al. (2015: p. 31) emphasizes the complexity of acting on sustainability issues and the necessity of engaging in a proactive approach: “*Delaying global mitigation and actions may reduce options for climate-resilient pathways and adaptation in the future. Opportunities to take advantage of positive synergies between adaptation and mitigation may decrease with time, particularly if limits to adaptation are exceeded.*”

2.2.2. Circular economies

As a response to the unsustainable take-make-dispose model of linear economies, the environmental economy sector has developed an alternative, more circular approach to economic activities. In the field of industrial ecology, circular economy is recognized as a path that reduces the environmental sink due to its effective way of minimizing virgin resource extraction for economic activity (Andersen, 2006). Specific approaches, such as the notions of cradle-to-cradle and blue economy, have contributed to a continuous development of the concept (Sherwin, 2013).

Circular economies recognize the need for closing the material loops in society. Brattbø (1997) argues that internalizing of environmental externalities is necessary in order for the industry to fully comprehend the impact of its activities, and several means of implementation have been suggested over the years. He continues by referring to a set of generic strategies that are in line with circular economy thinking and reformation of industrial production strategies. These include: “Close process cycles” meaning reuse and recycle in order to reduce the environmental degradation through conventionally produced goods, “Reduce fossil fuels for energy production”

as a mean to strive for energy conservation, “Improve product qualities” in order to extend their lifetime spans which in turn lessens the demand for new production lines, “Reduce transportation miles” in order to minimize logistic related pollution and strive for local production settings, “Redesign” products and production systems, and “Transform” consumption patterns and lifestyle habits (Brattbø, 1997: p. 10).

In practice, however, circular economies can be difficult to establish or gain access to. In 2015, the European Commission (2015: p. 1) presented an action plan for adopting circular economy: *“The transition to a more circular economy, where the value of products, materials and resources is maintained in the economy for as long as possible, and the generation of waste minimized, is an essential contribution to the European Union's (EU) efforts to develop a sustainable, low carbon, resource efficient and competitive economy. Such transition is the opportunity to transform our economy and generate new and sustainable competitive advantages for Europe”*.

In line with the notion of required value maintenance, Alterå (2017) suggests that the main problem of linear economies does not lie in the vanishing of natural resources, but in the mix of these resources and in the creation of compounds with lost economical values. In order to maintain, or even create product value, the Ellen MacArthur Foundation (2013: p. 16) presents four principles which take advantage of the price difference between virgin resources and already extracted ones. The first principle, “Power of the inner circle”, aims to minimize the need for reconfiguration as a product is ready for reuse. By empowering the inner product circle, the potential savings in terms of material costs, capital, labor, energy, water, toxic substances and emissions become embedded in the product. The second principle, “Power of circling longer”, aims to prolong and/or maximize the product cycle. The longer the cycles, the lower material costs and labor needed for creating a new product. Thirdly, “Power of cascaded use”, aims to diversify the reuse implementation and transform the product to become more useful in other parts of the value chain than its original product setting. At last, “Power of pure inputs”, refers to the great benefits of securing pure and uncontaminated material streams. Collection and redistribution efficiency increases simultaneously as the product quality and material productivity becomes higher.

2.3. Sustainable waste management

This section highlights various waste management factors in society. The increasing world population in combination with urbanization and an increasing amount of nations with economic growth have generated a steady increase of global waste volumes during the past decades. There is a strong connection between high welfare, high consumption volumes, and increasing waste generation (Ellen MacArthur Foundation, 2013). This association spurs an increased competition for resources simultaneously as the Earth's finite deposits decrease. Consequently, it could be argued that waste management is one of the largest environmental concerns in today's society (Demirbas, 2011).

2.3.1. What is waste?

According to Swedish legislation, waste is defined as “every item or substance that the owner discards or is guilty to discard”. Moreover, everyone has the right to ‘kvittblivning’ (Swe.), which means that everyone is allowed to discard whatever he or she wants to get rid of, regardless of how functional or valuable the item may be. (SFS 1998:808)

This thesis will specifically focus on MSW, which represents the solid waste collected, managed and disposed by or for municipalities. The OECD further clarifies that MSW “covers waste from households, including bulky waste, similar waste from commerce and trade, office buildings, institutions and small businesses, yard and garden waste, street sweepings, the contents of litter containers, and market cleansing waste” (OECD, 2017). As shown in Figure 2.3, there are three waste streams stemming from MSW. This report targets stream “A”, namely: MSW which is managed by municipalities.

Figure 2.3: Waste streams within the MSW fraction.
(Institute for Global Environmental Strategies, 2013)

2.3.2. How is MSW managed?

The continuous increase of MSW generation constitutes a threat to global society (Zapata Campos and Zapata, 2017). Thus, sustainable waste management strategies and increased resource efficiency go hand in hand.

There are five broad types of waste management procedures, and these are weighted in relation to each other in the waste hierarchy. The waste hierarchy first appeared as a concept in 1975, as the EU introduced it as part of European Waste Policy, and indicates an order of preference for actions to reduce and manage waste (Williams, 2015). Today, it is represented by a five-step model, in which the different waste management options are represented in one step each. Upward steps correspond to increasing levels of sustainable waste management and resource efficiency.

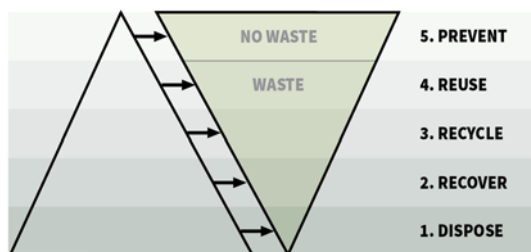

Figure 2.4: The waste hierarchy (adapted from the Waste Framework Directive: EC, 2015)

The ultimate goal of the waste hierarchy is to reduce waste loads and prevent resources from becoming waste in the first place. Figure 2.4 depicts this desired transition of the waste hierarchy, which all member states are bound to enact and follow in their national waste management directives (EC, 2015). Below, the authors are describing the instances following the directive.

The first, and least desirable, step in the waste hierarchy is “disposal” - also known as landfill. Disposal incorporates a pile of waste which is isolated from its surroundings in order to slowly decompose. Severe negative effects have emerged from this type of waste treatment type. Leachate is referred to as rainwater contaminated with chemicals or heavy metals from landfill sites that poses a threat to the groundwater. Another consequence from landfill is methane, a powerful greenhouse gas that released from landfill sites. The second management procedure is “recovery” (or energy recovery by incineration). This method converts the waste it into heat or electricity. The conversion efficiency is low, however, and incomplete burning or leakage of acid gases and dioxins can cause both environmental and health related damages. Thirdly, “recycling” (or material recovery) relates the hierarchy step that provides industry with secondary raw material, such as paper, plastic, metal, glass etc. When using recycled aluminum in new production, for example, 95% of the energy required to produce aluminum from scratch can be spared. The fourth, and second best, step in the waste hierarchy is “reuse”. Reuse incorporates that the product achieves a prolonged life through reparation, restoration or upcycling. The latter means to add value to the product. Reuse saves energy and natural resources that otherwise would have been extracted for conventional production of new products. The fifth, and most

desirable, step in the waste hierarchy is “prevention” (also known as reduction or minimization). Prevention implies the mindset of only taking what you need and is usually incorporated in eco-design and circular economy. (EC, 2010)

In order to achieve absolute reductions in material output, the waste hierarchy must be placed in a context of how-to in terms of concretizing upward transition. Despite the potential diffusion of future waste hierarchy advances, higher recycling rates can be meaningless if the total waste volumes do not decrease. Instead, future MSW management procedures must relate to the enabling of more efficient resource use in everyday lives, which in turn would stimulate new habits and lifestyle choices, rather than to the conventional mindset of physical and static waste management of generated volumes. (Williams, 2015)

Alterå identifies the following key elements which enable the transition from linear to more circular management strategies (Alterå, 2017: p. 79). “Value chains” evolve into “value cycles” for which nutrient loops are closed. Circulatory systems largely depend on shared resources (through mechanisms such as renting, loaning and leasing), and therefore “accessibility” become more valuable than “ownership” simultaneously as the “function” is more important than the “product” itself. With that said, a circular economy does not produce any “waste”, only “resources”, and conventional “consumers” become “users”.

2.3.3. Current trends in the reuse business: Will MSW exist in the future?

The concept of circular MSW management strategies has gained a lot of popularity during the past decades, but is not so often implemented in practice. Historically, circular system solutions have been more frequently appearing in less prosperous parts of the world, where climate change and other direct responses to the conventional economy system tend to create acute problems to solve. The circular market in the Western World is more diffuse, but some examples, such as Kalundborg in Denmark, exist for which entire production systems have been interlinked with each other and material outputs circulate in closed loops. (Källqvist, 2017)

China currently holds a world leading position in promoting circular economy initiatives at large, as the Chinese government stimulates recirculation strategies through policy, legislation and financial measures to leapfrog into a more sustainable economic structure (Mathews and Tan, 2016).

The national market for reused goods is steadily increasing. Second hand and vintage options are not only gaining a broader acceptance among people, they are also perceived as trend-setting and vogue. In today's society, it is regarded as a natural response to donate or sell all kinds of things and product types on the second hand market. Many private actors manage reuse businesses online, on platforms such as Blocket, Sellpy, Byggigen, Recycla and Tradera, but physical venues including flea markets, pawn shops, second hand shops and antiquarians are also popular centers of commerce today. (Naturvårdsverket, 2012)

New reuse sectors are constantly emerging on the market. In the building material sector, Kompanjonen is a private construction material company focusing on reusables. They make revenues simultaneously as they save the environment, and claim that the demand of reused construction materials is much greater than the supply today. Environmentally friendly actions such as buying second hand products in the building sector are recognized by consumers as prestigious choices in Sweden, worth paying more money for than conventional options. (Håkansson, 2017)

In 2015, ‘delningsekonomi’ (sharing economy) was introduced as a new word in the Swedish language. Sharing economy refers to systems in which activities are streamlined into more efficiency through sharing, swapping, hiring or giving away instead of buying and selling on the conventional market. Car and bike pools and swapping holiday homes are such examples. One particular sharing venue for reused goods is Fritidsbanken (the “Spare time bank”), a physical

concept store where sports gear and outdoor equipment is loaned out for free. This library-like concept has proven to be successful, and nowadays, Fritidsbanken is implemented at 60 locations in Sweden. (Språktidningen, 2015)

Gothenburg is recognized as the role model city of sharing economy in Sweden, as number of swap shops, sharing establishments and reuse businesses have gained market share there during the past years. A new type of business model has emerged, which involve private persons who want to sell items from their homes but do not have time or energy to manage the process. Therefore, they hire shelving allowance in physical stores on which they let the business owners display, manage and sell their reusable objects. Eventually, the private person and the business owner split the revenue. Kollaborativ Ekonomi is a network in Gothenburg that promotes access before ownership. One of their founders, Emma Öhrwall, says the following about the current development: *"It's not just a transitory trend. I really believe we'll overcome the ruling system"*. (Pettersson, 2017)

Figure 2.5:
Local reuse at "Guldminen".
(Guldminen, 2017)

An international example related to reuse of MSW at $\dot{A}$ VCs is taken from Copenhagen where their "Guldminen", the Gold mine in English, is promoting circular waste management. It is an $\dot{A}$ VC at which an experimental pilot project has started, incorporating collaboration between 12 separate businesses (gold diggers) and the city's recycling administration. The venue, as shown in Figure 2.5, is marketed as a laboratory arena where resources and raw materials are pushed back into the system through direct recycling and/or upcycling. Guldminen facilitates for old products to gain recognized values during inclusive processes for which a municipal social care taking unit runs the transition from linear to circular waste management approaches. They work through different projects to inspire and innovate ways of reusing the resources that is left on the recycle centers around the city. It is an ongoing experiment, and the trial period comes to an end in December 2018. The project manager at Guldminen says that: *"It's an experiment and we expect it to lead to the emergence of creations that we are unable to imagine at this time"*. (Guldminen, 2017)

2.4. Technological change

This section will introduce a set of parameters relating to technological change. Firstly, the concept of technological transition is elaborated on in short. Subsequently, socio-technological lock-ins and niche markets as potential catalysts for change will be presented.

2.4.1. Technological transition

Technology is evolving faster than ever. As mentioned in Subsection 2.1.1., the emergence of the Holocene enabled a revolutionary transition in human history, as nomads were able settle down and engage in agricultural practices (Ponting, 2007). This technological change is referred to as the First Great Transition, and during the 10000 subsequent years, a slow, but steady, population growth followed. In the nineteenth century, the new-born exploitation of nonrenewable energy sources introduced the Second Great Transition which has fueled rapid societal changes with substantial effects on the living environment.

Still, however, technological development patterns of today remain similar to their predecessors. According to Sandén (2015), technological change happens due to either substitution or extension of prevailing techniques. He identifies the following types of changes: simple

substitution, hybridization, niches, system innovation, new organizational forms, new markets and habits, and radical new combinations.

Technological transitions (TT) can occur in various ways. Most historical breakthroughs, such as the technical diffusions of canals, railways, telegraphs, oil pipelines, roads and gas pipelines, have been bounded to three phases: childhood, adolescence and maturity, which eventually could be followed by two more phases, namely decline and death. Such technological life cycles do not follow a linear cause-effect chain, but rather a stylized S-curve related to product performance and technology maturity over time. (Grübler, 1998)

The childhood phase is characterized by low market share and low production rates, in addition to a diversified stage in terms of technological design. Focus lies on innovation and exploration, whereas the improvements comes mainly from research and development while the market is in a volatile state. In order for any technology to proceed through the growth phase, it requires a sufficient number of early adopters who can provide the learning diffusion and the scaled economy needed to generate continued growth and an eventual breakthrough on the market. If insufficiently many early adopters are willing to invest in the not yet fully optimized technology, the technology might reach a threshold which hinders further development. It is of great importance that production costs and potential risks are reduced in order to gain investors during the adolescence phase. Continuous development and innovation stimulate market growth and create positive feedback loops. The maturity phase is entered as the growth rate of the technology stagnates simultaneously as it experiences declining returns and highly efficient production procedures. (Grübler, 1998)

The technological development curve and the generic market share of different types of users over time are illustrated in Figure 2.6 below.

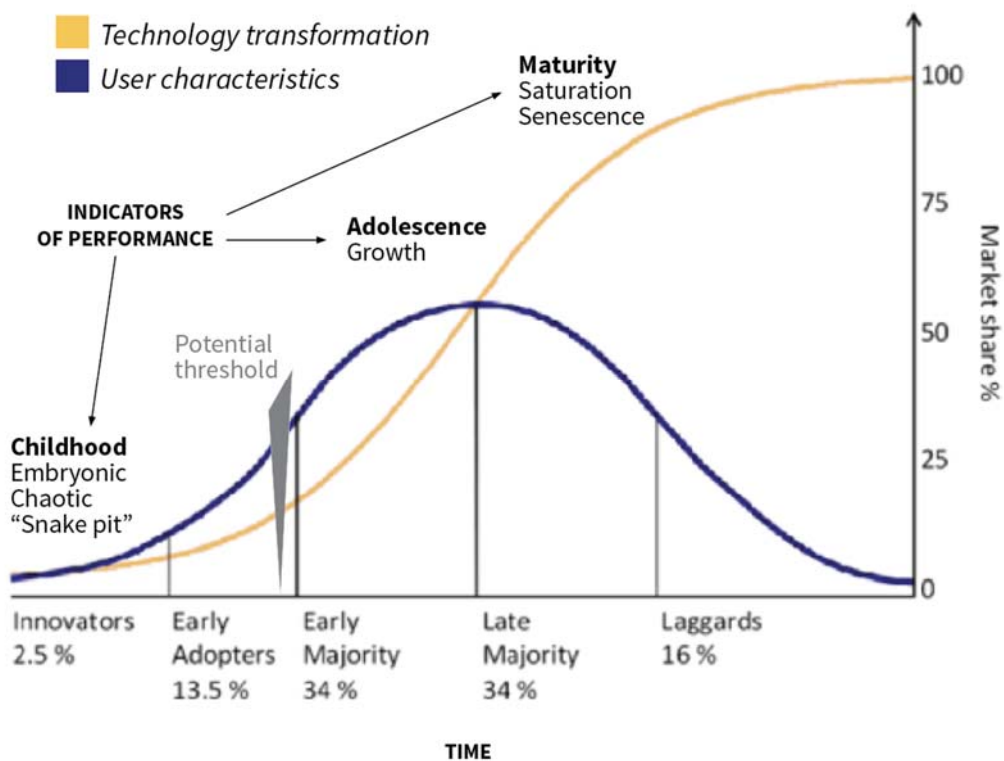

Figure 2.6: Three phases of technology development, adapted from Grübler (1998).

2.4.2. Socio-technical lock-ins

A technology could be understood as know-how embedded in connected subsystems, in which physical, social and informational components are interlinked in a network or infrastructure (Geels and Schot, 2007).

Sometimes, these interconnections become extremely strong, which creates a development stagnation due to so-called socio-technical lock-ins. A socio-technical lock-in appears due to (Sandén, 2015):

- a. Technological interrelatedness
- b. Vested interests
- c. Education and research
- d. Legal frameworks
- e. Bounded rationality and visions

The car technology, for instance, has generated a broad correlation of technological interrelatedness during the past decades. Infrastructure, such as road networks and parking spaces, have developed in parallel to regulations and legislations stipulated by transportation authorities and governments. The car user establishes the cultural meaning of his or her vehicle by continuous norm acceptance in interaction with others and through media coverage and vested interests. Industry adapts to the bounded rationality, which streamlines producers and manufacturers. Altogether, the combination of these activities guides the development towards incremental improvements and co-evolves until it has created a stable lock-in (Geels, 2002), or as Nelson and Winter first defined it in 1982, a 'technological regime'. Rip and Kemp further exploited it in 1998: *"it is the rule-set or grammar embedded in a complex of engineering practices, production process technologies, product characteristics, skills and procedures, ways of handling relevant artefacts and persons, ways of defining problems; all of them embedded in institutions and infrastructures"* (Rip and Kemp, 1998: p. 338).

Changing an existing structure is a complex issue, due to the many factors that oppose new technologies. According to Cowan and Hultén (1996), socio-technical transitions, or a lock-up from the prevailing regime, can emerge from one or a combination of the following actions:

- a. A crisis in the existing technology
- b. Regulation
- c. Technological breakthrough producing a cost breakthrough
- d. Changes in tastes
- e. Scientific results
- f. Niche markets

Moreover, socio-technological transitions require a critical mass alongside social and political recognition and a catalyzing focusing event (Santos et al., 2014).

2.4.3. Niche markets as catalysts for change

In order to understand the potential of transforming a socio-technical regime inherent in niche markets, a broad perspective is necessary (Verbong and Loorbach, 2012). While regimes are characterized by incremental innovations, niches generate innovations of a more radical kind. They can be interpreted as "incubation rooms for radical novelties" (Geels, 2002: p.1261), and are isolated, and therefore protected, from the normal market. New niche inventions are often expensive and cumbersome simultaneously as they have a relatively low technical performance. They create the possibilities of learning diffusion and learning by doing, in addition to the space to build essential supporting social networks. The effect of a successful niche, can be explained through a framework which is called the Multi-Level Perspective (MLP). It includes three levels of contextual environments, in which transition takes place, beginning with niches, moving on to regimes and eventually transforming landscape. (Geels, 2002)

According to Geels, the main essence of the perception of MLP is that all levels affect each other. Multi-level actions can open up for new technologies to enter the market, and a new innovation will only succeed if progress take place within all respective environments. The MLP, which is depicted in Figure 2.6 below, further illustrates how small existing niche networks create the basis for emerging technology initiatives. The small diverse arrows represent varied designs, uncertainty and multiple options for further development. Actors in the niche environment work on radical innovations simultaneously as slow changes occur at the prevailing landscape level. There are no guarantees for niche successes. As mentioned earlier, innovations might fail if not gaining sufficiently many early adopters. If moving upwards, however, the niche becomes increasingly accepted and the innovation breaks free when the upper environment levels creates a “window of opportunity” under which regime tensions or landscape shifts put pressure on the prevailing system (Geels, 2002: p. 1262). Technological transition is not only dependent on particular technology factors and market shares, but is also closely linked to wider simultaneous changes and multiple linkages within the MLP. (Geels, 2002)

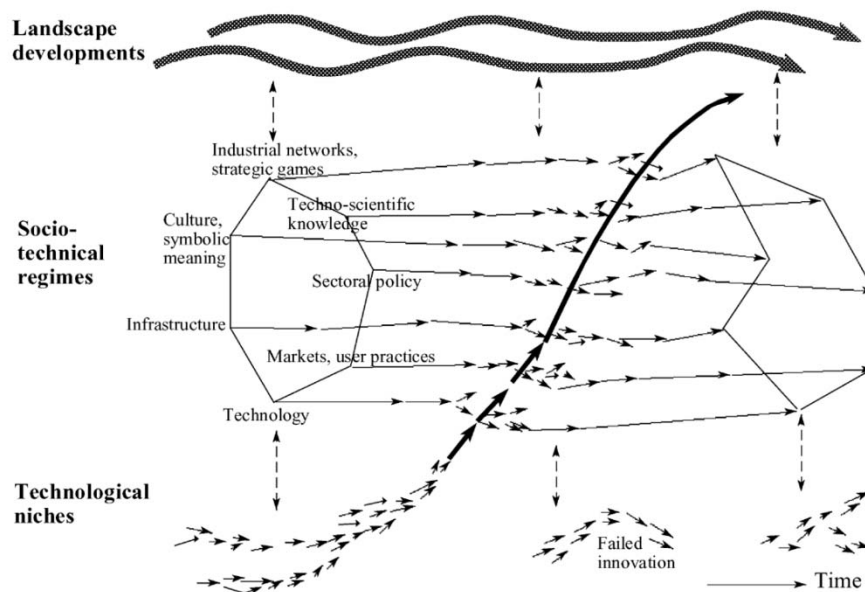

Figure 2.7: The Multi-Level Perspective. (Geels, 2002)

For niche markets to enable a breakthrough in the socio-technical regime, multi-level change is required in combination with variation and flexibility during the childhood phase technological development. When an innovation is initiated, positive or negative feedbacks will start affecting the regime or surrounding landscape as soon as a niche market is launched, and *“these feedbacks can create powerful incentives to move from innovations to applications in niche markets, to gradual initial diffusion and, ultimately, to pervasive diffusion”* (Grübler, 1998: p. 373).

The cost for users in mature technologies is usually low in relation to the high extent of functions these technologies equip society with. For instance, a mobile phone is relatively cheap in comparison to the huge spectrum of services it provides. Thus, it is difficult to introduce new innovations for which the initial cost is high compared to the benefit of the, at the time, immature technology. In other words, society plays a large part in explaining the importance of such breakthrough. On that wavelength, Bijker (1995) stresses the importance of recognizing the essence of a niche technology as the social construction that surrounds it rather than the technology itself.

Among the successful examples of niche markets, the establishment of “zero-emission cars” in California around the millennial shift deserves to be mentioned. The challenge was not to produce the electric car, but rather to develop the surrounding infrastructure including matured batteries, loading stations, user acceptance etc. Another successful niche transition is the evolution of the modern bike (Sandén, 2015).

In the 1860s, the so called high-wheeler dominated the bike sector. The high-wheeler was mainly used by young, male aristocrats who utilized the vehicle for show-off, rather than for comfortable transportation. Moreover, it was difficult to steer which posed a great threat to pedestrians when young, daring people raced through the streets without any breaks. The high-wheeler was expensive and physically inaccessible for many, due to the athletic jump that was required in order to mount it. During the following decades, new bike models were developed alongside each other. In the 1880s and 1890s, the “safety bike” emerged as a niche initiative on the market. By considering the need for safe and easy maneuvering, the safety bike technology gradually gained more market share than its competitors. Young men, still favoring the high-wheeler, regarded the new invention as nonsense, but eventually the safety bike technology matured. Nowadays it is recognized as the ancestor to modern bike designs. (Bijker, 1995)

3. Theoretical and analytical frameworks

The work draws on different frameworks which are described in this chapter below in order to further motivate the scope in which the following theories have been used.

3.1. Theoretical frameworks

New public management

New public management (NPM) is a model for public management that emerged during the 1980s in the UK and USA, that were adopted by a number of OECD countries at the time (Hood, 1991). It encourages privatization and provides tools for the public sector to imitate the private sector in order to move towards profitability and efficiency. In NPM, the citizens are perceived as customers and the focus lies in qualitative service where outputs are premised rather than processes. This management type entails competition as a key function to lower costs and improve standards, where performance is strictly measured. NPM has been merged from two previous existing components: new institutional economics and managerialism. It has received massive critique, both positive and negative. NPM will be referred to later on in Section 6.2. and discussed further.

Circular economy

Circular economy, which was mentioned in Subsection 2.2.2, is noted as a key topic to this research as it can be used as an underpinning theory for this thesis. Circular economy was introduced by the two British environmental economists David Pearce and Kerry Turner in 1990, as they published their articles “Natural resources and environmental economy” (Andersen, 2007). Circular economy aims to interlink all production and consumption processes in closed loops, which contradicts the take-make-dispose model of the conventional linear. The resource base, the resource sink and the life-supporting system of Earth are addressed in connection to economic activities. With that said circular economy is used as a framework that puts an end to waste generation simultaneously as the need for resource extraction is diminished (Persson, 2015).

Technological transitions towards sustainable development

Relating to Section 2.4., the starting point for technological transition originates from a range of research fields where the most prominent are history science, evolutionary economics and technology studies (Geels, 2002). From evolutionary economics, two perspectives demonstrate either paralysis of the ‘technological regimes’ (Nelson and Winter, 1982), or the ability of reaching evolution and the creation of new combinations (Schumpeter, 1934). Geels (2002) further investigates these two views in his reports that further explains the Multi-Level-Perspective as a framework for transitions in complex established regimes connected to sustainable development (Verbong and Loorbach, 2012). Emerging technologies cannot be fully adopted by only markets and users. The infrastructures and networks, politics and legislations along with culture are all necessary components in locking up and create a breakthrough in a locked system. This theory is often used to explain large evolutionary historical breakthroughs such as transition from the horse-wagon to the car, and from water power to the steam engine (Grübler, 1998). Technology can be seen, not only as an artefact, but also as a socio-technical system. Accordingly, the transition theory may be applied to many fields, such as sustainable development as it happens in this thesis.

3.2. Analytical frameworks

DPSIR

The DPSIR framework was created as an extension to the OECD’s Pressure-State-Response model which was developed in 1994 (Levrel et al., 2008). DPSIR is short for: Drivers, Pressures, State, Impact and Response. The framework is adopted by European Environment Agency (EEA) in order to describe the interactions between society and the environment (EE-AoA Glossary), and is often used in environmental studies. This work proceeds from, and is divided according to,

the DPSIR as a base, due to its descriptive ability to illustrate “*relationships between origins and consequences of environmental problems*” (Kristensen, 2004: p. 4). Figure 3.1 illustrates this general cycle for which action research is conducted.

Action research

The action research concept is based on reflective analysis of cause-effect relationships for the development towards a shared vision in the context of a workplace or organization, where social interactions and public participation are key (O’Brien, 1998). The cyclical working methodology: plan, take action, observe, reflect, plan again and so forth, suits problem solving in complex and progressive settings, as it includes continuous layers of iteration, participation and reflection. Upon completion of one action research cycle, the plan is revised based on given observations and reflections, and filled with new insights and perspectives the process begins yet another loop. The participative approach, the continuous iterations and the ‘learning by doing’ element (which appears as people are actively involved as co-researchers who develop their skills simultaneously as they work with solving the problem) differentiates action research from other research methodologies. (Riel, 2017)

Figure 3.1: Action Research.

Reed model

The so-called Reed Model for stakeholder analysis (Reed et al., 2009), works in parallel with action research. The model suggests strategies and means for identification, categorization and analysis of stakeholders aiming to reach a balanced result of stakeholder input. Figure 3.2 illustrates a schematic visualization of the different approaches (rationale) a study can have, the core steps that are involved when performing the analysis (typology) and, the different tools (methods) that can be used to complete these tasks. Depending on research type, one or more methods can be chosen and utilized for each typology step, and some methods have multiple functions.

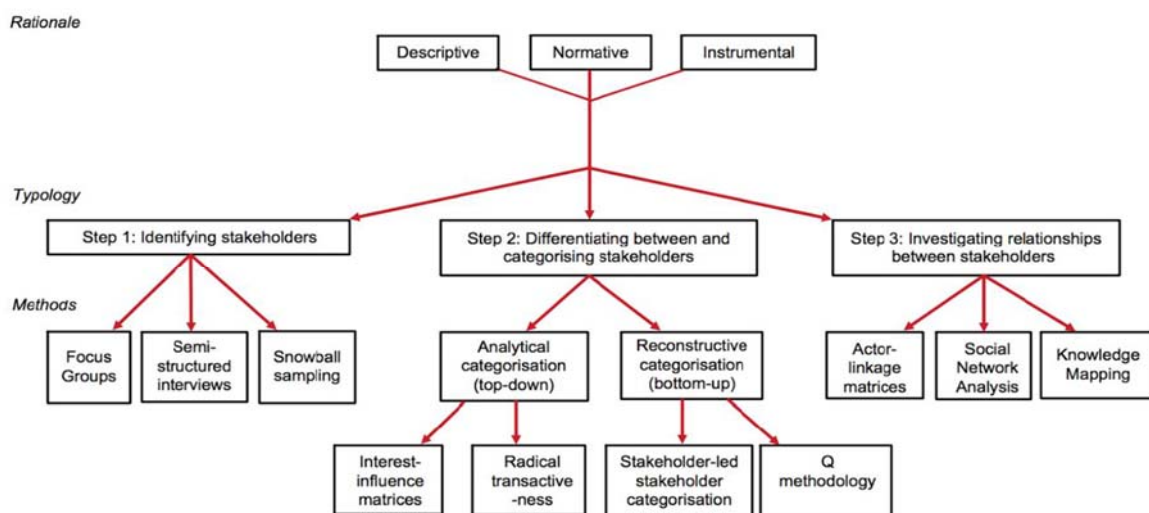

Figure 3.2: The Reed model. (Reed et al., 2009)

Force Field Analysis

Force Field Analysis was established as an analytic tool in the 1940's as the social psychologist Kurt Lewin recognized a need for depicting the influencing forces connected to a given state of equilibrium. It is based on opposite arguments and opinions about forces that drive change and those that resist transition from occurring. The framework has brought significant contribution to social sciences and the psychology sector. It is also used in business contexts as an organizational decision-making tool. (Mindtools, 2017)

4. Context

This chapter frames the topic of the thesis within the Swedish context at different scales. It is analyzed through MSW statistics, relevant legislation, and current municipal practices. Thereafter, the local context of MSW management in Kungsbacka is presented, as well as the background for the intended case study.

4.1. National waste management in Sweden

The Swedish waste management sector has developed tremendously during the past three decades and has a good reputation worldwide. Despite these positive recognitions, it still inherits the potential of becoming far more resource efficient (Naturvårdsverket, 2012).

4.1.1. Basic national waste statistics

Almost 170 million tons of waste are produced in Sweden on a yearly basis. 84 % of this waste derives from the mining business, whereas the rest is connected to other construction, production and service affiliations. The annual generation of MSW amounts to approximately 4.7 million tons, which corresponds to an average waste disposal of around 470 kg per person and year (Avfall Sverige, 2015; Avfall Sverige, 2017). Figure 4.1 below illustrates the national waste volumes in relation to the fraction types. The MSW fraction is complemented with its respective treatment processes.

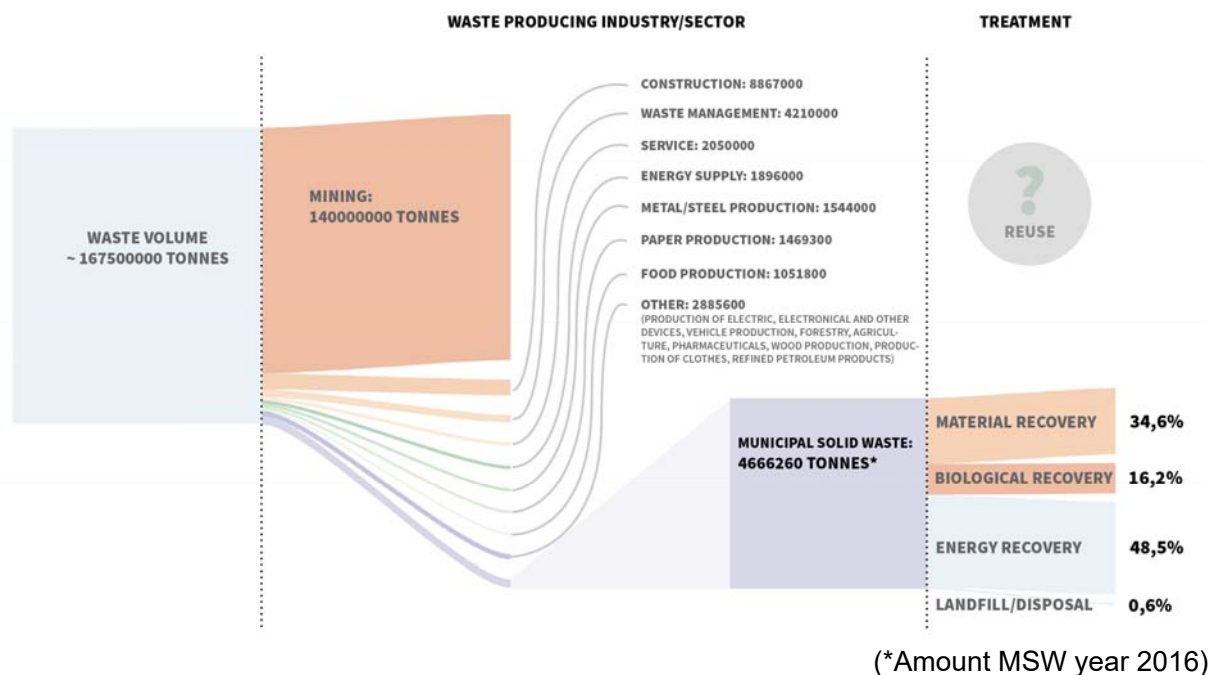

Figure 4.1: The total annual waste generation in Sweden and treatment procedures for MSW.

The generated MSW volumes have experienced a rapid growth during the past decades (Naturvårdsverket, 2012). In the 1980s, each Swede produced an average of 250 kg of MSW per person and year. That number has almost doubled in comparison to the current statistics. Moreover, previous research indicates that the national MSW generation per capita is projected to double once again within the next 10 years if no preventive actions are undertaken (Östblom et al., 2010).

Bigger waste volumes generate higher costs and increased environmental loads from production and consumption, regardless if each ton is managed more proper or not (Naturvårdsverket, 2012). As mentioned in Subsection 2.3.2., advancements in the waste hierarchy could be

ineffectual if the total waste volumes do not decrease (Williams, 2015). With this said, overall MSW management improvements might not show in the waste hierarchy position when taking the absolute MSW generation into consideration. Figure 4.2 illustrates the historical progress of Sweden's generic position in the waste hierarchy. The two movement indicators, F1 and F2, are calculated based on continuous statistics of treated MSW volumes. In addition, F2 also takes into consideration the increased MSW volumes in the Swedish society. All MSW amounts that transcend the 1994 scenario lower the position value with the same estimates as waste prevention raises the position value. The Y axis represents the positioning in the waste hierarchy, ranging from 0 to 100, where 0 is the lowest score and 100 accounts for complete circularity and full MSW prevention.

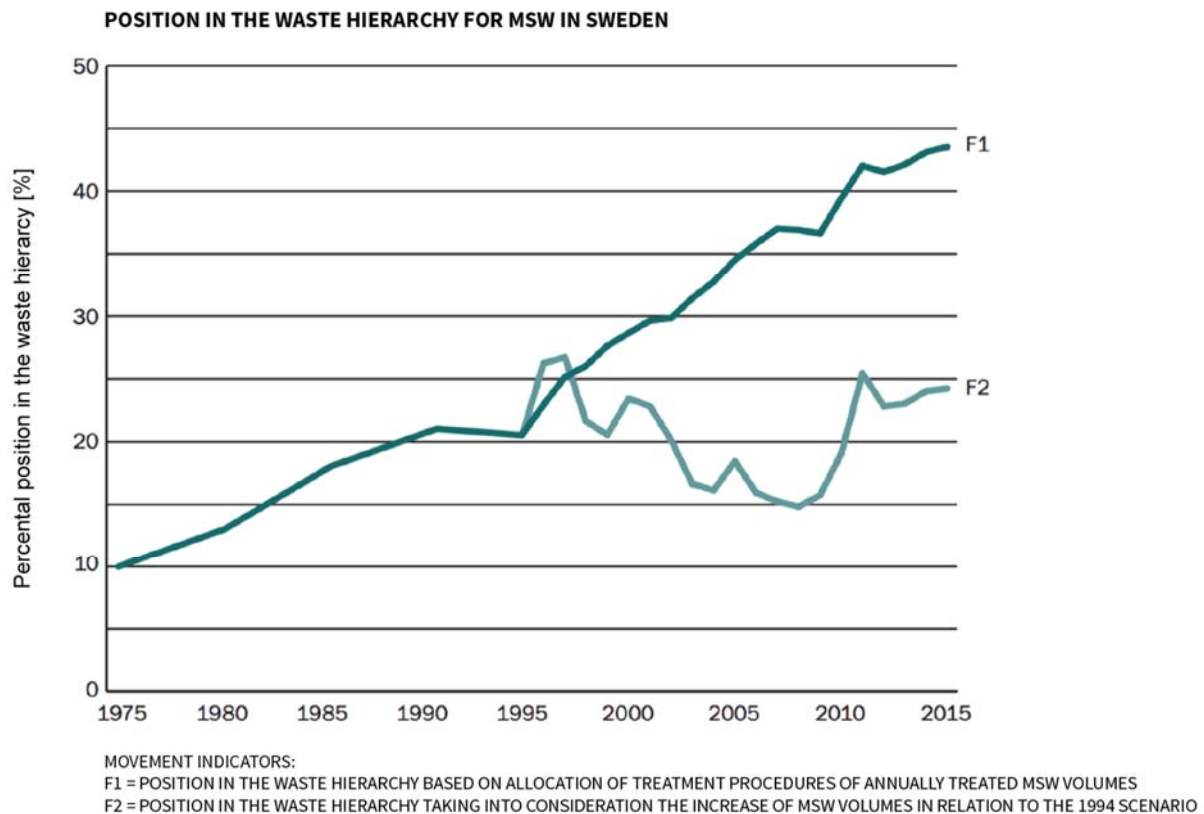

Figure 4.2: Sweden's position in the waste hierarchy for MSW. (Avfall Sverige, 2015)

F1 depicts a steady upward movement since the 1970, but when incorporating the F2 trajectory, Sweden upholds a relatively static position in the waste hierarchy as it remains at the same hierarchy level as in the late 1990s (Avfall Sverige, 2015). This indicates that the MSW management sector is somewhat locked into such a socio-technological system, mentioned in Subsection 2.4.2., and this indication will be elaborated more in the following sections. First, however, a brief summary of the legislative framework that directs municipal MSW management in Sweden will be presented.

4.1.2. Political legislations, environmental targets and municipal responsibilities

The national waste management legislations are primarily based on the requirements presented in the European Waste Priority Policy (2008/98/EC). Accordingly, all member states of the EU should have the ambition to reduce their environmental impact by making progressions in the waste hierarchy, which is referred to in Miljöbalken. (SFS 1998:808, Miljöbalken 15 Ch. 10 §).

In order to comply with the above directions, Naturvårdsverket has been commissioned to write a National Waste Plan (SFS 2011:927, Avfallsförordning, 83 §). The National Waste Plan is a directive that establish goals and regulatory actions on how to work with national waste management in practice. The current National Waste Plan is called "From Waste Management to Resource Economizing" (Från avfallshantering till resurshushållning) and serves the years of 2012-2017. Naturvårdsverket is also obliged to write a Programme for National Prevention of Waste, which translates into 'Avfallsförebyggande programmet' in Swedish (SFS 2011:927, Avfallsförordning, 83 §). The current edition, focuses on the four types of waste flows: food waste, textiles, electronics, and construction waste.

At the regional level, each municipality is obliged to elaborate a Municipal Waste Plan (avfallsplan) and a local Waste Collection Programme (renhållningsordning), which address local waste management targets based on national prescriptions and regional needs. Moreover, waste management should be included in the municipality's strategies in terms of achieving the environmental quality goals (miljökvalitetsmålen). These goals are stipulated by the Swedish Government and relate to MSW on four points: "good built environment", "toxic free environment", "reduced environmental load", and "a rich cultivation landscape". Overall, the Municipal Waste Plan should be regarded as the entire municipality's plan, not just a matter for the Waste Collection divisions. It has the potential to link waste and waste prevention issues more towards the general physical planning process. (Naturvårdsverket, 2017)

The prior Swedish denomination 'hushållsavfall' has been replaced by the term 'avfall som kommunen ansvarar för', in order to clarify that the municipality is responsible for waste produced by both households and workplaces within the municipal regime (Naturvårdsverket, 2017). With that said, each municipality is obliged to collect, recycle and dispose MSW from both households and municipal workplaces (SFS 1998:808, 15 ch. 20 §).

In terms of reuse, municipalities have the right to pursue "preparation for reuse" (förberedelse för återanvändning), in relation to items that have been disposed in recycling containers and thus are defined as waste belonging to the municipality. Preparation for Reuse implies "control, clean-up, and reparation of waste which enable reuse" (Palm et al., 2012: p.4). A more detailed commentary on municipalities' juridical rights and responsibilities concerning actions for reuse is presented in Appendix 4. Figure 4.3 aims to illustrate a brief overview of relevant parameters affecting MSW management in Swedish municipalities.

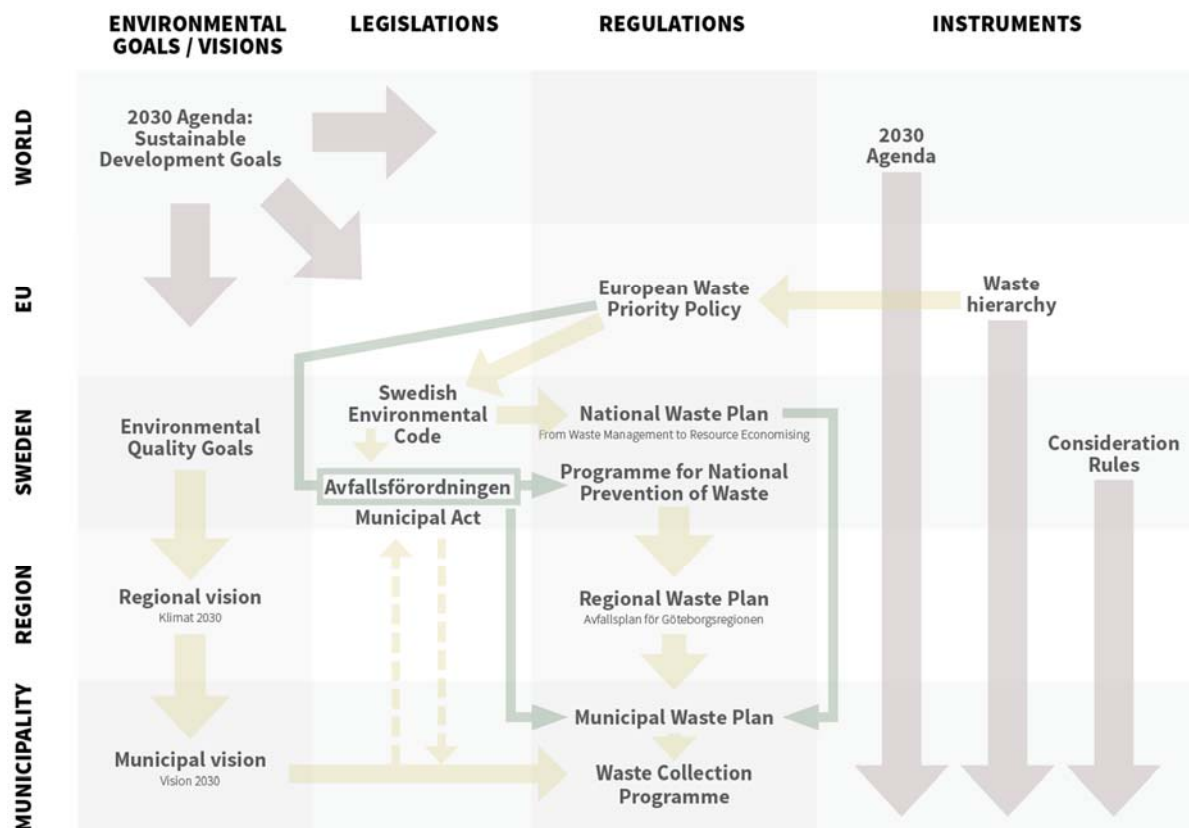

Figure 4.3: Brief overview of the legislative landscape related to municipal MSW management.

4.1.3. Municipal MSW management in practice

As mentioned in the previous subsection, Swedish municipalities are required to collect MSW and to administer the matter until it reaches its final treatment facility. Thus, they are expected to provide local community with accessible waste collection points, preferably equipped with MSW minimization alternatives.

Collection activity at ÅVCs

Municipal collection activity for reuse can be summarized into three different categories which are defined in a report from IVL (Palm et al., 2012). These include: unmanned collection points, manned collection points with reception hall, and manned collection points with reception hall and combined retail. In relation to ÅVCs, the unmanned collection point is characterized by one or more containers where visitors can leave, and sometimes trade, reusable items without any supervision. In some cases, the municipality collaborates with humanitarian NGOs or charity organizations which then become responsible for further retail. The second collection activity, occurring in a manned reception hall, is a drive-through option located prior to the entrance gate of the conventional ÅVC platform. The reception hall is administered by staff who supports the visitor upon arrival. Oftentimes, they manage several fractions apart from reusables, such as hazardous waste, WEEE and products falling under the producer directive. The final and most developed collection activity relates to the manned reception hall with combined retail, which is characterized by on-site retail of the collected and reusable goods in direct proximity to the ÅVC. The retail can be managed in either municipal or external regime and requires higher maintenance than the previous options. It also provides the highest efficiency rates due to the synergies that emerge when all instances are summoned at one place.

Figure 4.5: Unmanned collection point at the ÅVC. Retail located away from the ÅVC.
(Kejsarkullens ÅVC, Hultsfred)

Figure 4.6: Manned collection point with reception hall at the ÅVC. Retail at another location away from the ÅVC.
(Degermyrans ÅVC, Skellefteå)

Figure 4.4: Manned collection point with reception hall at the ÅVC. Retail on site.
(Kretsloppsparken Alelyckan, Gothenburg)

Waste management at the ÅVCs and the abstract notion of Kretsloppspark

The Swedish term Kretsloppspark, cycle park in English, is an expression frequently used in the national waste management sector of today when speaking about resource efficient functions at ÅVCs. Kretsloppspark lacks a precise definition, however, and is therefore used with alternating intentions in very varied contexts. All the above-mentioned collection points, for example, could be potentially referred to as Kretsloppspark, as they share the common grounds of ÅVC-related functions where partial waste fractions are sorted out and/or prepared for some kind of further reuse. Despite the abstract denomination, Kretsloppspark is often used as an indicator when measuring the level of resource efficiency on the Swedish MSW management market of today.

In Figure 4.7 below, all ÅVCs in Sweden have registered themselves as either: “ÅVC without any collection of reusable goods”, “ÅVC with a simple collection of materials for reuse”, or “Kretsloppspark”. According to the statistics, the Kretsloppspark becomes slightly more frequent with time, but the ambiguous Kretsloppspark definition is potentially affecting the result. It is

evident, though, that more than half of the nation's ÅVCs still do not facilitate for any reuse functions at all.

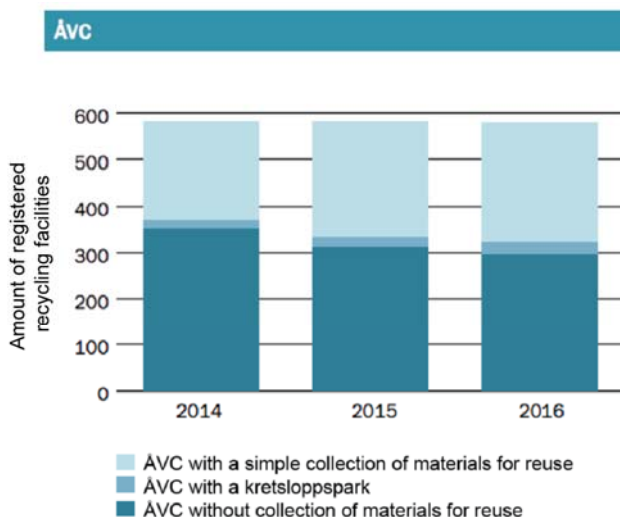

Figure 4.7: Frequency of reuse activity at Swedish ÅVCs. (Avfall Sverige, 2017)

In order to establish some clarity, this thesis uses the denomination Kretsloppspark only when elaborating on undefined reuse services in relation to ÅVC's (collection activity 1 and 2 above). The third municipal collection activity for reuse is hereby correlated to ReFas.

The ReFa represents a specific evolution of the rather abstract concept of Kretsloppspark, and is hereby defined as a place-bound collection point at which a manned ÅVC cooperates with established retail of restored or upcycled goods.

Final treatment procedure of MSW after departure from the ÅVC

As mentioned in Subsection 4.1.1., incineration is the most common way to treat MSW today (Avfall Sverige, 2017). When the national landfill ban was enacted in 2002, most municipalities started to develop a broad, and formerly renowned, infrastructure based on this premise which has pushed the Swedish waste sector into a reliance on the symbiosis between waste incineration and energy recovery. Incineration is a very energy intensive activity and correlates to the second lowest step of the waste hierarchy. Already in 2010, the incineration plants in Sweden had a larger capacity than the available amount of national waste (Naturvårdsverket, 2012). Consequently, the incineration fee has been reduced which incentivizes waste incineration prior to more sustainable waste treatment alternatives.

Simultaneously, material recovery and recycling gain more and more market shares. This results in a potential paradox in the sense that the more waste that becomes material recovered, recycled, reused or reduced, the less material becomes available to power the nation's by now well-established incineration plants. MSW alone does not account for the entire amount of waste that is energy recovered, but the competition on national waste volumes still works as a partial trigger to why Sweden currently imports incineration waste from neighboring countries.

4.1.4. Reuse activities connected to ÅVCs in practice

The following subsection consists of a generic evaluation of functions related to reuse activities at national ÅVCs today. The first part will focus on Kretsloppsparkar. What characterizes a Kretsloppspark and how is it commonly structured and perceived? The latter part will address ReFas in particular, as two existing reference projects are elaborated on in more depth.

Kretsloppsparkar in Sweden: a comparative analysis

In 2015, Avfall Sverige asked all municipalities if they operate any Kretsloppspark in their region, and this particular section is based on the responses that were recorded in that survey. With that said, the following municipalities registered themselves as having a Kretsloppspark in 2015: Aneby, Askersund, Borlänge, Emmaboda, Eskilstuna, Göteborg, Hallsberg, Hedemora, Härnösand, Knivsta, Kristianstad, Krokom, Kumla, Lekeberg, Lidingö, Luleå, Malå, Sollefteå, Strömstad, Sundsvall, and Tjörn.

The authors have contacted all these municipalities by email, and received responses from six of them. In addition, ReTuna ÅVC in the municipality of Eskilstuna (which opened during 2016) was added manually to the list.

This resulted in a set of reference projects including: ReTuna in Eskilstuna, Kretsloppsparken Alelyckan in Göteborg, Fågelmyra ÅVC in Borlänge, Krokom ÅVC in Krokom, Stockby Returpark in Lidingö, Knivsta ÅVC in Knivsta and Heås ÅVC in Tjörn. The latter responded shortly that they have an unmanned, "quite dirty", 40 ft container at their ÅVC where visitors can take or leave reusable things as they come and go. The other respondents gave more throughout replies, which are depicted in Table 1 below.

Figure 4.8:
Geographical spread
of Kretsloppsparkar in
Sweden.

Table 4.1: Quantitative comparison of existing Kretsloppsparkar.

		ÅVC + TRADE	ÅVC + COLLECTION			ÅVC+ RETAIL	
Name of kretsloppspark		Knivsta ÅVC	Fågelmyra	Krokoms ÅVC	Stockby	ReTuna	Alelyckan
Municipality		Knivsta	Borlänge	Krokoms	Lidingö	Eskilstuna	Göteborg
MUNICIPAL CONTEXT							
Total area	km2	295	638	6812	31	1250	462
Number of inhabitants	inh	7977	51857			104272	559872
Number of inhabitants in the regional center town	inh					64679	549839
Average monthly income	SEK	29344	22366	22533	37265	21651	24215
Population density	inh/km2	63	81	2	353	95	1250
Share of people living in urban areas	%	66.3	90.4	50.4	98.3	88.2	98.9
Number of ÅVCs in the municipality	pc	1	1	5	1	2	3
FACILITY CONTEXT							
Area of the the entire establishment	m2	7000		10000	7500	35000	27000
Number of vehicle visits per year	cars	47000	150000	15000	104400	200000	31000
Distance from the ÅVC to closest city center	km	2.5	9	23.5	2.8	4.3	7.3
Number of parking lots	pc	6	25	10			60
ÅVC PROPERTIES							
Area of the ÅVC	m2	6000	6000	6000	2500	20000	7875
Number of staff in the reception hall	ppl	0	10	1-2	2	12	2
Number of staff at the ÅVC platform	ppl	6	4	1-2	2+2	4	5
REUSE PROPERTIES							
Weight of collected material for reuse / year	tonne	65	130	20	400	8100000 SEK	350
Distance between ÅVC and retail venue	km	0	11	0.1	N/A	0	0
RETAIL PROPERTIES							
Retail on site?	yes/no	no, trade	no	no	no	yes	yes
Area of the retail area	m2	220	2000	N/A	N/A	2500	2490
Staff at the retail location		3	50-70	N/A	N/A	32	5
Annual revenue	SEK	N/A	N/A	N/A	N/A	8100000	5200000
Trade index	SEK	N/A	N/A	N/A	N/A	145	191

All reference projects above view themselves as Kretsloppsparkar. This brief overview therefore confirms the fact that the term Kretsloppspark is used in very varied settings.

Heås ÅVC in Tjörn, has an unmanned collection point where they encourage free trade between the visitors. Knivsta ÅVC also facilitate for this kind of trade, but in a manned setting. Facilitating for trade is a simple and cheap action. It promotes goodwill and satisfied customers, simultaneously as the need for administration is low. On the downside, unmanned collection points often result in littering and wrong sorting.

Fågelmyra, Krokoms ÅVC and Stockby Returpark practice manned collection, in so called reception halls. One of the greatest benefits with manned reception halls is that the collection for reuse increases simultaneously as the immediate audit control hinders unnecessary management of irrelevant goods. Manned collection of reuse requires small municipal resources and the quality of the overall sorting is likely to increase.

Alelyckan and ReTuna combine their ÅVC with retail of reusable goods on site, and thus respond to the definition of ReFa. They seem quite unique in that sense in Sweden - this research work has not found any other facilities in Sweden of the same kind. Practicing conventional ÅVC functions together with on-site retail creates a high degree of reusable flows. It requires big municipal resources and a lot of space, but the pedagogical aspect of resource efficiency is emphasized simultaneously as the customer service is immense which facilitates for knowledge diffusion and further development potentials.

It is interesting to see how ReTuna has chosen a monetary indicator of how much they reuse.

Since the retail point for reusable goods in Krokoms lies in very close proximity to Krokoms ÅVC, this project is on the borderline of being classified as a ReFa. It is omitted from the list of ReFas, since the ÅVC and retail sections do not promote themselves as one joint compartment.

ReFas in Sweden: An identification of two successful examples

The following text is mainly based on personal communication between the respective project managers and the authors. With that said, the given information is largely extracted from interviews and site visits and included here in order to state practical examples of the ReFa viability in real project contexts.

- **Kretsloppsparken Alelyckan, Gothenburg**

(Interviewee 5, operational manager of Kretsloppsparken Alelyckan, September 29, 2017)

In 2007, the first ReFa was implemented in Sweden, namely Kretsloppsparken Alelyckan in Gothenburg. Several municipalities were interested in implementing similar establishments at the time, but Gothenburg took the lead as they actually realized their visions. The operational manager explains how the main driver for Gothenburg to initiate this project was to take upward steps in the waste hierarchy.

The creation of Kretsloppsparken Alelyckan is recognized as a concrete example of how to advance in the waste hierarchy in practice, simultaneously as the citizens are provided with extra good waste management services.

The ReFa in Gothenburg consists of four major parts. There is the conventional ÅVC with a manned reception hall; the Återbruket which is a second hand shop for construction materials and building compartments; the Returhuset which contains bike repair, gardening, creative sessions, and upcycling; and the Stadsmissionen which is an aid agency second hand shop selling clothing, porcelain and furnishing. The site also contains an ÅVS, where customers can sort packaging waste and recyclable cans.

The reception hall, which all visitors are required to pass if they aim to get rid of any goods, is located outdoor but under a protective canopy. The reception hall has three vehicle lanes to ensure smooth traffic flows. Here, service staff asks whether the customers have any reusable products they want to donate, and if they have any hazardous waste, WEEE or waste which falls under the producer directive. When reusable material or products have been collected, these goods are audited and later distributed to the most reasonable retail venue if the function test is passed. Bikes, for example, are distributed to Returhuset, clothing and furniture to Stadsmissionen and functioning doors and toilets to Återbruket.

The fact that all activities collaborate on-site and in particularly close proximity to each other increases the operational efficiency. Staff members from different instances can communicate directly with each other and things that are prepared for reuse but do not get sold can easily be transported back to the ÅVC for new upcycling or recycling. Visitors also get a sense of awakening, as they can see what other people throw away and be astonished. The close proximity therefore implies an important pedagogical aspect, which would be lost in the case of separating the different functions geographically.

The ÅVC, the Återbruket and the Returhuset are administered by municipal divisions of Gothenburg, and since municipalities are not allowed to make a profit, the potential retail surplus is reinvested in the ReFa. In terms of financing, the ÅVC falls under the MSW collection fee, whereas Återbruket should carry their own costs with regards to salaries, maintenance etc.

According to the operational manager, it is important to offer the citizens the service of facilitating for all kinds of waste disposals. In other words, as many waste fractions as possible should be part of the collection service on site. Moreover, Alelyckan grants a 90-

days guarantee for electrical and electronic equipment that is sold in Återbruket in order to give customers an assurance with respect to uncertain product standards.

Strategic communication is also mentioned as a key feature, not only in advertisement aspects, but also in site. Kretsloppsparken Alelyckan communicates with pictures and signs in multiple languages in order to make it easy for people to understand how to sort their waste.

Metal scrap is a waste fraction for which compensation is given, and therefore, Alelyckan appoints staff members to separate their metal fractions in more detail. This provides a suitable task for people in job training simultaneously as it improves the sorting quality. This results in increased compensation figures and reduced amounts of required energy for the eventual recycling processes.

Building material constitute a large portion of what is sold on site. The operational manager argues that this setup sometimes becomes problematic due to the uneven material flows. It is difficult to match supply with demand. In some cases, it is possible to utilize the reusable materials in internal settings. The recent ReFa renovations, for example, have been complemented with windows from the existing reuse flow on site.

Moreover, the site manager stresses the importance of having staff at all points of the ReFa. Manned stations increase efficiency and reduce the risk of littering or waste that ends up in wrong fractions. It also improves the overall quality of the ReFa and spurs eventually retail increases. Recently, a ten-year-anniversary celebration was conducted at the site, which was appreciated by a large number of visitors. The concept works over time, and citizen interest remain high.

According to Naturvårdsverket (2012), the annual MSW reduction could respond to 80'000 tons if all Swedish ÅVCs incorporate a ReFa such as Kretsloppsparken Alelyckan. This would save greenhouse gas emissions with up to 300'000 tons of CO₂-equivalents, which in turn is comparable to 100'000 cars driving 15'000 kilometers each. Moreover, an energy amount as big as the primary energy used for the heating system of a larger Swedish city would be saved.

- **ReTuna ÅVC and shopping mall, Eskilstuna**

(Interviewee 3, mall manager of ReTuna, September 15, 2017)

“The ÅVC’s goal is to reduce waste, and the Mall’s goal is to increase reused material” -- Mall manager, ReTuna

In 2006, ideas began to sprawl within the municipality of Eskilstuna on how to reduce the large amount of waste that is trashed in society. A few years later, an extremely innovative plan had crystallized, proposing a new type of venue at the national waste sector. The plan spurred from the fact that the municipality was required to build a new ÅVC, simultaneously as they wanted to include waste prevention and knowledge diffusion regarding sustainable lifestyle alternatives as part of the new construction. The groundbreaking idea was to link a conventional ÅVC to a shopping mall exclusively targeting reused goods for sale.

When ReTuna was established, no role models or similar facilities existed. Instead, the project idea was coined by a private person in the local community who worked as an artist and was well known among the politicians. The political climate at the time facilitated for the continued development process, partly because waste minimization was highly prioritized at the political agenda. Initially, however, the general approach towards the project idea was skeptical. Few people believed in the ReFa’s potential of combined economic and environmental gains, and the municipal energy company (EEM),

Eskilstuna Energi och Miljö, was commissioned to lead the project against their own will. It was considered to be a good-will project rather than a functioning concept of actual advantage. Luckily, a member of the City Hall, supported the project and succeeded in driving the development further. In 2016 the ReFa opened up for the public as the first shopping mall targeting reused good in the world.

ReTuna consists of a conventional ÅVC in combination with an on-site shopping mall for reused goods. The things that are on sale in the mall have been donated by people in the manned reception hall. In the initial project phase, the plan was to let voluntary organizations own and administer the retail business. But the mall manager, who was hired in 2015, recognized the need for business integrity for the project as a whole. Opposing arguments for letting voluntary organizations run the facility is that they rarely create new jobs, and that their opening hours often are restricted to a few hours, a few days a week. Moreover, they are exempted from taxes. Thus, it was decided that the municipal energy company should own the shopping mall and that it should act as facilitator for local entrepreneurs, who seek business/store space for their work within the reuse sector. In exchange for store rent, they gain free material deliveries (from the manned reception hall). The mall manager interpreted the business plan as a mean to create a new line of sustainable consumption alternatives with the double-edged purpose to earn money simultaneously as you serve the environment.

With that said, the entire ReFa is run by the municipal energy company, and the mall section is regarded as a commercial venue which can be compared with any conventional galleria or mall.

The reception hall is collecting all things that are handed over from donors regardless of function or quality, due the fact that it could be perceived as rude or sensitive to refuse people's old and sometimes personal belongings. In comparison to Kretsloppsparken Alelyckan, it is not compulsory for visitors of the ÅVC to pass through the reception hall, and the mall manager admits that this setup probably results in smaller volumes ending up in the reuse stall. Not all things, however, that are collected for reuse are passed on to the shopping mall. Thus, the close proximity between reception hall and the ÅVC is regarded as a great asset, and this is also beneficial for the shop owners if they want to discard unsold products. Upon collection of reusable materials in the reception hall, staff from the municipal division of social workforce, AMA (Arbetsmarknadsavdelningen), distribute the incoming products to the respective mall shops who have stated in their contracts what type of things they aim to sell. Once the products are handed over to the shop owners, the legal ownership status of the material is shifted from the municipality to the private person.

Currently, ReTuna hosts ten stationery shops, three pop-up shops, one cafe, and one conference department. Moreover, ReTuna is collaborating with the local Folk High School and their program "Recycle Design - Reuse", which conducts their entire course work on ReTuna's venues. The profit which EEM gains from incoming rents, study visits and the conference department is reinvested in the business.

Most shops are driven by private actors. Some are social businesses and one is a renowned voluntary organization. The cafe and the construction material shop is administered by AMA. In order to gain approval for renting a space in ReTuna, the entrepreneur's business plan should clearly present how the business will work with regards to the environmental and economical parameters that EEM has stated as requirements to ReTuna involvement. If there many applicants competing for the same spot, the selection is made according to who delivers the best business plan. According to the mall manager, ReTuna's mix of functions and involved stakeholders: entrepreneurs, labor integrating social businesses and voluntary organizations is one of the vital ingredients as to why it has become so successful.

In order to keep up with conventional shopping malls, some special features are advertised continuously over the year. One such event is the monthly 'Crazy Monday', on which products are on temporary "crazy" discount. This feature contradicts 'Black Friday', and aims to raise awareness about sustainable consumption patterns. It also serves as a good incentive for shop owners to clear their storages in order to make room for other new material inflows. Other examples of special features include movie showings, trade days and workshops. The purpose of these events correlates to the informative and pedagogical aspects of the business plan.

The widespread restraint, and good-will stigma, that hedged the ReTuna establishment in the early phases of the project is no longer existing. Instead, ReTuna has become one of the main destinations in the municipality of Eskilstuna, and people are visiting the mall from all over the world to experience the place and get a better understanding for its innovative business model. The mall manager states that outward communication is key, and that she has worked deliberately on creating a spirit of gaud to the facility. ReTuna is not a regular flea market, but a unique design venue where the products on sale are promoted as such. She aims to draw the concept even further, and constantly tells her shop owners to "imagine that we are Hugo Boss".

In terms of other development potentials, the mall manager mentions that she must improve in attracting ÅVC visitors to the indoor facilities of the mall. Moreover, she expresses a need for a workshop designated to the shop owners and their respective repair and upcycling activities. Today, all entrepreneurs are referred to facilitate for these activities within the proximity of their shop space. Another constant driver is to work for transparency at all stages of. The waste management sector is often placed within a context of general skepticism, as customers tend to believe that "the best material gets taken by the staff anyway". This is counteracted through free study visits open for the public which introduces the routines and setup of the entire system. In fact, no staff member is allowed to buy a product until it has been displayed in the shop for at least two hours.

When talking about existing challenges, the product leader mentions the architectural setup of the building as a logistic hinder. If she would have been part of the initial planning procedure, she would have changed the formation of the mall, she says, in order to ease the daily routines. Moreover, she mentions a challenging issue related to the valuing of products on sale. Apparently, ReTuna's customers often criticize the price levels based on the fact that the entrepreneurs get the material "for free" from the ÅVC. What they do not seem to account for, however, is that the products have been cautiously repaired or upcycled which incorporates a handicraft that might have enhanced the product value. Moreover, the product quality is assured. The fact remains: ReTuna is a commercial shopping center. Keeping respectable price levels, in relation to the actual value of the products, is a conscious strategy from ReTuna in order to demonstrate that just because the products are reused, they do not lose their inherited value. The mall manager also refers to how conventionally produced goods, such as new bikes from Biltema costing 1000 SEK or so, are way too cheap. And she concludes that ReTuna thereby offers the alternative of sustainable shopping habits in a conventional mall setting.

During 2016, ReTuna contributed to an increase in reused material flows for a value of 8.1 million SEK. Normally, waste reduction is measured in weight, but since ReTuna recognizes the disadvantages with this model (a piece of jewelry can be much more valuable than a sofa, and the sofa requires larger storage spaces and more logistic maintenance) they have chosen a monetary indicator to monitor their level of reuse.

4.1.5. Current status and development potential of national MSW management

According to the aforementioned characteristics of the national MSW sector, Swedish MSW management could be considered as a stagnant regime relying on material recovery and incineration. Despite the gradually developing treatment procedures, the parallel consumption increase hinders the national position at the waste hierarchy from passing the 1990 level (Avfall Sverige, 2015). This development stagnation connects to the elaboration on socio-technical lock-ins (Sandén, 2015), as the MSW regime is clearly akin to technological interrelatedness, vested interests, legal frameworks and bounded rationalities. Such a regime dependency may function as a hindering driver for more sustainable forms of waste management to gain market shares. Vice versa, upward steps in the waste hierarchy may also pose a possible threat to the ruling structure.

As mentioned in Subsection 2.4.2., one potential catalyst for unlocking a socio-technical lock-in, which may work against Swedish reliance on waste incineration, is the implementation of niche markets. Due to the ReFa technology's value-based conception of MSW rooted in resource efficiency, its practical how-to with regards to waste hierarchy advancements and its potential function as a societal knowledge diffuser, it constitutes a niche with the potential to catalyze change in the prevailing system.

This study departs from the hypothesis that pro-active municipal responses, including catalyzer creation and widespread knowledge diffusion, may contribute to a demographic change of the Swedish MSW sector in line with the transitions towards sustainable development as described in Section 3.1.

The DPSIR below, see Figure 4.9, is adapted from the UNEP's Human-Environment interaction analytical approach (IEA, 2017) and illustrates the current course of events related to the MSW sector of today and the potential effect that ReFas may have on society.

The initial drivers spur from material, human and social capital and constitute relevant parameters of human development. The pressures entail a more specific character as they account for particular human interventions in the surrounding environment. The state is linked to emerging societal trends regarding the environmental impacts and change, whereas the impact is related to changes of the natural capital and environmental factors determining human well-being. If the system remains uninterrupted, the impact will link back to the drivers and fuel a continued down-spiraling. The aim of this thesis is that the conducted action research will raise internal, municipal awareness needed for identifying ReFas as a sought-after catalyzer to transition. With that said, the responses (or interventions) consist of elements which may be used by municipalities for managing society in order to alter the interactions between humans and the environment. The hypothesis incorporates that these collective efforts will create a platform for a successful niche implementation in which ReFas inherit the potential of changing the prevailing socio-technical waste regime.

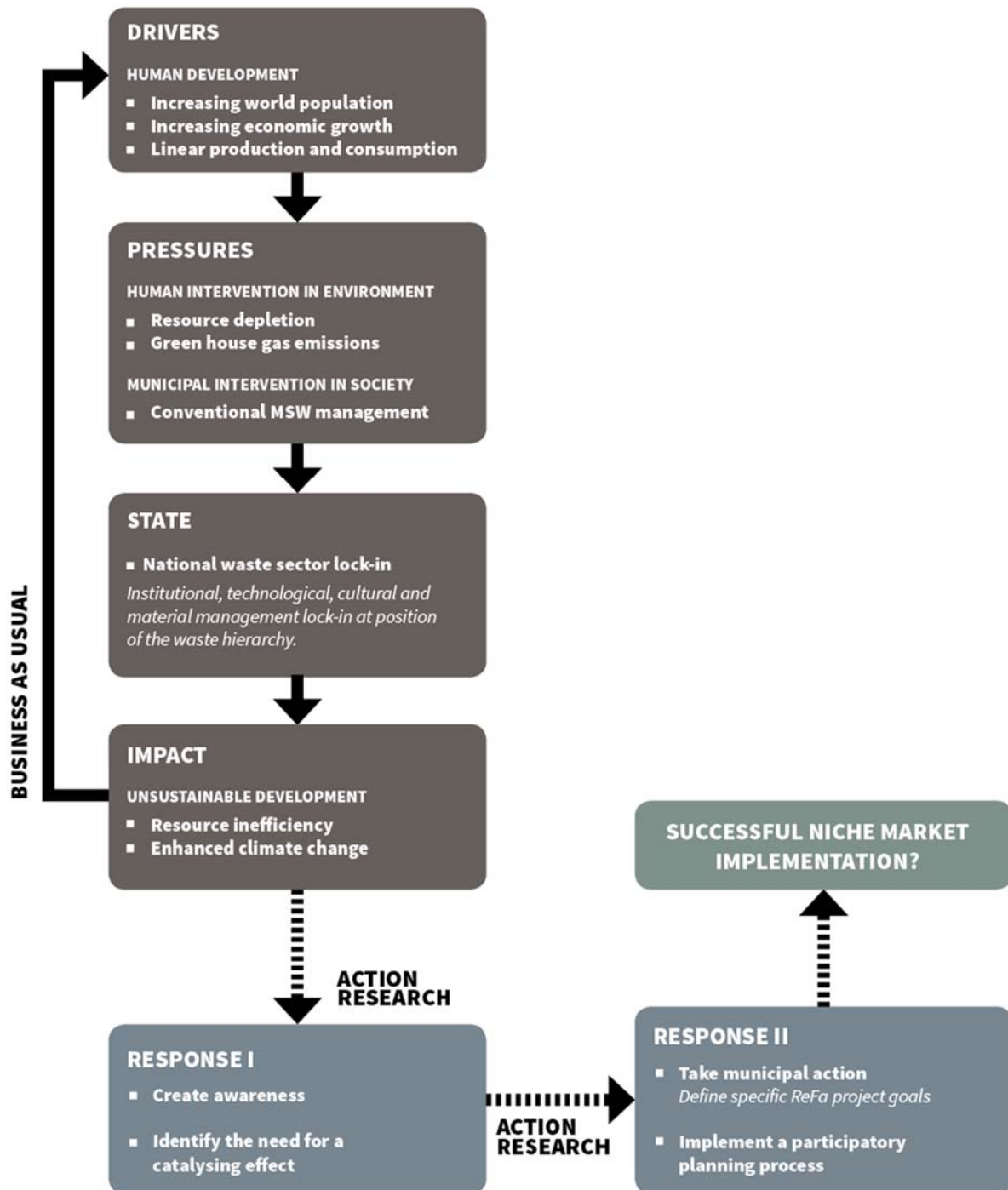

Figure 4.9: Research specific DPSIR of global cause-effect scenarios in relation to municipal waste management potential.

4.2. Local waste management in the Kungsbacka region

The municipality of Kungsbacka is organized as Swedish municipalities are in general. There is a District Council, translated as Kommunfullmäktige in Swedish, consisting of part-time politicians who vote in questions that have been investigated and prepared by Advisory Councils (nämnder in Swedish) and Administrations (förvaltningar in Swedish). Kungsbacka municipality has 17 Advisory Councils and equally as many Administrations. The Technical Administration is responsible for waste related aspects such as MSW collection and recycling initiation.

The municipality of Kungsbacka is part of Västra Götalandsregionen (VGR) and a regional collaboration network consisting of 13 municipalities in adjacent proximity of each other. This organisational collaboration network is called Göteborgsregionens Kommunalförbund (GR) (Göteborgsregionens Kommunalförbund, 2017).

4.2.1. MSW collection points

Kungsbacka municipality has 31 unmanned ÅVSs and three manned ÅVCs: Klovsten ÅVC, Barnamossen ÅVC, and Åsa ÅVC, where the three ÅVCs are pointed out geographically in Figure 4.10.

Figure 4.10: Existing ÅVCs in the municipality of Kungsbacka.

4.2.2. MSW statistics

The total volume of MSW collected at ÄVCs in the municipality of Kungsbacka in 2015 was 24'396 tonnes.

*Table 4.2: The local MSW collection in 2015.
(Kungsbacka kommun, 2016)*

Waste fraction	Collected amount in 2015 (tons)
Combustible	3649
Metal	1840
Garden compost	1300
Wood	3608
Gypsum	603
Brick and concrete	1637
Electronical waste	1046
Hazardous waste	1470
Landfill	1152
Asbestos	43
Refrigerator/freezer	120
Pressure impregnated wood	1263
Car batteries	64

Collection analyses show, that 30% of everything that ends up in the combustible waste fraction could and should be sorted out for material recovery or biogas production (Kungsbacka kommun, 2016).

The majority of the collected MSW is shipped to Gothenburg for incineration at plant in which 30% of all burnt fractions are MSW. The rest derives from external national actors and imports from abroad, mainly Great Britain (Stöllman, 2017).

4.2.3. Sustainability goals and visions of local authorities

This subsection is devoted to the identification of sustainability goals and visions of local authorities such as Västra Götalandsregionen, Göteborgsregionens kommunalförbund, the municipality of Kungsbacka, and local political parties.

Västra Götalandsregionen

In 2015, VGR decided upon a regional climate goal, namely: Klimat 2030 as presented by Länsstyrelsen (2017), which states that the region should be fossil neutral in 2030. Its correlating sub-targets include: “greenhouse gas emissions in VGR should be reduced by 80% in 2030 compared with equivalent figures in 1990”, and “greenhouse gas emissions related to VGR consumption should be reduced by 30% compared with equivalent figures from 2010, regardless of where these gases are emitted”.

Göteborgsregionens kommunalförbund

The last time GR presented a Regional Waste Plan was in 2010. An updated version to A2020 is coming soon.

Municipality of Kungsbacka

The municipality of Kungsbacka's attachment to the Regional Waste Plan A2020, is referred to as the Municipal Waste Plan, and contains local goals based on the local conditions and needs (Kungsbacka kommun, 2016: p. 5). It includes aims, such as “build a Kretsloppspark in Kungsbacka and inform about environmental benefits related to re-usage, develop collaborations

with actors working in the recycling sector; provide collection of more material fractions at the ÄVCs and develop and utilize new knowledge to maintain a modern waste management". Moreover, it states a number of MSW related targets (Kungsbacka kommun, 2016: p. 13): "Reuse and preparation for reuse - the reuse of MSW should increase, partially because it should become easier for households to leave materials and products for reuse or to preparation for reuse; Textiles - the collection and recycling of textiles will increase; Collection and material recovery - material recovery of MSW should increase and at least 90% of households should be satisfied with the collection; WEEE - the collection of electrical and electronic waste for recycling will increase, especially in terms of small ones electrical waste."

In addition to the Municipal Waste Plan, the District Council has stipulated a parallel vision for 2030, which is implemented as a guiding document for the municipality's long-term development (Kungsbackas kommunfullmäktige, 2017). Vision 2030 emphasizes the importance of acting as an innovative "quality municipality", in which challenges are faced with courage, innovation and cooperation. It also states that "*We [meaning the municipality of Kungsbacka] solve our missions in an innovative way that exceeds the expectations of residents, and is a role model for others*". On that note, the District Council has formulated five specific goals. These goals are broad and rather generic, but some of them are directly or indirectly related to MSW management and the potential construction of a ReFa. These are presented by Kungsbacka District Council (Kungsbackas kommunfullmäktige, 2017) and include:

- Sustainable development and a healthy environment
 - Kungsbacka grows with a long-term sustainable economy.
 - Kungsbacka will adapt its environmental agenda to the national environmental goals, the UN:s Global Sustainability Goals, and the Mayor's agreement in order to become one of the leading municipalities in environmental- and climate issues.
 - Young people in Kungsbacka feels good both physically and mentally.
- Best business environment in western Sweden
 - The municipality is working as a catalyzer for entrepreneurs and enterprising people.
 - In Kungsbacka we get new jobs and quick establishments of individuals and companies through collaboration between industry and academia.

Political parties

Most political parties in the municipality of Kungsbacka address the importance of environmental responsibility and resource efficiency. A few of them even promote the construction of a Kretsloppspark in particular. For instance, the Swedish Socialist Party in Kungsbacka (Socialdemokraterna, 2014) declares: "*We want to establish a Kretsloppspark in municipal regime and in collaboration with entrepreneurs in Kungsbacka. By doing so, we handle environmental concerns with a responsible approach, as things that otherwise would have been thrown away get prolonged lifecycles.*"

4.2.4. ReFa in Kungsbacka: Case study background

This subsection guides the reader through the preconditions for the Kretsloppspark project in Kungsbacka, which constitutes the starting point of this case study.

The municipality of Kungsbacka is located in the southern part of Sweden, see Figure 4.11. It has over 80'000 inhabitants, and is unusual in the sense that only a quarter of the population resides in the regional center: Kungsbacka town. The majority of the inhabitants live in the western parts of the municipality, towards the coastal border. (Kungsbacka kommun, 2017)

The average income in the municipality of Kungsbacka is much higher than in Sweden as a whole (compare 348'797 SEK with 290'261 SEK per year). Moreover, the share of business owners and start-up companies is higher here compared to the nation's average, simultaneously as the unemployment rate is relatively low. 71% of the population express satisfaction in terms of sanitation and refuse collection. (SCB, 2017; Ekonomifakta, 2017)

In 2011, the municipality of Kungsbacka commissioned a pre-study to investigate the potential of construction a Kretsloppspark in the community. No specifications of content or order of magnitude were raised as prerequisites, at the time, but the pre-study was launched, and since then it has taken many turns back and forth within the municipal administration. In 2016, the case was taken out of dormancy, as the Technical Administration decided to continue with the pre-study procedure. In the local newspaper (Kungsbackaposten, 2016) the Vice Chairman of the Technical Advisory Council, Lars Thelén (the Moderate Party), says that: *"It's about protecting the environment in the first place. We need to increase the reuse rate in relation to what we throw away"*. With that said, the Technical Administration is currently responsible for the Kretsloppspark commission.

Last year, in 2016, a Norconsult (a consulting firm) presented an enquiry of needs for the Kretsloppspark scope, and based on that publication, the mission of the Technical Administration has been to find and get access to an adequate construction site. Two site options have been raised during the past year. Alternative 1, Duvehed, is located about 9 km southeast of Kungsbacka town. This option is beneficial in terms of size as a practically unlimited land area is readily prepared for the Technical Administration to adopt, and for the Kretsloppspark to be built upon. The downside, however, is that Duvehed is considered to be placed too far away from where the majority of people is living, which has fuelled a continued search for suitable site options. The current agenda suggests that Alternative 2, Klovsten, is the most proper project location. For more detailed location, maps of the site are found in Appendix II.

Klovsten today is a rather unexploited district, located alongside the E6 highway two kilometers west of the city center of Kungsbacka. One of the existing Recycling Centres, Klovsten ÅVC, is situated here today. Klovsten ÅVC is in urgent need for reconstruction, however, due to lack of space and insufficient working conditions. Hence, the plan is that the new Kretsloppspark will replace the old facility once and for all. The Technical Administration suggests that the new establishment should be placed in close proximity to the existing one, but where exactly is not entirely up to them to decide.

Figure 4.11: Location of the municipality of Kungsbacka in Sweden.

During the autumn of 2017, strategic workshops have been enacted with landowners and municipal employees in order to specify the development plan of the exploitation of Klovsten. Many stakeholders have been involved in the discussions since the location is appealing for many parties in an advertisement point of view. With that said, the value of the land is considerably high. Thus, the division of Enterprise has a firm position in the negotiations, as business owners are willing to pay a fair amount for the strategic position close to the motorways.

5. Methodology

This chapter explains how the research will be organized and structured in order to address and find answers to the given research questions.

5.1. General approach

From a methodological perspective, this research stems from analysis of previous research combined with action research in the municipality of Kungsbacka. The case study draws on the Reed Model extracting those elements that are schematically illustrated in Figure 5.1 below. The purple markings suggest the preferred outputs of each method.

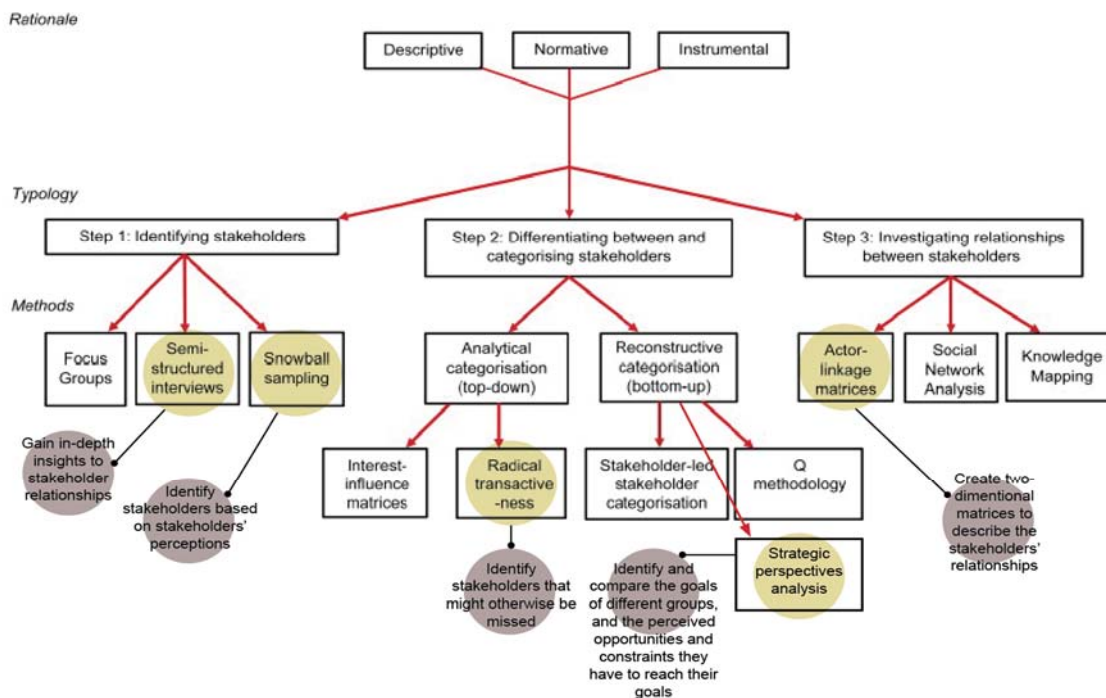

Figure 5.1: Reed methods used in this thesis, adapted from Reed et al. (2009).

The analysis of previous research (e.g. literature review and evaluation/comparison of existing projects) contextualizes the work while action research aims to catalyze change at an organizational level in the municipality of Kungsbacka. The case study identifies driving and restraining forces, which are essential components of Force-Field Analysis (Mindtools, 2017), as the basis for shaping the survey and semi-structured interviews. Additionally, needs are taken into account in order to gather qualitative opinions and formulate recommendations.

The lessons learned from previous research are primarily addressing Research Question 1, 3 and 4:

RQ1: What is the status of municipal reuse activity today?

RQ3: What type of arguments and processes are essential when planning for a municipal ReFa?

RQ4: How and to what extent can ReFas be introduced as unlocking catalysts to the Swedish waste management regime?

The action research, and given case study, is primarily focusing on Research Question 2 and 3:

RQ2: What type of municipal services can constitute an attractive mix of activities and urban functions aiming to attract and engage citizens in MSW minimization?

RQ3: What type of arguments and processes are essential when planning for a municipal ReFa?

The schematic illustration in Figure 5.2 below depicts the overall research structure. Red elements are taken from the Reed model.

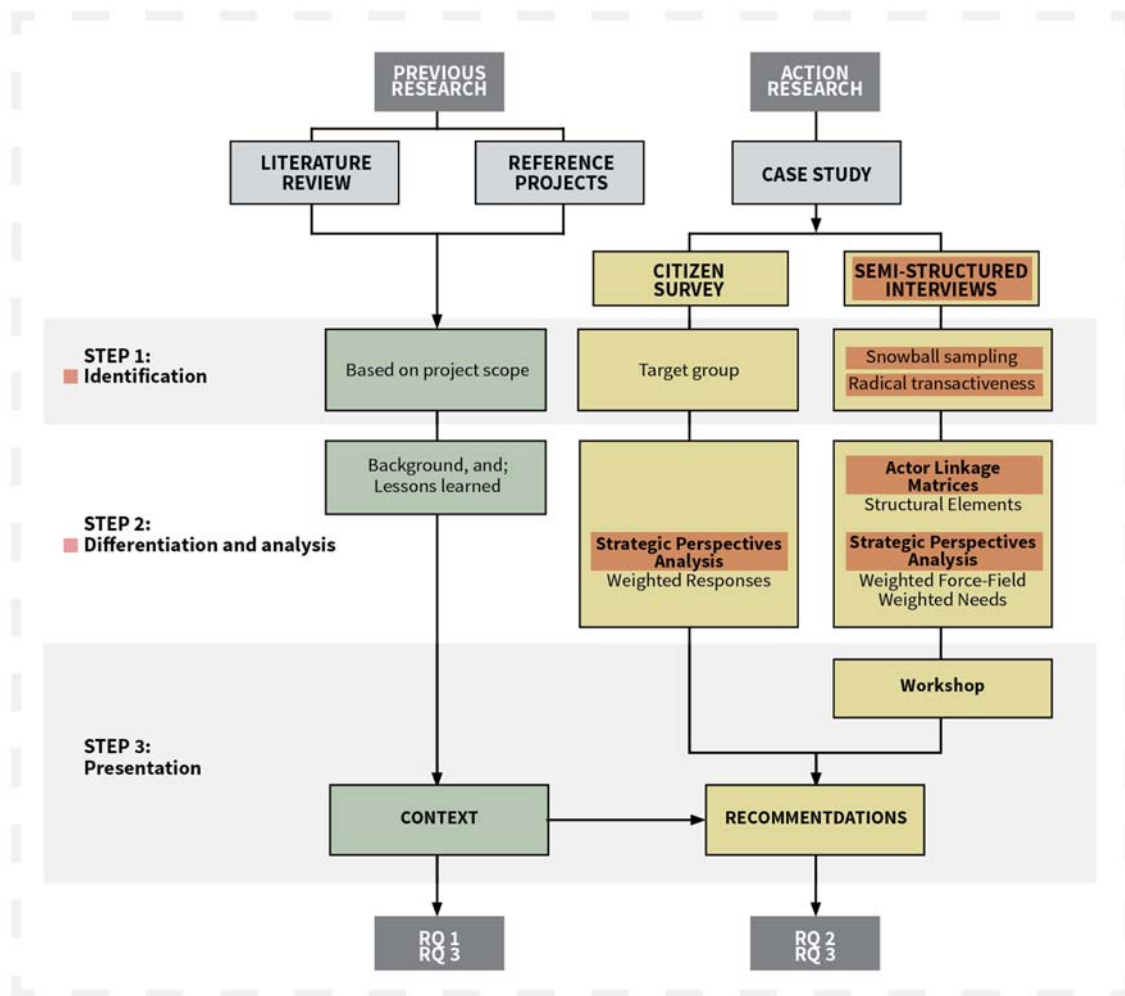

Figure 5.2: Illustration of methodological research structure.

The DPSIR

The contextualizing work that structures the study topic in relation to the broader context is primarily based on the DPSIR framework due to its descriptive ability to illustrate “relationships between origins and consequences of environmental problems” (Kristensen, 2004: p: 4). The DPSIR framework is used in this research to motivate the case study, and the aim is to reach a concluding demarcation by combining two DPSIR cycles with each other. The first one would then consist of the generic problem definition of resource inefficiency, whereas the second cycle would be a case study oriented alternation, presenting a local way of managing and mitigating within sufficient waste management in practice. Hereby, the definitions of the components of the DPSIR are refined and adapted to the purpose of this work:

DPSIR DEFINITIONS USED IN THIS WORK	
Drivers Drivers represent the core reasons behind diffusion of something (positive or negative). It presents the generic character and underlying conditions, and follows the aforementioned definitions of drivers used by the UNDP.	State The causal State appears as a result of the Pressures, as certain parts of the environment are affected.
Pressures Drivers spur human activity, which in turn develop certain Pressures on the surrounding environment (positive or negative). More specific character.	Impact The Impact represents the consequent result caused by ongoing Pressures and the given State. If no reaction or response is given, a business-as-usual attitude would produce no change or even worsen the current situation. In this case, the impact would be directly re-connected to the pre-existing drivers.
	Response The Response represents given or potential (re)actions that might catalyse change.

Figure 5.3: DPSIR definitions.

5.2. Previous research: Lessons learned

The contribution of previous research is given by literature review and evaluation of reference project in order to contextualize the problem. The most important learnings which are considered as potentially meaningful for the subsequent action research in the Kungsbacka case study include:

- The Holocene is threatened and irreversible changes might occur if planetary boundaries are overloaded.
- Linear economies contribute to unsustainable development and must be replaced by more circular industrial processes, which correlate better to the natural systems on Earth.
- The Swedish mass consumption and MSW generation has skyrocketed in the past few decades, which contributes to societal problems and massive environmental loads.
- Sweden has a locked-in waste sector, due to the socio-technological dependence on waste incineration.
- Niche markets, in the sense of an emerging technologies have the potential to unlock lock-ins.
- ReFa is a niche market that may have the possibility to overthrow the existing incineration regime.

5.3. Action research: Case study in the municipality of Kungsbacka

The case study is formed based on three initial elements which set the basic agenda and underline the information gathering process. These structural elements are

Driving forces	motivating the establishment of a ReFa in Klovsten
Restraining forces	hindering the establishment of a ReFa in Klovsten
Needs	that must be taken into account when planning for a ReFa in Klovsten

5.3.1. Citizen survey

The citizens in the municipality of Kungsbacka have been addressed in order to gain a market perspective from the users of the potential ReFa in Klovsten, and this citizen dialogue is based on a survey. The survey is conducted in line with the following flow scheme. Firstly, it was created with an online survey software tool. Secondly, it was advertised at the town's official social media venues and via printed posters. Thirdly, citizens were engaged in open workshops about the reuse potential in society, during which the survey is distributed. And finally, upon completion, the survey was decommissioned.

The survey addressed the structural elements of the case study in both quantitative and qualitative regards. The following questions were included. For further insight, see Appendix III which contains the survey in its entirety.

PURCHASING PATTERNS

- Question 1: What type of products are you likely to buy second hand?
- Question 2: What motivates you to buy second hand products?
- Question 3: Is there anything that hinders or discourage you from buying second hand products?
- Question 4: Do you use to buy things online?

SELLING PATTERNS

- Question 5: What types of products are you likely to sell or give away?
- Question 6: What motivates you to sell things from your home that you want to get rid of?
- Question 7: Is there anything that prevents you from selling things from your home that you want to get rid of?

RE-USE PATTERNS

- Question 8: Do you know what upcycling means?
- Question 9: Would you like to visit such a circular trading venue?
- Question 10: What would attract you to a circular trading venue?

Step 1: Target group identification

The particular target group included people living within 12 minutes by car from Klovsten. The goal was to reach a participation frequency of 200 responses in total, which internally is regarded as a good basis for statistical compilation. Even more important, however, was to reach a varied group of respondents in terms of gender, age, and housing conditions. Figure 5.4 provides a map of the municipality of Kungälv in which the area within the white border represents a maximum 12-minute distance from Klovsten.

Figure 5.4: Catchment area of target group.

Step 2: Phases of differentiation and analysis

The differentiation and analysis phase included a Strategic Perspectives Analysis in which the survey responses are weighted and reflected upon in relation to each other. Once the survey was decommissioned, the responses have been summarized and compiled in clusters of similar opinions. The result has been quantified, and compared with regards to purchasing, selling and reuse patterns.

5.3.2. Semi-structured interviews

Different stakeholders, directly or indirectly related to the municipality of Kungsbacka, have been approached with semi-structured interviews. Semi-structured interviews are characterized by a formal interview procedure following a pre-defined setup with topics or questions that are intended to be covered during the session. The conversation might stray away from the pre-defined agenda as the interviewer have the right to adjust the trajectories depending on the respective interviewees (Robert Wood Johnson Foundation, 2008).

In this case, the pre-defined agenda (elaborated on above) was connected to the structural elements, defined as driving forces, restraining forces and needs. Depending on the prevailing circumstances, each interview was modulated according to the interviewees role, function and/or connection to the Kungsbacka context. Thus, the interviews were not all identical, but the generic setup, as presented below, worked as a basis for each interview session.

- Basics
 - Tell us briefly about your working position.
 - Have you got any prior knowledge of the term Kretsloppspark?
 - What does Kretsloppspark mean to you?
- Key Themes
 - What arguments do you recognize as driving forces for the establishment of a ReFa?
 - What is important to see to during the planning and design phase of a ReFa?
 - Which functions are important in a ReFa from your point of view?
 - What is hindering the project from being pursued?
- Others
 - How do you reason when it comes to the apparent paradox of sustainability versus consumption?
 - Who do you recommend us to interview next?
 - Are you aware of any key persons/driving spirits in the Kungsbacka community that could be interesting for us to get in contact with?

Step 1: Stakeholder identification

The starting point in terms of stakeholder identification is the Technical Administration of the municipality of Kungsbacka. Its relevance depends on the fact that its members serve as project owners for the time being. The continuous working process, however, identifies more stakeholders as literature studies, workshops, interviews and moments of reflection reveal new perspectives and suggestions on potentially relevant stakeholder connections. Figure 5.5 depicts the so called “snowball sampling” (Reed et al., 2009) process. Typically, the method of snowball sampling is used in sociological research, and is initiated by interviewing a few relevant actors who are identified through previous research (Bijker, 1995). Along with every interview, new actors emerge and at the point when no new names arrive, the circle is complete.

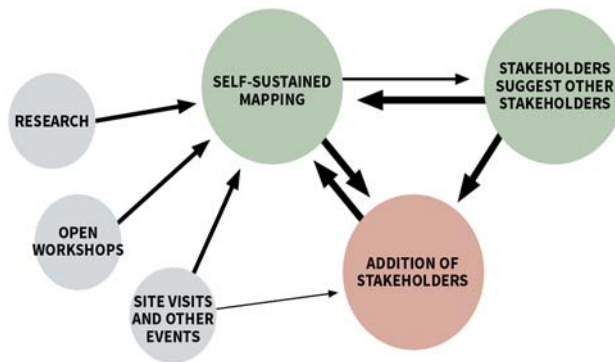

Figure 5.5: Snowball sampling.

The stakeholder identification has tried to achieve a sound balance between men and women among the included respondents. Moreover, a diversity of stakeholders in terms of roles, responsibilities and prior experiences to ReFas has also been taken into account. The limited time frame affected the number of people that could be reached and heard.

The target group included stakeholders having ecological, social and/or economic interests in, or perspectives on, the proposed development of a ReFa in Klovsten. The project leader for the

Kretsloppspark commission was the first person to be contacted, and from there a continuous snowball sampling process has paved the way for selection of new interviewees.

Step 2: Phases of differentiation and analysis

The interviews were differentiated and analyzed according to the following schedule.

Conduct the interviews.

- a. Ask for the interviewees permission to record the interview.
- b. Complement the recording with written notes.

Reflect and transcribe

- c. Conduct an immediate reflection after each interview session.
- d. Listen to the recording and reread the written notes to get a second impression.
- e. Transcribe all interviews in their entirety.

Define the opinions

- f. Establish subcategories for each Structural Element based on a reflection of overlapping opinions and recurring themes.
- g. Match the given subcategories with particular citation extracts.
- h. Indicate all citation correlations by "ticking off the boxes" in the Structural Elements Matrix.

Analyse the combined result

- i. Create a Weighted Force Field Analysis and a Weighted Needs Chart based on the driving forces, restraining forces and needs given by the Structural Elements Matrix. The weighting is based on the frequency regarding how many interviews have raised a specific opinion.
- j. Compile a Quote Collection for all respective subcategories.

Present the result

- k. Invite the interviewees to a workshop.
- l. Present the summarized survey and interview results.
- m. Propose the establishment of a participatory project platform.

The purpose of the final workshop intended is to present the summarized results and demonstrate the effects of action research, exclusively for municipal employees. All interviewees were invited together with other relevant contact persons who may contribute to a constructive addition to the group. The workshop covered a descriptive background check, survey and interview results, common exercises and an open discussion towards the end.

5.4. Demarcations

The demarcations listed below involve parameters that can be controlled by autonomous decisions.

- **Waste fractions**
The research mainly involves parameters related to Municipal Solid Waste, which is the waste fraction that Swedish municipalities are responsible for.
- **Stakeholders**
Since the interview period was limited to approximately 6 weeks, the number of stakeholders was limited due to the snowball sampling method, which was a conscious decision.
- **Current frameworks**
The research focuses on potential recirculation facility scenarios that can be adopted within current legislative frameworks and existing regulations within the national waste management sector of today.

6. Empirical work: Application of methods to case study

This chapter presents the outcome of the citizen survey and the semi-structured interviews.

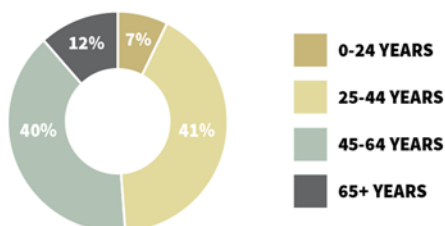
6.1. Analysis: Citizen survey

This section introduces a summary and subsequent analysis of the conducted citizen survey. Firstly, the respondent demographics will be presented. Thereafter, the questions will follow in the same order of appearance as in the survey. Some questions were formulated as multiple-choice questions, other required free text answers in order to gain a deeper understanding of the participants' opinions. In order to quantify the result for the latter ones, the citations have been organized in clusters of similar opinions. Some people expressed several opinions, and therefore the total number of opinions is not always equal to the number of survey participants.

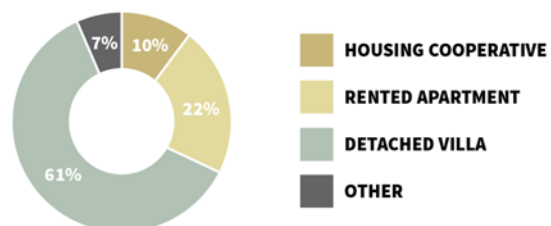
The survey result in its entirety is presented in Swedish language in Appendix IV.

175 respondents took part in the survey and were relatively equally distributed in terms of age, occupation and housing conditions. Moreover, nearly 7 out of 10 participants were women.

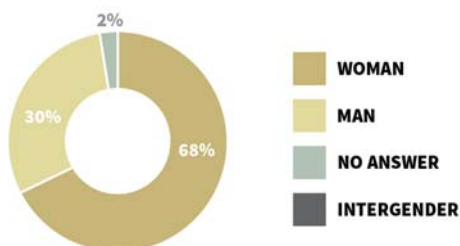
HOW OLD ARE YOU?

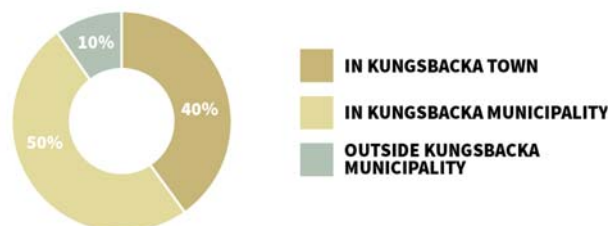
HOW DO YOU LIVE?

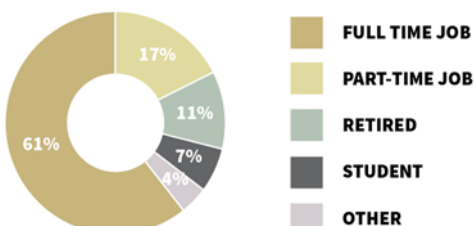
WHICH GENDER DO YOU IDENTIFY YOURSELF AS?

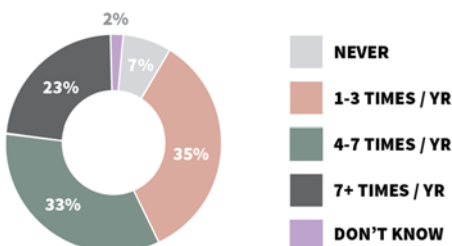
WHERE DO YOU LIVE?

WHAT IS YOUR OCCUPATION?

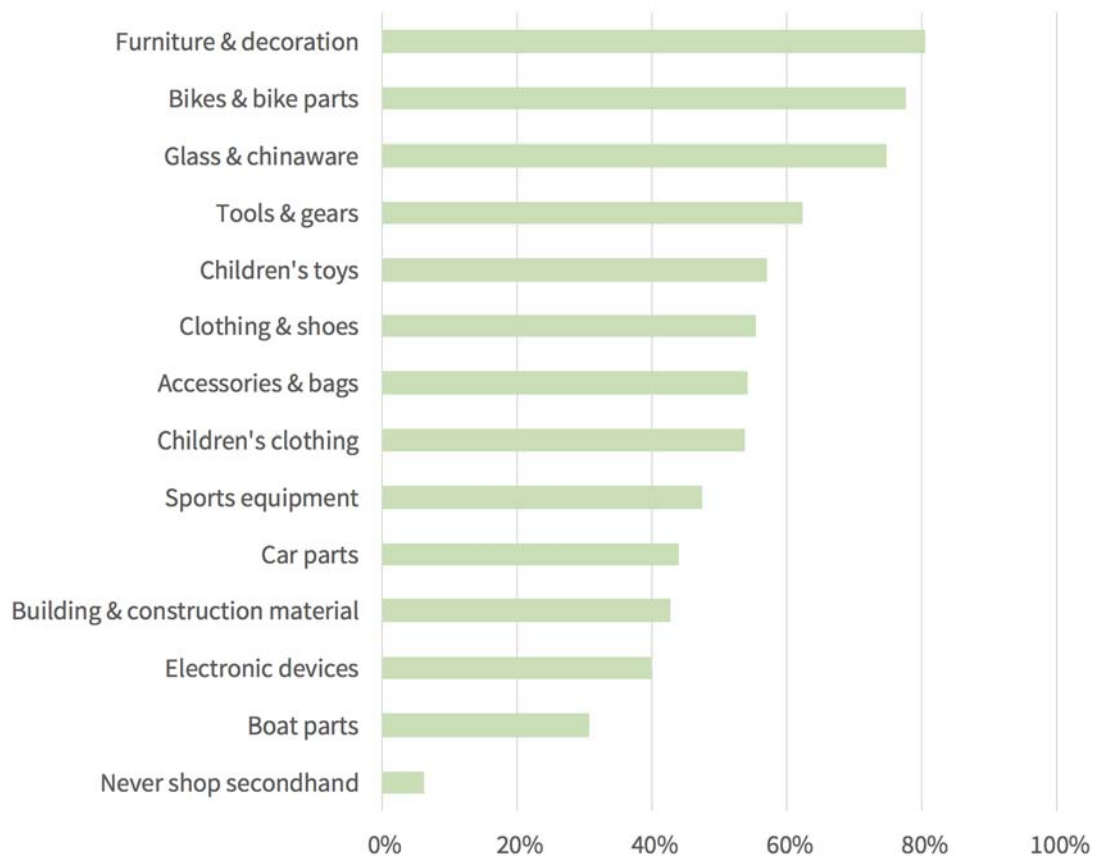
HOW OFTEN DO YOU VISIT AN ÅVC?

6.1.1. Purchasing patterns

Question 1: What types of products are you willing to buy second hand?

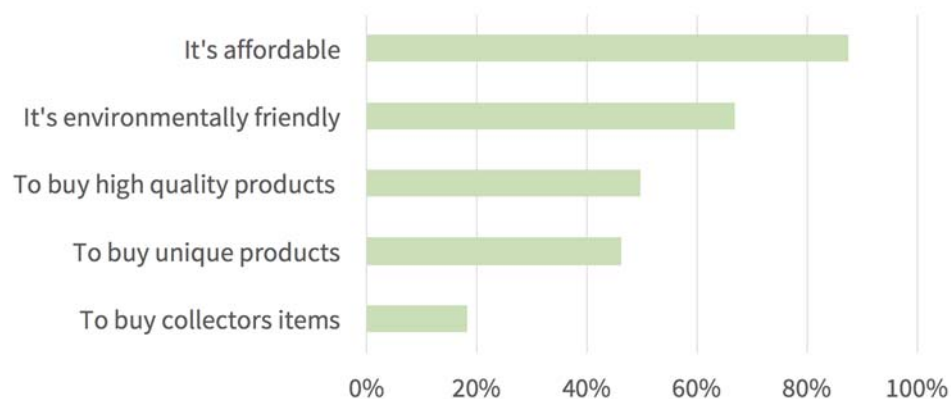
This question was compulsory and permitted the selection of more than one option.

A majority of the respondents were willing to buy furniture, bikes, bike compartments, glasses and porcelain on the second hand market. This result could potentially be correlated to the fact that these product categories exist on already well-established second hand platforms of today. On the other hand, the respondents showed more skepticism towards second hand purchases of building and construction material, electronics, and boat compartments. Few people stated that they never shop second hand products.

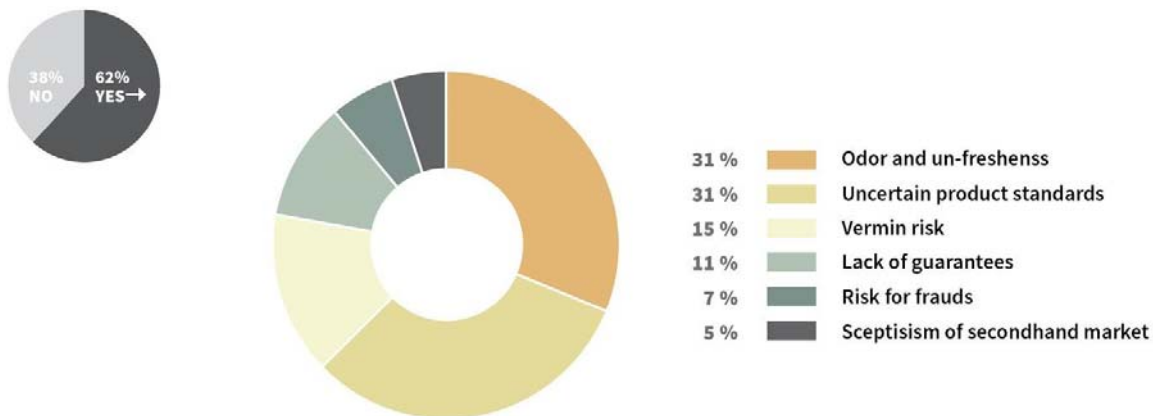
Question 2: What tempts or motivates you to buy second hand?

This question was compulsory and permitted the selection of more than one option.

The most frequently mentioned answer related to the affordability motive. Moreover, a general environmental concern, the high product qualities, and the uniqueness of second hand goods were mentioned as reasons to why people in the municipality of Kungsbacka purchase second hand products. The least chosen option was related to collectors' items. The second hand business clearly has a reputation of cheap products on sale.

Question 3: Is there anything that hinders or discourage you from buying second hand products?
This question was compulsory and demanded free text answers.

More than 60% of the respondents replied something that differed from "no" to this question. The two most commonly mentioned hinders related to disturbing "odors and unfreshness" and "uncertain product standards" of second hand goods. Accordingly, the second hand sector is not perceived as having the same level of product auditing as the regular market:

ODOR AND UNFRESHNESS

"The feeling that it is unfresh to wear someone else's clothes or shoes."
"Weird smells."
"Personal belongings or clothes that are not fresh or smelly furnishings."
"Wadded furnishings that cannot be cleaned easily feel unfresh. Things that could have gotten smelly."
"It has to be clean and proper!"

UNCERTAIN PRODUCT STANDARDS

"Bad product quality, or poorly audited/controlled products."
"Dirty and broken stuff."
"The product performance is worse for second hand goods than for new products."
"For example, electric equipment, it is uncertain if everything works as it should. I don't have enough knowledge. Clothes, on the other hand, those I can create my own assumptions about."
"That the products have hidden shortcomings or are not properly cleaned."
"In general, you have to be aware that the standard of the product is not what they say or what it looks like. Sometimes this feels bothersome which lead me to prefer to buy newly produced goods."
"Not really, if I am uncertain of the product quality, I would not purchase it."

The thirdly most mentioned reason to why second hand purchases are discouraged relates to the vermin risk. People were skeptical about added textile products and larger furnishings:

VERMIN RISK

"Bedbugs, unfreshness or discover that the product was in a worse state than perceived."
"Vermin in clothes or stuffed furniture."
"Stuffed furniture"
"Potential vermin."
"Bedbugs in furniture."
"Possibly beds and furniture as such that you cannot be sure that it's possible to wash off dirt or vermin."

Fourthly, the lack of guarantees was mentioned as a hinder. The conventional shopping sector has a system of purchase of approval, which enables the possibility of handing back the product if it does not function as planned. Moreover, “conventional” products often have a time limited warranty which guarantees their product performance. The respondents were recognizing it as a disadvantage that the second hand sector is not falling under the same directives. Here are some examples:

LACK OF GUARANTEES

“You want to be able to try the product, for example a drilling machine or radio. Or get some form of guarantee of its function.”

“There are no guarantees if you’re buying second hand products from private persons. But buying new things, however, is not necessarily a guarantee for the things to work flawless either...”

“Yes, that there are no guarantees.”

“Your safety cannot be guaranteed if you buy a bike helmet or a baby seat to the car, for example.”

“The lack of guarantees and purchase on approval.”

Moreover, the risk for frauds was mentioned as a discouraging hinder among some of the respondents. Previous experiences and bad rumors seem to contribute to this perception. Here are some examples:

RISK FOR FRAUDS

“The risk of getting tricked.”

“That the products are objects of theft, e.g. bikes.”

“The cars businesses on Blocket, I hear that they are unserious and dishonest.”

“Unreliable people.”

“The risk of getting tricked.”

“Possibly a deceiving person - but you have to take the chance :)”

Lastly, a generic skepticism towards the second hand market was mentioned by a few respondents:

SKEPTICISM OF THE SECOND HAND SECTOR

“It is unfresh that someone else has worn these clothes or shoes.”

“Uncertainty about how the things have been used by earlier owners.”

“It could sometimes feel unfresh with products that someone else have used. I am thinking mostly about shoes and clothes.”

“That you don’t know where the products have been or how they have been used.”

“It could be hard to find what you want.”

Question 4: Do you practice online shopping?

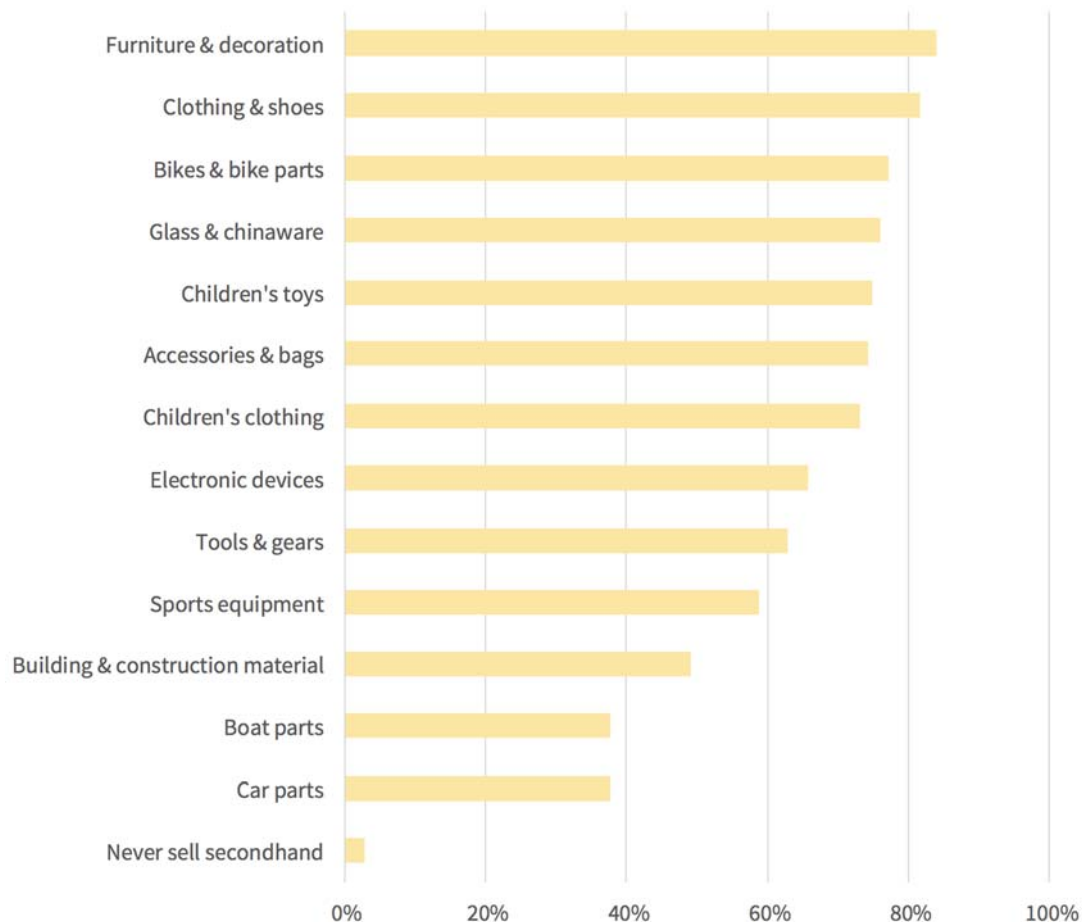
This question was compulsory. Participants responding “Yes” could further state what type of product categories they tend to shop online.

6.1.2. Selling patterns

Question 5: What types of products are you willing to sell or donate?

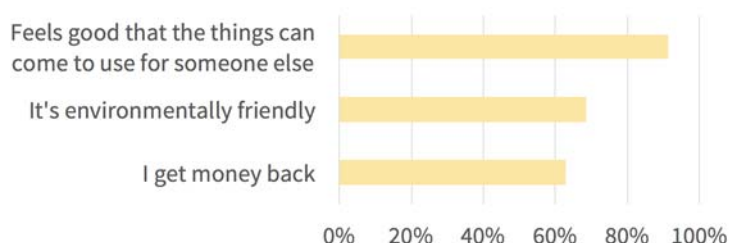
This question was compulsory and permitted the selection of more than one option.

The result turned out remarkably positive in the sense that 70% of the respondents were willing to sell or donate seven product categories on the second hand market. Only 3% answered that they would never sell or donate their used things. The most popular categories to sell or donate proved to be furniture, decoration, clothing, shoes, bikes and bike parts.

Question 6: What motivates you to sell or donate things from your home that you want to get rid of?

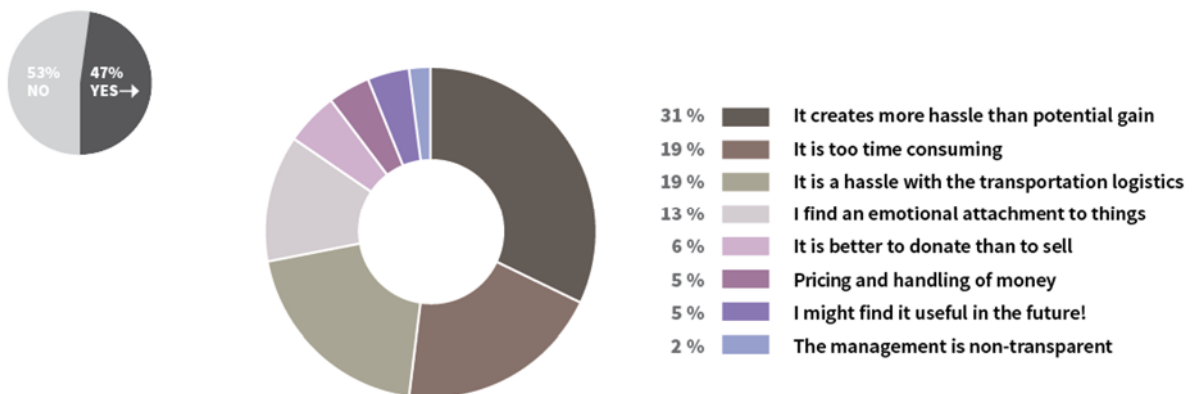
This question permitted the selection of more than one option.

The most common response to this question was that unwanted things preferably could become useful for someone else. Moreover, environmental concerns play a motivating part, as well as the possibility of making a profit on the outdated product.

Question 7: Is there anything that prevents you from selling things from your home that you want to get rid of?

This question was compulsory and demanded free text answers.

Almost 50% of the respondents replied to this question, which indicates that the other half of the respondent group does not recognize any hinders that prevents them from selling their things. The most frequently mentioned reasons for those who answered “yes”, however, included that it creates more hassle than potential gain. Moreover, the fact that is too time consuming and the potential hassle regarding product packaging and distribution served as discouraging factors preventing them from selling. Some examples of from these top three categories are cited below:

IT CREATES MORE HASSLE THAN POTENTIAL GAIN

“I think it is annoying to sell. It means more planning, bargains, compromise etc. I can't take it! So, laborious. I don't have the patience. I prefer to give it away.”

“It gets problematic if any trouble with the product appears.”

“It is troublesome to handle the sale, to put up an ad, finding time to meet with potential buyer.”

“Sometimes I have a lot of things I want to get rid of. It can therefore be time saving to go to a close-by garbage room.”

“Difficult. Not worth the trouble for a quite small amount of money.”

“It's annoying to fix an ad or sell on a flea market. I am too lazy.”

“Takes a lot of energy administering it all.”

“Not really. Laziness.”

“Too much “work” in comparison to the value of the product. Or if you're unsure about the interest of the product.”

“A little troublesome to sell. Lots of phone calls and the risk of unserious buyers coming to your house.”

IT IS TOO TIME CONSUMING

“It requires that you take time for posting it on different websites or selling on a flea market.

About donating the hinder is also time - you have to sort out stuff.”

“The time that is required for single things (like selling online). It is good as it is now that you can leave things at the recycling station (for reuse).”

“It takes up valuable time to sell. Normally, I put things worth over 400 SEK on ads and donate cheaper stuff to a store if I have time, alternatively I put it in the garbage room.”

“The time it takes to take a photo of the product, putting up an ad etc.”

“Lack of time.”

“No. Maybe the lack of time!”

IT IS A HASSLE WITH THE TRANSPORTATION LOGISTICS

“I don't have a car and I find it hard to leave bigger stuff.”

“Yes, I find it hard to recycle other textile than clothes.”

“Limited opening hours at second hand shops. To get to the places for donation.”

“I have donated different things to clothes collections during the years, but the problematic thing is that the things are not picked up in the right time. More hassle to donate than to go to the recycling center.”

The fourth most common reason for why selling unwanted things are discouraged, was related to the nostalgia inherited in personal items. Moreover, a few respondents recognized that some products may contain personal information and private data. Below are some quotes from this category:

I FIND AN EMOTIONAL ATTACHMENT TO THINGS

"If it contains personal information. If I can get guilty of selling things."

"If it is dirty or disgusting it could be embarrassing."

"Something memorable or inherited."

"I would never want to sell personal stuff to my neighbor!"

"Nostalgia."

"Things with personal data."

Moreover, some of the respondents found it more relevant to donate their unwanted items rather than to sell.

IT IS BETTER TO DONATE THAN TO SELL

"Sometimes it feels like it's more work to get it sold than it's worth. Then it's simpler to just go and donate it instead. Would never throw away useful things, though."

"Could be difficult and troublesome to sell. Easier to donate things. As long as the income from the reuse business goes to charity it doesn't matter how much the things are worth."

"I think it's annoying to sell. It means more scheduled activities, bargaining etc. I don't have the energy! So stressful! I don't have the patience. Prefer to donate the stuff."

"If there are things that has a value, the second hand shops could come and fetch it or you can donate the things online (on Blocket, for example) in exchange for letting them fix the transport. My things are often half worn or a little broken when I am going to get rid of them, so I think of them as useless and that it's probably best to throw them away anyway."

A few respondents recognized the pricing as a troublesome issue which arises when private persons become private salesmen. Moreover, the handling of money is perceived as difficult sometimes:

PRICING AND HANDLING OF MONEY

"I think it's hard to estimate a price of the things I want to sell."

"Donation: the things are worth too much."

"Hard to sell and to set a price."

"The handling of money - for example if regarding large sums of money and how or when the buyer will pay."

Another hinder which was recognized from a few respondents was that people tend to retain their things even though they are not utilized, since they think that they might find them useful in the future:

I MIGHT FIND IT USEFUL IN THE FUTURE!

"Good to have". We MIGHT repair it!"

"You think that you'll use it later."

"If it's worth too much money."

"The kids :-)"

The least common hinder that was raised by the respondents relates to the downside of separating the giver from the conceiver, e.g. through container collection, as it creates non-transparency which ushers a disbelief for the prolonged management chain.

NON-TRANSPARENT MANAGEMENT

"Well, when you give your things away it's hard to know whether they will be useful."

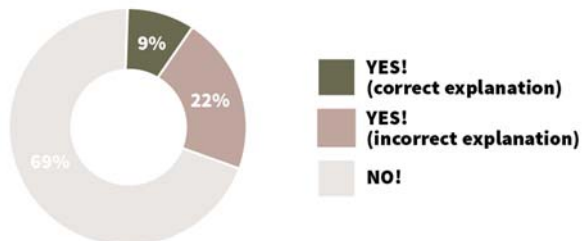
"Unsure whether it's the right destination? If the things end up in the right place."

6.1.3. Reuse patterns

Question 8: Do you know what upcycling means?

This question was compulsory and demanded the respondent to answer yes or no. If “yes”, he or she was also asked to explain what ‘upcycling’ means to them.

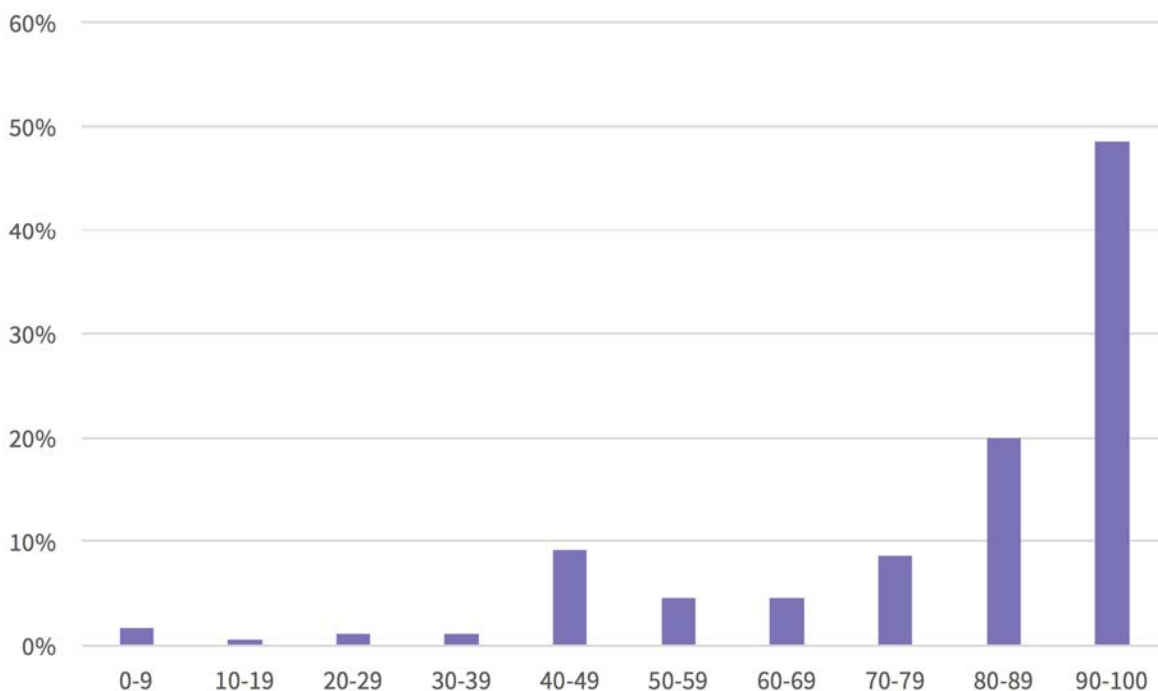
DO YOU KNOW WHAT ‘UPCYCLING’ MEANS?

The survey concluded that only 9% of the respondents had a correct perception about term upcycling. Moreover, 69% had no clue about its implication. This result confirms that ‘upcycling’, if incorporated into the concept of Kretsloppspark or ReFas, must be thoroughly explained in order for the citizens to understand its meaning.

Question 9: Would you like to visit such a circular trading venue? Rate how likely between 0-100.

This question was compulsory. The histogram below shows the distribution of answers where 100 equaled ‘very likely’ and 0 ‘not at all’.

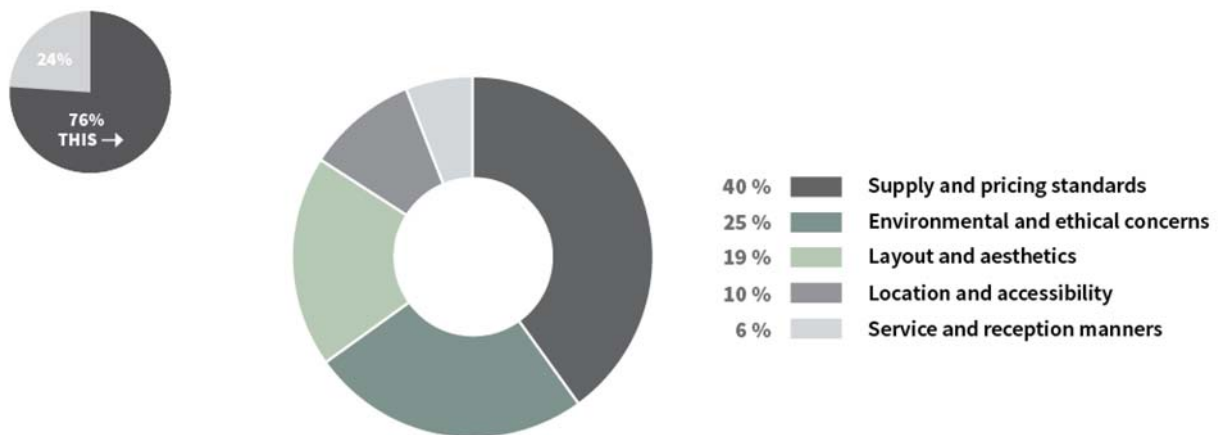

Question 10: What would attract you to a circular trading venue?

Prior to this question, the respondents were introduced to the waste hierarchy and why it is important to strive for upward transition in the waste management sector. Moreover, the following paragraph was inserted in order to explain the 'circular trading venue' that is referred to in the question.

"Imagine a place that connects an AVC with a workshop and a pair of stores; a circular trading venue where disposed goods are repaired and upgraded by knowledgeable personnel so that "waste" turns into new products which can be sold and thus benefit others." What would attract you to such a circular trading venue?

This question was optional and demanded free text answers.

This question was optional, and the following references are selected from the 75% who chose to reply.

The majority of the respondents answered that they would like to see a broad variation of supplied products and competitive pricing standards. Some citations are quoted below:

SUPPLY AND PRICING STANDARDS

"Interesting stuff such as design furniture, design clothes, other furnishing with quality, electronic devices."

"I would be attracted by the feeling of contributing to a better environment buying things I need there instead of buying them in a regular store. Also, I presume that the pricing is a bit lower."

"Knowledge that it's reused and that I might find things that aren't sold on the traditional market. Everything from spare parts to electronic products."

"The need of visiting a recycling center to sort my waste and get rid of the things I want to discard for reuse. And then it would be very interesting to have the possibility to, at the same time, find other things I want to buy second hand."

"A café or restaurant would be nice. Activities that creates natural meeting places."

"That there are good products there. That the "crappy" things have been sorted out."

"A good deal. Environmentally sound."

"Swap days. Plants."

"To be able to repair things that have broken."

"That is has a hip café or restaurant."

"Good supply of quality stuff."

"Building material for old houses. For example: windows, doors and a lot more!"

"To shop the things that are expensive if newly produced - bikes, electronic products etc."

"The price level and odd things."

"Find things that are price worthy with quality."

One out of four respondents recognized the environmental and ethical benefits with a circular trading venue as a motivational driver to visit such a place. As stated in previous research, these factors also account for strong arguments during the planning and implementation phase of a ReFa. Some examples are listed here:

ENVIRONMENTAL AND ETHICAL CONCERNS

"My 'little' contribution to the environment. Another way to 'think' (could be new even though I didn't buy it in a traditional store)."
"To find price worthy and useful things that also befriends the environment. If the place has an innovative character it's even better."
"The entirety. That circularity is visualized and utilized to its full potential."
"Feels very good to donate and not throw away."
"Less environmental impact, local reuse of old stuff."
"To get rid of some of the consumption, in the sense of buy-and-trash mentality. Take care of the environment!"
"I have waited a long time for a 'circular reuse center' in Kungsbacka. Good that functional things and other can come to use for someone else!"
"Someone else can use our old things without me having to flounder! And the more we can reuse, the better."
"Curiousness. Interesting and environmentally friendly to shop reused products!"
"I like the idea of reuse."
"To feel I can make a difference."
"Eco/KRAV/resource thinking over the whole process."

19% of the respondents mentioned that strategic layouts and appealing aesthetics would make them more attracted to the venue. Oftentimes, the second hand sector is known for messy, dirty and unsystematic characteristics. The respondents want this to change.

LAYOUT AND AESTHETICS

"Pleasant surroundings. Well configured entirety. Bold, cool approach mixed with wide and diverse supply."
"The whole picture. That the concept is visualized."
"That the area is easy to survey and that it is easy to assess the supply."
"The overall impression is important. That it is light and not 'only' feels like a recycling center."
"That you can leave things and maybe at the same time find something new to take home."
"Simple, environmentally friendly, cheap. No wear and tear!"
"A clear concept! That everything connects and that you can see the upgrade of products, how it works. Like looking into Santa's workshop."
"The idea is great and creates job opportunities for people that is long-term off work and newly arrived for example."
"That the place is attractive and easy to get to and that you know that there is a possibility of leaving the stuff you want to contribute to the reuse."
"To leave things there even though they are a bit broken. That people can have meaningful occupation. I see Alelyckan in Gothenburg as a role model."
"That it has a fresh atmosphere and some kind of guarantee of the products."
"Everything under one 'roof'."
"Clean and tidy."
"The whole picture. That the circularity is clearly visualized and utilized to its full potential."

Moreover, proper accessibility to the project location was highlighted as a required precondition for people to go there. A conventional AVC is commonly located quite far away from the center since it requires a lot of space and facilitates for heavy traffic. A ReFa, on the other hand, consists of additional activities targeting a broader crowd which call for better accessibility alternatives:

LOCATION AND ACCESSIBILITY

"That it is accessible; both with public traffic, car and bike. Cannot be placed aside or too far out. One challenge Kungsbacka has is very poor public traffic as soon as you leave the city center."
"Walk and bike friendly access."
"It has to be easy to get there, with generous opening hours and updated information. Advertisement and maybe events sometimes that reminds you that this trading venue exists!"
"I don't have the ability to visit an AVC today, unfortunately I don't own a car."
"That the place is attractive and easy to get to."
"That it's at a good place or on the web."
"If it would be easy to access, I think more people would fix their broken things rather than throwing them away."
"Easy to access and to be able to look at and touch the things I buy. To feel participation and involvement."

Lastly, good service and welcoming reception manners were mentioned as important factors for people to revisit the venue. Oftentimes, traditional second hand shops are only open a few hours, a few days a week, which the respondents seem skeptical towards. Moreover, some emphasized an appreciation towards knowledgeable staff members and repair services.

SERVICE AND RECEPTION MANNERS

"That it is easy to pay. The possibility of withdrawal if things breaks down quickly. And that the staff are briefed and knowing."

"Well-assorted and good opening hours!"

"To be able to repair things that have been broken."

"It is always a mess at collection points. My wife does not want to go to leave clothes herself, I have to go with her. It feels unsafe with people circulating around unmanned containers and collection points. More structure! Would also be good if you knew it was locked and that it came to use in the right way."

"Good opening hours."

"Interested, competent staff working there."

"If there was a service that could assist me with repairing zippers, broken pants etc."

Lastly, some non-categorized answers are exemplified below:

"It sounds like a perfect place to make use of things. If a person is not sufficiently handy to repair something, and if nobody else wants to buy a defect product it is disposed. With this place, you can upcycle these things that would have otherwise been thrown away. I would for example never buy a defect product because I have a tendency of gathering things that I will fix but that never happens. I would rather buy something that someone else have "fixed"."

"It is great that someone takes responsibility of that the products are taken care of in a good way."

"Would have been fun to see how it works and what is there! A bigger question is whether I would have come back a second, third and fourth time and that depends on the assortment, what it costs and of course the location."

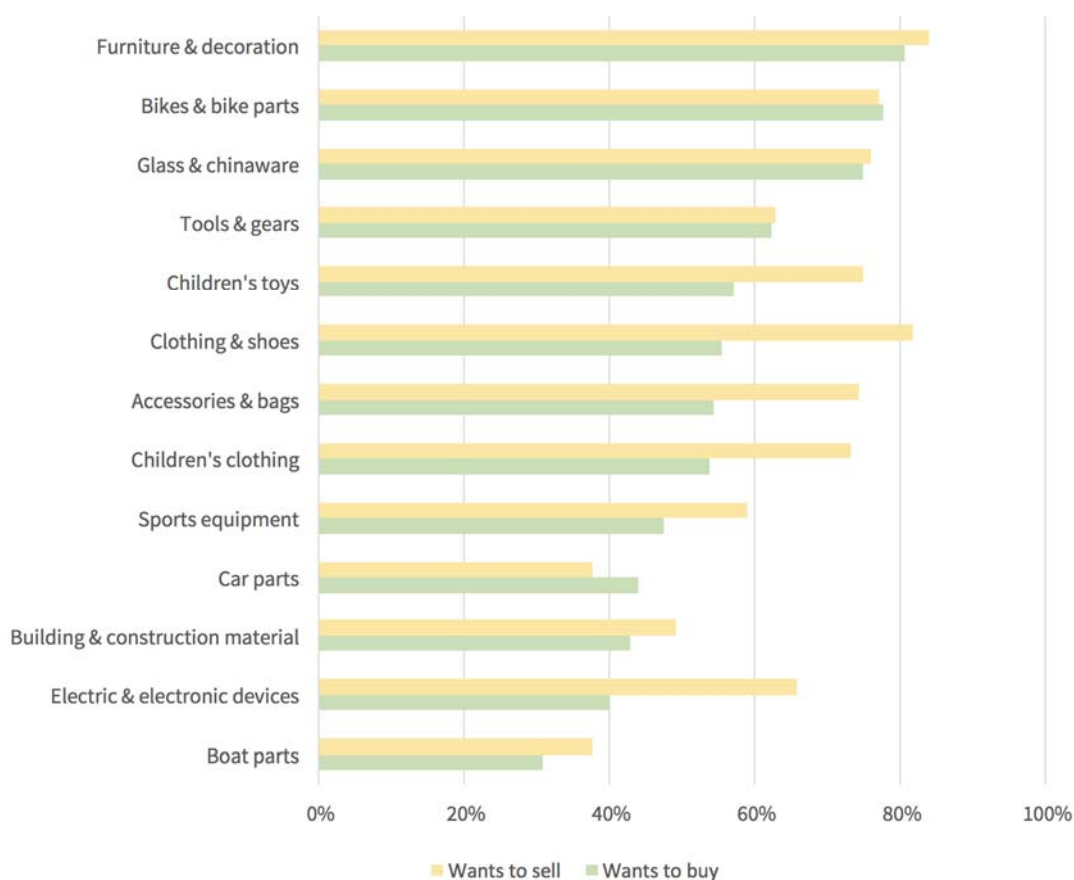
"I would like to visit and maybe even also work with it. I see so much that is thrown away, that could be useful for someone else/be repaired by simple means."

"I like the idea and I am impressed by the handicraft!"

6.1.4. Summary of survey results

The survey confirmed that the citizens of Kungsbacka municipality seem interested in and curious about the potential synergies that a ReFa could provide to the community. The result was conclusive in a rather remarkable way, which potentially could be linked to the fact that those who did reply to the survey were positive to the concept of resource optimization from the start and that skeptical voices simply avoided to respond.

As shown in the diagram below, the top four categories: “furniture and decoration”, “bikes and bike compartments”, “glass and porcelain”, and “tools and gears, resulted in strikingly similar supply and demand figures. Therefore, these could potentially serve as products categories with continuous in- and out flow as new products are likely to come in and become sold at approximately the same pace. The lower categories, on the other hand, differ a bit which could suggest additional measures and collection management strategies. For “clothes and shoes”, for instance, the supply is much greater than the demand. Therefore, it is probably wise to collaborate with an external actor such as Human Bridge, which incorporates textile recycling in the business model.

Moreover, a number of written motivations for buying and selling second hand products emerged as a result. The feeling of contributing to both social and environmental sustainability in combination with the allure of affordability were accounted for as the most frequently used supportive arguments. On the contrary, odor, potential unfreshness or disturbing product performances, and uncertain product standards entailed the biggest discouragements related to second hand purchases.

From a selling perspective, many respondents referred the troublesome hassle and time-consuming procedures as hindering factors private sale management. A majority of the respondents expressed that they are familiar with online shopping, which probably is a parameter that has developed immensely since the Kretsloppspark commission was first initiated in 2011.

The survey also confirmed, however, that the current online services do not suit everyone, and that there is a demand for new types of circular and transparent trading venues which preferably could be catalyzed in municipal regime.

It is noticeable that the citizens expressed such a great interest in engaging in more sustainable lifestyles. They seemed to desire complementary shopping alternatives that generate lower impacts on the environment. Moreover, the survey confirmed that the citizens of Kungsbacka municipality seem interested in and curious about the potential synergies that a ReFa could contribute with to the community. The remarkably conclusive result could potentially be linked to the fact that those who did reply to the survey were positive to the concept of resource optimization from start and that skeptical voices avoided to participate in the survey.

Finally, the survey confirmed that the advertised project image and physical interiors will be essential in order to appeal as many visitors as possible. Respondents expressed a demand for a holistic concept which incorporates the idea of quality, uniqueness, and a story of its own. Furthermore, a group of responses point to the same conclusion - a wish for well displayed circularity of the facility and to keep the loop (collection and retail activities) under the same roof.

6.2. Analysis: Semi-structured interviews

This section introduces a summary and subsequent analysis of the semi-structured interviews. Firstly, the interviewee demographics will be presented. Thereafter, the analysis will follow based on the respective driving forces, restraining forces and needs that were raised during the interview sessions. The interviews transcriptions are presented in their entirety in Appendix V.

In total, 16 interviews were conducted. The interviewees covered five different municipal divisions in the Kungsbacka organization, three private actors from the national waste market, and three representatives from different reference projects outside the municipality border.

Table 6.1: List of interviewees.

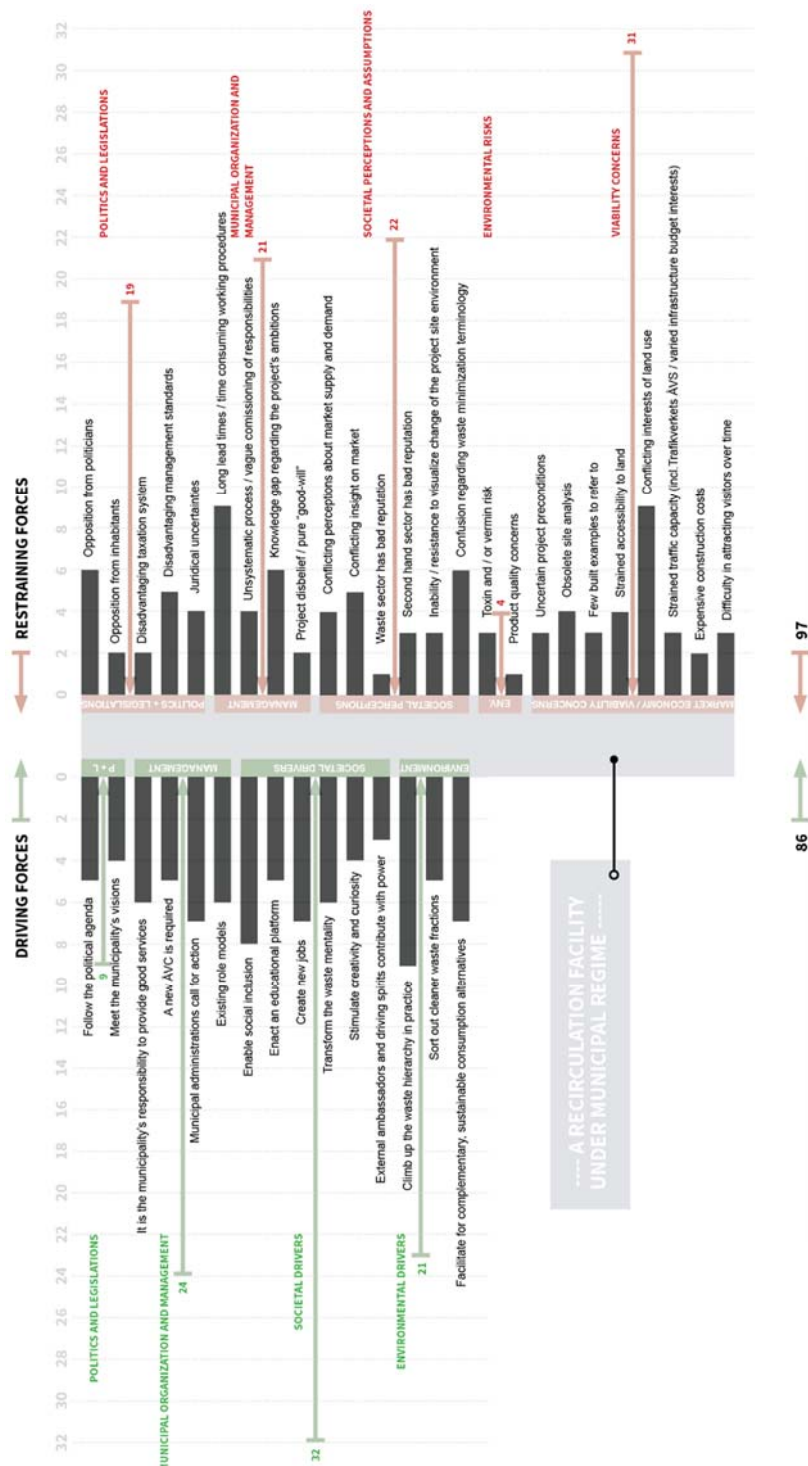
	Title	Employer	Workplace	Date	Type of interview
1	Environmental engineer / project leader for the Kretsloppspark in Klovsten	Municipality of Kungsbacka	Technical Administration, Waste & Recycling Division	27/09/2017	Meeting
2	Project manager	City of Mölndal	Technical Administration	12/09/2017 and 23/10/2017	Meeting
3	Mall manager of ReTuna	Municipality of Eskilstuna	Eskilstuna Energy & Environment, Waste & Recycling Division	15/09/2017	Phone meeting
4	Operational manager	Gustavssons Åkeri, Transportation Company	Klovsten ÅVC	28/09/2017	Phone meeting
5	Operational manager Kretsloppsparken Alelyckan	City of Gothenburg	Göteborgs Stad, Kretslopp & Vatten	29/09/2017	Site visit
6	Sustainability specialist	Municipality of Kungsbacka	Municipal Management Office, Analysis & Strategy Division	10/10/2017	Meeting
7	Business manager	Municipality of Kungsbacka	Municipal Management Office, Enterprise Division	11/10/2017	Meeting
8	Location developer	Municipality of Kungsbacka	Municipal Management Office, Enterprise Division	11/10/2017	Meeting
9	Traffic planner	Municipality of Kungsbacka	Technical Administration, Traffic Division	11/10/2017	Meeting
10	Employment consultant	Municipality of Kungsbacka	Family & Social Care Administration	17/10/2017	Meeting
11	Entrepreneur and CEO	Self-employed	Kungsbacka 2nd Chance	17/10/2017	Site visit
12	Economic advisor	K2C	Kungsbacka 2nd Chance	17/10/2017	Site visit
13	Purchaser	Municipality of Kungsbacka	Service Administration, Purchase Division	18/10/2017	Meeting
14	Infrastructure strategist	Municipality of Kungsbacka	Municipal Management Office, Infrastructure Division	18/10/2017	Meeting
15	Development manager	Municipality of Kungsbacka	School Administration	24/10/2017	Meeting
16	Operational MSW management manager	Municipality of Kungsbacka	Technical Administration, Waste & Recycling Division	25/10/2017	Meeting

6.2.1. Driving and restraining forces

The driving and restraining forces that were mentioned during the interviews were sorted and collected in a so-called Forces Matrix. All citations were grouped under certain categories and subcategories in order to identify and cluster the different opinions. Each time a new opinion related to either driving or restraining forces (in terms of the establishment of a ReFa in the municipality of Kungsbacka) was mentioned during the talk, this was noted in the Forces Matrix. The Forces Matrix is presented in its entirety in Appendix VI.

Weighted Force-Field Analysis

The Weighted Force-Field Analysis was constructed based on the outcome of the Forces Matrix. It serves as a descriptive illustration of the respective opinions that affect the ReFa establishment from opposing sides.

What driving forces are there to initiate a ReFa project?

This subsection will present examples of the particular driving forces that were raised during the interview sessions. The analyze will follow the Force-Field Analysis. Accordingly, the categories will appear in the following order: politics and legislations, municipal organization and management factors, societal drivers and environmental drivers.

Politics and legislations came to consist of the subcategories “follow the political agenda” and “meet the municipality’s visions”. According to Swedish legislation, municipalities are obliged to facilitate for MSW collection and pro-active waste prevention. This was a commonly mentioned motivation, for initiating a Kretsloppspark, among the interviewees. On a similar notion, the local political climate was also expressed as a driving force in addition to the municipality’s stipulated visions.

FOLLOW THE POLITICAL AGENDA

“We are bound to the law to take care of people’s waste and they cannot hand it over to someone else”

(Interviewee 2)

“The Municipal Waste Plan is really important. The overall goal is that we should reduce waste.” (Interviewee 2)

MEET THE MUNICIPALITY’S VISIONS

“And then the Municipality had a vision about lying in forefront and to be best at recycling in Sweden.”

(Interviewee 3)

In terms of **municipal organization and management factors**, four subcategories crystallized: “it is the municipality’s responsibility to provide good services”, “a new ÅVC is required”, “municipal administrations call for action”, and “existing role models”. It is interesting to see how some of the interviewees speculate around the great ability that the municipality has to influence their community.

IT IS THE MUNICIPALITY’S RESPONSIBILITY TO PROVIDE GOOD SERVICES

“We, such as organizations, municipalities and public service, should arrange things so that it’s easy, regardless of life situation. It should be service-oriented, it should be arranged so you can handle everything the correct way.” (Interviewee 6)

“We are the catalyst. We are involved in changing society. Then we might not be the ones doing it all. But starting... We grow the seed.” (Interviewee 2)

A NEW ÅVC IS REQUIRED

“The ÅVC in Klovsten is way too small, there is no doubt about it.” (Interviewee 4)

MUNICIPAL ADMINISTRATIONS CALL FOR ACTION

“In this constellation it’s governed by the Technical Administration. But the Social Care Administration would also be involved in providing work training positions, and the Education Center is administering the inclusion of labor integrating social company. And then it’s the School Administration. They are interested too. So it is a project affecting and affected by many divisions.” (Interviewee 16)

EXISTING ROLE MODELS

“Eskilstuna, it is pure bonus that they have built such a great facility. Which makes it possible to learn from someone else.” (Interviewee 2)

“Have you been to Alelyckan? Something like that, that’s the vision. I hope it will become that way. (...) And the recycling center in Borås is owned by the municipality. They have a great establishment that is operated by the municipality. And they are working with reused building materials...” (Interviewee 11)

The largest amount of recognized driving forces ended up in the category of **societal drivers**. For instance, creating new jobs and facilitating for social inclusion were two frequently mentioned arguments which support the ReFa establishment. Moreover, the pedagogical aspect of the ReFa was emphasized a lot. Knowledge diffusion seemed to be a big motivation for the project as a whole. The subcategories of the societal drivers gathered as: “enable social inclusion”, “enact an educational platform”, “create new jobs”, “transform the MSW mentality”, “stimulate creativity and curiosity”, and “external ambassadors and driving spirits contribute with power”.

ENABLE SOCIAL INCLUSION

"This is both meaningful employment, it is integration. Money is kept within the organization, we can develop it. It is a win, win, win situation." (Interviewee 2)

"Many adults who are outside the job market, obviously assess great qualities and spectacular knowledge. I can also imagine that we have a lot of newcomers who might find a perfect platform here, which would enable diffusion of their cultures and traditions from home. All in all, great integration potentials with the children." (Interviewee 14)

"Many wants to get in, for example Myrorna and some other second hand shops. But no one else came with suggestions. But we have an organization, a labor integrating social company... K2C!" (Interviewee 16)

ENACT AN EDUCATIONAL PLATFORM

"The idea is that people should discover how the flows are connected." (Interviewee 5)

"I think it is good to show that some things connect. Nothing is created by single events." (Interviewee 14)

"Basically, I think it is good that you're not enhancing the circumstances more than necessary, so that you see this large pile of waste and how much we actually can reuse. It includes a pedagogical point of view, not least for the grown-ups!" (Interviewee 15)

"We were supposed to create a platform for information through enhancing the knowledge on how to live more sustainably within the municipality" (Interviewee 3)

CREATE NEW JOBS

"I had the business plan to start from. And my goal was to reduce waste of course. But we were also supposed to create new jobs." (Interviewee 3)

TRANSFORM THE WASTE MENTALITY

"Another point of view is these things regarding consumption and recycling. To dare to realize that just because it is thrown away, doesn't mean they are gone... It's not certain that things from the shop is the best alternative. (...) Then in the bigger picture I imagine it is really important to see how much that ends up in the garbage. That is actually functional and clean and still works." (Interviewee 15)

That's what you want to achieve: What!? Why do people throw this shovel? (Interviewee 5)

STIMULATE CREATIVITY AND CURIOSITY

"I want people to potter and be creative for real. To do things with quality and function, with recycled materials." (Interviewee 3)

EXTERNAL AMBASSADORS AND DRIVING SPIRITS CONTRIBUTE WITH POWER

The initiative has been driven very actively from the City Hall. Particularly by their municipal building director, who has a big environmental engagement. (...) Without her involvement and driving spirit, I have difficulty seeing that it could have been like this. (Interviewee 3)

Last but not least, the **environmental drivers** were emphasized as an important basis for the project. Some, but not all, of the interviewees were definitely aware of harmful resource inefficiency and the fact the MSW volumes increase on a daily basis and that municipalities inherit the opportunity to curb this trend by facilitating for sustainable waste management and MSW prevention. The subcategories related to the environmental drivers are: "climb up the waste hierarchy in practice", sort out cleaner waste fractions", and "introduce complementary and sustainable consumption alternatives".

CLIMB UP WASTE HIERARCHY IN PRACTICE

"The main argument is that we should to climb the waste ladder and this is one way of implementing it." (Interviewee 5)

SORT OUT CLEANER WASTE FRACTIONS

"The ÅVC is profited, because we get cleaner fractions and recycle and reuse more that otherwise would have been burned." (Interviewee 5)

"Exclude environmental toxins, and reuse as much as possible in order not to spoil the resources of Earth." (Interviewee 11)

FACILITATE FOR COMPLEMENTARY, SUSTAINABLE CONSUMPTION ALTERNATIVES

"It's good showing people we are thinking about the environment. They go shopping and know that it is environmentally friendly." (Interviewee 11)

"We have to keep alive what we have produced, and make it really useful. Stop this linear action; extract, dispose... before we have extracted it [natural resources] all! Must there be a crisis first?" (Interviewee 13)

"But it has to go more hand in hand [consumption and waste] so that it is not one thing or the other, it has to go together" (Interviewee 8)

What restraining forces have you met so far in order to carry out a ReFa project?

This subsection will present examples of the particular restraining forces that were raised during the interview sessions. The analyze will follow the Force-Field Analysis. Accordingly, the categories will appear in the following order: politics and legislations, municipal organization factors, societal perceptions and assumptions, environmental risks, and viability concerns.

The **politics and legislations** category proved to be bigger on the restraining side than on its corresponding driving section. The Swedish legislations on municipal rights when it comes to proactive reuse activities are diffuse and difficult to interpret. This was mentioned by some of the interviewees as a hinder. Many of the interviewees also expressed a fear for opposition from politicians and citizens, in addition to the disadvantaging taxation and management systems. The subcategories of restraining politics and legislations came to include: "opposition from politicians", "opposition from inhabitants", "disadvantaging taxation system", "disadvantaging management standards", and "juridical uncertainties".

OPPOSITION FROM POLITICIANS

"[One risk] is that it is going to be a political concern, and that it gets stuck in that limbo too long. So that nothing happens." (Interviewee 1)

OPPOSITION FROM INHABITANTS

"I think that the municipality of Kungsbacka is the municipality where most political proposals and decisions are appealed. So you have to be prepared of the fact that they [the citizens] will be skeptical." (Interviewee 1)

DISADVANTAGING TAXATION SYSTEM

"There is a need for a switch of the taxation system. So that the tax is put on products, not services. It is commonly accepted that this is the way of the future, we are stuck in deep wheel tracks. In the market economy, in taxes put on services." (Interviewee 6)

DISADVANTAGING MANAGEMENT STANDARDS

"We have to consume to puzzle the economy. Our economy is built that way, consumption must take place, you have to pay for something. If you pay for something that has been remade it is another thing but as it is today, consumption is required today. Then on the other hand you could discuss how to make it more sustainable." (Interviewee 7)

"No matter what political color you belong to, I think many people have realized that circular economy is the future and that we should leave New Public Management behind. But there are probably still many people earning money on it and that's why it is so difficult to erase." (Interviewee 6)

JURIDICAL UNCERTAINTIES

"I guess it is this juridical stuff that I feel is very vague and uncertain." (Interviewee 1)

"Legal aspects must be tackled, what are you allowed to do and not?" (Interviewee 1)

Regarding **municipal organization and management factors**, long lead times and unsystematic processes were expressed as restraining factors. Although the project was first initiated more than six years ago and has been communicated for many years, it is evident that the project purpose and intentions remain unclear among many of the potentially affected stakeholders. The subcategories crystallized as: "Long lead times / time consuming working procedures", unsystematic processes / vague commissioning of responsibilities", "knowledge gap regarding the project's ambitions", and "project disbelief / pure "good-will".

LONG LEAD TIMES / TIME CONSUMING WORKING PROCEDURES

"I am afraid that Trafikverket could have much to say in this matter... Since the land is situated right in this complex crossing. What to do, I don't know for sure, but I think it could take a while to even get a resolved local plan." (Interviewee 9)

"In a traffic or planning context, the notion of 'maybe' refers to something within five years or so. It takes a while before decisions are validated, and everyone will have the opportunity to appeal, after all we have a democratic system." (Interviewee 14)

UNSYSTEMATIC PROCESSES / VAGUE COMMISSIONING OF RESPONSIBILITIES

"I am thinking that this is also typical for the municipality. It is such a big organization. A lot of projects are ongoing but there is no one who has complete overview on what is actually going on." (Interviewee 13)

KNOWLEDGE GAP REGARDING THE PROJECT'S AMBITIONS

"I have no experience from a Kretsloppspark." (Interviewee 15)

"Well, the only hinders I see is the lack of a project site and the ability to communicate the project idea." (Interviewee 16)

PROJECT DISBELIEF / PURE "GOOD-WILL"

"It was seen as a good-will project." (Interviewee 3)

"To imagine that we would initiate some kind of activity that would have to do with any kind of retail, I find that very hard to depict." (Interviewee 8)

In terms of **societal perceptions and assumptions**, the subcategories were defined as: "conflicting perceptions about market supply and demand", "conflicting insight on market", "waste sector has bad reputation", "second hand sector has bad reputation", "inability/resistance to visualize change of the project site environment", and "confusion regarding waste minimization terminology". For instance, the existing waste sector and second hand market, regarding already used products, seemed to influence the interviewees' perception of the new ReFa proposal.

CONFLICTING PERCEPTIONS ABOUT MARKET SUPPLY AND DEMAND

"Here [in Kungsbacka], people has a lot of money and I think that the things that are possible to sell is stuff from the 50's or stuff that are a bit more fancy, vintage, cool stuff. It's not the things that you need in your everyday life that is going to sell here." (Interviewee 6)

"Have you been to Erikshjälpen [second hand in Kungsbacka] five minutes before opening? There is a queue outside! There is a huge interest and there they are, on an industrial area. And on Saturdays, there's even more people." (Interviewee 16)

"If a private actor would look at Kungsbacka and say we will sell second hand items here, he/she would never aim to establish in Klovsten." (Interviewee 7)

"We are not able to repair the bikes at the pace people ask for and buy them. There is big, big demand. Everyone who buys a bike from us says: 'Oh, what a good idea!'. When we inform them about the fact that our profit enables disadvantaged people to get jobs in the long run, it feels even better for them. So no, the general interest is huge." (Interviewee 11)

CONFLICTING INSIGHT ON MARKET

"The customers are questioning our pricing and the value of things. ... They say: I can pay for the work you have put down for the product but not the product itself since you have gotten it for free. So there is like this questioning of value." (Interviewee 3)

"This is the right timing, even if it is a bit slow at the moment but someday it will get accepted and then it won't even come to a discussion." (Interviewee 12)

"People wants to get rid of things. These are things that are unwanted in a home. And yet, people haven't started seeing this as a benefit or that it is possible to make money from it." (Interviewee 3)

WASTE SECTOR HAS BAD REPUTATION

"One thing the waste sector suffers from, is bad reputation at the ÄVCs. That things disappear from containers, and that the best incoming things are taken by the staff. The same problem goes for the second hand business as well, of course" (Interviewee 14)

SECOND HAND SECTOR HAS BAD REPUTATION

"We are not going to have a flea market. It will not smell like a dumpster. (...) We perceive things through eyes, nose and taste. (...) It is full chaos. And frayed tables. And piles. It looks so messy." (Interviewee 2)

"Like flea markets, exists in every barn, it is super boring." (Interviewee 11)

INABILITY / RESISTANCE TO VISUALIZE CHANGE OF THE PROJECT SITE ENVIRONMENT

"Klovsten is no destination whatsoever, so regardless of how nice environments you create for the Kretsloppspark, it will not be an attractive area to be on." (Interviewee 7)

"It should be nicely presented. That's why I find it hard to visualise it in Klovsten." (Interviewee 6)

CONFUSION REGARDING WASTE MINIMIZATION TERMINOLOGY

"And then the revelation came that a Kretsloppspark could look very different and mean many things." (Interviewee 14)

"The notion of Kretsloppspark is not an established trademark." (Interviewee 8)

"The waste terminology is... Messy. People use words they don't know the meaning of. We are not in the recycling or recovery business. Because that's what you do at a traditional ÄVC or ÄVS. What we do is reuse." (Interviewee 2)

"I think that 'Kretsloppspark' is a very vague notion for many people. You think it's one thing, but then, in fact it can become whatever you want it to be" (Interviewee 7)

The environmental aspect was not only working as a driver. The interviewees also mentioned some potential **environmental risks** regarding the obstacles of using secondary raw material in load bearing construction parts as well as the risks connected to a continued existence of toxics in the ecosystem. The subcategories on this note included: "toxin and/or vermin risk", and "product quality concerns".

TOXIN AND / OR VERMIN RISK

"They [school children] created art using old cables, until someone started to realize that they contain flame retardants which not is very good for children to chew on. And this lack of knowledge that we have, it's not just to take stuff and play with.... the Kretsloppspark needs to be so much more. (...) But I understand that it is complex." (Interviewee 15)
"It is almost impossible to break it down on a substance level. We must strive for sorting on material level." (Interviewee 12)
"It's hard to sell stuffed furniture and such things because you don't know who have had it before" (Interviewee 5)

PRODUCT QUALITY CONCERNS

"To buy [reused] construction material is also quite difficult because you need to prove certain quality remarks. You cannot take whatever material for that. Perhaps on the facade but not in the load bearing construction." (Interviewee 5)

The most frequently mentioned restraining category was the one linked to **viability concerns**. Getting access to a relevant project site was mentioned as an extremely difficult task in the Kungsbacka context due to the high competition on relatively central land aerals such as the Klovsten exploitation site. The interviews also revealed several loose ends and question marks related to other viability concerns that need to be connected and resolved in order for the project planning to continue on a successful note. For instance, it became apparent is that many separate Kretsloppspark ideas, visions and assumptions exist, although isolated in different administrations or divisions. Today, there is no existing platform for these ideas to meet. The subcategories for viability concerns are: "uncertain project preconditions", "obsolete site analysis", few built examples to refer to", "strained accessibility to land", "conflicting interests of land use", "strained traffic capacity", "expensive construction costs" and "difficulty in attracting visitors over time".

UNCERTAIN PROJECT PRECONDITIONS

"We have said, or I have said, that I do not want to write a project plan before I know the site. It is very fluid, but if you know the site, you can start planning after that. So when I get a definite message from the Planning Administration confirming that they have defined an exploitation plan for the area. Then I will start writing a project plan. (...) When writing the project plan, I think that more people will become involved in the project. I guess.." (Interviewee 1)
"In terms of this Kretsloppspark... Everything depends on its estimated extent, and how much additional traffic it will generate." (Interviewee 14)

OBSOLETE SITE ANALYSIS

"If a site analysis has been conducted, it is not done based on the current conditions." (Interviewee 6)

FEW BUILT EXAMPLES TO REFER TO

"I would have liked to have a ReTuna to refer to in the planning procedure, for example." (Interviewee 3)
"I have no experience of a Kretsloppspark." (Interviewee 15)
"The notion Kretsloppspark is not an established trademark." (Interviewee 8)

STRAINED ACCESSIBILITY TO LAND

"Above all, the question regarding land has not been solved in this area, we have not owned that land or have had any contract with the land owners before... From an exploitation point of view it has been a stand still in Klovsten" (Interviewee 6)
"Getting access to land is an issue" (Interviewee 1)

CONFLICTING INTERESTS OF LAND USE

"The territory compete a lot with the needs of many other exploiters and operations." (Interviewee 6)
"We [the Business Administration] requires so much land... and to establish a wide-spread Kretsloppspark like the one proposed by Norconsult, that is impossible from my point of view." (Interviewee 7)
"The municipality wants to place some activities there, among others, the Kretsloppspark. Other

than that there is commercial stakeholders who wants in, because of its attractive location, it is situated right next to the E6, perfect billboard position.” (Interviewee 14)

STRAINED TRAFFIC CAPACITY

“We are not there yet. We are doing a so called action programme for the traffic situation between Göteborg and Varberg. What is required to change? Already, traffic volumes are over normal. That investigation will take at least 1.5-2 years. (...) It is done by Trafikverket. There is so many ingredients in this type of investigation. (...) this will probably affect this carousel.” (Interviewee 9)

EXPENSIVE CONSTRUCTION COSTS

“It is costly to build today. The last 3-4 years, the price of construction arose with 40% ... And our investment capacity has not followed at the same rate. It is very expensive to build.” (Interviewee 2)

DIFFICULTY IN ATTRACTING VISITORS OVER TIME

“It will certainly be a hype in the beginning, it's something new. But then... when the gray Monday in October arrives... How are we supposed to attract people in the long run?” (Interviewee 2)

“You can build for sure, but it's not obvious that there will be any visitors.” (Interviewee 2)

6.2.2. Expressed needs

This subsection will present examples of the particular needs that were expressed during the interview sessions. The needs respond to the following questions:

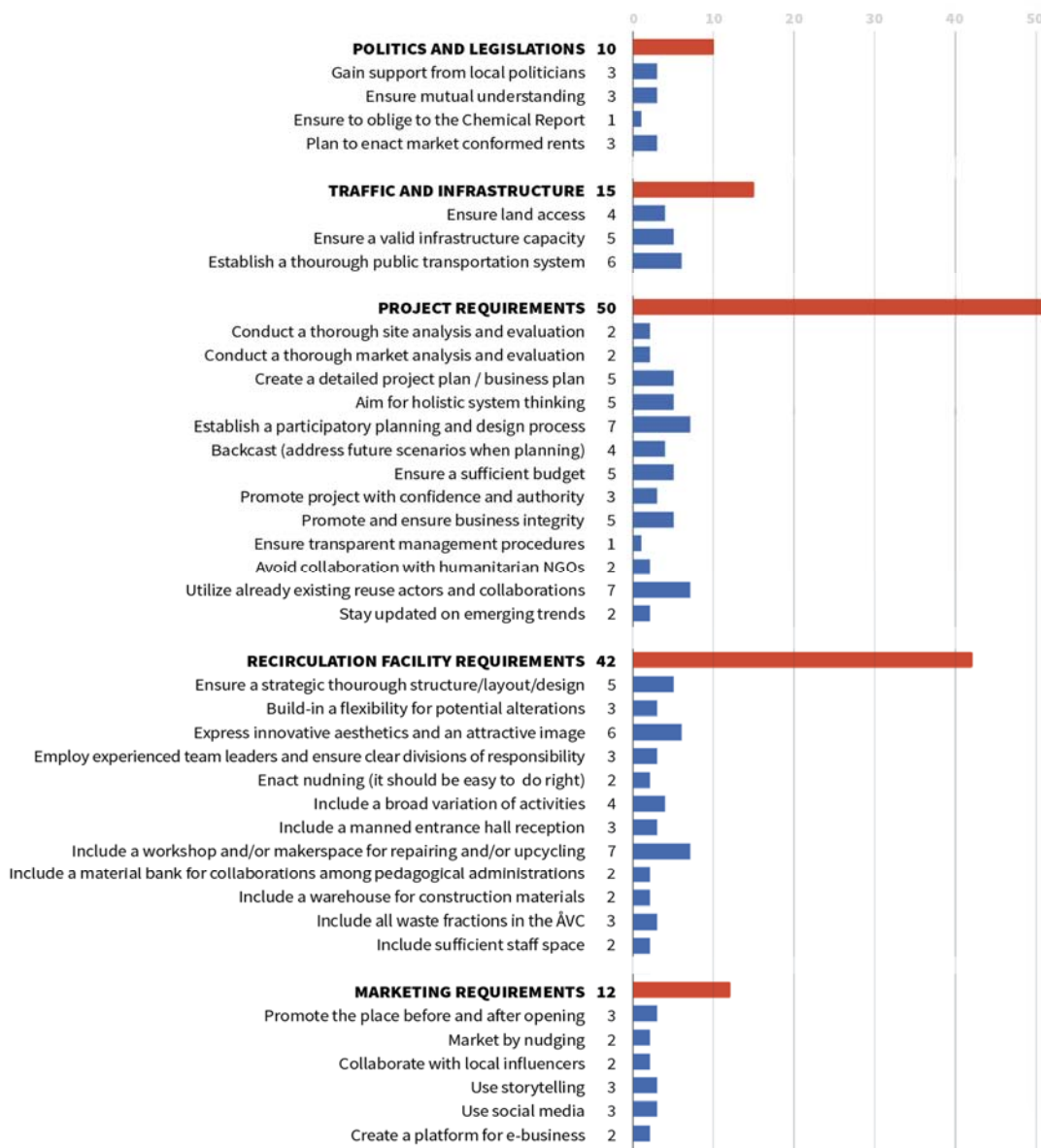
- What is important to see to during the planning and design phase of a ReFa?, and;
- Which functions are important in a ReFa from your point of view?

All respective responses to the questions above were categorized and summarized in a matrix similar to the aforementioned Forces Matrix, i.e. clustered into categories and subcategories in order to get a structured overview. The main categories crystallized as: politics and legislation requirements, traffic and infrastructure requirements, general project requirements, ReFa requirements and promotion and marketing requirements. The Needs Matrix can be seen in its entirety in Appendix VI.

Weighted Bar Chart of Needs

The summarised result is depicted graphically in the Weighted Bar Chart of Needs below.

Down below, a few quotes from each category will be presented.

The expressed needs related to **politics and legislations** consisted of the following subcategories: “gain support from local politicians”, “ensure mutual understanding”, “ensure to oblige to the Chemical Report”, and “plan to enact market conformed rents”.

POLITICS AND LEGISLATION REQUIREMENTS

“One of the main preconditions is that municipal officials and politicians have an agreement.”
(Interviewee 6)

“It is really important that you have politicians that support this: “We want to back this up”. The initiative might compete with other proposals but the most important thing is that we should climb upwards in the waste ladder and this is concrete one way to do so.” (Interviewee 5)
It all comes down to presenting good arguments. When you talk about such a business ... there is no profit objective... if we eventually would show black figures, which obviously must be the goal, that would reinvested it in the business. (...) I have asked our lawyer to create a PM in which she clearly stated what we can do and not do. It is attached to each internal publication now. (Interviewee 2)

“If we’re imagining a creative reuse center, with non-treated material that is supposed to be used by kids from preschools to play with... Then it’s really important that we pay attention to the Chemical Report and the municipal publication about toxic free preschools. We really must use our brains from start.” (Interviewee 12)

“You cannot subsidize the rents from the municipality’s capital. Then it’s like: What does it really cost? It has to be paid off somehow.” (Interviewee 5)

In terms of the **traffic and infrastructure** situation, the subcategories of expressed needs included: “ensure land access”, “ensure valid infrastructure capacity”, and “establish a thorough public transportation system”.

TRAFFIC AND INFRASTRUCTURE REQUIREMENTS

“It is a logistic dream location so to speak. We have our own highway network nearby. Leading straight into Klovsten. Heavy traffic, noisy trailers... It is right next to the highway and you can’t build any residential houses there anyway ” (Interviewee 16)

I think that few people realize how big traffic flows a ÅVC actually generates. (Interviewee 16)

“In all urban planning you have to think about the traffic situation. You have to know how people transports themselves to a given place.” (Interviewee 14)

“We want all travels to be conducted by public transport. (...) Therefore, all new activities and all new establishments must be based on public transport routes, biking or walking. Because we cannot accommodate more cars. This is a crucial factor that the politicians does not really want to accept. (Interviewee 6)

“When this area becomes exploited it is for certain that a bus line will be inserted to the place. We try to provide all workplaces in Kungsbacka with public transportation alternatives.”
(Interviewee 14)

“If we’re imagining this as some kind of shopping venue, it is good if you’re planning for the whole picture. It should be easy to get there, not only by car. That thinking must be included in the overall concept. Bus station, commute station, bike lanes. That the car should not be a necessity to get there.” (Interviewee 13)

The expressed needs regarding general **project requirements** consisted of many subcategories: “conduct a thorough site analysis and evaluation”, “conduct a thorough market analysis and evaluation”, “create a detailed project plan / business plan”, “aim for holistic system thinking”, “establish a participatory planning and design process”, “backcast (address desired future scenarios when planning)”, “ensure a sufficient budget”, “promote the project with confidence and authority”, “promote and ensure business integrity”, “ensure transparent management procedures”, “avoid collaboration with humanitarian NGOs”, “utilize already existing reuse actors and collaborations”, and “stay updated on emerging trends”. Since the project in Kungsbacka is yet in its bud, a large consideration should be given to the ongoing pre-study and determination of what the project goal should actually consist of.

GENERAL PROJECT REQUIREMENTS

“All theory within marketing says that if you should start something you should always conduct a market analysis.” (Interviewee 2)

We must agree on what ... what we want from this park. (...) Should it be a strict ÅVC or should there be something more? If so, what? And of course, why? (Interviewee 6)

“You should clearly explain: What are you going to do? Why should you do that? What does the market look like? How should you communicate? Organisation? And no dirty work. This is new, so you need to be extremely specific. This is the essence. How will you attract people?”
(Interviewee 2)

“I have repeatedly told the labor integrating social companies that the purpose of a Kretsloppspark is that the activity is occurring on site and that their competence is wanted. (...)

K2C, for instance, is prepared for that. That when the Kretsloppspark is opened... then we have to collaborate with them. What type of facility do they need? How large space is required? We need to keep informed so that we can give them what they need. And K2C is only one company. We want several partners." (Interviewee 16)

"If you shall succeed with this, you have to "think big". This is not a municipal "sitting-off-the-time" activity. If you want to change society you can't have that attitude. Shit, we are doing it for real now." (Interviewee 2)

Suppose that the Kretsloppspark will be constructed in seven years from now. It will happen a lot in those seven years - transitions happen fast in this industry. (Interviewee 4)

"The municipality of Kungsbacka is growing. We're over 80,000 people today, but we can not build a Kretsloppspark designed for 81500 inhabitants. Instead we should plan for one serving 120000 people, because we will be halfway there before it's even opened. It should not become outdated at once." (Interviewee 16)

"It's important that it is administered by a powered person; Let's do this!" (Interviewee 5)

"If you believe in your business idea, you have to be able to communicate just that. (...) It is about confidence. And a hostesship. I know that it is possible to sell sand in the desert..." (Interviewee 3)

"If you have a private entrepreneur who has committed to this with all that he or she has got. Then there must be clear rules concerning the organizational framework." (Interviewee 2)

"Humanitarian NGOs rarely create any new jobs (...) They usually implement restricted opening hours. (...) Moreover, they are not accountable for value added tax which creates some economical troubles with regards to the accounting and maintenance of the facility" (Interviewee 3)

"You have to keep up with the societal development, in order to serve what the customers want. Nobody is immune. (...) There was no one who, for his wildest imagination, could see that Kodak could hit rock bottom as hard as they did. No one goes safe. But everyone can break through." (Interviewee 3)

Regarding the interviewees opinions on particular **ReFa requirements**, the subcategories included: "ensure a strategic thorough structure/layout/design", "build-in a flexibility for potential future alterations", "express innovative aesthetics and attractive image", "employ experienced team leaders and ensure clear divisions of responsibility", "enact nudging (it should be easy to do right)", "include a broad variation of activities", "include a manned reception hall", "include a workshop and/or makerspace space for repairing and/or upcycling", "include a material bank for collaboration among pedagogical institutions", "include a warehouse for construction materials", "include all waste fractions in the ÅVC", and "include sufficient staff space".

REFA REQUIREMENTS

"It should be a little audacious and challenging. The Tesla car, for example. I think it is desirable because it is audacious." (Interviewee 6)

It's about doing it right when you do it in the first place. (...) Obviously it works if you have the right amount of space and proper preconditions! It is necessary to secure proper conditions when working within the operational MSW sector. (Interviewee 4)

"We should be able to scale up the activities. And that is what we're counting on." (Interviewee 2)

"Like all municipalities, we have a specific mission for the visiting industry. You want it to be further developed in general. Be unique and stand out in relation to others. And then we have a focus on making Kungsbacka town more attractive." (Interviewee 7)

"We will not have a flea market. It can't smell like a dumpster. (...) I do not want that smell." (Interviewee 2)

"When looking at key functions within the municipality What is important? (...) Hiring a furniture cutter is a great feature. If you want to create a good basis for the labor market unit's activity in the workshop." (Interviewee 2)

"How should we influence your travel, your choices, your consumption? (...) That question is difficult to answer. (...) It should be easy to do the right thing, it must stand out as something cool and progressive, and we must find a way to communicate this with our means. (Interviewee 6)

"One thing that always has been successful [talking about municipal action for behavioral change] is to include it into the school agenda... when the children come home to their parents and ask: Why are you doing like that? That is a great method." (Interviewee 6)

"We think that there has to be many purposes for people to go to our ReFa. Not just shopping." (Interviewee 2)

"The core of a Kretsloppspark is the reception hall." (Interviewee 16)

"We will become so much better in sorting waste and collecting materials for reuse . (...) If we're building a reception hall and man it with staff that actively greets the customers, the material collection to external second hand stores will increase as well. Moreover, the collected volumes will contain more qualitative material." (Interviewee 2)

"We [the School Administration] would like to gain access to a workshop space for the kids. It should be a big creative environment, like a work environment. Not in a conventional sit-and-listen-style. (...) There should be basic tools and workspaces. A makerspace." (Interviewee 15)

"The municipality's internal management it is about to launch something called Återvinsten ['the Revenue'], which is like the internal Blocket. (...) It takes quite a lot of space to store a lot of materials, which others can come and get." (Interviewee 13)
"It may require a damn big storage space." (Interviewee 1)
"It should be easy to get rid of your stuff. You should not be required to go to 15 different places to submit what you have in the garage or under the sink or whatever you want to throw away." (Interviewee 6)
"I think that the core function of a Kretsloppspark is that you can get rid of everything. Everything, really. And that you can buy everything. Or not everything, perhaps... but the product categories that are collected for reuse should also be sold on site." (Interviewee 16)

When speaking about ReFa requirements, the retail location popped up as a hot topic during almost all interviews as the interviewees had strong, but varied, opinions on this notion. Some showed a big aversion towards the idea of having MSW collection and retail on the same premises. They visualised a collection point for reusable goods in connection to the Klovsten ÅVC, whereas the retail of these products would take place in the city center of Kungsbacka. Others were convinced that the synergies of having the collection point and the retail side by side is superior due to both environmental, pedagogical and logistic factors. It is evident that more information about the two different scenarios would be good to investigate and present. One of the interviewees was asking:

"What is the dual effect of having collection and retail combined compared to if it was separated? How is it audited? Is it possible to monitor? Is it better to have it together or...?" (Interviewee 7)

AGAINST COLLECTION AND RETAIL ON SITE

"But why? Why do the shops have to be out there [in Klovsten]? Why can not they stay in the city center? What's the difference with having the shop here or there??" (Interviewee 7)
"I think you may have to create a distinction here. Some things may be appropriate to sell up there [in Klovsten] and some things are not appropriate there. What can compete at Kungsmässan, maybe that should be sold in there." (Interviewee 6)
"We need to strengthen the city center and I think we would win... if we are creating something like this, it should be closer to the city center." (Interviewee 8)
"In Kungsbacka's inner city, for example, this could potentially add value if the city would profile itself in such a way... (...) but to build a mall somewhere where not so many people are interested in being..." (Interviewee 7)
"I think there is a strength in having collection and retail on separated locations. Because you should remember that many of those who are trashing or donating their stuff at ÅVCs will never be interested in any second hand shopping. Either you may want to buy new things or not. Because you do not belong to that category." (Interviewee 7)
"It's not quite sure in my mind whether it's as popular to buy stuff at the same place as where waste is lying around." (Interviewee 6)
"It could be good to separate it, in order to meet customers closer to where they usually buy (new) things." (Interviewee 5)
"You're not a customer at the same time as you manage your waste... You are arriving to the ÅVC in your junk pants and shit. Then I do not think you're going shopping. You will do your shopping at another occasion." (Interviewee 6)
"Transporting stuff back and forth in between collection and retail can be done outside rush hour and you can do it with electric vehicles." (Interviewee 6)

PRO COLLECTION AND RETAIL ON SITE

"The purpose of a Kretsloppspark is to combine these activities." (Interviewee 16)
"If collection and retail is physically close to each other it is easier for people to connect the dots, and I think it's good to show that things are connected. There are no isolated events. Everything is originating from somewhere." (Interviewee 15)
"My opinion is that people see that they can reuse things to a greater extent. People get more of an aha-experience if collection and retail are located at the same place." (Interviewee 5)
"That's what we want to achieve - Why are people throwing this shovel??" (Interviewee 5)
"I think you win a lot to by having it in the same place. People get to see how the flow actually works." (Interviewee 5)
"It is the interaction between these activities that constitutes a Kretsloppspark. If you separate them, there is no Kretsloppspark anymore. In that case we would have a reception hall and an ÅVC. And a whole lot of transportations back and forth to retail venues for everything to be sold." (Interviewee 16)
"I also think that separation of these activities would cause a lot more transportation because you have to transport very big things, and then you may also have clear out unsold goods which requires yet another transport it back to the ÅVC." (Interviewee 5)
"This way we reduce transportation miles. And we feel like it is a great advantage, to have the mall in close proximity to the ÅVC. (...) We can collect more things than we may want to receive, thanks to our proximity." (Interviewee 3)

"Transporting stuff back and forth in between collection and retail can be done outside rush hour and you can do it with electric vehicles." (Interviewee 6)
"To move things back and forth... That is a bad idea. It will be an obstacle and slow down the pace." (Interviewee 15)

At last, continuous communication regarding **marketing requirements** was expressed as an important puzzle piece for the project to become successful, not only in a short-term perspective. The expressed needs regarding marketing included: "promote the place before and after opening", "market by nudging", "collaborate with local influencers", "use storytelling", "use social media", and "create a platform for e-business".

MARKETING REQUIREMENTS

"We will launch a pilot project. In which we will inform, and sell, what it is all about during the 1.5 years of construction. By doing so, we build up some kind of expectation. It will be a mobile installation. (...) To spread the word. We will not sit still and just wait. Go out and advertise yourself! Then it will be a mega opening in 2019." (Interviewee 2)

"I think you need to contact some cool celebrities and Kungsbacka profiles who stand up for this and can promote the establishment. (...) We have many famous artists here who could put up shows and exhibitions with reused things. So we create something kitschy, it should be more than merely an ÅVC, I think.." (Interviewee 6)

"I suppose that the reason to why I got hired is because they wanted to add a certain luxury or coolness to the reuse business. What I have tried is... we are saying that: "Pretend that we're Hugo Boss - that's what we're communicating!" (...) " (Interviewee 3)

"You have to create a story around this place and its function. And start thinking already... What do we want to mediate, what is the story you want to tell? "Have you heard about...?" (Interviewee 6)

"What kind of feeling you want to associate this with? I think it's important to inform that things that you throw away could be reused. It not certain that it is attractive for all, but for some" (Interviewee 6)

"PR is super important." (Interviewee 5)

"You should be able to sit at home and do your shopping. (...) With e-business you reach the whole world." (Interviewee 2)

6.2.3. Workshop

The workshop took place at the city hall in Kungsbacka and was conducted in Swedish. Invitations were sent to all the interviewees who are members of the local municipal organization (10 people), five weeks ahead of time. Eventually, 12 people were participating, a mix of new people and familiar ones. Three different divisions were represented: the Technical Administration, the Municipal Management Office, and the Service Administration. Table 4 shows the participants. Six of them had been interviewed before.

Table 6.2: List of workshop attendees.

	Title	Employer	Workplace	
1	Environmental engineer and Project leader for the Kretsloppspark in Klovsten	Municipality of Kungsbacka	Technical Administration, Waste & Recycling Division	Interviewee 1
2	Sustainability specialist	Municipality of Kungsbacka	Municipal Management Office, Analysis & Strategy Division	Interviewee 6
3	Location developer	Municipality of Kungsbacka	Municipal Management Office, Enterprise Division	Interviewee 8
4	Traffic planner	Municipality of Kungsbacka	Technical Administration, Traffic Division	Interviewee 9
5	Infrastructure strategist	Municipality of Kungsbacka	Municipal Management Office, Infrastructure	Interviewee 14
6	Operational waste management manager	Municipality of Kungsbacka	Technical Administration, Waste & Recycling Division	Interviewee 16
7	Developer on climate	Municipality of Kungsbacka	Municipal Management Office, Analysis & Strategy Division	
8	Division Manager	Municipality of Kungsbacka	Technical Administration	
9	Advisory Council secretary	Municipality of Kungsbacka	Service Administration, Purchase Division	
10	Specialist in exploitation	Municipality of Kungsbacka	Municipal Management Office, Land & Exploitation Division	
11	Project leader for the entire Klovsten exploitation	Municipality of Kungsbacka	Municipal Management Office	
12	Head of the Technical Administration	Municipality of Kungsbacka	Technical Administration	

The workshop was managed and led by the authors of this thesis, who thereby continued to act in their roles as external change agents. The session was divided into two parts. The first half intended to give the participants a background to the Kretsloppspark in Kungsbacka project, as well as to the academic context of the Master's thesis. The second half was devoted to a summary of survey and interview results, in addition to an open discussion concerning the attendees wishes and thoughts regarding the proposed Kretsloppspark establishment.

An interesting feature was that new opinions were raised during the workshop in relation to what certain people had expressed during the interview sessions. Moreover, people started to form "alliances" among each other, not least regarding the location for the retail departments. The discussions were interesting, constructive and respectful, and the positive environment seemed to contribute to the attendees wish to continue to collaborate in the future.

The discussion was initiated through the following question:

- *What type of Kretsloppspark do you see in Klovsten and what functions would you like to include?*
 - *I would like to see e-business connected to the site and that we could have our own transport service. Then you could have a little more surface inside the building for a repair, photo, put on the internet, so that it feels professional. (Attendee 1)*
 - *I know that the Service Administration has managed to have social care activities in our own business, but we found that there were not suitable tasks for them to do. But we are still interested in it. Social care activities have their own premises for that purpose and it would be great if you could have it at the circuit park and so on. (Attendee 9)*
 - *I think this is super, it's like a sustainability perspective in every aspect. Circular thinking and you implement the waste hierarchy that you talked about. (...) When we talk about a Kretsloppspark, I see more of a place, but when you talk about this other Recirculation Facility, it's more a description of what we want to accomplish! (...) And I would like us to have this in Kungsbacka, but I'm not quite sure that Klovsten is good for the purpose - where all these activities we want should exist. (...) There should be a possibility to choose and have a mix, and you do not get it in this place unless you move Kungsmässan to the Klovsten area. (...) In order for us to move forward, we need to think about these three phases, and whether Klovsten is right regarding the goals for each phase; collection, upcycling connected with social aspect because it is great, and finally delivery but taking consideration to accessibility, environment, etc. (Attendee 2)*
 - *Yes, so ... I've worked a lot with ÄVCs and there's this issue of car dependency. The ÄVC customers will probably always be car dependent. For the collection, I mean. In my world, a Kretsloppspark is that you can bring your old sofa and head off with a new sofa. Either restored or crafted but that's the circuit when you get there. And the fact that Klovsten is a great place. From the center of Kungsbacka, perhaps not but parking problems will not improve in Kungsbacka city. If you come from all corners of the municipality, Klovsten is very smart logistically. You do not have to go into the city center and so on. Kungsmässan is a trade center itself, but it may also be out there." (Attendee 6)*
 - *I thought about that we have a coordinated distribution of goods in the municipality, where we may also include Återvinsten. It could be included so that it might work similar to that, you might as well drive around with old furniture as well as driving around in coordinated distribution. (Attendee 7)*
 - *We should think about the environmental aspect, including moving things as few meters as possible. When you get stuff, you want to upcycle it and then actually sell them on the same place. To reduce these transports. To dirt the environment and move them several times in order to be able to sell them elsewhere... the downside of that will be a lot of unnecessary transport that we do not want to generate. You want to pick it up in one place, upcycle it and sell it there. (Attendee 8)*

Infrastructure is, as shown in Subsection 6.2.1., a hindrance for the project at this stage. This led the discussion to take a slightly different turn as it started to focus more on the traffic situation related to the Kretsloppspark.

- *Why I'm laughing is because it depends a bit on how much traffic this will generate. Everyone has experienced the situations, for example, at the Christmas shopping in any city, anybody knows there are throng issues. And it may happen in Klovsten too, if it becomes too popular. So, how much traffic will it generate? We are challenged to reduce the number of transports, and above all, we cannot increase the traffic on the national interest E6 at the moment. (Attendee 5)*
- *The idea is, too, today, maybe someone in the family who goes with this boring garbage to the recycling center. Then you leave alone in the car and leave a lot of stuff. What do you think the rest of the family is hanging out, jumping off, going into the stores, while they are throwing off. There will be no more cars, just more people. (Attendee 8)*
- *I do not know if everyone knows about this, but there's a reloading station in Klovsten today. Maybe that should be moved... which would remove some heavy traffic from the site. We have talked about whether we will put it in Duved instead, in order to take that type of heavy traffic activity away from Klovsten. Relieve the traffic situation in order to place the Kretsloppspark where we want it. (Attendee 8)*
- *I agree with him. At the moment, all the garbage trucks are at Klovsten. And if we cannot intensify traffic the E6, we'll get all the garbage trucks down to the remote on the E6 instead. (Attendee 6)*

During the interviews, a discrepancy occurred as to whether retail should be in close proximity to the ÄVC or not (see Subsection 6.2.2.). This issue also relates to what types of products are suitable to be sold there. When the workshop attendees started to confront these matters during the discussion part, varying opinions were raised.

- *Many, very wise words have been unfolded. But I think we need to consider what kind of goods... I think it's a very big difference to shop for clothes, children's clothes and such. If you are building a dense city, a sustainable city, you should not have to go to Klovsten to shop, you want to be as close as it is to Kungsmässan. I thought it was really wise with this e-business because you don't have to visit the place to know what you want to buy. If that would be the case, I can get updated online, so it was a new thing for me and I like that. (Attendee 5)*
- *What's important now is the transportation, for example, when dumping things, Klovsten is great. However, if you want to upcycle at that place, maybe not all things should be upcycled there. Big bulky things could be treated at Klovsten, while smaller things, chinaware may be sold where similar things are sold. (Attendee 4)*
- *Then you could use this coordinated distribution of goods for example. (Attendee 1)*
- *Yes, they'll use it for Återvinsten as I understood. Then you share transport, and on biogas. So, no emissions. (Attendee 7)*
- *There is an advantage of having it all in one place, even if it does not comply with other things, there is an advantage of having it in the same place, you see what is happening and what kind of products that are handed in, everyone who goes there will be getting a picture of the waste hierarchy there. And that's a positive one. (Attendee 2)*
- *As you said everything should be in one place. Some of this may be a lecture hall or something like this. So, the idea is that you can have lectures for schools and be able to explain these things. (Attendee 1)*

The discussion continued, as Attendee 6 supported the proximity by referring to the scenario that occurs if the reused goods are not sold in the retail department, or if the products are unwanted by the shop owners:

- *A Kretsloppspark means that it's all spinning at the same place, if some things are not sold, the ÅVC is just around the corner so they can be disposed for recycle without any hassle. The existing second hand shops, they live a life of their own. In Klovsten, the holistics would create a new place. You could wish that the second hand shops were part of the Kungsmässan, but they are not and they do not manage the market rent so far. (Attendee 6)*
- *I am thinking about the time perspective - how long into the future do you imagine this will be operational? There are many people moving to Kungsbacka thinking "I will not have a car, I'm going to ride a bike", etc. So then there is no possibility for them to drive three laps at Klovsten. (Attendee 5)*

The distance to the area of Klovsten and the ÅVCs inherited car dependency represented another topic that was elaborated on during the discussion.

- *We have a car dependency, maybe it is possible to take the bike, but those who really need to buy reused products because of financial reasons may have trouble getting there. I just wanted to mention it. (Attendee 9)*
- *No, I am agreeing to that, it is connected to a business perspective and how to visualize the business in Kungsbacka. If we spread it, we will become even more car-borne, and that is not what we want for the future if we should be sustainable. (Attendee 3)*
- *Those who are in a bad financial state can not afford to live in the city. It looks a little different in our municipality, with 20 000 in the city and 60 000 on the countryside. There, the car is a necessary. (Attendee 6)*
- *I do not really see the problem, there's going to be a bus line there, it was discussed during the workshop around Klovsten. Maybe there will even be a bus line within the area. It lies as you say as far away from the city as Erikshjälpen is from the city. It is located in the center soon, on the other side of the hill. It's almost in town. (Attendee 8)*

Since the notion of Kretsloppspark is vague, the workshop participants tended to mention contradictory opinions regarding the project.

- *What catchment-area do we have here? I think that a lot of people must visit the ReFa in order for it to be profitable. Bearing in mind that we have two other shopping malls: Kungsmässan and Hede Outlet... They are very strong in themselves, and obviously include a whole different range, but I think that business drives business. Is it possible to get the interesting products, then you can create a business place. So that you feel that there is more than a container we saw here, you want the feeling that it will be something nice, then it's worth going there. Then you want to go there. Otherwise, it's just a regular recycling station. That's why I think it's so important to have in mind that there are other businesses working with this as well. (Attendee 3)*
- *Is there any thought then on how to (...) connect the ÅVCs together? (Attendee 2)*
- *You can have mobile pick up locations, but we want to avoid transport so we want to collect it at the Klovsten. If we have too much collection in the other places then you have to transport the products in between and that is not environmentally viable. (Attendee 8)*
- *Should private individuals drive or should we solve municipal recycling delivery? This is very complex. To get a good solution. (Attendee 2)*

- *And that we do not build a new trading area. (Attendee 3)*

The needs for expanding the existing ÅVC in Klovsten, in addition to adding yet another ÅVC in the western part of the municipality of Kungsbacka, is mentioned in 6.2.2. These opinions were accordingly raised during the workshop.

- *But we only have one? Or how many ÅVCs do we have today? (Attendee 2)*
- *We have three. But they are too small, all of them. Barnamossen will disappear in the long run. I am trying to work on developing an ÅVC to that part of the municipality. Klovsten serves 60% of the entire activity. (Attendee 6)*
- *The problem is also that our ÅVCs are already too small. (...) Åsa is too small, Klovsten is too small. Barnamossen is about to be put down. (...) We have discussed this, that we need at least one new ÅVC here within five years. (Attendee 8)*
- *And people will recycle more, someone said. (Attendee 2)*

At this point, the workshop leaders intruded in order to put forward some opinions raised by interviewees who could not participate in the workshop. In particular, it was emphasized that the Service Administration and the School administration want to be continuously involved in the project to influence the presence of preschools in the Kretsloppspark setting, with regards to quality and safety reasons. These representants also emphasized the importance of knowledge diffusion and that children oftentimes are great catalyzers to enact behavioural and mentality changes in society as a whole.

During the concluding workshop part, the participants expressed awareness of the fact that the Kretsloppspark related questions have become larger than just the Kretsloppspark itself.

- *Do you know what you've been affected by right now? That we need a recycling strategy for the municipality, not just for Klovsten. Linked to transport, logistics and trade. (Attendee 2)*
- *Well, now we are talking about a piece of puzzle in something big and then we should think: What important factors should we have as guidelines? We will check transport, we will check trade, we will check out and a little different. (Attendee 2)*
- *It's not one question, there are many! (Attendee 8)*
- *But that's always the case with sustainability issues, welcome to the swamp! (Attendee 2)*

6.2.4. Summary of interview and workshop results

At several times during the interview period, the project leader of the Kretsloppspark commission in Klovsten expressed a distressed attitude towards the stagnation of the project advancements. This restraint could somewhat be connected to a self-perceived impotence due to the broad but undefined project scope, and to lacking knowledge about the project preconditions. The Force Field Analysis illustrates that many different factors are affecting the working procedure and that the project is stimulated by more restraining forces than driving forces, which partially help to explain why the progress is currently in a stand-still.

On behalf of the driving forces, the most frequently mentioned subcategories were “climbing up the waste hierarchy” and enabling of “social inclusion”. It became apparent that Klovsten’s current ÅVC is in huge demand for an alteration due to its inferior standards and high flow of visitors. Moreover, the interviewees commonly agreed on the social benefits that a ReFa may provide to the community.

Following more on restraining forces, the most frequently mentioned subcategories were “long lead times / time consuming working procedures” and “conflicting interests of land use”. Overall, “viability concerns” served as the biggest restraining category. A few surprising issues appeared during some of the interviews. For instance, no tangible project plan has been formulated despite the fact that the Kretsloppspark commission was initiated more than six years ago. This clearly contributes to the inertia of getting access to a project site. Since Klovsten is such an attractive exploitation area, it has led to a competition of land amongst the stakeholders involved. As long as the Kretsloppspark project cannot present a particular project plan which motivates what functions the project will include and how it will be organized, it is not likely to be prioritised in the exploitation planning process. Moreover, the lacking comprehension of what the project should entail creates a lot of confusion, annoyance, and internal divisions among the coworkers.

Everyone seemed to have their own agenda, but no common platform for people to communicate their ideas had been enacted prior to the workshop event. Another large restraining force was the general traffic situation surrounding the Klovsten site, for which regional and national road interests converge. Here, Trafikverket acts as an external stakeholder at the national level which inherits a strong influence on the general exploitation plans. Trafikverket's ongoing action programme investigation could continue for years, which inflicts yet another potential project delay for the Kretsloppspark initiation.

When the interviewees were to express particular needs and requirements related to the planned Kretsloppspark in Klovsten, some obvious dissents were uncovered. The most distinct divergence was whether the retail section should be located in direct connection to the ÄVC or not, hence whether the project would represent a Kretsloppspark or a ReFa. Once again, it became evident that stakeholder collaboration at an early project stage is paramount in order to facilitate an efficient planning process in which mutual understanding and transparency enable divergences to be resolved. Consequently, a deliberate project plan could be developed which would help the project to progress further.

Labour Integrating Social Companies, "Arbetsintegrerande Sociala Företag" in Swedish, were often mentioned as great potential assets and collaboration partners in terms of both organizational, economical and social ReFa regards. Labour Integrating Social Companies aim to create social benefits by integrating people into society through work and participation. In Kungsbacka, Kungsbacka Second Chance (K2C) and Gröna Tjänster are two such businesses.

The concluding workshop raised big interest among both previous interviewees and other municipal coworkers. The authors' briefing about the project context was successful in terms of creating a common ground for participants to act from. The subsequent discussion part revealed trust and respect amongst everyone involved, as they were given the opportunity to share their viewpoints on the project. The subjects of conversation were similar to the interview records. Some of the participants, however, seemed to have developed new approaches and opinions during the short time that had passed since the interviews were conducted, as they presented new arguments in favor of the ReFa which contradicted to their initial standpoints. Moreover, the participants themselves recognised the fact that the Kretsloppspark project actually serves as one piece in a much greater puzzle. This could be perceived as a sign in the sense that action research had succeeded in loosening the previous project stagnancy and dysfunctional communication situation.

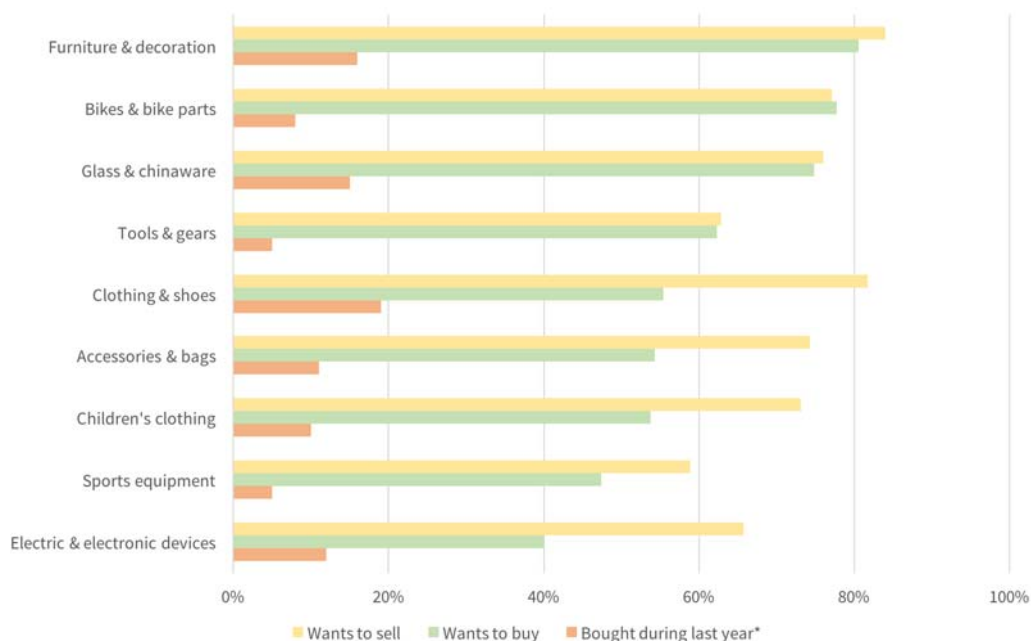
The workshop ended on a positive note, and on the day following the project leader for the Kretsloppspark commission in Klovsten was informed about the fact that the project will be taken up on the general agenda, to involve all interested administrations.

6.3. Evaluation: Comparative findings

This section aims to present the survey and interview findings in relation to each other and in comparison to existing research. Moreover, the project development which has proceeded within the time horizon of this thesis will be elaborated on.

6.3.1. Citizen survey versus Semi-structured interviews

As seen in the diagram below, Svensk Handel's statistics of what Swedes did buy on the second hand market last year correspond rather well with the outcome of the survey. Therefore, the survey result could be regarded as optimistic also in a larger sense, when implementing a ReFa as a potential catalyst for change. This evident correlation confirms a context in which it is possible to create a successful basis for a ReFa project.

Both survey respondents and interviewees recognised a number of synergies related to the social benefits that a ReFa could contribute with. This creates a potential “bridge” between citizens and municipal officers that could be utilized in the further stages of project planning and implementation.

Another common denominator, was that survey participants and interviewees alike expressed a skepticism towards the conventional second hand market. They also emphasized from both sides that it must be easy to do the right thing! These factors stress the particular need for a thorough project plan and promotion strategy, as already mentioned in Subsection 6.2.2.

To conclude, a ReFa inherits the potential of catalysing knowledge diffusion on resource efficiency and sustainable consumption behaviours. The seed of interest among the citizens is already existing. The result also motivates the implementation of a modern Kretsloppspark concept in which an ÅVC is not just an ÅVC, but a trendy, varied, and inclusive venue which displays second hand products as qualitative, unique products with a story of its own.

6.3.2. Knowledge diffusion over time

The case study was conducted during an eight-week period, and it is remarkable to see how successful the methodology of action research played out. The mindsets of the involved stakeholders definitely transformed over time. A compelling fact is that many of the interviewees supported new opinions at the workshop, that differed from their initial (and often narrow) scopes. This illustrates the powerful potential of action research as a tool for stakeholder analysis and participatory involvement. Below, a few telling examples will be presented on how knowledge diffusion has acted over time.

Interviewee 6 was clear during the interview that consumption and waste does not belong together. He then argued that no one is a consumer simultaneously as he or she manage waste. The same person, however, underlined during the workshop, the value of creating a physically interlinked platform for closed material loops (collection, repair and retail) due to the large pedagogical impact it is likely to have on the visitors.

During interview: *"It's not quite sure in my mind whether it's as popular to buy stuff at the same place as where waste is lying around." (...) "You're not a customer at the same time as you manage your waste... You are arriving to the ÅVC in your junk pants and shit. Then I do not think you're going shopping. You will do your shopping at another occasion."*

During workshop: *"There is an advantage of having it all in one place, even if it does not comply with other things, there is an advantage of having it in the same place, you see what is happening and what kind of products that are handed in, everyone who goes there will be getting a picture of the waste hierarchy there. And that's a positive one."*

Attendee 8 is a person with high influence on decision making within the Technical Administration. This person was never interviewed in an individual setting, but prior to the workshop, the attendee showed little support and minimal interest for the project. Despite this rather indifferent approach, the attendee had opinions about the project which did not correlate with the project leader's visions. At the workshop, however, Attendee 8 contributed with several opinions that supported the project leader's initial ambitions, not least regarding the accessibility to the site, the importance of a multi-functional ÅVC, and the preferred location of upcycling and retail in close proximity to the Klovsten ÅVC.

During workshop: *"I do not really see the problem, there's going to be a bus line there, it was discussed during the workshop about the general Klovsten exploitation! Maybe there will even be a bus line within the area. It lies, as you say, as far away from the city center as Erikshjälpen does. It is located in the center soon, on the other side of the hill. It's almost in town." (...) "We should think about the environmental aspect, including moving things as few meters as possible. When you get stuff, you want to upcycle it and then actually sell them on the same place. To reduce these transports. To dirt the environment and move them several times in order to be able to sell them elsewhere... the downside of that will be a lot of unnecessary transport that we do not want to generate. You want to pick it up in one place, upcycle it and sell it there."*

The trading commerce in Kungsbacka is vital for the municipality's image. In particular, two shopping malls mark the central shopping venues in the proximity of Kungsbacka town: Kungsmässan and Hede Outet. Interviewee 7 and 8, expressed worries during the interview concerning the threat that the implementation of a Kretsloppspark would scatter shoppers and draw attention from the Kungsbacka city center. Moreover, they seemed to think that the Klovsten area is not attractive in enough to be considered by any shoppers, with references to the obsolete enquiry of needs in mind. The opinions of Interviewee 7 had developed from interview to workshop.

During interview: *"We [the Enterprise Division] require so much land... and to establish a wide-spread Kretsloppspark like the one proposed by Norconsult, that is impossible from my point of view."*
"To imagine that we would initiate some kind of activity that would have to do with any kind of retail, I find that very hard to depict." (...) "If a private actor would look at Kungsbacka and say we will sell second hand items here, he/she would never aim to establish in Klovsten." (...) "Klovsten is no destination what so ever, so regardless of how nice environments you create for the Kretsloppspark, it will not be an attractive area to be on."

During workshop: *"What catchment-area do we have here? I think that a lot of people must visit the ReFa in order for it to be profitable. Bearing in mind that we have two other shopping malls: Kungsmässan and Hede Outlet... They are very strong in themselves, and obviously include a whole different range, but I think that business drives business. If it is possible to get the interesting products, then you can create a business place. So that you feel that there is more than a container we saw here, you want the feeling that it will be something nice, then it's worth going there. Then you want to go there. Otherwise, it's just a regular recycling station. That's why I think it's so important to have in mind that there are other businesses working with this as well."*

Hopefully, the action research has provided the municipality with a starting-kit of the tools required for continuing the project in a participative, constructive and successful manner in order catalyze real change within the society.

7. Discussion

Resource efficiency is key in order to prevent Earth from further disastrous consequences. The environmental loads related to industrialization and the increasing human contribution to resource extraction and climate change are considerable. In order to maintain sustainable development and secured resilience the societal landscape requires a Third Great Transition (as response to the Second Great Transition), replacing fossil fuels and non-renewable resources with clean alternatives and renewables. In order to practice actual resource optimization, circular economies must be implemented in a larger sense, and Sweden has the potential to work as a role model in this sense.

In Sweden, the rapid increase in welfare during the 20th century contributed with both positive and negative effects to society. In the beginning of the 20th century, families commonly made use of everything they owned, while during the end of the same century, mass consumption and take-make-disposal habits had intruded the daily routines. The youngsters of today, however, have been raised during an era of increased environmental awareness compared to their parents and grandparents. This spurs a gradual shift from the conventional resource approach, that prevailed during the latter part of the 20th century, to a more thoughtful, and sometimes innovative, global perception in which environmental concerns are indisputable to be included. The new generation of today has thereby inherited a demand to put an end to the unsustainable manners which industrialized countries have adopted during the past decades (Ekman, 2017).

Circularity is trending in Sweden. NPM has contributed to the development of linear economy which has shaped the public sector accordingly. New management practices are continuously investigated, however, in order to approach more resilient business models. Practical examples of how to implement circular economies emerge on many levels in society. Clas-Ohlson advertise tools for rent. Adidas design shoes consisting of plastic waste found in the sea. Companies are forced to adopt circular business models in order to become resilient. With knowledge diffusion comes awareness and possibility to change. It is reasonable to believe that a mental transformation is required in order to combat waste generation in Sweden? The perception of usability is central in the waste definition. Is the product or action useless or not useless? And useless to whom? Will it be acceptable to strip the Earth on resources by choosing inefficient alternatives in ten years from now? Giving responses to such challenging questions will have an impact on waste volumes in society. Regarding waste as a resource is probably part of the future for all of us. Oftentimes, it probably relates to how it is exposed and marketed. Uniqueness and historical product records are likely to be two factors that will gain more importance in the future marketing sector.

In the light of the predicted MSW increases, it indeed lies in the municipalities own interests to promote MSW prevention rather than to support continuation of conventional MSW management procedures. The cost of saying no is likely to be substantial. Moreover, the municipalities have a particular position in society. They are natural catalyzers and have functioned as such in many senses over the years. Two examples are represented by the markets for municipal city bike rentals and charging stations for electric vehicles. Perhaps, municipalities are the only ones that can bring about a tangible MSW management change.

Despite the clearly defined priority order of sustainable MSW management, practical advice on how to implement the same is not obvious. Practical implementations of the waste hierarchy are not as natural as the theory behind them. Most countries regard the hierarchy as a ladder, and this interpretation leads to the assumption that one-by-one steps towards the top are the way to go. There is nothing, however, that stops countries from leapfrogging upward in the system.

During the past decade, Sweden has developed a MSW system based on the second lowest stage of the waste hierarchy: the recovery stage which incorporates incineration as the major treatment process. National energy companies market themselves as innovative sustainability agents as they turn waste into 'eco-friendly' district heating, despite the poor conversion efficiency and low "waste ladder" position. It seems as if the general feeling in society as a whole

is that institutions are rather comfortable with the situation. The Swedish position in the waste hierarchy has not improved, however, if taking the continuously increasing MSW volumes into consideration. Due to vested interests, intricate infrastructure, habits, norms, acceptance and regulations, the Swedish waste sector appears to be locked into a socio-technical regime.

Adopting niche markets is one potential strategy when aiming to make changes in a socio-technical regime. The notion of Kretsloppspark is too wide and undefined to be marked as niche, but the - in this thesis introduced - concept of the ReFa technology inherits the right properties to serve as such. Municipalities have the authority to enact ReFa platforms, which due to the obvious increase of service in society that comes with it, is likely to be broadly accepted among both users and involved actors. This research has identified two existing ReFas in Sweden, and these vary a lot in comparison to each other but they share their respective success stories. With that said, the concept of ReFas is still a rather unique phenomenon in Sweden. In these times of sustainable trends and recognitions, a ReFa implementation could potentially enhance the municipality's identity like it has done in Eskilstuna.

The survey confirmed that the citizens of the municipality of Kungsbacka are interested in resource optimization and MSW reductions. They also expressed appreciation of new and enhanced services, as they stressed that it should be easy to do the right thing. Moreover, the action research identified a number of existing actors that could potentially work as a great basis for further project planning in the local context. Based on the interviews and site visits, Labor Integrating Social Companies seem to work in great symbiosis with ReFa initiations. K2C is one such company that has developed a well-functioning base in Kungsbacka. Representatives from K2C express a dedicated engagement to the concept of a Kretsloppspark and openly seek to collaborate with the municipality in the continuous project process.

The interviews with municipal staff members pointed out that people within the organization have widely varied opinions and each person has a narrow vision regarding the project. Many interviewees lacked any prior knowledge about the actual project intentions, and those who had heard about it before expressed individual desires or agendas seemingly based on inward thought processes and/or assumptions. This probably relates to the insufficient project management and poor communication between the potentially engaged administrations and divisions. The interviews also confirmed that many people from various administrations are interested in participation and potential collaborations. Well-functioning collaboration networks with both internal and external stakeholders are probably essential in the planning and implementation of municipal ReFas.

Moreover, the interviews expressed a rather common perception of reusable MSW as rubbish, and this approach is evidently affecting the attitude towards the potential ReFa establishment in a negative way. This attitude is probably widespread in society. People tend to separate new, expensive products from old, cheap things, and this is problematic, since expensive products inhabiting the breath of luxury, not necessarily must be produced from scratch in order to be desirable. The mediation of quality in both project image and product placement is therefore extremely important. This also calls for a just pricing strategy, which does not necessarily market second hand products as cheap. A broad variation of products in different price ranges is probably essential for a successful ReFa establishment.

The Weighted Force-Field Analysis confirmed that Kungsbacka municipality is experiencing a standstill in their Kretsloppspark project. One of the most debated matters concerns the project location in Klovsten and whether retail should be part of the new facility or not. From a spectating point of view, it is hard to understand that some people argue that Klovsten is located too far from the city center to be relevant as an attractive venue. It takes 7 minutes to bike from the central square to Klovsten today. The bike lanes are already there, and the actual distance is two kilometers, the same distance as from the city center to Erikshjälpen which is a highly popular second hand store in town (see Appendix II for maps of the relative distances). Moreover, the Kungsbacka town expands. In a few decades from now, Klovsten will most likely be regarded as a very central location in town.

The workshop turned out to be successful in the sense that people from different administrations and at different levels of authority met, talked, and expressed their viewpoints and respective visions to each other in person. It was amazing to see how the participants themselves identified the importance of collaboration in this matter. They also seemed to grasp the fact that a Kretsloppspark is not related to the Technical Administration alone, but them all. The brief contextual summary that was presented by us in the beginning of the workshop, indeed entailed a deeper understanding for the project among the participants. They seemed to grasp the width of the societal problem in addition to the confusing terminology of Kretsloppspark. Moreover, the workshop confirmed that the process of action research certainly has resolved the previous situation of stagnancy with regards to the Kretsloppspark project. The minds of the people involved have transformed over time. Subsequently, awareness, understanding and comprehension have appeared throughout the research process. When the workshop ended, the participants were aware of the fact that the Kretsloppspark is only one piece in a much greater puzzle, and this was “realized” by the workshop attendees themselves. Knowledge diffusion and mutual diffusion are apparently fundamental, and participation is required for successful project planning.

We believe that the fact that we entered the project as external change agents, without any given administration identity in addition to the sufficiently long time frame we had to gain trust among the interviewees, led to successful responses. Moreover, we were new in Kungsbacka and had no prejudices regarding the municipal administration nor municipal circumstances in general.

On a last note regarding the planning phase for ReFas, this research recognizes the importance of creating specific visions with measurable goals and how-to. ‘Green’, but not focused, project visions are otherwise easy to be given low priority in comparison with conventional targets with standardized levels of acceptance.

The more ReFas that become adopted in municipal contexts, the more the concept of sustainable MSW management and MSW minimization will diffuse and develop in society. With that said, the driving force for implementing ReFas in Sweden contains much more than the 2% reduction of MSW that will follow. The supporting arguments also include the considerable potential of ReFas to catalyze a transition of the MLP regarding MSW management in Sweden. In order for that to happen, sufficiently many early adopters (in this case, the number of municipalities who choose to establish ReFas) are key. If change transpires, the landscape could become revolutionized through legislative improvements and economic instruments or incentives.

Besides the aforementioned opportunities, ReFa establishments are associated with a number of risk factors, too. As mentioned in Subsection 2.3.1., the MSW stream that has been elaborated on in this thesis is merely one out of several MSW types. In parallel to municipal action, FTI also has a big responsibility for catalyzing reduced MSW flows in society. Moreover, it is important to take into consideration that all products are not adequate for further reuse. Old electric products, for instance, might be immensely energy inefficient in comparison to new substitutes which affects the environmental benefit in a negative way. Moreover, many products contain hazardous substances that should be disconnected from the material flows in society due to improved, non-toxic alternatives on the market. From a user perspective, it is essential to mitigate the risk for citizen dissatisfaction or user related shortcomings in the planning phase. Thus, a thorough market analysis is wise to be conducted prior to project start. It is probably advisable to backcast and initially plan for a desired future scenario, but incorporate space for future adaptations and potential rearrangements in order not to become locked into one particular organizational setup. This risk is also related to the municipality’s long lead times in relation to the time required by society for transitions. Thus, it is necessary to build in resilience and an adaptable transformation potential, in order for the ReFa function not to become obsolete prior to enactment. Another important risk factor that has entailed confusion among many of the interviewees is the legislative and juridical uncertainties. Although there exist potential loopholes and reasonable argumentation strategies to support ReFa establishments, municipal reuse activities could still be appealed by private actors due to the diffuse legal frameworks. These circumstances have naturally slowed down many projects (Lundgren, 2017). Tentatively, setting out a clear strategy

regarding legal preconditions and how to respond to them already at an early project stage, would raise the internal awareness and understanding for the project plan simultaneously as the efficiency of decision-making would be enhanced. Hopefully, the recent contribution from Ola Alterå (2017) to the national debate will increase the interest in the subject and lead to further development and progress in the next future.

Recommendations for further development include supplementary research, and a conscious recognition of the high pace at which society evolves and changes. Therefore, continuous market analyses are essential to ensure congruent progress. This research indicates, for instance, that many consumers tend to shop online rather than in physical stores. With that said, the growing e-market could constitute a great development potential for ReFas, regardless of physical position, but it must be investigated in greater depth. Moreover, some interviewees recognized the ReFa as a potential starting point from an ecotourism perspective. Ecotourism is trending in society, and the combination of sustainable features and activities with environmentally conscious shopping alternatives might possibly create an attractive travel destination in the forefront of sustainability.

In the local context of the municipality of Kungsbacka, the ReFa establishment could potentially be linked to resource collaboration between internal municipality divisions and/or pedagogical activities. One such initiative is called Återvinsten (Hallin, 2017), for which the idea is to incorporate a “product bank” or common storage for reusable working equipment etc. This would certainly enhance the municipality’s resource efficiency. Another development potential, that relates to the same thinking, is connected to the reuse of materials in the building sector. Naturvårdsverket emphasizes construction waste as a key fraction to focus on in the National Waste Plan and beyond, and currently, the generation of national construction waste is twice as big as the generated volumes of MSW.

With the above reasoning in mind, the DPSIRs introduced in Subsection 4.1.5., can be complemented with yet another cycle which responds to the prior version based on the conducted research. This is visualized in Figure 7.1 below.

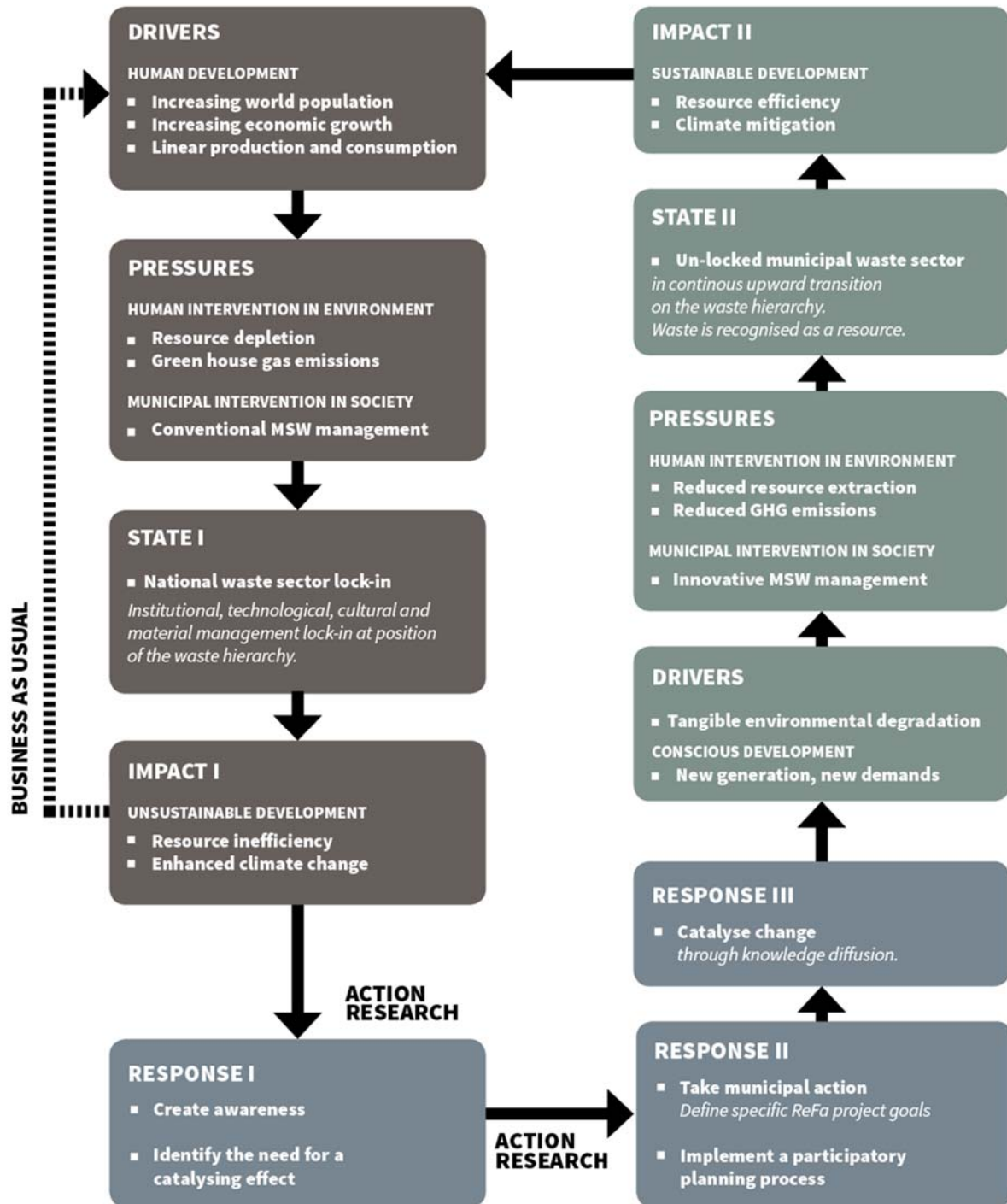

Figure 7.1: Elaborated DPSIR

8. Conclusions

At the end of the research process, some conclusions have been drawn and linked to the initial research questions and hypotheses.

RQ1: What is the status of municipal reuse activity at ÅVCs in Sweden today?

Many municipalities are interested in and want to adopt more sustainable MSW management activities. In the big picture, however, most of them are struggling with juridical uncertainties in current legislation. The legal framework is likely to undergo a change on this matter within the near future, which would reveal a whole new market for municipal reuse activities. As of today, many different types of municipal reuse activities exist in society on very various levels of development. This research identifies a complex of problems related to the notion of Kretsloppspark, which is considered to be a too vague, wide and undescriptive term to be used for planning, monitoring, auditing, or policy making for municipal reuse activities. A ReFa constitutes a specific version of a Kretsloppspark where collection, preparation and retail of reused goods take place at the same premises. This type of facility is only implemented at a handful of places in Sweden (and in the world), and constitutes a physical platform for efficient waste management and social sustainability.

RQ2: What types of municipal services can constitute an attractive mix of activities and urban functions aiming to attract and engage citizens in MSW minimization?

Kretsloppsparkar in defined contexts, and the concept of ReFas in particular, constitute municipal services that can be adopted in order for people to engage in waste minimization. Based on the survey, the second hand market for furniture, bikes, and porcelain, is highly appreciated among the local population. Both in regards to what people want to give away or sell, and what they want to buy. This result also corresponds to national statistics of actual purchasing patterns on the national second hand market as a whole. Upon implementation of a ReFa, a broad variety of products and functions would make it more likely for the citizens to visit the facility repeatedly in the long run. A combined “flea market” and “high-quality design” approach is likely to attract a wide range of people over time. Apart from retail, people also mention activities such as repair services, trial events, playgrounds, a restaurant or cafe, etc. The survey result also concludes that the ReFa holistic, and how it is demonstrated and perceived, will be vital when it comes to how attractive the place will become among citizens. Many respondents point out the importance of fresh and clean environments, good accessibility (including good public transportation alternatives) and transparent process lines. The overall impression should be neat and innovative and it should promote the environmental benefits that correlates to this unique type of venue. A common drive among citizens as well as members from the municipality lies in the recognition of the social benefits that could potentially be incorporated in the ReFa. Therefore, it would be wise to enact a strategic plan on how to ensure new jobs, work training, integration and social inclusion of people far from the job market and newcomers in a sustainable way that does not compromise with the business integrity of the ReFa as a whole. In such a process it is vital to enact participative planning already at early stages of the project, in which already existing resources and networks are included, simultaneously as new contacts are approached. Moreover, the Technical Administration stresses the importance of including all MSW fractions to the new ÅVC including the ones falling underneath the producer directive. It should be easy for the people to handle waste correctly, and this goes for all instances of the ReFa. On the same wavelength, it is essential not to lock in the establishment to current conditions. Strategic planning and implementation factors are required.

RQ3: What types of arguments and processes are essential when planning for a municipal ReFa?

When pitching the idea of a ReFa, it is vital to point out the current societal problem related to conventional take-make-dispose structures and the projected effects of continued use of business-as-usual. The ReFa concept comprises the benefit of enhancing the municipality's resilience by adapting for future MSW increases. To facilitate for venues that encourage waste minimization is advocated by the EU, the Swedish Government, and the common sense. The Swedish waste management of MSW is at the forefront compared to other countries regarding

landfill. However, acknowledging the current provision of incinerators as sufficient could undermine the integration of future progressive sustainability in waste processing. A ReFa concretizes waste minimization at all of the three upper levels of the waste hierarchy. Implementing it now prevents waste produced in the future as well as saves money for the government. The cost is much lower now, compared to handling the risks of growing waste volumes and the consequences that follows. A facility as such also constitutes a platform, encouraging people to live a more sustainable and resource efficient life and has the possibility of diffusing knowledge in a larger sense.

In the planning phase of the ReFa it is essential to backcast a desirable scenario and ensure mutual understanding among municipal administrations and local politicians. There is a risk of long lead times within the municipality, which could put the functions out of date when implemented. To provide a successful service of the ReFa, a thorough market analysis is in order. The given objectives should be clearly communicated to gain trust and common ground to stand on. In order to avoid delay, the juridical uncertainties require attention in an early stage of the project. A participatory planning process, involving relevant stakeholders continuously and inviting operational staff enhances the communication and most likely affects the outcome in a positive way. Thus, a project group consisting of people with clear responsibilities, is in charge of the decisions related to the project. If possible, strive for implementation in the near future, without compromising the flexibility of the facility, due to the risk of outdated activities. Ensure early marketing of the facility to prepare the surrounding society with curiosity and recognition.

RQ4: How and to what extent can ReFas function as unlocking catalysts to the Swedish waste management regime?

Socio-technical regimes can be resolved by niche markets. The ReFa technology could certainly be regarded as a niche due to its innovative character and low current market share. The MLP gives an optimistic perception regarding ReFas' ability to catalyze change in the ruling waste regime, but this requires a continued development in the waste sector landscape as a whole. Moreover, it is vital that several municipalities are willing to adopt and invest in this new innovation before optimization has reached the output. Therefore, they need to prioritize long term resilience rather than short term efficiency. A widespread implementation of ReFas would allow municipalities to engage in learning processes simultaneously as knowledge diffusion would affect society in a slow but necessary transition process regarding awareness, acceptance, behaviors, norms and habits. ReFa-related infrastructure and potential cooperation between national ReFas would further strengthen and stabilize the evolving market of municipal reuse activities. The niche market needs to incorporate a sufficient amount of adopters, otherwise the technology risks to fade away. If succeeding, however, the ReFa technology inherits the capacity to catalyze change in the municipal MSW regime. Whether ReFas alone are able to overthrow the national incineration regime is not as likely, though, since MSW only represents partial fractions of the total waste volumes that are incinerated in heat recovery factories of today.

Verification of hypotheses

The multifaceted subject of this thesis has narrowed down into a few pinpoints. The hypotheses which were presented before the initiation of the report will hereby be commended on sequentially.

To begin with, Hypothesis 1 stated that "Kretsloppspark is a term widely used for ÄVCs in various contexts and does not have a clear definition", and this proved to be true. Already at an early research stage, it became obvious that the notion of Kretsloppspark is used very broadly including a wide range of municipal reuse activities.

Secondly, Hypothesis 2 stated that "*the niche market of ReFas has the potential to alter profound changes to the Swedish society and the national waste regime, particularly through knowledge diffusion and initiation of circular resource loops and sustainable consumption alternatives*". This has proven to be partially true. The thesis has showed that ReFas have the potential to act as a physical platform enabling knowledge diffusion, enhanced resource efficiency and sustainable

consumption. The research has also displayed some limits of growth, however. ReFas certainly have the potential to alter profound changes to the *municipal* societal context and the *municipal* MSW regime, but since the national waste regime of incineration includes other waste fractions as well, the ReFas alone do not possess the power to overthrow the entire system.

Finally, Hypothesis 3 states that “*in order for a municipality to launch a successful ReFa project, participatory development during planning and design phases is key, both internally and in the cooperation with citizens and external parties*”, and according to the empirical work this proved to be true. The case study clearly confirms that a ReFa is not a separated island from the rest of the municipality, but rather an establishment that unites several administrations and interests. Dialogue between citizens and decision makers is important, and so is the collaboration with external parties who will be part of the establishment. The lively and constructive workshop discussion which appeared spontaneously when asking: “What type of Kretsloppspark do we need in Kungsbacka?”, illustrates the importance of working across municipal division borders already at early stages.

On a last note, we believe that our somewhat complex and articulated methodology contributed as a great asset to the case study as a whole. The final result of the action research was some actual change on behalf of the municipal approach to their Kretsloppspark project, and this would probably never have been realized in a non-flexible and straightforward research setting.

9. References

Printed sources

Alterå, O. (2017). *Från värdekedja till värdecykel – så får Sverige en mer cirkulär ekonomi*. SOU 2017:22, Stockholm. Available at:

http://www.regeringen.se/49550d/contentassets/e9365a9801944aa2adce6ed3a85f0f38/fran-vardekedja-till-vardecykel-2017_22.pdf (accessed 7 December 2017)

Andersen, M.S. (2007). *An introductory note on the environmental economics of the circular economy*. Sustainability Science, vol. 2, no. 1, pp. 133-140.

Avfall Sverige. (2015). *Hushållsavfall i siffror - Kommun och länsstatistik 2014*. Avfall Sverige, Malmö.

Avfall Sverige. (2017). *Svensk Avfallshantering 2017*. Avfall Sverige, Malmö.

Bijker, W. E. (1995). *Of Bicycles, Bakelites, and Bulbs*. Cambridge, MA: The MIT Press

Brattbø, H. (1997). *Sustainable industrial production: waste minimization, cleaner technology and industrial ecology*. Uppsala, Sweden: Baltic University Programme, Uppsala University.

Broman, G.I. & Robèrt, K-H. (2017). *A framework for strategic sustainable development*. Journal of Cleaner Production, 140 (2017) 17–31. Available at: https://ac.els-cdn.com/S0959652615015930/1-s2.0-S0959652615015930-main.pdf?_tid=0a2fd556-db3f-11e7-9e04-00000aacb35d&acdnat=1512645126_11d15fbc74a3db6d953afbc0ceab98c5 (accessed the 7 December 2017)

Brundtland, G.H. (1987). *Our Common Future—Call for Action*. Environmental Conservation. vol. 14, no. 4, pp. 291-294.

Corvellec et al. (2012). *Infrastructures, lock-in, and sustainable urban development: the case of waste incineration in the Göteborg Metropolitan Area*. Journal of Cleaner Production 50 (2013) pp. 32-39

Cowan, R. & Hultén, S. (1996). *Escaping Lock-in: The Case of the Electric Vehicle*. Technological Forecasting and Social Change, 53(1), pp. 61-79.

Demirbas, A. (2011). *Waste management, waste resource facilities and waste conversion processes*. Energy Conversion and Management, Vol. 52 No. 2, pp. 1280–1287. Available at: https://ac.els-cdn.com/S0196890410004279/1-s2.0-S0196890410004279-main.pdf?_tid=c7d6607e-db54-11e7-a3ca-00000aacb360&acdnat=1512654464_ae93fe3a439a9710e8ddb13f24ae80b5 (accessed on 7 December 2017)

Ellen MacArthur Foundation. (2013), *Towards the circular economy: Economic and business rationale for an accelerated transition*. Available at: <https://ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/publications/Ellen-MacArthur-Foundation-Towards-the-Circular-Economy-vol.1.pdf> (accessed 26 November 2017)

European Commission (EC). (2010). *Being wise with waste: the EU's approach to waste management*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, doi 10.2779/93543

Geels, F. W., (2002). *Technological transitions as evolutionary reconfiguration processes: a multi-level perspective and a case-study*. Research Policy 31 (2002) Pages 1257–1274. Available at: https://ac.els-cdn.com/S0048733302000628/1-s2.0-S0048733302000628-main.pdf?_tid=d9099ec8-db6e-11e7-a4f0-

[00000aacb35f&acdnat=1512665659_56b2bb09eed6efb828a85950ddec10d6](https://www.elsevier.com/locate/S0048733307000248/1-s2.0-S0048733307000248-main.pdf?_tid=90fceb52-db6f-11e7-af54-00000aacb360&acdnat=1512665977_8b99311b66eb099af85840a3a072f987) (accessed 7 December 2017)

Geels, F. W. & Schot, J., (2007). Research Policy 36 (2007) 399–417. Available at: https://www.elsevier.com/locate/S0048733307000248/1-s2.0-S0048733307000248-main.pdf?_tid=90fceb52-db6f-11e7-af54-00000aacb360&acdnat=1512665977_8b99311b66eb099af85840a3a072f987 (accessed 5 December 2017)

Grübler, A. (1998). *Technology and global change*. Cambridge Univ. Press, Cambridge.

Hood, C. (1991). *A PUBLIC MANAGEMENT FOR ALL SEASONS?* Public Administration Vol. 69 Spring 1991 (3-19), University of London. Available at: <http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=20b34e59-62b7-4b59-bad9-98a5aada735c%40sessionmgr4010> (accessed 14 December 2017)

Klein, N. (2015). *This changes everything: capitalism vs. the climate*. Penguin Books, London.

Kungsbacka kommun. (2016). Kommunspecifik bilaga till A2020 för Kungsbacka kommun. Available at: <https://www.kungsbacka.se/globalassets/bygga-bo-och-miljo/dokument/avfall-och-atervinning/renhallningsordning-2016/kommunspecifik-bilaga-till-a2020-for-kungsbacka-kommun.pdf> (accessed 17 December 2017)

Kristensen, P. (2004). *The DPSIR Framework*. Available at: <http://www.ifremer.fr/dce/content/download/69291/913220/file/DPSIR.pdf> (accessed 6 December 2017)

Levrel, H., Kerbiriou, C., Couvet, D. and Weber, J. (et al?) (2008), *OECD pressure–state–response indicators for managing biodiversity: a realistic perspective for a French biosphere reserve*, Biodiversity and Conservation, Vol. 18 No. 7, pp. 1719–1732.

Mario, M. et al. (2014). *What We Know: The Reality, Risks and Response to Climate Change*. AAAS Climate Science Panel, American Association for the Advancement of Science, pp. 15–16.

Mathews, J. & Tan, H. (2016). *Lessons from China*, Nature, available at: https://www.nature.com/polopoly_fs/1.19593!/menu/main/topColumns/topLeftColumn/pdf/531440a.pdf (accessed 29 November 2017)

Naturvårdsverket (2012). *Sveriges avfallsplan 2012–2017, Från avfallshantering till resurshushållning*. Rapport 6502. Available at: <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6502-7.pdf?pid=3811> (accessed 29 November 2017)

Nelson, R.R. & Winter, S.G., (1982). *An Evolutionary Theory of Economic Change*. Bellknap Press, Cambridge, MA.

O'Brien, R. (1998). *An Overview of the Methodological Approach of Action Research*. Toronto: Faculty of Information Studies, University of Toronto.

Pachauri, R. et al. (2015). *Climate change 2014: Synthesis Report*. 1st ed. Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), Geneva, available at: http://ar5.syr.ipcc.ch/ipcc/resources/pdf/IPCC_SynthesisReport.pdf (accessed 25 November 2017).

Palm, D. et al. (2012). *Avfallsförebyggande i praktiken*. Avfall Sverige & IVL Svenska Miljöinstitutet, available at: http://www.avfallsverige.se/fileadmin/uploads/Rapporter/avfallsforebyggande_i_praktiken.pdf (accessed 3 December 2017)

Persson, O., (2015). *What is circular economy? – The discourse of circular economy in the Swedish public sector*. Master thesis E in Sustainable Development at Uppsala University, No. 235

Ponting, C. (2007). *A new green history of the world: the environment and the collapse of great civilizations*. Vintage Books, London.

Reed, M.S., Graves, A., Dandy, N., Posthumus, H., Hubacek, K., Morris, J., Prell, C., et al. (2009). *Whos in and why? A typology of stakeholder analysis methods for natural resource management*. Journal of Environmental Management, Vol. 90 No. 5, pp. 1933–1949.

Renhållningsverksföreningen (RVF). (2003). *Förbränning av avfall - Utsläpp av växthusgaser jämfört med annan avfallsbehandling och annan energiproduktion*, available at: <http://www.avfallsverige.se/fileadmin/uploads/Rapporter/Utveckling/Rapporter%202003/U2003-12.pdf> (accessed 2 December 2017)

Rip, A. & Kemp, R. 1998, *Technological change*. in S Rayner & EL Malone (eds), Human choice and climate change. Vol. II, Resources and Technology. Battelle Press, Columbus, Ohio, pp. 327-399, available at: <http://kemp.unu-merit.nl/Rip%20and%20Kemp.pdf> (accessed 10 December 2017)

Rockström, J., (et al.?) Steffen, W., Noone, K., Persson, Å., Chapin, F.S.I., Lambin, E., Lenton, T.M., Scheffer, M., Folke, C., Schellnhuber, H.J., Nykvist, B., de Wit, C.A., Hughes, T., van der Leeuw, S., Rodhe, H., Sörlin, S., Snyder, P.K., Costanza, R., Svedin, U., Falkenmark, M., Karlberg, L., Corell, R.W., Fabry, V.J., Hansen, J., Walker, B., Liverman, D., Richardson, K., Crutzen, P., Foley, J., Teknik- och vetenskapshistoria (changed name 120201), Filosofi och teknikhistoria, KTH & Skolan för arkitektur och samhällsbyggnad (ABE) (2009). *Planetary Boundaries: Exploring the Safe Operating Space for Humanity*. Ecology and Society, vol. 14, no. 2, pp. 32.

Santos, M. C., Walker, S., & Dias, S. L. (2014). *Design, waste & dignity*. São Paulo, SP: Editora Olhares.

Schumpeter, J.A., 1934. *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle*. Harvard University Press, Cambridge, MA.

Socialdemokraterna. (2014). *Ett bättre Kungsbacka för alla*. Available at: <http://kungsbackasenioren.se/onewebmedia/Socialdemokraterna%20Handlingsprogram%202014-2018.pdf> (accessed 6 December 2017)

Statistiska Centralbyrån (SCB). (2017). *Inkomster och skatter*, available at: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/inkomster-och-skatter/> (accessed 14 December 2017)

Steffen, W., (et al.?) Richardson, K., Rockström, J., Cornell, S.E., Fetzer, I., Bennett, E.M., Biggs, R., Carpenter, S.R., de Vries, W., de Wit, C.A., Folke, C., Gerten, D., Heinke, J., Mace, G.M., Persson, L.M., Ramanathan, V., Reyers, B., Sörlin, S., Stockholm Resilience Centre, Institutionen för miljövetenskap och analytisk kemi, Stockholms universitet & Naturvetenskapliga fakulteten. (2015). *Planetary boundaries: Guiding human development on a changing planet*. Science, vol. 347, no. 6223.

Speth, J. (1989). *The global environmental agenda*. Global Environmental Governance, available at: <https://environment.yale.edu/publication-series/documents/downloads/o-u/speth.pdf> (accessed 26 November 2017).

- Svensk Handel. (2016). *Hållbarhetsundersökning*, available at: <http://www.svenskhandel.se/globalassets/dokument/aktuellt-och-opinion/rapporter-och-foldrar/hallbar-handel/hallbarhetsundersokning-2016.pdf> (accessed 2 December 2017).
- Valentine, S.V. (2013), *Wind power policy in complex adaptive markets*. Renewable and Sustainable Energy Reviews, Vol. 19, pp. 1–10.
- Verbong, G. & Loorbach, D. (2012). *Governing the Energy Transition*, pp 1-23. Routledge. New York. Available at: <https://www.sustainabilitytransitions.com/files/Governing%20the%20Energy%20Transition%20-%20Contents%20and%20intro.pdf> (accessed 10 December 2017)
- Williams, I.D. (2015). *Forty years of the waste hierarchy*. Waste management (New York, N.Y.), vol. 40, pp. 1.
- Zapata Campos, M. and Zapata, P., (2017). *Infiltrating citizen-driven initiatives for sustainability*. Environmental Politics, Vol. 26 No. 6, pp. 1055–1078.
- Östblom, G., Söderman, M. L., & Sjöström, M. (2010). *Analysing future solid waste generation: soft linking a model of waste management with a CGE-model for Sweden*. Stockholm: National Institute of Economic Research. Working Paper 118. Available at: <https://www.konj.se/download/18.4ee9b512150ed5e093b906f1/1447246073779/Working-Paper-118-Analysing-Future-Solid-Waste-Generation-Soft-Linking-a-Model-of-Waste-Management-With-a-CGE-model-for-Sweden.pdf> (accessed 15 December 2017)
- Online sources**
- Ekman, J., (2017). *Miljö och klimat viktigaste valfrågorna för unga*, Miljö & Utveckling, available at: <http://miljo-utveckling.se/miljo-och-klimat-viktigaste-valfragorna-ungdomar/> (accessed 2 January 2018)
- Ekonomifakta. (2017). *Din kommun i siffror*, available at: <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/?region=1384> (accessed 14 December 2017)
- European Commission (EC). (2016). *Directive 2008/98/EC on waste (Waste Framework Directive)*, available at: <http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/> (accessed 7 December 2017)
- European Commission (EC). (2015). *Closing the loop - An EU action plan for the Circular Economy*, European Commission, 2 December, available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0614> (accessed 26 November 2017).
- Guldminen. (2017). *Genbrugsekperimentet Guldminen*, available at: <http://www.guldminenkbh.dk/> (accessed 3 December 2017)
- Göteborgsregionens Kommunalförbund. (2017). *Om GR och Göteborgsregionen*, available at: <http://www.grkom.se/toppmenyn/omgrgoteborgsregionen.4.4703706a13cd47b3b811f51.html> (accessed 5 December 2017)
- International Energy Agency (IEA). (2017). *Training Manual on Integrated Environmental Assessment and Reporting in Africa – Frameworks for Environmental Assessment and Reporting*, available at: <https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/20852/module-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (accessed 11 December 2017)
- Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). (2007). *Is the Current Climate Change Unusual Compared to Earlier Changes in Earth's History?* AR4 WGI Chapter 6: Palaeoclimate,

IPCC, available at: https://www.ipcc.ch/publications_and_data/ar4/wg1/en/faq-6-2.html (accessed 25 November 2017).

Jarvie, M.E. (2016). *Brundtland Report*. Encyclopædia Britannica, inc., 20 May, available at: <https://www.britannica.com/topic/Brundtland-Report> (accessed 25 November 2017).

Kungsbacka Kommun. (2017). *Vision 2030*, available at: <https://www.kungsbacka.se/Kommun-och-politik/Mal-och-resultat1/Vision-2030/> (accessed 5 December 2017)

Kungsbacka kommun. (2017). *Befolkning*, available at: <https://www.kungsbacka.se/Kommun-och-politik/Fakta-om-kommunen/Befolkning/> (accessed 14 December 2017)

Kungsbackas kommunfullmäktige. (2017). *Kommunfullmäktiges mål*, available at: <https://www.kungsbacka.se/Kommun-och-politik/Mal-och-resultat1/Mal/> (accessed 5 December 2017)

Kungsbackaposten. (2016). *Ett steg närmare Kretsloppspark*, available at: <http://kungsbackaposten.se/nyheter/ett-steg-narmare-Kretsloppspark/> (accessed 6 December 2017)

Lucena, C. & Gummer, J. (2012). *Why Rio failed in the past and how it can succeed this time*. The Guardian, available at: <https://www.theguardian.com/environment/2012/jun/12/rio20-agenda-politicians-john-gummer> (accessed 3 December 2017)

Länsstyrelsen. (2017). *Regionala mål och strategier*, available at: <http://www.lansstyrelsen.se/VastraGotaland/Sv/miljo-och-klimat/klimat-och-energi/Energi-och-klimatpaverkan/regionala-mal-och-strategier/Pages/index.aspx> (accessed 5 December 2017)

Mindtools. (2017). *Force Field Analysis*, available at: https://www.mindtools.com/pages/article/newTED_06.htm (accessed 6 December 2017)

NASA. (2017). *Climate change evidence: How do we know?* NASA, 10 August, available at: <https://climate.nasa.gov/evidence/> (accessed 25 November 2017).

Naturvårdsverket. (2017). *Kommunens avfallsplan - hela kommunens plan*, available at: <http://www.naturvardsverket.se/Nyheter-och-pressmeddelanden/Kommunens-avfallsplan---hela-kommunens-plan/> (accessed 5 December 2017)

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2017). *Municipal waste (indicator)*, available at: <https://data.oecd.org/waste/municipal-waste.htm>, doi: 10.1787/89d5679a-en (accessed 11 December 2017)

Pettersson, M. (2017). *Göteborg tar täten i delningsekonomin*. Göteborgsposten, available at: <http://www.gp.se/livsstil/konsument/g%C3%B6teborg-tar-t%C3%A4ten-i-delningsekonomin-1.4838055> (accessed 30 November 2017)

Riel, M. (2017). *Understanding Action Research*. Center For Collaborative Action Research, Pepperdine University (Last revision Jan, 2017), available at: <http://cadres.pepperdine.edu/ccar/define.html> (accessed 13 December 2017)

Robert Wood Johnson Foundation. (2008). *Semi-structured interview*, available at: <http://www.qualres.org/HomeSemi-3629.html> (accessed 25 November 2017)

Sherwin, C. (2013). *Sustainable design 2.0: new models and methods*. The Guardian, available at: <https://www.theguardian.com/sustainable-business/blog/sustainable-design-models-methods-biomimicry-cradle> (accessed 25 November 2017)

Språktidningen. (2015). *Nyord 2015*, available at: <http://spraktidningen.se/nyord2015> (accessed 30 November 2017)

United Nations. (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, available at: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2FRES%2F70%2F1&Lang=E (accessed 25 November 2017).

United Nations. (2017). *Agenda 21*, available at: <https://sustainabledevelopment.un.org/outcomedocuments/agenda21> (accessed 7 December 2017)

Figures

1.1: "ÅVS", available at: <http://www.stockholmvattenochavfall.se/avfall-och-atervinning/har-lamnar-du-dina-sopor/privatkund/har-lamnar-du-sopor/atervinningsstation/>, accessed 14 December 2017

1.2: "ÅVC", available at: <https://tunaentreprenad.se/referenser/>, accessed 14 December 2017

1.3: "Unmanned collection point at the ÅVC with retail at another location away from the ÅVC", available at: <http://osk.hultsfred.se/artikel/insamling-av-anvandbara-saker-for-aterbruk-nu-aven-pa-kejsarkullens-atervinningscentral/> (accessed 25 November 2017)

1.4: "Manned collection point with reception hall at the ÅVC with retail at another location away from the ÅVC", available at: <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=109&artikel=6459361> (accessed 25 November 2017)

1.5: "Manned collection point with reception hall at the ÅVC combined with retail, construction material shop, on site", available at: <http://www.vintagekartan.se/0480161/images/> (accessed 25 November 2017)

1.6: "Manned collection point with reception hall at the ÅVC with retail, reuse mall, on site", available at: <http://greenhackbg.se/retuna-aterbruksgalleria-en-galleria-i-framkant/> (accessed 25 November 2017)

2.1: "Atmospheric CO₂ levels over time", available at: <https://climate.nasa.gov/evidence/> (accessed 25 November 2017)

2.2: "Sustainable Development Goals specifically related to thesis subject", available at: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2FRES%2F70%2F1&Lang=E (accessed 25 November 2017)

2.3: "Waste streams within the MSW fraction", available at: <https://pub.iges.or.jp/pub/total-msw-generation-and-msw-generation-capita> (accessed at 27 November 2017)

2.4: "The waste hierarchy", authors' work.

2.5: "Local reuse at "Guldminen"", available at: <http://www.guldminenkbh.dk/> (accessed 3 December 2017)

2.6: "Three phases of technology development", authors' work.

2.7: "The Multi-Level Perspective", available at: https://ac.els-cdn.com/S0048733302000628/1-s2.0-S0048733302000628-main.pdf?_tid=d9099ec8-db6e-11e7-a4f0-00000aacb35f&acdnat=1512665659_56b2bb09eed6efb828a85950ddec10d6 (accessed 7 December 2017)

3.1: "Action Research", authors' work.

3.2: "The Reed Model", printed source, see Reed et al. (2009).

4.1: "The total annual waste generation in Sweden and treatment procedures for MSW", authors' work.

4.2: "Sweden's position in the waste hierarchy for MSW", printed source, see Avfall Sverige (2015).

4.3: "Brief overview of the legislative landscape related to municipal MSW management", authors' work.

4.4-4.6: See reference for 1.4-1.6.

4.7: "Frequency of reuse activity on Swedish ÅVCs", printed source, see Avfall Sverige (2017).

4.8: "Geographical spread of Kretsloppsparkar in Sweden", authors' work.

4.9: "Research specific DPSIR of global cause-effect scenarios in relation to municipal waste management potential", authors' work.

4.10: "Existing ÅVCs in the municipality of Kungsbacka", authors' work.

4.11: "Location of the municipality of Kungsbacka in Sweden", authors' work.

5.1: "Reed methods used in this thesis", authors' work.

5.2: "Illustration of methodological research structure", authors' work.

5.3: "DPSIR definitions", authors' work.

5.4: "Catchment area of target group", authors' work.

5.5 "Snowball sampling", authors' work.

7.1: "Elaborated DPSIR", authors' work.

Legislation and regulation

2008/98/EC. (2008). *Waste Framework Directive*. European Commission.

SFS 1998:808. *Miljöbalken*. Stockholm: Justitiedepartementet

SFS 2011:927, (2011) *Avfallsförordningen*. Stockholm: Justitiedepartementet

Personal meetings/interviews/seminars/lectures

Bergström, A. Interview 2017-09-15. Center leader of ReTuna.

Hogedal, P. Study visit 2017-09-29. Unit manager at Waste & Recycling, Göteborgs Stad.

Håkansson, P. 2017-11-16. Seminar. "Reuse of construction materials"

Källqvist, T. 2017-11-08. Seminar. "Blue economy - Circular economy with social viability"

Sandén, B. 2015-12-09. Lecture. *Technical Change*. Chalmers University of Technology

Stenbeck, G. 2017-12-01. Seminar. "Is your company resilient for the future?"

Stöllman, A. 2017-11-30 Phone interview

Lundgren, S. 2017-10-20 Phone interview

10. Appendices

Appendix I: Interpretation of Swedish law regarding municipal reuse actions

Vad är avfall?

- “Med avfall avses i detta kapitel varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.” (SFS 1998:808, Miljöbalken, 15 kap. 1 §)

Kommunens avfallsansvar

- “Varje kommun ansvarar för att hushållsavfall inom kommunen återvinns eller bortskaffas.” (SFS 1998:808, Miljöbalken, 15 kap. 20 §)
- “Med hushållsavfall avses i detta kapitel avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet”. (SFS 1998:808, Miljöbalken, 15 kap. 3 §)

Vem får slänga vad och vem äger det?

- Avfallsdefinitionen i Miljöbalken inbegriper kvittblivningsprincipen som ger privatpersoner rätt att slänga sina saker utan att hindras eller förbjudas från detta.
- Denne privatperson kan inte villkora att det slängda föremålet exempelvis ska gå till energiåtervinning, eller att det inte får repareras.
- Privatpersonens äganderätt upphör i samma stund som föremålet når dess uppsamlingsplats, ofta en container.
- Det som slängs blir avfall.
- Avfall är inte nödvändigtvis slängt för gott. När en privatperson har avyttrat sitt avfall vid en kommunal uppsamlingsplats övergår avfallets ägarstatus till kommunen. Kommunen (i sin roll som ny avfallsinnehavare) har rätt att hämta upp avfall från dess slutförvaringsbehållare om orsaken till upphämtningen är giltig.
- Miljöbalken anger inte några tydliga direktiv om förebyggande åtgärder och återanvändning, men följande stycken summerar vad vi vet och vad vi kan argumentera för baserat på rådande lagar och förordningar:

Vad är en Återvinningsåtgärd?

- Att “återvinna avfall” är “att vidta en åtgärd som innebär att avfall kommer till nytta som ersättning för något annat material eller förbereder det för en sådan nytta eller en åtgärd som innebär att avfall förbereds för återanvändning”. (SFS 1998:808, Miljöbalken, 15 kap. 6 §)
- Definitionen ovan räknas som en Återvinningsåtgärd.

Vad är återanvändning?

- Med återanvändning avses att “något som inte är avfall används igen för att fylla samma funktion som det ursprungligen var avsett för”. Lag (2016:782). (SFS 1998:808, Miljöbalken, 15 kap. 4 §)

Vad är Förberedelse för återanvändning?

- Att “förbereda avfall för återanvändning” är att “kontrollera, rengöra eller reparera något som är avfall så att det kan återanvändas utan ytterligare behandling”. (SFS 1998:808, Miljöbalken, 15 kap. 6 §)
- För att idka förberedelse för återanvändning så måste något först ha blivit avfall.
- Förberedelse för återanvändning räknas som en Återvinningsåtgärd. (SFS 1998:808, Miljöbalken, 15 kap. 6 §)

Har kommunen rätt att idka Förberedelse för återanvändning?

- Ja!
- Trots att det inte anges i någon lag eller föreskrift, har kommunen (i egenskap av ny avfallsinnehavare) laglig rätt att förbereda kommunalt avfall för återanvändning tack vare handlingens status som Återvinningsåtgärd.
- Privatpersoner har inte samma rättighet. Därmed är det viktigt att detta sköts snyggt.

Inlämning för återanvändning: ett potentiellt försteg till återvinningscentralen

- "Förberedelse för återanvändning" avser endast det avfall som anges i avfallsdefinitionen, dvs produkter som redan har slängts i kommunala avfallsbehållare. Således betraktas detta som en sekundär åtgärd. För att arbeta proaktivt och hantera varor för återanvändning innan de kommer att klassificeras som avfall, är det rimligtvis bättre att samla in dessa produkter innan de kasseras.
- Ett alternativ är då att skapa ett förberedande skede till återvinningscentralen, såsom en inlämningshall, där återanvändbara varor fångas upp istället för att slängas vid ankomst till ÅVC-rampen. Eftersom kvittniblivningsintresset nu saknas, blir de inlämnade varorna inte klassade som avfall.
- Att samla in avfall avser dels "att hämta eller ta emot avfall, om detta inte utgör en del av behandlingen av avfallet", dels "att sortera, lagra eller på annat sätt ta befattning med avfall innan det transporteras vidare till den plats där behandlingen ska påbörjas, om åtgärden inte utförs av avfallsproducenten på den plats där avfallet uppkom". Lag (2016:782). (SFS 1998:808, Miljöbalken, 15 kap. 7 §)

Får kommunen bedriva insamling för återanvändning?

- Folk som lämnar in varor till ett försteg till återvinningscentralen, vill uppenbarligen att deras saker återanvänds. Därmed faller kvittniblivningsintresset, samt avfallsklassificeringen.
- Därför måste kommunen motivera och argumentera för sin rätt att utföra "insamling för återanvändning".
- Trots bristen på kompetensregler om insamling för återanvändning i Miljöbalken kan stödjande argument återfinnas i Kommunalagen.
- Kommunalrätten identifierar så kallade "anslutningskompetenser".
- Det är möjligt att argumentera för att återanvändning är nära kopplad till återvinning och att det finns en anslutning mellan de två.
- Enligt detta resonemang kan kommunerna argumentera för sin rätt att utföra "insamling för återanvändning" med stöd från kommunalagen och redan gällande lagstiftning.
- Detta är en "omväg" som ännu inte är rättsligt prövad. I undersökningen om cirkulära strategier för avfallshantering som nyligen publicerades å regeringens vägnar föreslås att kommuner ska bli berättigade att utföra "insamling för återanvändning" vilket hade underlättat förfarandet. (Alterå, 2017)

Har kommunen rätt att sälja varor som samlats in för återanvändning?

- Återigen är det möjligt att argumentera för anslutningskompetensen.
- Metallfraktioner, till exempel, säljs för närvarande från återvinningscentraler till externa parter vilket resulterar i en inkomst för kommunen som reducerar den allmänna avfallstaxan. På samma sätt borde man kunna argumentera för att kommunen skulle kunna sälja, eller skänka, en möbel eller annan typ av återanvändbar vara.
- Ett annat alternativ skulle kunna vara att outsourca detaljhandeln till externa aktörer.
- Ovanstående kan motiveras genom att kommunen därmed främjar återanvändning samt förebygger avfall.

Reparation i kommunal regi?

- Kommunen har full kompetens att reparera det som tagits om hand som avfall (enligt Förberedelse för återanvändning). (SFS 1998:808, Miljöbalken, 15 kap. 6 §)

Fler argument

- Kommunen ska arbeta avfallsförebyggande och bidra till att uppfylla avfallshierarkins mål samt miljönyttan.
- Visst stöd för allt ovanstående - utöver anknytningskompetenserna - kan återfinnas avfallshierarkin. Där understryks det att alla verksamheter ska sträva efter att förebygga avfall. (SFS 1998:808, Miljöbalken, 15 kap. 10 §)
 - o Avfallshierarkin anger att:
"den som behandlar avfall eller är ansvarig för att avfall blir behandlat ska se till att det
1. återvinns genom att det förbereds för återanvändning,
2. materialåtervinns, om det är lämpligare än 1,
3. återvinns på annat sätt, om det är lämpligare än 1 och 2, eller
4. bortskaffas, om det är lämpligare än 1–3.
Den behandling av avfallet som bäst skyddar människors hälsa och miljön som helhet ska anses som lämpligast, om behandlingen inte är orimlig". Lag (2016:782).82).
- Även Resurshushållningsprincipen statuerar förebyggande som en viktig åtgärd för alla verksamhetsutövare, i synnerhet när det kommer till Hänsynsreglerna, vilka är rambestämmelser för Miljöbalken, som gäller för alla verksamhetsutövare. (SFS 1998:808, Miljöbalken, 2 kap. 5 §)
 - o Hänsynsreglerna anger att:
"alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att
1. minska mängden avfall,
2. minska mängden skadliga ämnen i material och produkter,
3. minska de negativa effekterna av avfall, och
4. återvinna avfall.
I första hand ska förnybara energikällor användas." Lag (2016:782).

Potentiella hinder

- I enlighet med ovanstående finns sannolikt kompetenser redan idag för kommunen att bedriva all den här verksamheten, men det är inte prövat ytterst än.
 - o *Vad krävs för att det ska prövas?* Det typiska är att en privat aktör opponerar mot att kommunen bedriver den här insamlingen och försäljningen i stor skala. Det kan alltså bli en prövning mer utifrån konkurrenslagstiftningen.
 - o Konkurrenslagen kan ställa till problem om anknytningskompetens saknas.
 - o Offentlig säljverksamhet är reglerad. En myndighet, inklusive en kommun, får inte bedriva offentlig säljverksamhet om det antas snedvrider konkurrensen på marknaden. (SFS 2008:579, Konkurrenslagen, 2 kap. 27 §).
 - o Om anknytningskompetens saknas, och försäljning i stor skala bedrivs, finns en risk för att en privat aktör kan göra en anmälan till Konkurrensverket och mena på att kommunen snedvrider konkurrensen.
- När kommunen säljer vidare någonting innebär det också en riskbedömning med avseende på skadeståndsanspråk. Därför är det viktigt med skyltar om att det som överläts säljs i befintligt skick och att det är tydligt markerat om varan inte är funktions- och säkerhetstestad. Detta är ingen garanti för att kommunen inte kan komma att bli skadeståndsskyldig, men sannolikheten är stor att skadeståndet isåfall skulle jämkas.

Appendix II: Maps

Map 1:

Kungsbacka city center, the Klovsten exploitation area, and existing ÅVC and shopping venues.

(maps.google.com)

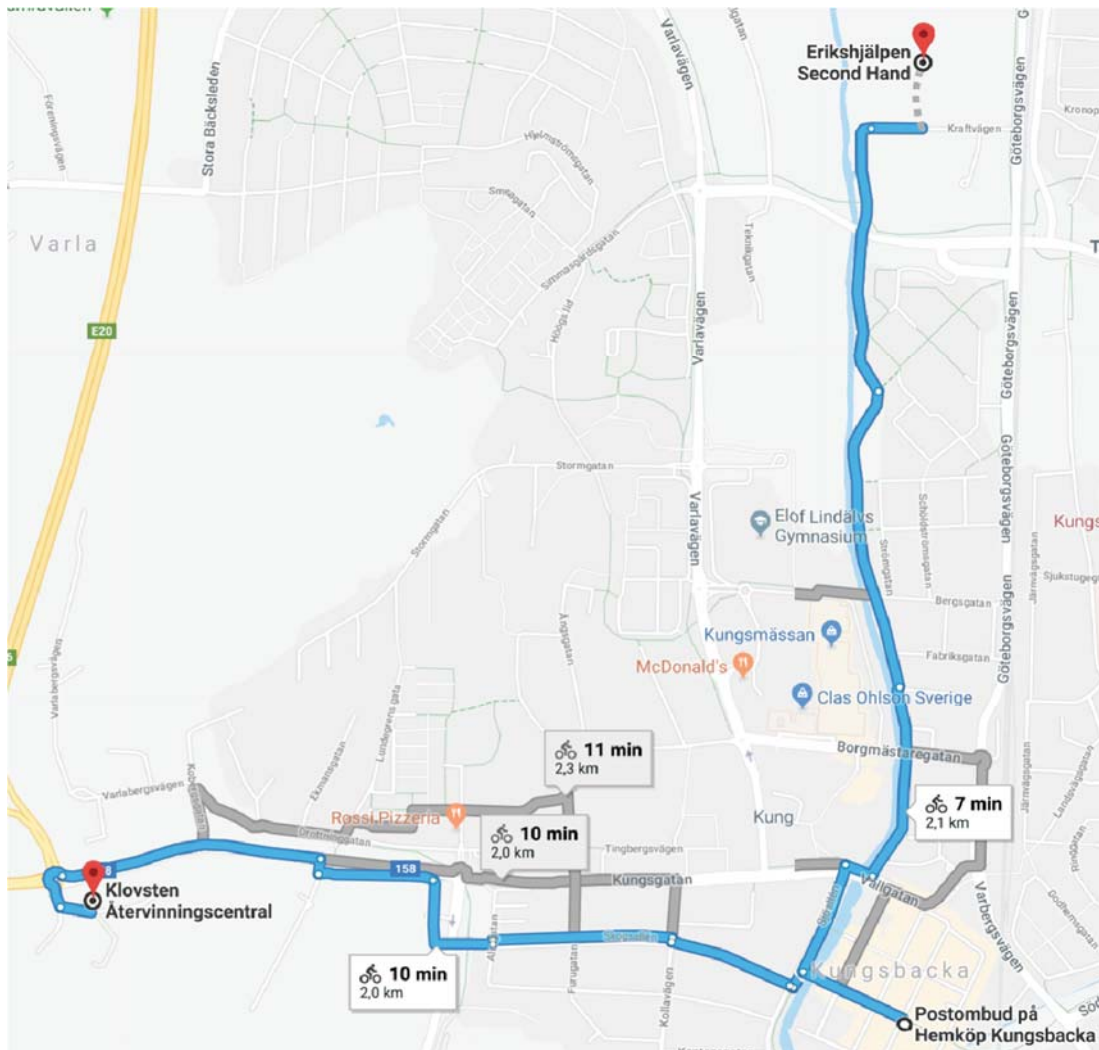
Map 2:
The Klovsten exploitation site, and ownership divisions of the land.

(maps.google.com)

Map 3:

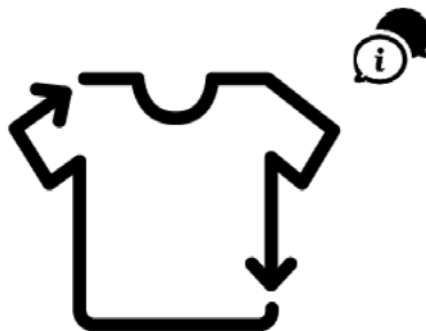
A comparison of the biking distance from the city center to Erikshjälpen and Klovsten, respectively.

(maps.google.com)

Appendix III: Survey setup

KÖP OCH SÄLJ - HUR HANDLAR DU?

Köp, sälj och återbruka: Hur handlar du?

Välkommen!

Vad kul att du hittade hit!

Denna enkät fokuserar på konsumtionsvanor och tankar kring återbruk. Den tar bara några minuter att svara på.

Vi som skapat enkäten är två studenter från Chalmers som, på uppdrag av Kungsbacka kommun, skriver ett examensarbete om avfallsminimering. Enkätresultaten kommer presenteras i vår slutliga rapport. Var med och påverka framtidens nya handelsplatser!

Vi börjar med att ta reda på lite om dig.

Hur gammal är du? *

- ☐ 0-24 år
- ☐ 25-44 år
- ☐ 45-64 år
- ☐ 65+ år

Vilket kön identifierar du dig med? *

- ☐ Kvinna
- ☐ Man
- ☐ Ickebinär
- ☐ Vill ej svara

Vad har du för sysselsättning? *

- ☐ Arbetar deltid
- ☐ Arbetar heltid
- ☐ Pensionerad
- ☐ Studerar
- ☐ Annat, specificera här:

Hur bor du? *

- ☐ Bostadsrätt
- ☐ Hyresrätt
- ☐ Fristående villa
- ☐ Annat, specificera här:

Vilken ort bor du i? *

Köpmönster

Vilka typer av produkter kan du tänka dig att handla begagnat eller på secondhand? *

Kryssa gärna i fler alternativ.

☐ Accessoarer & väskor	☐ Glas & porslin
☐ Barnkläder	☐ Kläder & vardagsskor
☐ Bildelar	☐ Leksaker
☐ Byggmateriel & byggedelar	☐ Möbler & inredning
☐ Båtdelar	☐ Sportutrustning
☐ Cyklar & cykeldelar	☐ Verktyg & redskap
☐ Elektronik	☐ Nej, jag handlar aldrig begagnade produkter
☐ Annat, specificera här:	____

Vad lockar, eller motiverar, dig att köpa begagnade produkter? *

Kryssa gärna i fler alternativ.

☐ Att köpa produkter med hög kvalitet	
☐ Att köpa samlarobjekt	
☐ Att köpa unika varor	
☐ Det är miljövänligt	
☐ Det är prisvärt	
☐ Annat, specificera här:	____

Finns det något som avskräcker dig från att köpa begagnade produkter? *

Brukar du handla online, via webben? *

☐ Nej

☐ Ja, följande typer av produkter:

Säljmönster

Vilka typer av produkter kan du tänka dig att sälja eller skänka vidare? *

Kryssa gärna i fler alternativ.

☐ Accessoarer & väskor	☐ Glas & porslin
☐ Barnkläder	☐ Kläder & vardagsskor
☐ Bildelar	☐ Leksaker
☐ Byggmateriäl & byggdelar	☐ Möbler & inredning
☐ Båtdelar	☐ Sportutrustning
☐ Cyklar & cykeldelar	☐ Verktyg & redskap
☐ Elektronik	☐ Nej, jag säljer eller skänker aldrig mina saker
☐ Annat, specificera här: ____	

Vad motiverar dig till att sälja saker från ditt hem som du vill bli av med? *

Kryssa gärna i fler alternativ.

☐ Jag får tillbaka pengar
☐ Det är miljövänligt
☐ Det känns bra att sakerna kan komma till nytta för någon annan
☐ Annat, specificera här: ____

Finns det något som hindrar dig från att sälja eller skänka saker från ditt hem som du vill bli av med? *

Återbruksmönster

Vet du vad upcycling innebär? *

☐ Nej

Ja, jag tänker att upcycling betyder:

☐

Hur ofta besöker du en återvinningscentral (ÅVC)?

☐ Aldrig

☐ 1-3 gånger om året

☐ 4-7 gånger om

☐ Fler än 7 gånger om året

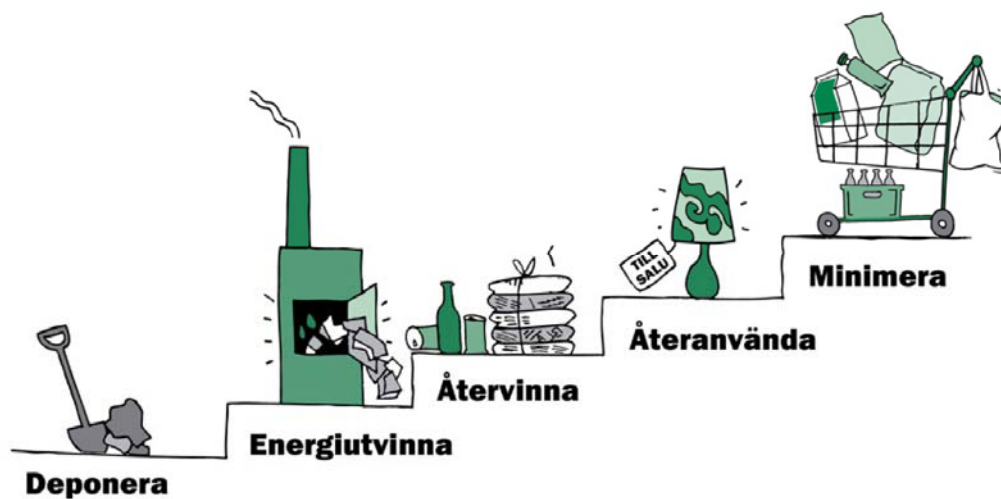
☐ Vet inte

Härligt jobbat! Nu är enkäten nästan klar.
Endast två viktiga frågor återstår.

Här är lite bakgrundsinfo:

Idag slänger vi ungefär 480 kg hushållssopor per person och år - alltså 1,3 kg per dag. Det här avfallet går vanligtvis till förbränning eller deponi, vilket innebär ett enormt slöseri med resurser.

Avfallstrappan

Samhället strävar efter att klättra uppåt på avfallstrappan och därmed minimera mängden avfall i omlopp.

Föreställ dig ett ställe som kopplar samman en återvinningscentral med en verkstad och ett par butiker; en cirkulär handelsplats där avlagda grejer repareras och uppgraderas av kunnig personal så att "avfall" förvandlas till nya produkter som kan säljas vidare och därmed komma andra till gagn.

Skulle du vilja besöka en sådan cirkulär handelsplats? *

Cirkulär handelsplats = en plats där du kan handla begagnade varor som tagits om hand och fått nytt liv istället för att slängas.

Inte alls troligt Mycket troligt

Vad skulle locka dig till en cirkulär handelsplats?

Tack!

Tusen tack för din medverkan.

Vill du vara med och påverka ytterligare (som del i en fokusgrupp eller via en kort telefonintervju)?
Eller vill du ha mer information om projektet "Klimatsmart handel"?

Vad roligt!

För fortsatt korrespondens, uppge din mailadress nedan så kontakter vi dig snarast möjligt.

» [Redirection to final page of WebbEnkäter \(ändra\)](#)

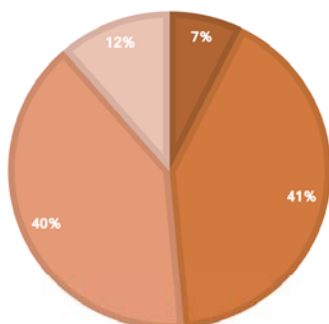
Appendix IV: Survey results

175

participants completed the survey.

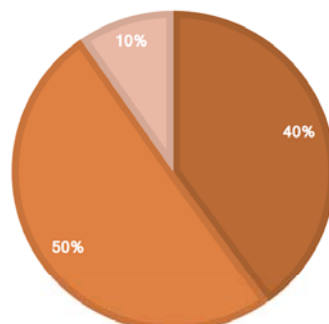
ÅLDER?

0-24 år 25-44 år 45-64 år

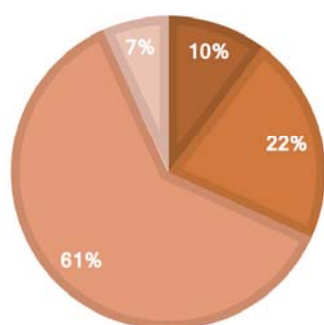
VART BOR DU?

Kungsbacka Övriga kommunen Utanför kommunen

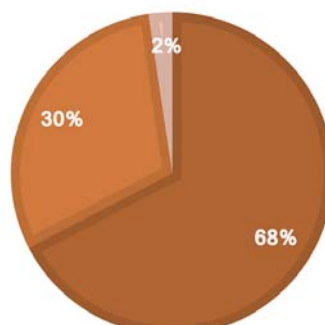
HUR BOR DU?

Bostadsrätt Hyresrätt Fristående villa Annat

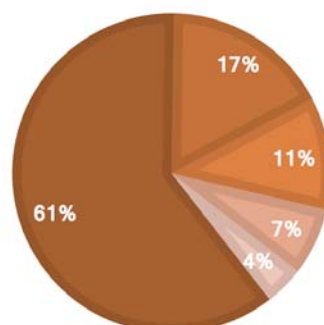
VILKET KÖN IDENTIFIERAR DU DIG MED?

Kvinna Man Ickebinär Vill ej svara

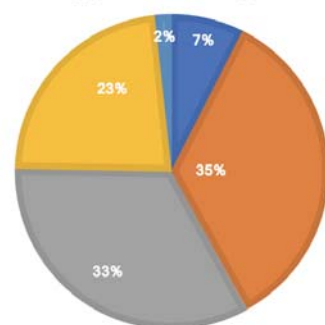
VAD HAR DU FÖR SYSSELSÄTTNING?

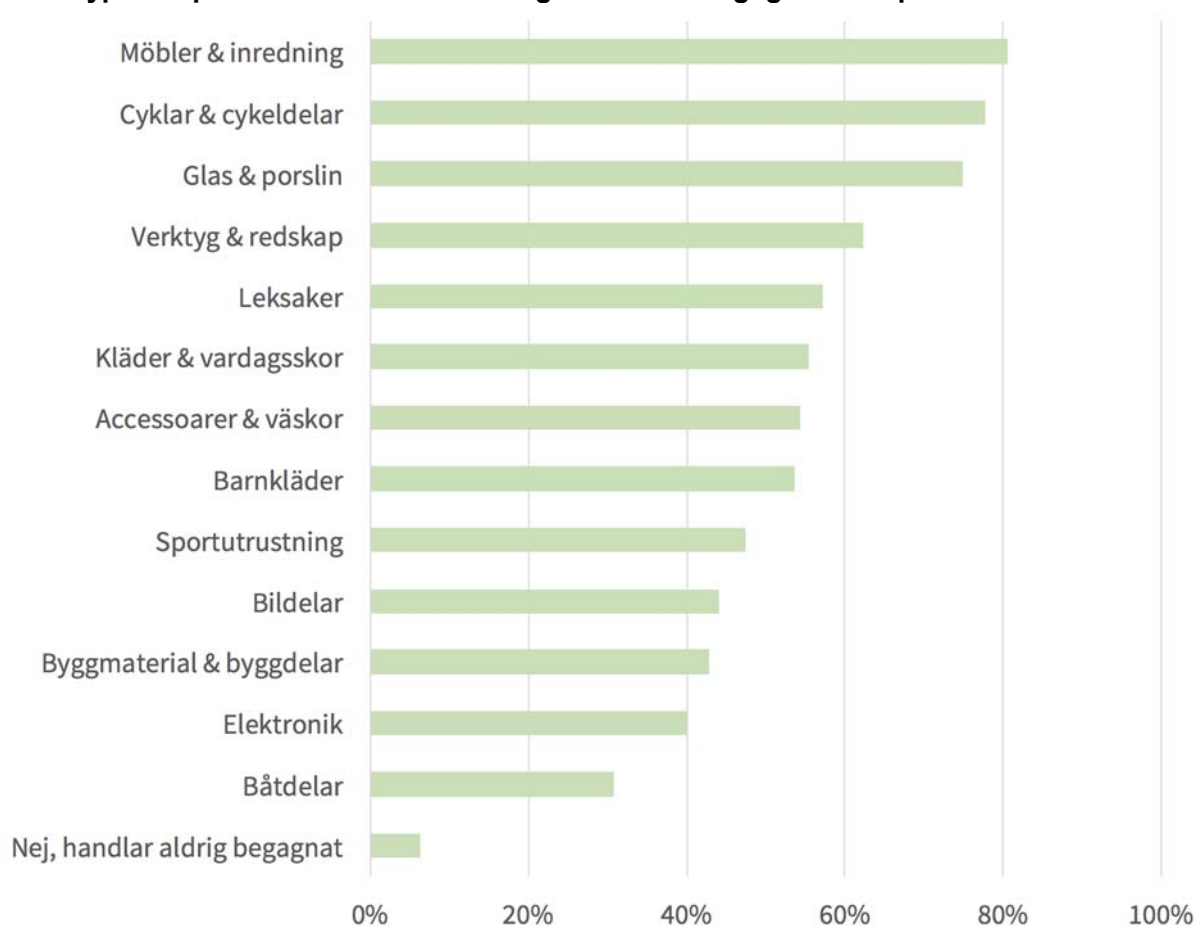
Heltidstjänst Deltidstjänst Pensionerad Studerar Annat

HUR OFTA BESÖKER DU EN ÅVC?

Aldrig 1-3 ggr/år 4-7 ggr/år Fler än 7 ggr/år Vet inte

Fråga 1:**Vilka typer av produkter kan du tänka dig att handla begagnat eller på secondhand?****Fråga 2:****Vad lockar, eller motiverar, dig att köpa begagnade produkter?**

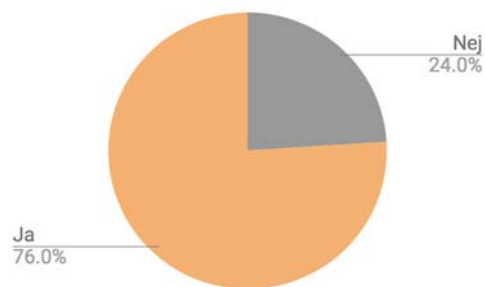
Fråga 3:

Finns det något som avskräcker dig från att köpa begagnade produkter?

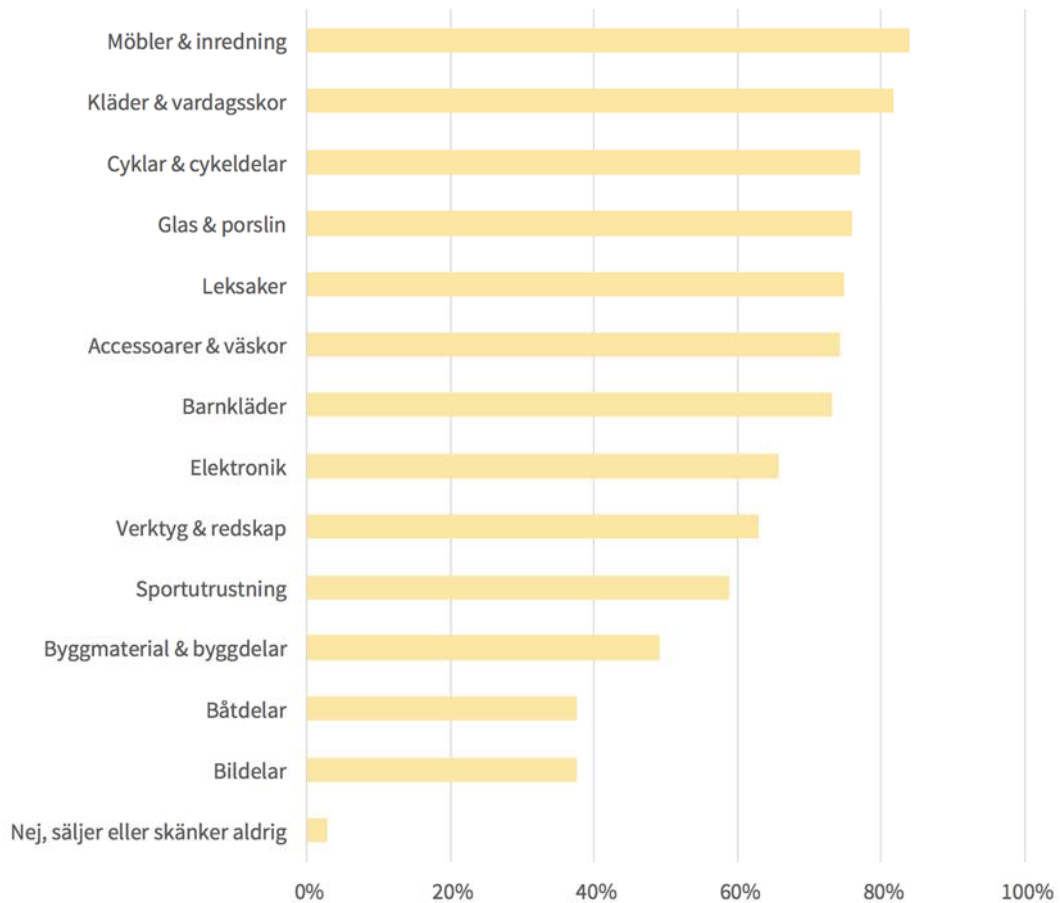
Osäkerhet kring produktstandard	33
Möjligt att det är av dålig kvalitet/slitet.	1
Smutsiga och trasiga saker.	1
Skicket.	1
Kvaliteten	1
Att det ska vara dåligt skick.	1
Tex teknik – osäkert att allt funkar som det ska. Inte tillräckligt kunnig. Kläder kan jag göra mig en egen uppfattning om.	1
Man kan inte vara säker på skicket, till exempel med elektroniska prylar. Kvaliteten på begagnade saker känns mer olydlig, det är en chansning att köpa begagnat ibland.	1
Samre skick än nya produkter.	1
Kan vara svårt att veta kvalitet.	1
Vissa material, såsom gummi åldras och kan vara skört trots att det ser fint ut.	1
Att de snabbt går sönder.	1
Skadat, skitigt.	1
Allt produkterna har gömda brister eller inte är ordentligt rengjorda.	1
Dålig kvalitet, trasiga/smutsiga saker.	1
Mögel. Hur det använts tidigare.	1
Ikke fungerande.	1
Möjligtvis lyger och liknande, man får vara noga med att kolla lukt / mögel / håll. Annars nästan inget.	1
Att det skulle vara mer slitet / sämre kvalitet än vad som anges.	1
Generellt får man vara beredd på att varans skick kanske inte är vad det utges för att vara. Detta känns ibland besvärande vilket gör att jag kan föredra att köpa nytt istället.	1
Skicket måste vara helt och välvärdat.	1
Vaggloss, orenhet eller upptäcka att varan var i sämre skick än man uppfattat.	1
Skicket.	1
Kan vara i dåligt skick.	1
Dålig kvalitet på produkten, dåligt kontrollerad produkt.	1
NEJ EGENTLIGEN INTE. ÄR JAG OSÄKER PÅ KVALITETEN HANDLAR JAG EJ.	1
Dålig kvalitet, sämre hållbarhet.	1
Att det kan vara skadat el dåligt och inte hålla så länge.	1
Potentiellt dolda fel.	1
Dolda fel.	1
Elektronik undviker jag. Vet inte om den fungerar.	1
Elektronik - man vet inte hur bra det fungerar.	1
Man vet inte om dom fungerar.	1
Not enough information on the sold products.	1
Odör och ofräschor	33
Ofräscha kläder. Lukten.	1
Ex kläder. Luktar illa, trasigt.	1
Konstig lukt.	1
Om det inte är fräscht.	1
Ofräscha produkter.	1
Lukt, smuts, gammalt, ikke fungerande.	1
Möjligt att det inte är rent/fräscht.	1
Personliga saker eller kläder som inte är fräscha eller möbler som kan lukta.	1
Det kan ibland kännas ofräscht med produkter som någon annan använt. Tänker då främst på skor och kläder.	1
Känslan att det är ofräscht att någon annan haft på sig dessa kläder/skor.	1
Att det är ofräscht.	1
Ofräscht!	1
Hygien.	1
Kladesplagg känns ibland ofräscha	1
Om det är ofräscht eller slitet.	1
Smutsiga och kladdiga varor.	1
Hygien. Skulle tex aldrig köpa underkläder, smink, parfym eller likn.	1
Om det skulle vara smutsigt och ofräscht.	1
Kläder och skor kan lukta lite. Stoppade möbler likaså.	1
Vaggloss, orenhet eller upptäcka att varan var i sämre skick än man uppfattat.	1
Det måste vara rent och snyggt.	1
Hygien.	1
Ofräscha begagnade kläder.	1
Köper inte gamla kläder/skor då de ofta luktar skumt.	1
Smutsigt, vet inte vem som ägt det.	1
Tygmöbler och sånt som inte går att rengöra ordentligt känns ofräscht. Saker som kan ha tagit lukt.	1
Viss hygien, köper inte begagnad plast pga kemikalier.	1
Ofräscha kläder.	1
Hygien / halsa.	1
Smuts.	1
Hygien.	1
Om det inte är rent.	1
Ja, gamla kläder som luktar illa.	1

Brist på garantier	12
Inga garantier.	1
Brist på garanti avskräcker från att köpa tex dyrbar elektronik.	1
Att man inte har garanti eller öppet köp.	1
Ingen garanti om man köper av privatperson. Men att köpa nytt ger inte heller någon garanti för att allt ska fungera felfritt.	1
Öppet köp är oftast svårt att få. Eller om produkten inte fungerar som den ska så blir det svårt att reklamera.	1
Garanti / reklamation.	1
Ja, att det inte finns några garantier.	1
Garanti?	1
Där säkerhet inte kan garanteras. Ex cykelhjälm, bilbarnstol.	1
Om det är/blir något (oväntat) fel på produkten. Avsaknaden av garanti (kvitto).	1
Man vill kunna ha möjlighet att prova saker, tex en bormaskin eller radio. Eller ha nån form av garanti att saker fungerar.	1
Reklamationsrätten.	1
Risk för ohyra	16
Risken för att få hem väggloss vid köp av stoppade möbler.	1
Stoppade möbler.	1
Vaggloss.	1
Potentiell ohyra.	1
Loppor.	1
Möjligtvis sängar och sådana möbler där det inte är saker på att det går att få rent från smuts eller kvalster.	1
Sunkigt, loss.	1
Vaggloss i möbler med stoppning.	1
Vaggloss, orenhet eller upptäcka att varan var i sämre skick än man uppfattat.	1
Löss i mjukmöbler	1
Ohyra.	1
Ohyra i stoppade möbler och kläder.	1
Vaggloss i möbler.	1
Löss, väggloss.	1
Möbler med väggloss.	1
Ohyra i kläder eller stoppade möbler.	1
Bedrägeririsk	7
Risken att bli lurad	1
Opålitliga människor.	1
Risk att bli lurad!	1
Att produkterna är stöldgods, exempelvis cyklar.	1
Ev bedragare - men man måste chansa :)	1
Tveksamma säljare.	1
Bilar på Blocket, hör mycket oseröst om detta.	1
Mental barriär kring andrahandshandel	6
Det kan ibland kännas ofräscht med produkter som någon annan använt. Tänker då främst på skor och kläder.	1
Känslan att det är ofräscht att någon annan haft på sig dessa kläder/skor.	1
Nej, men skulle ALDRIG köpa begagnade skor och stövlar till mina barn. Små barns fötter är unika och dem skall man vara rädd om!	1
Att man inte vet vad vissa varor varit med om.	1
Osäkerhet kring hur sakerna hanterats av tidigare ägare.	1
Det kan vara svårt att hitta det man vill ha.	1
NEJ: 67 st	
Kanske att man vill ha det senaste model.	
Nej inte generellt, men kanske begagnade plastleksaker då de kan innehålla giftig färg.	
Tycker det är jobbigt att kolla efter kläder i andrahandsbutiken då det är svårt att hitta rätt storlek.	
Att man inte vet exakt när/om man hittar det man har behov av.	
Kan börja strula om varan inte motsvarar den funktion man tänkt sig.	
Jag vill gärna ha lite koll på vem det kommer från och ha en möjlighet att inspektera varan innan. Att köpa osett är alltså inte min grej.	
Jag köper inget som jag inte behöver.	
Svårt med returer.	
Logistik.	
Besök hos privatpersoner.	
Man vill kunna ha möjlighet att prova saker, tex en bormaskin eller radio. Eller ha nån form av garanti att saker fungerar.	
Inte något som jag kommer på.	
Vill också ha sådande som jag kan fixa och själv göra rent, måla om etc. så att det blir fräscht.	
Nej, handlar i ganska stor utsträckning begagnat.	
Ja.	

Fråga 4:
Brukar du handla online, via webben?

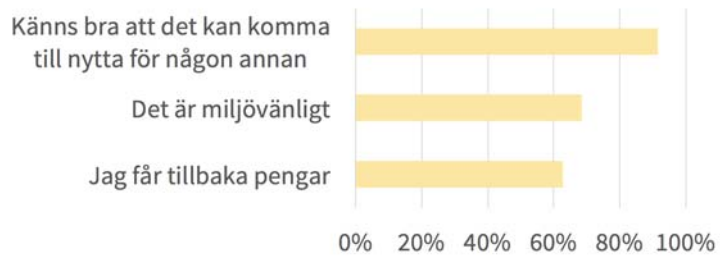

Fråga 5:
Vilka typer av produkter kan du tänka dig att sälja eller skänka vidare?

Fråga 6:

Vad motiverar dig till att sälja saker från ditt hem som du vill bli av med?

Fråga 7:

Finns det något som hindrar dig från att sälja eller skänka saker från ditt hem som du vill bli av med?

Det skapar mer krångel än potentiell förtjänst	25
För mycket "jobb" i förhållande till värdet på prylen. Eller om man är osäker på intresset av föremålet.	1
Ibland känns det som om det är mer jobb med att få det sålt än det är värt. Då är det enklare att bara åka och skänka det istället. Skulle dock aldrig slänga användbara grejer.	1
Jag tycker att det är jobbigt att sälja. Det innebär ytterligare tider att passa, prutning osv. Orkar inte! Såå jobbigt! Har inte tålamodet. Föredrar därför att skänka grejerna.	1
Jobbigt att lösa annons eller ställa ut på loppis. Jag är för lat.	1
Lathet.	1
Det är meckigt att sälja saker.	1
Det blir besvärligt om det visar sig vara något fel på varan.	1
Oseriösa köpare, tidskrävande.	1
Tar för mycket energi att administrera allt.	1
Ibland har jag mycket jag vill bli av med och det är oklart om någon vill ha allt. Då kan det vara tidsbesparande att gå till ett närbeläget soprum.	1
Vissa saker är inte värda annonskostnaden.	1
Stök med köpare som prutar, som inte dyker upp och inte hör av sig. Svårt för mig att vara tillgänglig när köparen vill träffas. Ringande telefoner, ett evigt messande om detaljer som oftast redan framgår av annonsen.	1
Det känns struligt!	1
Det är jobbigt.	1
Lite bökigt att sälja. Massa telefonsamtal och risk för att oseriösa människor dyker upp.	1
Egentligen inte. Lathet.	1
Det skulle vara att orken tryter ibland isåfall.	1
Det är jobbigt att lägga upp annons.	1
Det är besvärande att hantera själva försäljningen med annonsering, att hitta tid för att sammanträffa med potentiella köpare.	1
Det är jobbigt att hantera spekulanter som bara tittar utan att köpa.	1
Latmasken.	1
Känns ibland besvärligt.	1
Det kan vara krångligt.	1
Det måste vara smidigt och enkelt.	1
Krångligt. Inte värt besväret för en ganska liten peng.	1

Tiden räcker inte till	15
Att det tar tid, svårt att hinna.	1
Tidsbrist! Och att konstiga människor hör av sig.	1
Tiden det tar att fota och fixa med annons osv.	1
Tidsbrist.	1
Det tar mycket tid, fotografera varan, lägga ut annons och skicka vara till köparen.	1
Det kräver att man tar sig tiden att lägga upp det på olika säljsidor eller stå på loppis. Gällande att skänka är hindret också tid - man måste rensa.	1
KAN ISÅFALL VARA TIDSBRIST.	1
Tid möjligen.	1
Sälja: Arbetet bakom är tidskrävande, samt frakten om det ska skickas till någon.	1
Det tar dyrbar tid att sälja. I regel annonserar jag ut sådant som är värt över 400 kr och skänker billigare saker till butik om jag hinner alternativt lägger i soprum.	1
Att hitta köpare kan vara omständigt och ta lång tid. Annars är Facebook ett bra ställe som är gratis.	1
Nej. Kanske ont om tid!	1
Ibland känns det jobbigt och tidskrävande.	1
Tiden som man behöver lägga ner om det är enstaka saker (tänker på att sälja på nätet). Det är bra så som man kan göra nu när man kan lämna in saker på återvinningsstationen (för återanvändning).	1
Nej. Kanske ont om tid!	1

"Det kan vara bra att ha"	4
"Bra att ha". Vi KANSKE kan laga det!	1
Om de är värda för mycket pengar.	1
Barnen :-)	1
Man tror att man kanske kommer att ha användning för saker senare.	1

Det är traggligt med frakt- och transportlogistiken	15
Transporter av vissa saker.	1
Ja, det saknas återvinning för ren textil, dvs ej kläder.	1
Ibland är det otympligt att transportera, vilket även kan hindra att ge bort saker. Vill heller inte ha hem okända människor till dörren.	1
Det är meckigt att sälja saker.	1
Jag har ingen bil och har svårt att lämna av större saker.	1
Om det är krångligt med transport / frakt.	1
Att krångla med returer osv.	1
Det är jobbigt att folk ska komma hem och köpa, vet inte vad det är för typer ./	1
Begränsade öppettider hos secondhands. Att ta sig till ställena för att lämna.	1
Krångligt att få det att stämma med upphämtning etc.	1
Ja, frakten. Men om någon kan komma och hämta det så slipper jag den biten.	1
Logistiken.	1
Frakten är jobbig. Om det ska skickas till någon.	1
Har skänkt olika saker till typ klädsamlignar under åren, men det som krånglar är att det inte kommer någon och hämtar sakerna i rätt tid. Mer krångel att skänka än att åka till AVC.	1
Om platsen där man kan lämna det man vill skänka är otillgänglig.	1

Jag knyter till till pryglarna på ett personligt/emotionellt plan	10
Vissa saker är väldigt personliga.	1
Känslomässiga band.	1
Emotionella känslor.	1
Om det innehåller personlig information. Om jag kan ställas till svars för det jag sålt.	1
Skulle inte vilja sälja personliga prylar till mina grannar!	1
Om det är smutsigt eller äckligt kan det vara lite pinsamt	1
Nostalgi.	1
Saker med personliga uppgifter.	1
Eventuellt affektionsvärde.	1
Något av minnesvärde eller som är ärvt.	1

Det är bättre att skänka än att sälja!	5
Ibland känns det som om det är mer jobb med att få det sålt än det är värt. Då är det enklare att bara åka och skänka det istället. Skulle dock aldrig slänga användbara grejer.	1
Kan vara besvärligt att sälja. Enklare att skänka bort saker. Sålänge intäkterna från återbruksverksamheten går till välgörande ändamål spelar det inte så stor roll hur mycket prylarna är värda.	1
Jag tycker att det är jobbigt att sälja. Det innebär ytterligare tider att passa, prutning osv. Orkar inte! Såå jobbigt! Har inte tålamodet. Föredrar därför att skänka grejerna.	1
Om det är saker som ändå har något värde kan ju ofta secondhandbutikerna komma och hämta eller så får man skänka bort online (på typ Blocket) mot hämtning. Ofta är mina prylar dock halvpris när jag ska göra mig av med dom så jag tänker att de är värdelösa och lika bra att slänga.	1
Nej, men jag säljer aldrig. Jag skänker!	1

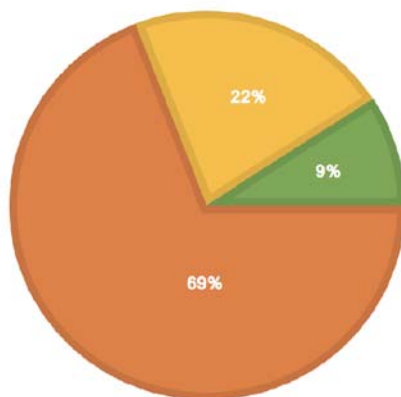
Otransparent hantering	2
Ja, när man skänker sakerna är det svårt att veta om de verkligen kommer till någon nytta.	1
Osäker på om det är rätt slutdestination? Om sakerna hamnar rätt.	1

Prissättning, hantering av pengar och prylars värde	4
Kan tycka att det är svårt att sätta pris på det jag vill sälja.	1
Svårt att sälja och prissätta.	1
Hanteringen av pengar - exempelvis om det rör sig om stora summor och hur eller när köparen ska betala.	1
Skänka: sakerna är värda för mycket för att bara ge bort.	1

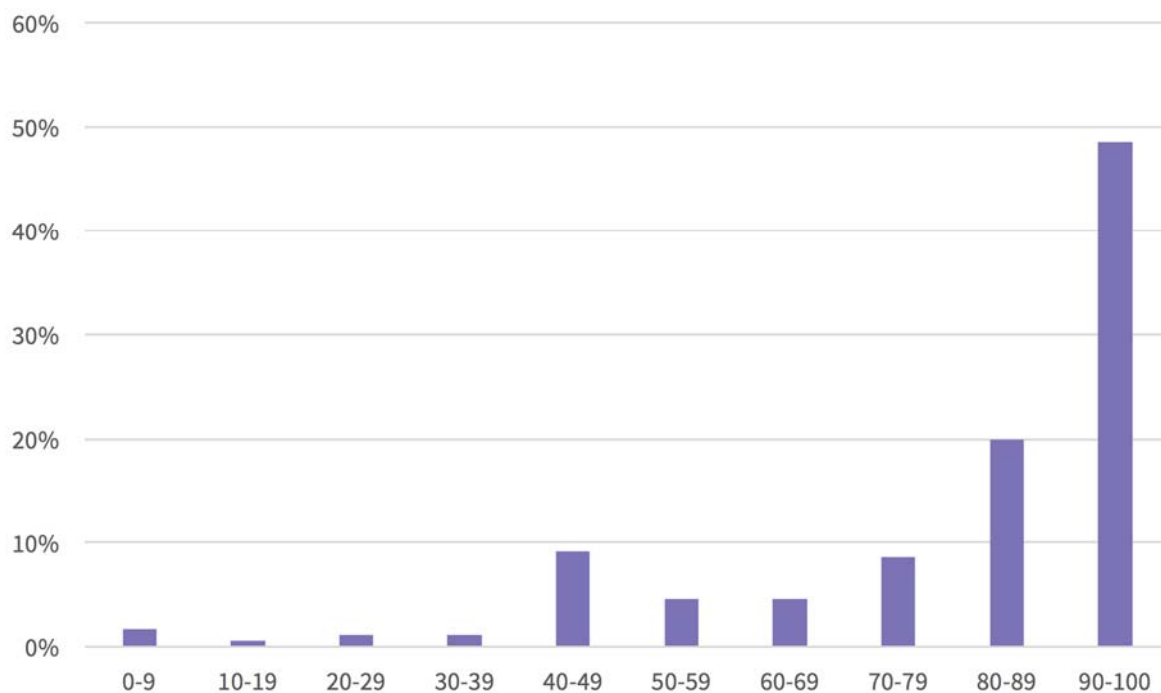
NEJ	
92 stycken.	

Fråga 8:
Vet du vad upcycling innebär?

■ Nej ■ Ja (dock ej korrekt betydelse) ■ Ja (med korrekt betydelse)

Fråga 9:
Skulle du vilja besöka en cirkulär handelsplats?

Fråga 10: Vad skulle locka dig till en cirkulär handelsplats?

Utbud och prissättning
Intressanta prylar som designmöbler, designkläder, annan inredning med kvalitet, elektronikprylar.
Cafe eller restaurang vore bra. Saker som gör det till en naturlig mötesplats.
Prisvärt.
Att kunna handla saker som är okej för en billig peng.
Allt roligt man kan fynda.
Att hitta bra saker för att slippa köpa nytt.
Saker som är genomgångna och redo för att säljas vidare!
Bra priser, dvs hellre lite lägre så alla har råd än överpriser.
Att kunna köpa bra saker till ett bra pris.
Att det finns bra produkter där. Att "skräpet" har sorterats bort.
En bra deal. Miljövänligt.
Hitta bra saker till en billig peng.
Prisvärt.
Bytesdagar. Växter.
Fräck, cool approach blandat med brett och varierat sortiment.
Ett kafé eller en restaurang. Workshops, kvalitetsseminarier eller prova-på-tillfällen.
Att kunna reparera saker som man som har gått sönder.
Att det fanns ett kafé eller en restaurang som arbetade med lokala/ekologiska varor och ett stort utbud av begagnade varor.
Enstor samling bagagnade produkter till låga priser. Kanske ett kafé?
Att det har ett hippt café eller restaurang.
Sakerna, människorna (personal och besökare), att lära barnen om livet, att titta och lukta på annorlunda saker. Ungefär en gång i månaden går jag till en sådan i Returhusen, Alelyckan, Göteborg.
Hitta bra grejer som inte är dyra.
Bra saker till rätt pris.
Bra priser och stort utbud.
Att hitta unika saker till ett bra pris. Gillar tanken med återbruk.
Bra utbud av kvalitetssaker.
1. Återbruk 2. Sådant som jag letar efter men som inte finns i handeln.
Att man kan hitta unika varor till ett bra pris.
Byggnadsmaterial till gamla hus. Tex: fönster, dörrar och mycket mer!
Göra fynd, hitta roliga saker.
Fördel med brett utbud så man hittar det man söker.
Att det finns olika saker att välja på.
Priset samt udda varor.
Hitta saker som är prisvärda med kvalitet.
Stort utbud.
Fina eller billigare varor.
Prisbilden.
Stort utbud och mycket på samma plats.
Fynda saker till mig själv.
Hitta fynd!
Fynd och återanvändning av brukbara ting.
Kan fynda unika varor. Känns bra.
Jag skulle lockas av känslan av att bidra till en bättre miljö istället för att jag köper saker som jag behöver i vanlig butik. Dessutom antar jag att prisbilden är något lägre.
Få tag i unika saker som inte är massproducerade.
Att det finns bra saker som jag kan behöva.
Spännande och varierat utbud.
Snygga och originella möbler, inredning och kläder.
Bra utbud
Hitta bra och användbara saker till billigt pris. Skulle dock vara skeptisk till "lagade" produkter...
Unika varor. Roligt. Miljövänligt.
Unika saker.
Vetskapen att det är återbruk, och att jag eventuellt kan hitta sånt som inte säljs på den traditionella marknaden. Allt från reservdelar till elektroniska prylar.
Priset.
Bra utbud och pris.
Att det är låga priser och att det finns mycket att välja på.
Att handla sånt som är dyrt nytt - tex cyklar, elektronik mm.
Unika produkter.
FIKA och lek för barnen.
Billigt och bra.
Behovet av att besöka en återvinningscentral för att källsortera mitt avfall och avyttra saker jag vill göra mig av med till återanvändning. Och då skulle det vara mycket intressant att samtidigt få möjlighet att hitta andra saker jag vill köpa på secondhand etc.
Om man behöver något billigt.

Utformning och estetik
Att handelsplatsen är överskådlig och att det är lätt att bedöma dess utbud.
Helhetsintrycket är viktigt. Att det är ljus och inbjudande och inte "bara" känns som en ÅVC.
Enkelheten att bara kunna lämna saker på ett och samma ställe.
Att det luktar okej! Är doftkänslig på många sätt.
Att man kan lämna saker och kanske samtidigt hitta någonting nytt att ta med sig hem.
Att det är en fräsch och trevlig plats. Att det är lätt att betala.
Allt under ett "tak".
Återbruka och återvinna olika produkter.
Trevlig miljö / omgivning. Välgestaltad helhet. Fräck, cool approach blandat med brett och varierat sortiment.
Att det var en vacker omgivning/park i anslutning.
Helheten. Att cirkulariteten synliggörs och nyttjas till sin fulla potential.
Helheten. Att konceptet synliggörs!
Enkelt, miljövänligt, billigt. Inget slit och släng!
Välsorterat.
Att jag kan bli av med saker.
Att platsen är attraktiv och lätt att ta sig till och att man vet att det finns möjlighet att lämna grejer som man vill ska gå till återbruk.
Nyfikenhet och att kunna ta till vara på något som säkerligen är i helt okej skick.
Trevlig miljö.
Fräsch miljö.
Att saker återanvänds.
Det är alltid stökigt och eroligt på samlingsplatser. Skulle vara bra om det var låst och att man visste att det kom på rätt plats. Mer ordning! Frugan vill inte åka och lämna kläder själv, jag måste åka med. Känns otryggt med folk som cirkulerar runt containrar och insamling av skor, kläder etc.
Att det är fräscht och nån form av garanti på grejerna
Ett tydligt koncept! Att allt hänger ihop och att man kan se själva uppgraderingen av varorna, hur den går till. Som att titta in i tomtverkstaden.
Idén är mycket bra och skapar arbetstillfällen till tex långtidsarbetslösa och nyanlända. Dessutom kan jag skänka istället för att slänga.
Ordning och reda!
Rent och prydligt.
Allmänt trevligt.
Att lämna in saker trots att de är lite trasiga. Att människor kan få en meningsfull sysselsättning. Ser Alelyckan i Gbg som en förebild.
Att det är tydligt organiserat.
Välsorterat och ordning.

Service och mottagande
Att kunna få hjälp och support med produkten vid frågor.
Bra öppettider.
Att det är lätt att betala. Eventuell ångerrätt om saker går sönder orimligt snabbt. Och att det finns pålöst personal.
Kunnig personal.
Välsorterat och bra öppettider!
Kunniga intresserade som jobbar där.
Att kunna reparera saker som man som har gått sönder.
Om det fanns hjälp att laga dragkedjor, trasiga byxor mm.
Det är alltid stökigt och eroligt på samlingsplatser. Skulle vara bra om det var låst och att man visste att det kom till nytta på rätt sätt.
Lokalisering och tillgänglighet
Att den är lättillgänglig; både med kollektivtrafik, bil och cykel. Får inte ligga för avskilt. En utmaning är att Kungsbacka har väldigt bristfällig kollektivtrafik så snart en lämnar stadskärnan.
Lättillgänglig.
Att platsen inte ligger för avsides.
Promenad- och cykelvänlig åtkomst.
Har inte möjlighet att besöka återvinningscentral idag tyvärr, har ej bil.
Att det skulle finnas en sådan plats i min kommun.
Om det är lätt att ta sig dit samt användarvänligt.
Veta var den finns, lätt att komma dit och vilka öppettiderna är.
Skulle det finnas lättillgängligt tror jag fler skulle laga sina trasiga saker än att slänga och köpa nytt (även om det är begagnat nytt).
Närhet och pris.
Att platsen är attraktiv och lätt att ta sig till.
Lättillgängligt och att kunna se och känna på sakerna jag köper. Att man känner delaktighet och engagemang.
Att den ligger på ett bra ställe eller webplats.
Det måste vara enkelt att ta sig dit, med gedigna öppettider och uppdaterad information. Reklam och kanske evenemang emellanåt som påminner en om att denna handelsplats finns!
Lättåtkomligt.

Miljö och etik
Känslan av att göra gott.
Känns mycket bra att kunna ge och slippa slänga.
Miljöaspekten.
Miljövänligt.
Miljöaspekt.
Eko/krav/resurstänk över hela linjen.
Helheten. Att cirkulariteten synliggörs och nyttjas till sin fulla potential.
Helheten. Att konceptet synliggörs! Att det är miljövänligt rakt igenom.
Miljövänligt.
Nyfikenhet. Intressant och miljövänligt att handla återvunnet!
Att fynda miljövänligt!
Bra med återvinnig!
Att eventuell vinst går till välgörande ändamål i någon form.
Gillar tanken med återbruk.
Jag handlar sedan tidigare för att återanvända. Hittar jag sådant jag söker köper jag begagnat både för miljö och ekonomi.
Vetskapen om att det är miljövänligt.
Få bort en del av all konsumtion, i bemärkelsen köp&släng-mentalitet. Ta hand om miljön!
För att fynda och samtidigt göra en insats för miljön och att slippa köpa nytt när samma vara finns i tillräckligt gott skick.
Möjligheten att där finns varor som passar mig samt bidra till bättre miljö.
Bra för miljön. Kan ibland komplettera upp sådant man saknat.
Har väntat länge på att det ska bli ett "Återbruk" i Kungsbacka. Bra att funktionsdugliga prylar och liknande kan komma till användning för någon annan!
Miljötanken!!
Mitt "lilla" bidrag för miljön. Ett annat sätt att "tänka" (kan vara nytt även om jag inte köpt det i en traditionell affär)
Känslan av att kunna ta tillvara på fungerande saker som andra inte kan ha nytta av. Miljövänligt!
Miljötänk.
Känns bra att återanvända.
Att kunna bidra till en bättre miljö.
Någon annan kan få nytta av våra gamla saker utan att jag behöver krångla! Och ju mer vi kan återanvända desto bättre.
Att saker återanvänds.
Jag skulle lockas av känslan av att bidra till en bättre miljö istället för att jag köper saker som jag behöver i vanlig butik. Dessutom antar jag att prisbilden är något lägre.
Att hitta prisvärda och användbara saker som dessutom gagnar miljön. Om det dessutom dinns en nyskapande prägel på det vore det ännu bättre.
Miljövänligt. Tycker inte om slit och släng.
Miljö. Återanvända!
Fynda medan miljön gynnas.
Att vi kommer kunna använda de trasiga grejerna igen.
Nyfikenhet. Intressant och miljövänligt att handla återvunnet!
Gillar tanken med återbruk.
Att känna att jag gör skillnad.
Att det blir mindre miljöpåverkan, lokal återanvändning av gamla varor/produkter.

Allmän reflektion
Låter som en strålände ide!
Hade varit kul att se hur det funkar och vad som finns! En större från är väl om jag hade kommit tillbaka en andra, tredje, och fjärde gång och det beror ju på vad som finns, vad det kostar och såklart vart denna plats ligger.
Sakerna, människorna (personal och besökare), att lära barnen om livet, att titta och lukta på annorlunda saker. Ungefär en gång i månaden går jag till en sådan i Returhuset, Alelyckan, Göteborg.
Inget för tillfället.
Ingen åsikt.
Det låter som en perfekt plats att ta tillvara på saker. Om en person inte är tillräckligt händig för att laga något, och om ingen annan då nappar på att köpa en defekt vara åker det till tippen. På detta sättet kan man då återbruka dessa varor som annars hade slängts. Jag skulle till exempel aldrig köpa en trasig vara då jag har en tendens att samla på mig saker som ska fixas och sedan aldrig gör det. Jag hade då hellre köpt en vara som någon annan "lagat" åt mig.
Roligt att se grejer få nytt liv! Carpe diem =)
Spännande! Att se andras kreativitet osv.
Gillar idén och imponeras av hantverket!
Det gör mig nyfiken!
Nyfikenhet.
"Kul att göra fynd!"
Det är toppen att någon tar över ansvaret så varan tas till vara på rätt sätt!
Har väntat länge på att det ska bli ett "Återbruk" i Kungsbacka. Bra att funktionsdugliga prylar och liknande kan komma till användning för någon annan!
(understryker: mycket troligt!) Det är toppen att gamla ting får nytt liv igen!
Om man kan handla med det man lämnar in vore det ju smart.
Kul med ny inriktning på shopping!
Allt :)
Lättliggänligt och att kunna se och känna på sakerna jag köper. Att man känner delaktighet och engagemang.
Kul att se vad man kan göra med gamla saker!
Skulle gärma besöka, och kanske arbeta med det också. Ser så mycket som slängs, som skulle kunna användas av någon annan / byggas om repareras med ganska enkla medel.
Jag har flera gånger besökt Kretsloppsparken i Göteborg och idén är mycket bra och skapar arbetstillfällen till tex långtidsarbetslösa och nyanlända. Dessutom kan jag skänka istället för att slänga. Det måste vara enkelt att ta sig dit, med gedigna öppettider och uppdaterad information. Reklam och kanske evenemang emellanåt som påminner en om att denna handelsplats finns!
Saker som är fixade är ofta av bra kvalitet - annars hade de inte gått att fixa.
Er redovisning av Cirkulär Handelsplats är lockande!

Appendix V: Interview transcriptions

Intervju 1:

27/8 2017

Projektledare, Kungsbacka kommun [A]

Vad är din roll i projektet: Kretsloppspark i Kungsbacka?

Jag är ju projektledare. Och det här är ju det initiala skedet. Sen får vi se om vi behöver ta in fler folk eller inte.

Vem initierade det från första början?

Det har ju varit ett gammalt nämndbeslut. Nu ska vi se...

[Verksamhetschef] är verksamhetschef, men har ingen koppling till projektet direkt då?

Nej, han är ju min chef. Så här har vi... att det finns. Nu ska vi se. 22/11 2011 gav tekniknämnden sin förvaltning ett uppdrag att utreda möjligheterna för en Kretsloppspark. Och sen så står det här att Norconsult gör en förstudie. Sen verkar det att det gick i stå lite.

Har du nån typ av tidslinje, vad som hänt med det?

Ja. Det har varierat. Kort kan man väl säga att det initierades 2011 och sen har man bollat det fram och tillbaka mellan nämnden för teknik och kommunledningskontoret, kan man säga. Vem som ska göra det. Och sen. 2014, så bestämde man sig för att göra om det. Då gav man teknikförvaltningen ett uppdrag att utreda etablering. Och då har vi jobbat med det sen dess. Och då tog vi fram den här förstudien. Och utifrån den har vi börjat leta mark. Det har ju varit första frågan.

Vilka har varit med som representanter under mark-workshopparna som hållits?

Ja, det är markägarna där. Balder och ViaVest. De äger marken. Och en från näringsliv, några från Trafik, alltså från oss, planavdelningen var där. En blandning av kommunfolk och näringsliv.

Hur ser tidsplanen ut framöver för projektet?

Tanken är väl att man ska vara igång med bygget 2019. Vi har ju sagt, eller jag har sagt att jag vill inte lägga en projektplan innan jag vet marken. Det är ju väldigt flytande, vet man marken så kan man börja planera efter det. Så när jag får ett definitivt besked från Plan att nu har vi gjort en plan för området. Då skriver jag en projektplan.

Så det finns ingen färdig tidsplan, när det ska stå klart?

Man har ju sagt. Ja, 2019, har nämnden sagt. Men då ska ju alla ritningar vara klara. Och tillståndprocesser... Mitt magsår kommer väl vara på topp då. Nej men, får vi mark och du vet hur du ska rita upp den. Då är det ju inget konstigt. De mjuka delarna kan man ju lösa efter vägen, mer då.

Vi har kollat på dina länkar. Och utefter det har jag försökt summera upp här hur kommunen hänger ihop.

Jag pratade med Malin, hon har inte tid att sätta sig in i det juridiska, men det här skulle hon kunna tänka sig att förklara lite kort. Och man skulle ju kunna höra med jurister i andra kommuner. Som redan har det. Typ i Eskilstuna och Göteborg.

Ja, det är väl det att det är så kommunspecifikt, hur man resonerar och tar ställning till olika.

Ja, vi har ju inte gjort en heller. Så vi får använda underlaget från dom andra sen.

För oss känns det lurigt, eftersom vi har förstått det som om du vill att vi undersöker de juridiska aspekterna ur just Kungsbackaperspektivet.

Men jag tror att det är nog bättre att kolla med angränsande kommuner. Att avgränsa det till det liksom. För att vi får nog göra en egen utredning här sen. En stor. Folk kommer ha åsikter kan

man ju säga, faktiskt. Mycket näringslivsfolk kan jag tänka. Att det här ska inte vi vara inne och hålla på med.

Men fattar jag det rätt: Tekniska förvaltningen förbereder ärenden som nämnden fattar beslut om? Och nämnden är utsedd av kommunfullmäktige? Så har man nämndmöten...

Ja, om jag ska dra ett ärende till exempel. Då har jag fått det från nämnden, att du ska göra det här. Då förbereder jag det ärendet, nu har jag skrivit en rapport till exempel. Först drar jag den på arbetsutskottet (TEAU), tekniks arbetsutskott. Och så förbereder dom det för nämnden. Och sen drar man det på nämnden för teknik också.

Aha, så du går till arbetsutskottet, och sen omarbetar dom det till nämnden?

Ja, fast vi får också vara där och dra oftast. Och sen om det är något som går högre. Så går det ju till KSAU, Kommunstyrelsens arbetsutskott. Och sen upp till kommunstyreslen, KS. Så gör taxorna tex.

Och det kommer gälla för det här projektet också?

Mest troligt, ja.

Vilka drivkrafter låg bakom det beslutet? Varför togs Kretsloppsparken upp på agendan?

Vi kan se vad det står i dokumenten från allra första början... Där står det ingenting. 2011 så var ju definitionen av en Kretsloppspark ganska begränsad. Det var väl typ en extra byggnad på en ÅVC. Så det var nog därför man gjorde en liten omstart där, 2014. Här står det något om att: "aktivt öka graden av återanvändning, via Kompetenscentrum och olika hjälporganisationer". Det är det första liksom.

Och hur känner du som projektledare?

Jag känner att det är kopplat till vår avfallsplan, där vi ska arbeta för att förebygga avfall och... röra oss uppåt i avfallshierarkin och den biten.

Har du några specifika förebilder från andra städer? Vi har ReTuna, Alelyckan...

Alelyckan är ju som en bas. Men ReTuna är ju väldigt intressant. Och Mölndal då. Sen har vi kollat lite på andra ställen i Sverige. Men jag kommer inte ihåg vilka.

Finns det nåt liknande internationellt?

Jag vet inte. Jag tror inte det. Jag vet inte ens vad man benämner det som.

Hur ställer du dig till att [näringslivschef, Kungsbacka kommun] vill flytta butiksdelarna in till centrum? Vi har inte pratat med [näringslivschef, Kungsbacka kommun] än. Men [näringslivschef, Kungsbacka kommun] idé går ju ifrån ReTuna-konceptet, som det låter.

Man utvecklar väl konceptet. Att man utgår från ett och utvecklar det. Men man tappar ju kopplingen. De som är där ser ju inte vart det kommer ifrån. Men samtidigt kan det ju öka kommersen. Att de här verksamheterna faktiskt går runt, och går bra. Och får uppmärksamhet.

Precis, men det kan ju bli för en annan typ av crowd då kanske. De som är i stan mycket kontra de som åker och lämnar.

Ja, man får ju jobba med PR och information om vad det är liksom, mycket. Tror jag. Sen är det ju det här. Vad begränsar detaljplanen oss till. Kan ju vara en sån grej.

Den finns inte spikad än?

De håller på att rita den just nu.

Har ni något inflytande över den?

Ja, man kan ju komma med önskemål. Det är typ det. Vi har en workshop den 26e oktober, igen. Då ska det typ finnas ett förslag, tror jag.

Alright. Vi har skrivit; finns det någon projektgrupp. Men det är alltså bara du?

Just nu, ja. Ja. Jo men det blir det. Ja. Eller det blir väl. Nej. När ni säger det. Det känns ju inte bra. Fan. Nej. Men när man skriver projektplanen så tror jag väl att det tillkommer nog folk då. Antar jag. Jo, vi har en konsult som är behjälplig ibland. Men han har varit med på ett möte hittills. Och han ska vi väl använda när det blir på riktigt, riktigt.

Konsult?

Managementkonsult... jag vet inte riktigt.

Jag går tillbaka. Jag är så nyfiken på den här detaljplanen. Den spikar alltså vilken typ av verksamhet som får ligga var?

Ja, vem får vara var. vad för typ av verksamhet eller vad för typ av byggnader får vara här?

Okej, så då kan det alltså spikas att det inte får förekomma någon försäljning eller detaljhandel här ute?

Jag vet inte. Jag är inte så insatt i exakt vad man kan styra i den. För det är också en grej, om de säger, nej men ni får vara inne i stan. Då vill vi ju ha nån mark i stan också. Annars faller det.

Om det nu kan gå så fort att anta detaljplanen, att det måste få gå flera vändor innan man avgör den biten. Angående verksamheterna. För det är en väldigt central mark ändå. Det går inte att jämföra med ReTuna. Vi var i Klovsten igår. Det tog 8 minuter, 4 med buss och så promenerade vi i 4 minuter.

Ja, man ska dela upp trafiklagren också, så att tung trafik kommer gå bakom. Så det ska ju gå bil, cykel och buss in.

Ja precis, och marken kommer ju förändras. Och Valand poppar ju upp som en ny stadsdel i närheten. Jag tror att konceptet upplevs starkare om allt hänger samman.

Jag är öppen för båda, men vill att det ska finnas förutsättningar. Och detaljplanen ska ju ställas ut också... Så det tar ett tag.

Har ni... det organisatoriska upplägget är alltså flytande?

Mmm, vi är ju egentligen i ett jätteuppstartsskede här.

Och vem som antas äga vad och ansvara för vad.... Kommunen kommer äga..?

Jag tror att Avfall och Återvinning kommer äga liksom Kretsloppsparken. Och vi kommer drifva den med folk. Den kommer inte handlas ut, alltså ÅVC-delen. Och sen kommer det antagligen vara någon ansvarig, som sitter på kontor där ute, som samordnar.

Som en centrumledare?

Ja.

För nu, äger ni Klovsten idag?

Kommunen äger det ja.

Och ni har driften också?

Nej, det har vi en entreprenör som gör.

Vi var ute på Klovsten igår och då fick vi ett nummer till [platschef Klovsten ÅVC].

Ja, det är [platschef Klovsten ÅVC] som är platschef där ja. För det är ViaVest.

Okej, det är de som är entreprenören som driver det?

Mja, [platschef Klovsten ÅVC] jobbar på Gustafssons Åkeri som är underentreprenör till ViaVest. ViaVest är egentligen jättemånga små åkeriföretag.

Okej! Och det är han som alltså bemannar den med folk?

Ja. Men alltså, för vår del är det ViaVest. Vi skiter i vilket. Så att det är Gustafssons.

Sen har vi snackat med ReTuna. De hyr ju ut sina lokaler. Och sen... och då öppnar de upp det för alla. Angående det här med konkurrensen. Alla får söka, och så går de igenom respektive affärsplan. Och så har de olika kriterier som måste uppfyllas...

Blev det typ ett upphandlingsunderlag då liksom ish?

Ja, vi får fråga mer när vi kommer dit.

Ja, det är det som är spännande. Hur fan lägger man upp det? Och hur undviker man att man får in.... ja, det blev ett H&M, nu.

Nej men då använder de affärsplanerna då, de har alltså olika kriterier som måste uppfyllas för att en etablering ens ska vara aktuell. Tex att de ska vara villiga att upcycلا material från ÅVCn, att de som ska sälja 90% återanvänt material osv. Eller vad det nu kan vara. De hade jättemånga punkter. Och redan där blir det ju en viss selektering. En tratt. Och så ska de specia exakt vilken typ av material från ÅVCn de vill göra anspråk på.

Nej, men det är ju det man vill. Egentligen.

Ja så centrumledaren gick ju igenom varenda affärsplan...

Oj!

... för att förstå vad respektive verksamhet har för tänk.

Ja...

För henne är en galleria fler småverksamheter, medan Alelyckan och till viss del Kikås känns som...

...en större apparat.

Ja, med avdelningar snarare. Så de är väldigt olika.

Mmmm, jag kan tänka mig en blandning av det, faktiskt!

Och vad är egentligen en Kretsloppspark?

För jag tror att för många är det nog ett väldigt löst begrepp. Man tror att det är en grej, men det kan ju vara vad man gör det till. Typ, det... ett underlag vi fick från Norconsult här var ju väldigt inriktat på just begreppet park. Så då skulle det vara en fysisk park, som man skulle hänga i. Och att det fanns en liten slinga.

Precis, så den definition som antas för Kungsbackas Kretsloppspark måste förmedlas till kommunens alla instanser. Begreppet Kretsloppspark kan vara lite problematiskt.

Ja, det är därför jag tänker att vi kanske skulle kunna vandra ifrån det namnet. Man skulle ju kunna ha, inte ett beskrivande namn utan bara ett namn.

Ja, precis. Att inte kalla det för just en Kretsloppspark. Det konceptet kan man också ta vidare. Att kanske frågå alla dessa Re-namn; Returen, ReTuna, Re, Re, Re, Återbruket, Återvinn... Det hade nog stärkt profileringen, och sållat ut oss mer från mängden om vi kommit på nåt mer eget.

Precis, men då tycker jag att det är bättre att man kanske kollar mer på upcyclingdelen. Att det är det som ska vara främsta fokus, och sen att vi sätter in en secondhand också.

Vi har frågat om det i enkäten. Vet du vad upcycling är? Det är ganska många som inte vet vad det är.

Ja, nej men det är ganska nytt. Man får ligga och lurpassa lite på passande ord.

Daglig verksamhet på kommunen. Hur är anställningsformen för dom?

Pass.

Om vi har förstått det rätt så är det samarbete med just daglig verksamhet som önskas för att uppnå den sociala hänsyn som det talats om?

Mmm, till viss del.

Vem skulle vi kunna prata med om det?

Det är väl någon från daglig verksamhet. Jag tror att det är Individ och Familjeomsorg.

ReTuna har AMA, Arbetsmarknadsavdelning, och Kikås har SAF, Sociala Arbetsmarknadsförvaltningen. Går det att jämföra med Individ och Familjeomsorg?

Nej, det har inte vi här. Nej det är väl Individ och Familjeomsorg. Eller Gymnasieutbildning. Det är förvirrat. Det har omorganiserats många gånger. De kommer nog kunna vägleda.

[Projektledare, Mölndals stad] pratade ju om att Tekniska skulle äga deras skepp, och att SAF skulle hyras in. Jobbar ni på ett liknande sätt i Kungsbacka?

Vet inte. Vi har pratat löst med dom, men vi har även pratat löst med Förskola Grundskola. De vill ju ha ett sånt här makerspace. I närheten eller på området.

Ja vi har ju funderat lite på om man skulle höra med närbelägna folkhögskolor. För på ReTuna har de ju en ettårig utbildning; Recycle and Design.

Jaha, okej!

Så vi funderar på att ta kontakt med skolor här som sagt, för att höra oss för. Hur startar nya kurser? Är ni intresserade?

Det hade ju varit jävligt intressant. Jag har ju snackat lite med textilhögskolan i Borås också. Att kunna ha som ett utbyte med dem att, ni kan bara vara här, vi kommer avsätta material till er, med då vill vi att ni varje termin eller varje år lanserar en ny kollektion eller ett arbete som kan ställas ut. Som folk köper, och som drar folk eftersom det är intressant.

När du säger projektplan, är det samma sak som [projektledare, Mölndals stad] benämner som affärsplan?

Ja, alltså projektplan är ju det som projektledaren ska lägga upp. Ska beskriva målen med projektet. Hur man ska göra det. Det ska vara en tidsplan. Det ska finnas en budget. Det ska beskriva vilka som är delaktiga osv.

Så det kan alltså jämföras med det som [projektledare, Mölndals stad] kallade affärsplan?

Vad, varför, hur, när...

Ja, typ.

Vi hade en punkt här. Byggmaterial.... Som vi identifierat som en stor avfallsfraktion, speciellt från byggsektorn.

Ja.

Är ni öppna för att ha en specifik strategi för byggavfall?

Det klockrena hade varit, alltså dels att vi förmedlar byggavfall. Dels att man kanske kan ha någon som jobbar med att... Man behöver nödvändigtvis inte ta in byggavfallet på vår avdelning, utan vi kan, amen de här kommer bygga nånting här, det här kommer bli över, det kan ni ta.

Att man blir nån form av förmedlare då?

Förmedlare och kvalitetssäkrare. Fast där bör man vara verkligen inne på att det är liksom business. Men man kan ju testa.

Mer om ReTuna. [Centrumledare, ReTuna] sa att de börjat nätverka med olika byggföretag i Eskilstuna, bjudit in dom...

Jaha, coolt.

Och att intresset finns. För de får ju betala för att frakta bort. Sen är det inte så jättestora summor om det handlar om okontaminerat trä. Men det är ändå en kostnad. Så det finns en vilja, men det som skulle förenkla är nån form av transportinitiativ. För det är så enkelt för dem att hiva ner allt i en container, och så kommer någon och hämtar det. Precis, den infrastruktur som finns nu... det är inte uppbyggt för det. På mitt bygge hade vi Ragnsells och då har de sina egna containrar. Det krävs nästan ett helt nytt parallellt system isåfall. För att det skulle funka i praktiken.

Man skulle kunna ha nåt koncept, att ha två... att man har en egen flotta med bilar. Men det är där det också kan bli... Får vi eller får vi inte göra det? Ska vi... Fast samtidigt. För om de skulle köra in det till oss. Då säger vi, om det i återbruk så är det ingen behandlingsavgift. Och det tror jag är okej.

Men det är det att det kostar för mycket i tid och pengar för byggföretagen att hyra egna transportbilar. Så det bästa varit, att ha som du säger, en egen flotta som kommer och hämtar. Som ser spillet som en resurs. Det finns ju tillfälliga material, men också felbeställt.

Det kan ju bli ett jävla lager tillslut. Men att kunna ha nån e-handel. Där man kan uppdatera vad man ha. För privatpersoner hade ju det varit perfekt.

Och att det ska vara lite fritt då, för det kan ju vara byggföretag också som är intresserade av det.

Ja.

Så om vi går vidare. Vad har du hinder som måste tacklas fortsättningsvis i den här processen?

Få mark är ett problem. Juridiska aspekter, vad får man göra vad får man inte göra? Få in intressenter. Sälja in det till folk. Det kan ju vara såhär: "nej men jag vill köpa nytt". Okej. Och sen tillstånd och sånt här. Det kan vara lurigt. För det kan bli många olika verksamheter på ett och samma ställe. Och det... såna miljötillstånd är ganska kluriga. För ÅVCerna, och hantering av material, osv.

Har du upplevt några mentala hinder?

Ja, men det som jag kan tänka mig är hur man ska få in det här... för Kungsbacka ska ju vara en handelskommun. Hur får man in det på ett bra sätt. Så man inte stör befintlig handel. Hur fungerar man som ett alternativ, eller komplement rättare sagt, till befintlig.

Vi har ju använt ordet "handelsplats" nu... Vi tänker att man måste komma ifrån ÅVC/Tipp-konnotationerna.

Ja, hållbar handel.

Finns det flera riskfaktorer?

Det är väl att det blir en politisk fråga. Och att det fastnar i nån gång för länge. Så att det inte blir av. Jag vet inte. Men det handlar ju bara om att man har en plan, liksom. Så! Här är den. Pang! Vi har fått ett uppdrag, det här tror vi är bästa sättet att köra det... Här är vårt underlag. Frågor? Nej. Tack.

Har ni några hantverkare som är anställda på kommunen? Har ni det direkt, eller är det också underentreprenörer?

Jag vet inte. Till viss del tror jag.

För jag är lite nyfiken på... om man skulle bemanna det här med kommunfolk. Skulle ni ta in en underentreprenör då?

Vi vill driva det själva.

Och då skulle ni anställa nya?

Jobbar du på Kretsloppsparken så jobbar du direkt under kommunens regi.

Men butikerna, om det nu blir någon återförsäljning. Tänker du att det också är under kommunens regi?

Både och. Det beror på vad det är för verksamhet. Ett fik rakt upp och ner kan vara kommunens. Men är det liksom en secondhand, det kan vara en annan verksamhet.

Vilka är dom ledande aktörerna på den kommunala avfallsmarknaden i Kungsbacka?

What? Vadå som vi upphandlar menar du? Ragnsells har insamlingen av hushållssopor från husen. ViaVest har återvinningscentralerna. Det är dom som kommunen använder. Det finns ju andra företag.

FTI?

Ja, men FTI är mer förpacknings... de driver ju återvinningsstationerna. Men absolut. De är ju där ja.

Jag fattar inte riktigt ViaVests roll. För Klovsten ägs av kommunen...

Men driften sköts av ViaVest. Ni skulle kunna prata med [ÅVC-chef] också. [ÅVC-chef] är vår kontaktperson på ViaVest och har hand om alla tre ÅVC:er. Jag tror att [platschef, Klovsten ÅVC] är arbetsledare bara på Klovsten.

Har du någon rekommendation på nyckelperson som vi skulle kunna ta kontakt med?

[Drifttekniker, Kungsbacka kommun] har snackat om ett företag som heter K2C. Dom hade massa grejer på gång. Jag vet inte. Jag tror att det står för Kungsbacka Second Chance. Så jag tänker att dom. Om inte, så är dom möjliga intressenter att etablera sig där. För dom har dels det här med cyklarna, men även massa grejer, typ elektronik osv.

Vad har du på: ledande aktörer på den nationella marknaden? Vi har tagit kontakt med Naturvårdsverket. Och Renova. Kretslopp och Vatten. Och vi vill kolla med Avfall Sverige.

Avfall Sverige skulle jag säga är bra. Det är ju branschorganisationen.

Och sedan finns det något som heter Återvinningsindustrierna. Branschorganisationen för återvinning.

Det vet jag inte....

Intervju 2:
12/9 2017
Projektledare, Mölndals stad [B]

A = [Projektledare, Kungsbacka kommun]

B = [Projektledare, Mölndals stad]

A: Det har varit på tal ganska länge att ha en Kretsloppspark här i Kungsbacka. Och det är delvis att man vill ha en större återvinningscentral också. Dom befintliga ligger inte riktigt till.

Barnamossen kommer avvecklas på sikt.

B : En vit fläck på kartan. Kungsbacka för mig är XL Bygg. Nej men mina besök till Kungsbacka är få.

[Visar ÅVCer på karta]

Så här ser vi dom. Tre totalt just nu. Klovsten, Åsa och Barnamossen. Men den sluttäckta deponin i Barnamossen måste täckas om igen för att den rasade. Och lär avvecklas.

Om den geografiska placeringen i Klovsten:

B: Så ingen ute på Onsalahalvön?

A: Nej! Majoriteten av folket bor ju där. Längs med kusten.

B: Jag tänker att det är en jävla bit att åka... det är en ganska stor kommun ändå, alltså ytmässigt.

A: Jo! Men om man skulle göra en väderkarta på var folk bor så är det ju här längs kusten, i väst/nordväst. Och det har gjorts försök, att föröka etablera en ÅVC .

B: Ahaa, det möter motstånd...

A: Ja, jag tror att Kungsbacka fick en utmärkelse, om man nu kan kalla det för det. Kommunen där det överklagas mest. Så man får vara beredd på att är det nånting man kan vara på, så kommer dom vara på. För att det...

B: Jaja, det är mycket jurister där ute...

A: Ja, det är det. Ju längre ut på kusten du kommer, desto tätare...

B: Och dom vet ju hur dom ska bete sig...

A: Jaja! Så därför är det ju väldigt bra att vi fick marken här vid Klovsten nu. Och den tar i nuläget lite mer än 60% av kommunens alla ÅVC-besök. Men den är skitliten.

MB: Och det var en omlastningscentral där också.

A: Ja! [visar på kartan] Hela det här vita ska ju liksom exploateras... för industri eller någonting. ÅVC är där och omlastningen där. Och nu ska väl dom flyttas hit, tror vi. Och det var ganska fiffigt för att här så är det en naturlig lutning. Och du kan du ju lägga fraktionerna här [uppe] och rangeringsytorna här nere. Så att du kan tippa ner det. Och sen har vi ju snackat om att när man ändå håller på och lägger Kretsloppsparken här så kan du ju flytta omlastningscentralen också. Och göra det redo för dom här komprimatorerna som är där.

B: Så ni får hela området eller?

A: Nej. Det här får vi... eventuellt. Och kanske ut lite här. Och resten, där ska andra företag vara också. Och eventuellt kommer det komma en väg härifrån också [från sydost].

B: Hur många hektar eller kvm?

A: Vi satte ingenting, utan på det här mötet vi hade nu sist så önskade vi bara att ungefär här vill vi vara. Och så sa jag att vi vill ha kanske 25-30 tusen kvadrat för Kretsloppsparken, och 10000 för omlastningscentral. Och sen kanske omlastningsstationen ligger längst in och Kretsloppsparken ligger här. Och då kan man göra den lite så... estetiskt tilltalande. Mitt i vad man då kallar det.... området.

MB: Men ska det bli kontor... eller är det bestämt vad det ska bli?

A: Det är lite blandat! Kontoren hamnar väl liksom här [längst med E6an]... och här tror jag det blir nån Max eller nåt, och en bensinstation här [krysset/motet]. Räddningstjänst och ambulans kanske ligger här.

B: Ska Max ligga här???

A: Mmmm. Och mer byggvaruhandel hamnar nog här, eventuellt. Dom håller på att ta fram det nu, en detaljplan, nån arkitekt. Men det är jävligt flytande.

B: Och hur är det med kommunikationen, har du nån buss? Hur nära är centrum, eller hur långt bort är centrum?

A: Alltså centrum är ju inte jättelångt bort. Det är 2 km ungefär.

Om kollektivtrafikförbindelser:

B: Har du nån buss som går ut dit?

A: Det går ju en buss ut dit nu [men den saknar lämpliga hållplatser i förhållande till Klovsten], men dom sa ju att om det ska bli fler verksamheter där så sätter man dit en buss.

B: Ja men det kan ju vara ett önskemål också. För ni vill ju ha dit folk. Och kollektivtrafik, vet vi. Den är viktig! Det vet jag, om man tittar på Eskilstuna. Åk dit och prata med Anna! Dom är ju hästlängder före alla andra.

Om den tidigare projektplatsen utanför Fjärås:

B: Det kan dom ju skrota... med all respekt för Fjärås. Nej. Utslängda pengar!

A: Vi tog ju fram en rapport på det som pekade på att det här är inte så jävla smart... typ var väl kontentan av den. Man skulle ju kunna få till nånting...

B: Ja bygga kan man väl, men det lär inte komma så mycket folk.

Om Klovsten kontra centrum:

A: Nej. Vi funderade på om man skulle sätta gratis besök på ÅVCn för att locka dit folk. Men det kan man ju inte ha hur länge som helst heller. Så det är ju jättebra att vi fick en ny plats. Men då sa ju hon näringslivschefen att dom helst inte vill se detaljhandel där. Så försäljning av kläder, småprylar, möbler.... Utan mer att här skulle man kunna ha byggvaruhandeln, i ett sånt tält ni har för omlastningen, ett ganska stort - för det är ju ganska bökigt och där har du ändå med dig din släpvagn när du slänger sopor. Men sen att man öppnar någonting mer i centrum där handeln är. Så att du konkurrerar, du....

B: Alternativt kompletterar?

A: Ja precis, det [konkurrera] får man inte säga här. Vi är ju handelskommunen nummer ett, man får inte säga att man ska handla mindre. Inte populärt.

B: Nej det behöver man ju inte göra heller. Handla smartare istället. Handla dyrare grejer som håller längre.

A: Och sa man ju det, för hon hade också kollat på det där i Eskilstuna. Och då sa hon det, att "vi kan försöka få till en sån galleria i stan istället".

B: Ja, det hade varit jättebra om det går. Det är ett starkt kort ni har. Men hur realistiskt är det? Vem betalar det?

A: Det vet vi inte. Det där var ju bara ett initialt möte, än. Så jag tänker att jag får gå och prata lite med plan igen.

B: Det spåret hade man ju... hade tänkt säga, lägga på ryggen men...

A: Skulle ni smälta in i er galleria egentligen, nu när ni öppnar den snart [syftar nog på Mölndals nya galleria].

B: Det vete fan.

A: Det hade varit jättenära från Kikås ju. Transportmässigt. Om ni hade en sån här hållbarhetsgalleria i Mölndals galleria. Med transporter från Kikås.

B: Jaaa, jag hade jättegärna tatt plats i den nya... innerstaden där i Mölndal. Men det är ingen som har tänkt så långt. Det var vi och KS [kommunstyrelsens arbetsutskott] som pratade i förra veckan och det gick ju bra. Dom sa att vi kunde köra vidare men... ja... det var tekniska chefen, min chef och jag. Men det där beror nog på vilka personer som sitter med och tycker och tänker.

[B angående sitt besök på ReTuna:

B: Ja, jag släpade med hela min.. inte hela min nämnd, men delar av nämnden. Arbetsutskottet (eller presidiet), och presidiet från Sociala Arbetsförvaltningen och Vård och Omsorg. Vi var 20 personer totalt.

A: Oj, jäklar!

B: Och ja, min ordförande han sa det att "ja, det här ska vi ha!". Så ja det är ett jättebra initiativ att ta med politiken dit upp.

A om vår roll:

A: Amanda och Mikaela hjälper till med.... Vad för typ av verksamheter kan man tänka sig att ha där? Och vad är lagligt att göra? Och sen dialog, både med invånare och med verksamheter.

[AK och MB beskriver sin bakgrund och lite mer om de tilltänkta workshopsen...]

Andreas om Kikås:

B: Vad nice! Vi har två projektledare, och då gör ni lite det som jag gör. Det mjuka, vad är det som ska fylla verksamheten. Sen har min kollega hand om det hårda. Hur ska byggnaden se ut. Så det är uppdelat.

A: Det är ganska bra.

B: Ja, så jag sitter med vår affärsplan just och försöker fylla det här, baserat på Eskilstuna samt eget sunt förnuft och diskussioner i vår grupp. Och det går inte bara att kopiera Eskilstuna, för Eskilstuna är Sveriges fattigaste kommun.

A: Jaha, åh fan!

B: Ja, bara det... marknaden borde se annorlunda ut i Eskilstuna jämfört med vad den gör här. Ja, för rent demografiskt tror jag Mölndal och Kungsbacka är ganska likt. Jag tror vi är rätt många jurister vi också. Vårt krux, det är att under hela den här processen som vi har haft nu med affärsplanen, utveckla Kikås till att bli en destination... det får man inte säga för politiken, men det gör vi iallafall. Eller vi säger det inte, men vi håller på att jobba för det. Vi måste få dit folk! Och det är ju en ufo-plats.

A: Det är inte naturligt att åka dit.

B: Ja, det hade det varit nere i centrum om vi hade kunnat få nån yta, men det finns inte. Och då måste vi... det är ju ingen mening med att bygga någonting om man inte får dit folk som köper.

A: Nej, exakt. Det är därför den här ytan [Klovsten] är rätt bra. För här är det ett naturligt stråk, eller såhär... Många åker förbi här, många åker in här, och många är redan här och besöker, liksom har det i minnet.

B: Om man tänker efter, om man tittar på Kikås. Det här är också ganska intressant. Hur man bygger och vem man bygger för. ÅVCn besöks av 60-70000 besökare per år. Men slår man ut det på 365... nu kommer vi inte ha öppet 365 dagar, jag vet inte hur öppettiderna blir... helgerna vill man egentligen ha öppet på men jag vet inte... räkna med 300 dagar. Vad får man då, 200 besökare om dagen. Det kommer man inte jättelångt på. Hon i Eskilstuna, sist jag var där, det var för tre veckor sedan... hon brottades med vikande besöksantal.

EW: Mhmmm, åhfan!

Andreas om vikten av marknadsföring:

B: Det påverkar omsättningen. Deras läge är ju lite halvproblematiskt. Tittar man och hör vad dom säger så är tycker dom ändå att det är "ganska nära stan". Men det är en jävla bit ut! 5 km eller nånting. Du åker verkligen genom ett industriområde, bösområde, fula industriområden... och ingen busshållplats där ute. Det vet jag att hon kämpar för att få dit. Och så har hon ingen... eller hon har 50000 kr per år i budgeten för marknadsföring. Vilket är helt fantastiskt. Det är ju ingenting! Dom har satsat så mycket pengar på att bygga det där, jag tror dom hade 35 miljoner i investeringspeng, Och då stod ändå DHLs lager där, dom skulle egentligen bara fixa inredningen och ventilationen och sånt va. 35 miljoner. Och så ingen marknadsföringsbudget. Det är konstigt. Håll i huvudet.

A: Men det är ändå ganska välkänt, i alla fall i vårt skrå.

B: Ja, hon har fått inbjudningar kors och tvärs från hela världen, men hon får inte åka någonstans heller, så hon var lite putt. Visst, som hon sa, "jag behöver inte åka på allting". Nej, det behöver du inte. Men välj några bra konferenser och åk på och "det här är Eskilstuna". Nu när dom har en sån världsunik företeelse. Dom fattar inte själva. Eller så är det jantelagen, att hon ska inte få åka någonstans. Åk ut och sprid ordet!

EW: Ja, det vinner väl hela kommunen på egentligen.

Om daglig verksamhet:

B: Ja... men det jag skulle säga. Det ni kommer göra är jätligt värdefullt. Och verkligen kolla på mjuka värden. Efterfrågan. Små pappersfåglar kan ju kommunen tycka att det är fina grejer. Ja dom kanske är fina, men det är ingen som köper dom. Det krävs ju lite annat av kommunen, att verkligen tänka business.

A: Det kommer ju vara lite så, daglig verksamhet här också, tänker jag. Men det kan inte vara... det är många som tycker att "ja men då kan alla från daglig verksamhet driva det här" men det kanske inte funkar riktigt.

B: Daglig verksamhet, dom bedriver vård typ. Eller meningslös sysselsättning för att få ut dom på marknaden. Och vissa är där för att dom behöver nånstans att gå till för att få ordning på sitt liv. Men det där är inte business. Det är det sista dom funderar på: Hur fan ska jag göra för att öka min försäljning? Det sitter dom inte och funderar på. Du måste addera businessen. Dom här! Vi tänker marknad! Vi tänker sälj! Och däri kan ju näringslivet ligga. För den dagliga verksamheten driver inte utvecklingen framåt. Dom behöver antagligen folk som säger till dom vad dom ska göra.

A: Det är väl kanske ganska bra att man blandar, och att man visar på att här kan alla...

B: Ja men exakt, det här är både meningsfull sysselsättning, det är integration...

Om cykelverksamhet:

B: Cykelreparatörer... dom som fixar med cyklar, kan måla om cyklarna och... det är bra, så kan man hyra ut dom. Tänk bara Kikås, vi ska fixa cykelleder. Det finns så mycket cyklar, du ska inte behöva springa och köpa en ny. Jag tror problemet med begagnade cyklar är att dom ofta är rätt skadade och att dom ser tråkiga ut. Men har man ett måleri så är det ju bara att spraya på...

A: Där skulle man kunna använda cyklarna som en form ut av marknadsföringskoncept också. När du köper en cykel där så köper du inte bara en cykel, utan du köper Kungsbackas cykel, med Kungsbackas logga på och att den är uppfixad så den är fräsch.

Om det juridiska:

B: På vägen har du fått integration, du har fått meningsfull sysselsättning, pengarna stannar här, vi kan utveckla verksamheten... det är win win win. Vissa politiker säger, kopplat till konkurrenslagen, amen vi kan inte sälja grejer i kommunens försorg. Det får vi inte. Nu ska vi inte ut och konkurrera med den öppna fria marknaden. Men det är ju inte så att omsätta flera hundra miljoner på detta stället. Det är partipolitiskt, dom har sina åsiktskorridorer... Ja för han som vi var och lyssnade på [chefsjurist, Norrtälje kommun] från Kommunakuten, han var ju väldigt tydlig: "det är bara att köra". Han snackade om... det gäller att ha bra argument. Pratar man kring en sån här verksamhet... det finns inget vinstsyfte, skulle vi mot förmodan visa svarta siffror vilket givetvis måste vara målet, så återinvesterar vi det i verksamheten. För just stadsjuristen... för oss är det så att SAF (sociala arbetsmarknadsförvaltningen) dom har ingen egen jurist. Vi på Teknik har det. Jag har bett vår jurist att ta fram ett PM där hon benar i juridiken så att politiken får ett tydligt svar på vad vi får göra och inte får göra. Det ligger som bilaga i varje tjänsteskrift nu. Jag orkar inte ta den här diskussionen. Utan läs det här om ni har funderingar. Och då är det stadsjuristen och förvaltningsjuristen som skrivit ihop det PMet. För det är inget konstigt.

A: Nej, faktiskt...

B: Och frågeställningarna är liksom öppna... Vad får vi göra inom ramarna för avfallstaxan? Ta Ola Alterås ensamutredning i beaktning, jag vet inte vad den säger och hur långt han har kommit. Jag tog med den här; Naturvårdsverkets författningshandling. Här är mycket med förebygga och minska avfallet.

A: Ja, och så som nya avfallsplanen ser ut också, att det ska ju liksom minska.

B: Vi ska ju göra dom här grejerna, men vad får kommunen sälja, vad får vi inte sälja. Inget vinstsyfte... skriv upp lite frågeställningar, Prata med dom. Vilka är dom juridiska hindren, som ni ser? Och så tar ni reda på... det är ungefär så jag har valt att göra.

Om hyressättning:

A: Man skulle ju kunna... som incitament för verksamheter, att all eventuell vinst går till att få ner hyrorna för dom här etableringarna. Om man kan säga att "nej men vi har en lokal som kostar 20 kr i månaden". Det är klart att dom etablerar sig där, nåt sånt här ekolivs eller cykelreparatör eller skraddare...

B: Jaha du menar att eeh...

A: Det kanske går...

B: Det vet jag inte... om du kan subventionera hyran... Jag tänkte mer om du subventionerar hyran för kommunen själv, typ arbetsmarknadsavdelningen. Men att subventionera till ett aktiebolag, det vet jag inte... Ypperlig fråga till juristen!

EW: För att Alelyckan hade väl nån jävla konstig modell, när dom öppnade där, på hur hyrorna var att det är en procent av era intäkter. Och när det var helt nytt täckte dom inte upp vad det faktiskt kostade för att det var så låga intäkter.

B: Jag har inte ens pratat med Göteborg och Alelyckan.

[Juristen kommer in och hälsar, lovar att hjälpa till. Konkurrenssituation och stadsstöd]

A: Det är väl just det här juridiska som jag känner är jävligt svajigt. På ett sätt. Men som du säger egentligen, det är kanske bara är att köra så får man se vad som händer.

B: Ja, det är bara att köra. Vad som kan hända det är att nån säger att "nej, så här får vi inte göra". Och då får man väl prova och... förlorar vi då är det väl bara att avveckla den verksamheten isåfall.

A: Det här är lite min tolkning, men Mölndal har ofta taktiken "det är väl bara att köra".

Tystnad

Eller? Ja...

Och det tycker jag är ganska nice.

Det är lite mer försiktigt här.

B: Handlingsplaner och kommitteer...

A: På ett sätt är det ju bra att flytta in handeln centralt. För då slipper man ju problemet som ReTuna har. Men på ett sätt förlorar man ju kopplingen också till helheten.

AK: Vi får utreda olika scenarios.

B: Men det kan ni ju önska, fan du är kommunen!

Om målgruppsanalys och trendbevakning:

B: Vem fan vill åka ut till Kikås en onsdag klockan 11. Det är farligt när man tänker i termer av succe, jag försöker ibland att dämpa mig själv. Det kommer säkert bli en hype i början, det är nåt nytt. Men sen kommer gråa måndagen i oktober, som nu [centrumledare, ReTuna] sitter och brottas med. Hur fan ska vi lösa det? För så som vi har tänkt när vi pratat mycket upcycling... Vi tror att det finns en potential. Och vi har en fungerande verksamhet idag som producerar jäkligt schyssta grejer. Försäljningen det hänger på... Vad är det som är unikt, som gör att folk faktiskt orkar åka dit? Hur sjutton ska du få dit folk mitt i veckan? Hur locka folk? Vi har gjort en målgruppsanalys som vi lade ett sexsiffrigt belopp på.

A: Oj!

B: Det hade inte Eskilstuna gjort, dom bara byggde. Men jag menar, all teori inom marknadsföring säger att ska du starta upp någonting så ska du alltid göra någon form av marknadsanalys.

A: Ja, det är klart.

B: Och en affärsplan. Du ska tydligt förklara: Vad är det du ska göra. Varför ska du göra det. Hur ser marknaden ut? Hur ska du kommunicera? Organisation? Och inget halvtaskigt. Och i och med att detta är nytt. Det här är essensen. Hur få dit folk? Vi har tänkt att det måste finnas många syften för folk att ta sig till Kikås. Inte bara handla. För oss är studenter en väldigt viktig målgrupp. Dom är inte så köpstarka. Men inom ett par år är dom köpstarka. Så studenter vill man ha däruppe. Vi tänker även att man ska kunna sitta däruppe att plugga.

A: Det är coolt.

B: Det är avsatt utrymme för att studenter ska kunna sitta och plugga hos oss. Vi har också gjort en färdmedelsanalys. Målgruppsanalysen bygger på folk som bor på 20 minuters avstånd ifrån Kikås. Det är 22 minuter från Göteborgs central till Kikås. Men man bör ju, jag vet inte hur mycket pengar ni har, men jag hade gjort en analys så ni får ett underlag. Som bygger på cirklarna från färdmedelsanalysen. Vi hade ett företag som ringde 500 respondenter. Som fick ge uttömmande svar. Man måste ju verkligen... att bygga en verksamhet som Eskilstuna gör för 35 miljoner... När man läser deras affärsplan, så känns det som... man satsar så mycket pengar, men hur:et är alldeles för dåligt! Vi tror vi ska få dit näringsliv... Vem ska köpa det? Hur ska det här gå till? Tror, tror, tror... Det är för lite fakta! Jag tycker att man ska undersöka marknaden bättre innan man lägger så mycket pengar.

A: Ja, det är klart. Hmmm.

B: Ja, det är inte lätt. Man måste ändå gräva nånstans och få lite kött på benen. Vad är det folk vill ha? Man ska producera saker som marknaden vill ha. Du måste ha nån som är duktig på trender. Och att följa med i modet. Vi har använt nu tre gånger, Stefan Nilsson, en trendspanare i Stockholm.

A: Oj.

B: Han bevakar trender runt om i världen. Han är överallt.

A: Det kan man också jobba med, alltså?

B: Ja, men ska man sälja produkter och hänga med.... Du måste ju veta vad som händer. Det gäller att vara med. Nån som jobbar med det. Vi producerade ju pappersfåglar förra året, vi fortsätter med det. Nej, det är ingen som vill ha dina pappersfåglar.

Om samarbete med designhögskola:

EW: Det är därför man egentligen borde ha, om du har en sån här möbelverkstad eller textil... att du har samarbete med textilhögskola eller andra utbildningar... typ Borås har ju en textilhögskola. Om man skulle säga att vi vill att ni får lasta hit studenter några veckor om året, dom får gratis material men vi vill att dom designar egna grejer liksom.

B: Så har jag tänkt. Jag ska boka möte nu.. I och med att jag fick okej från KS att gå ut och marknadsföra detta.

A: Jag har redan pratat med dom... också...

B: Okej. Det har inte jag gjort. Så HDK, ska få sig ett samtal. Och Re-Textile. Och sen får vi se.

Om samarbete Kretsloppsparken emellan och :

B: Den här trendspanaren i stort. Jag har snackat med [centrumledare, ReTuna] om att låta han komma, och vi tänker att vi skulle kunna samla oss. Vår verksamhet och deras verksamhet. Vi konkurrerar ju inte med varandra på något sätt. Utan måste hjälpa varandra att lyfta upp frågan. Och där skulle ju ni också kunna... Jag ser inte er som någon form konkurrent här nere. Lyckas ni så är det positivt för oss också.

A: Jag tänker att man kan samarbeta isåfall...

B: I min värld: det vi bygger, det är en katalysator. Som får igång det. Sen vi kan lägga ner den verksamheten efter några år så är det skitbra, för då har näringslivet sprungit om oss. Det är kommunens jobb. Som elbilar. Nu har vi köpt in... för att få igång. Samhällsnyttan! Måste jobba på. Och sen kommer alla andra och kör förbi. Men jag tycker att kommunen har en jätke viktig roll i att ligga i framkant.

Om lokaldelen:

A: Hur tänker ni med lokaldelen? Det ska väl inte vara fasta....

B: Flexibelt? Ja, det är ett av våra ledord också. Därför kunde inte Vård och Omsorg gå vidare med detta. Eller dom är fortfarande med till viss del. Men dom behöver lokaler för vård och omsorg, väldigt statiskt, väldigt höga krav, och dom kan inte gärna blandas. Så då sa vi att, det blir väldigt dyrt att bygga lokaler för Vård och Omsorg. Eller ja, det blir ganska små mängder. Sen att dom sitter och viker pappersfåglar... Det är fel tänk!

Om referenser:

B: Svensk Handel, bra underlag... häri står jättebra info. Dom har redan kollat secondhand och vad svenskar vill köpa begagnat och reparera. Hur marknaden ser ut de senaste 10 åren.

Budgeten:

B: Det jag skulle fråga om... Hur mycket pengar har ni att bygga för?

A: 32 miljoner.

B: 32!? Vi har 32,9!

A: Jag kan dubbelkolla det.

Ytan:

B: Hur stor yta vi har tillgänglig? 32 hektar! Vi har så mycket som vi behöver!

Skeppets funktioner:

B: I projektgruppen sitter sociala arbetsmarknaden med. Vi har redan idag ett visst samarbete. Vi har ju containrar på ÅVCerna där man kan lämna in material för återbruk. Vi har 4 containrar. Emmaus, Human Bridge, och 2 för kommunen: 1 för bös, och 1 för snickeriet, han tar emot trämaterial. Det är upcycling, han blandar och ger och målar och byter handtag. Möbelsnickare anställd i kommunens regi. Sociala arbetsmarknaden. Så om man ska titta på key functions inom kommunen.... Vad som är viktigt. Eskilstuna har ju AMA Outlet. Det är inget större drag där inne. Det känns som... de har inte den kompetensen. Så hade man fått välja om man hade en egen arbetsmarknads... då är det ju att anställa en möbelsnickare. Om man vill få igång deras verksamhet. Det är en väldigt bra funktion. Baserat på det ser ju vårt skepp ut på det här sättet. Vi har utgått från SAF (Sociala Arbetsmarknadsförvaltningen = arbetsmarknadsenheten), och dom har budgeten klar. Dom kan hyra in sig. Dom kan ha lokaler här uppe och dom kan bedriva sin verksamhet på hög nivå. Och i och med att vi har ett flöde idag, från oss till dom. Och dom säljer allt det. Så ska vi kunna skala upp det. Och det är det vi räknar med. Så dom kommer ha ungefär 30 deltagare här uppe. Och 5 anställda.

A: Emmaus och dom andra, har ni nåt avtal med dom?

B: Ja, det har vi.

A: Det håller vi på och kollar på nu... Det är lite flytande.

B: Det här skeppet är ungefär 1500 kvm. Tanken är att den här ytan, 500 kvm, där ska, ja det är väl ungefär 300 kvm, är tänkte att kunna hyras ut till externa aktörer på ett eller annat sätt. Här är dom här delvis studentplatserna vi pratade om. Sitthäng. Man ska kunna sitta. Och tittar man ut ska det vara en väldigt trevlig miljö. Här är det tehäng.

MB: Måste vara utehäng?

B: Jag har alltid tänkt tehäng *skratt*. Men SAF har sin egen butik. ÅVCn är befintlig. Vi flyttar busshållplatsen 100 meter.

A: Det gör väl ingenting.

B: Cafeförsäljning, det tänker vi att vi ska ha. Det blir väl nåt socialt kooperativ av nån form. Tänker SAF kan bedriva det. Konferensdel. Eskilstuna har sagt att det är en bra kassako.

A: Mhm!

B: Drar in ganska mycket pengar, plus att du kan informera om verksamheten, vilket är jättebra. Så det tänker jag att vi ska haka på. Försäljningsyta. Vi har höglager, så det får finnas nån form av lager som man får ha material på. Verkstad har Eskilstuna inte. Det fick hon inte bygga nån heller. Det kostar pengar.

A: Det känns som en ganska central del ändå...

B: Det är hjärtat. Det är där fördelen finns med att påvisa till folk att vi tar in saker och det är i verkstaden allting händer. Det är lite som Kalle Anka på julafton där tomten står och tittar in i verkstaden. Och där har vi sagt att nånstans ska man kunna se flödet. Så verkstad med måleri, snickeri, textil, metall, är viktiga bitar att kunna jobba med. Och personalytor för SAF och ev externa aktörer.

A: Ja, det är ju en häftig arbetsplats på ett sätt om det är en gigantisk verkstadsyta liksom, där man bara gör saker.

B: Just nu blir det inte gigantiskt, vi har ju velat ha större, men det kostar ju pengar. Bara att drifta den här lokalen är beräknat till 2,5 miljoner per år. Det kostar och bygga idag. Sista 3-4 åren har byggpriserna gått upp med 40%. Det sa dom på Stadsbyggnad. Och våra investeringsmedel har väl inte hängt med i samma utsträckning. Det är svindyrt att bygga. Man bygger helt fel, men så är det. Och det gör tyvärr att man inte kan bygga större. Men det viktiga är att få upp ett skepp iallafall. Sen kan man ansöka om mer investeringsmedel i framtiden. Man kan bygga, köpa in såna här sjöcontainrar. Glasa dom. Bygga upp ett litet torg. Så kan man ha marknad! Vi har köpt in två stycken nu. Vi hade pengar över. Köp in för framtida bruk! FA ska vi ha med. Ny anläggning. Som Helsingborg har byggt. Lite mer automatiserat. Åk dit! Det är en bra anläggning! Framförallt deras FA.

A: Vi ska ju bygga om våran FA-del när vi gör om. Så det kan ju vara bra. Kan ju skriva upp det...

B: Så är tanken att höglagret ska ligga här borta, så vi kan stå och ta emot material. Och förvara. Och så blir det ev nåt bygg här borta, det är ju skrymmande. Mottagning. Hälsar välkomna under skärmtak. Lasta av återbruksgrejerna på vagnar. Kör in, och så tar SAF över. Förhoppning är att folk ska lämna allt och slippa åka in på ÅVCn överhuvudtaget. Ungefär så ser skeppet ut.

Om budget i relation till driftkostnader och externa intressenter:

B: Vi hade gärna byggt större, men detta är vad vi anser att vi har råd med nu. Och så ska det driftas. SAF går in med runt en miljon, Tekniska vi står för en viss del, 500000 tror jag. Så 700000 ska vi ha in från externa.

A: Det är det jag funderar lite på. Vår budget är ju den pengarna då. Men. Man måste ju få in andra intressenter också som kan pitcha in pengar på nåt sätt.

B: Ja, det är det som är utmaningen. Det som jag har med min nämnd är att vi ska ha intentionsavtal med ett antal aktörer. Sen är ju intentionsavtal inget bindande. Men det måste visa att det finns ett intresse.

A: Ja, och det är väl bra att visa upp till nämnd eller KS.

B: Att intresse finns, ja. Så det är min nästa utmaning. Att jag ska hitta intressenter.

Har du några fler utmaningar?

B: Hur locka folk? Producerar vi grejer som marknaden vill ha? Det är dom två stora... Utöver: räcker investeringsmedlen? 32 miljoner kan ju låta mycket. Men i byggsvängen.... Det är nada! Vi gjorde en ansökan med Tengbom, om att bygga med återbrukat material. Så vi ansökte om en tjänst. Men vi fick avslag. För det var inte tillräckligt tydligt vilka ekonomiska vinster... Vilket är konstigt, Tengbom som är så stora. Hur dom kan misslyckas med en ansökan till sin egen...

MB: Jaha, jag trodde problemet var att kvalitetssäkra återanvänt material?

B: Problemet är att vi vill ha in en projektledare som skulle kolla i alla led. Egentligen från det att nån börjar rita. Då ska man veta vilka material som finns tillgängliga. Det vet man inte idag. Även det du sa, kvalitetsmässigt. Vilken standard håller materialet, är det byggsäkert? Lagen om offentlig upphandling. Hur handlar du upp detta? Hela kedjan är som gjord för att: köp nytt material. Vi kommer få bygga i nytt material, det går inte, vi har inte tid att vänta i ett år till. Skittragiskt. Det blir lite på fasaden som vi kommer försöka utsmycka, och inredning. Det vore bra om vi kan prata oss samman; vi, ni, Alelyckan; och starta upp en gemensam pool som lyfter dessa frågor så att vi kan jobba för att byggsvängen ska bli mer hållbar. Här borde man gå in och peka med hela handen; Här får ni verkligen tänka till. Det är vansinnigt.

Drivkraften?

B: Avfallstrappan.

A: Avfallsplanen...

B: Avfallsplanen är jätteviktig. Det övergripande målet är att vi ska minska på avfallet. Eskilstuna, det är en ren bonus att dom har byggt en sån bra anläggning. Som gör att det går att ta höjd på någon, eller att ta rygg på någon! Men drivkraften är att göra det bättre för samhället. För invånarna. Och som sagt, vi har en pågående verksamhet idag i liten skala, och vi tror att näringslivet är intresserat. Och vi tror att man kan starta jobb på det här sättet. Och som sagt. Vi är katalysatorn. Vi med och ställer om samhället. Sen kanske det inte är vi som gör alltihopa. Men sätter igång... vi sår fröet.

A: Vi var på ett gemensamt seminarie som Avfall Sverige höll, och det var där vi fick reda på det här med ReTuna.

B: Ja, fast problemet!

A: Jaha?

B: Ja, men när man var på den dagen... Den var rätt värdelös på många sätt. Kommunakuten var bra, men dom andra presentationerna förutom ReTuna, det var det här jag försökte förklara innan. Det är inget driv i försäljningen. Det är ett sätt att ta hand om folk.

A: Ja, vissa av dom där var ju mest att här kan ni vara och sitta av tiden.

B: Ja, men sitta av tiden, och så blir det lite återbruk. Och där är det egentligen bara Eskilstuna som har något form av säljfokus. Dom tänker kommersiellt. Och ska man nånstans lyckas med detta så måste man "think big". Det här är ingen kommunal sitta-av-tiden-verksamhet. Ska du förändra samhället då kan du inte ha den attityden. Fan, vi ska in och köra nu. Vi konkurrerar med IKEA, vi ska slå dom nu. Ett komplement! Och utbildning!

Andreas sätter igång sin PowerPoint-presentation.

B: Vi har inget varumärke, inget namnförslag. Kikås heter det idag. Kikås avfallsanläggning. Men det kommer ändras.

Visar olika alternativ på kartan.... Har en tydlig favoritlokalisering.

B: I min värld ska vi expandera. För det här kommer gå bra.

Pratar om naturen runt omkring. Badplats, grillplatser, löpspår, Herkulesgården, Bohusleden. Vill göra cykelstråk, fler löpspår, hinderbana. Stor tavla. Som i Delsjön. Rekreation!

B: Det ser ödsligt ut, men nya hus håller på att byggas i direkta närheten. Är ganska centralt egentligen. Vi har initierat ett biologiskt mångfald-projekt. Sökt pengar. Ska så in svensk ängsmark på hela tippen. Malörter, vildbin, fåglar och fjärilar. Så vi har sått in. Och insektshotellet ska vi bygga nästa år. Sveriges största insektshotell. Och fick så mycket medietid för det. Grymt är det. Vi har anlagt bibäddar. Köpte hem 500 ton sand. Och la ut. Det går inte att se nåt i dagsläget, men det är ett långsiktigt arbete. Så tanken är att man ska kunna komma hit och gå i gammal klassisk ängsmark. Som idag är i stort sett obefintlig. Vanligtvis låter man bara gräs växa upp, men högväxande gräs har ingen mångfald i sig. Det är ett par arter som är där. Men bereder du ängsmark får du en jättelik mångfald.

A: Här ser man ju stora skillnader på vart ni ska vara och vart vi ska vara. För vårt kommer ju inte vara kopplat till några större naturupplevelser.

Klickar vidare i presentationen...

B: Här är syftet, det har vi pratat om... Man får vara lite försiktig med "avfallsminimering".

A: Mhm?

B: I och med. Jag har inte status på vad taxan får användas till.

A: Ja just det ja...

B: För taxan får egentligen inte bekosta avfallsminimering. Som det ser ut idag. Jag vet inte exakt vad som gäller. Det sa han också, [chefsjurist, Norrtälje kommun]. Att avfallsminimering inte får bekostas av avfallstaxan. Men förhoppningsvis blir det en ändring på det. Så man får ta det med en nypa salt.

Presentationen fortsätter...

B: Vi ska börja ska börja samla upp deponigas också. Vi har fått pengar. Vi skickade in en halvdan ansökan för två år sedan. Och så fick vi 2.5 miljoner. Helt fantastiskt! Så vi ska fackla deponigasen. Och i steg två ska vi omvandla gasen till el och värme.

A: Ja... Gött.

Presentationen fortsätter...

B: Jag har försökt vara pedagogisk. Varför? Och nu Hur. Det här har vi också pratat om. Vad vi ska ha för delar.

A: Och här nämner ni inte Kretsloppspark?

B: Nej, det kommer inte heta Kretsloppspark. Det får inte heta som i Göteborg. Mölndal är lillebror. Vi måste gå vår egen väg.

B: Den här är jätligt bra att visa. Dels så slår den hål på... ja, men om ni ska ta in allting och pyssla med det själva, som typ SAF då, då kommer inte dom andra få någonting. Men tittar man på den här så säger den precis tvärtom. Vi kommer bli SÅ mycket bättre på att plocka ut material för återanvändning. För en konventionell ÅVC, som vi har idag, så handlar det mesta om förbränning, en hel del för återvinning och väldigt lite återanvändning. Men, bygger vi en mottagning där vi aktivt står och ta emot kunder, så kommer materialet även till Emmaus och dom här öka. Och dom får mer kvalitativt material.

AK: Vart kommer tabellen ifrån?

B: IVL.

Om affärsplanen:

B: Här är vårt... för att försöka illustrera affärskonceptet. Begreppsterminologin inom avfall är ju... klart påtaglig. Folk slänger sig med ord som dom inte vet vad dom innebär. Vi håller inte på med återvinning eller materialåtervinning. För det gör man på en traditionell gammal ÅVC eller ÅVS. Det vi håller på med är återanvändning. Jag tog inte med avfallsminimering. Man kan prata om beteendeförändring överlag i stort. Men det behöver inte stå med, i och med att taxan.... Jag har inte vågat skriva det. Men vi tänker att vi säljer två typer av produkter. Reuse, secondhand eller

återbruk: innebär att produkten behåller sitt produktanvändningsområde. Vi delar in det i kategori 1 och kategori 2, då kategori 1 är grejer som man vet att det finns ett värde i. Det är bara att plocka in det, kanske torka av eller tvätta av. Sen säljer vi det. Det finns ingen anledning att lägga massa energi på det om det inte behövs. Det är en schysst produkt. Sälj den vidare. Sen kategori 2, märkbart slitage. Det skapar en märkbar loppiskänsla. Och vi vill inte bygga en loppiskänsla. För loppis idag... Det finns massvis med kanaler ute på stan kring loppis. Och det är en viss kategori människor som är intresserade av det. Vill man nå en bredare massa så är det mer upcycling och schyssta produkter. Lite som Nordiska Kompaniet. Fast med såna här produkter. Att man bygger upp det på samma sätt. Inredningen kommer bli jätteviktig. Den kommer vara skitviktig. Vi har tittat på några förslag. För det får inte se ut... åker man ut till Selma Lagerlöfs torg... Det är kaos. Och slitna bord. Och högar. Det ser ut som hej kom och hjälp mig. Det finns en anledning till att NK och sådana butiker ser ut som dom gör. Så det om det. Sen har vi upcycling: att genom reparation eller annan bearbetning bibehålla produktens produktanvändningsområde, eller så skapas ett helt nytt. SAF idag jobbar kanske inte så jättemycket för ett helt nytt produktanvändningsområde. Men dom slipar, lackar om, byter benen...

A: Det är ju bra.

Hur sköts fördelningen av material så att det blir rättvist mellan aktörerna?

B: Dom har ett bra regelverk på Eskilstuna. Nr 1, du måste lämna in en affärsplan till styrgruppen/centrumledaren i vilken du får specifik vilka material du är intresserad av. Och om det uppstår konkurrens av nåt slag... Dom får vara objektiva dom som går nere på... I Eskilstuna kallar dom det ReTuren. Vi har ett annat arbetsnamn. Det är så jävla bra, men det kan jag inte berätta.

A: Jo men säg, vi ska inte ta det det är lugnt.

B: Nej. Det vet jag [centrumledare, ReTuna] har sagt, att i början var alla kompisar. Men sen kom knivarna och dom började gå ner och titta. Men nejnej. Det sköter vi.

A: Det får ju nästan vara en heltidstjänst att vara samordnare för det där, tänker jag.

B: Vi har lagt in en peng om att ha en centrumledare... så får vi se. Men det är bra att det är tydligt. För om du har en entreprenör som lagt sitt liv det här. Då måste det vara tydliga regler för vad som gäller. Sen har vi en annan grej vi kommer ha med, som inte ReTuna har, och det är att... vissa är ju inga säljare som startar eget... dom sitter som hö säckar bakom disken. Res på dig! Du kan inte sitta där med en BigMac, prata med kunderna! Nej men, dom måste jobba med försäljning. Det ska vara inskrivet i kontrakten, att dom måste jobba med sociala medier för att bistå marknadsföringen. Man måste hjälpa till! E-handel kommer vi ha, det är jätteviktigt.

A: Mhm!

B: Du ska kunna sitta hemma. Du ska inte behöva åka till Kikås. För, med e-handel når du hela världen. Visst, vissa göttiga grejer... det ska alltid finnas en anledning att åka till Kikås. Det ska vara... jag menar är inte den såld efter två dagar, ta ut den på lagret igen då. Det ska vara ruljans. Nytt material. Och så ska man kunna göra det här antikrundan-kapet. Det här suget, jag kan ju faktiskt hitta den här gamla skärbrädan som är värd multum...

A: Ja, men e-handel är ganska smart, faktiskt.

B: Ja, läs dom här. E-handel ökar så in i bänken. Du måste ha e-handel! Så vi har lagt in 1 miljon som finns till nästa år för en digital plattform.

A: Ojdå, jävlar!

B: Ja, så pengarna tickar ju på! Så 32 miljoner, rätt som det är är du nere i 25. Det kostar. Men en bra plattform är viktigt!

B: Utvecklat och konkretiserat affärskonceptet. Och bara det här har tagit jättelång tid att komma fram till. Vad är kärnan. Ja men det är bra. Vi ska inte ha loppis. Det ska inte lukta lump. Går du in på Alelyckan så luktar det på ett speciellt sätt. Den lukten vill inte jag ha.

A: Det är ganska många som säger det. Just lukter...

B: Ja men vi jobbar med ögon, näsa, smaker... SAF har tagit fram en egen affärsplan. Vi har kollat på placering. Lokalernas utformning... Vi ska ha ett pilotprojekt också. Där vi ska informera, samt sälja, det vi har pratat om under 1.5 års tid medan vi bygger. Så att vi hinner bygga upp nån form av förväntning.

A: vart ska det ligga?

B: Det kommer vara en mobil installation. Det utgår från Kikås, men dom här containrarna vi har köpt in, dom är mobila. Så vi kan köra runt dom i hela Mölndal. För att få bra spridning på det. Så man inte sitter still i båten och bara väntar. Utan, ut och marknadsför! Så blir det en megaöppning 2019.

AK: Ska det stå klart då?

B: Ja, om allt går som det ska. Ja, här kommer tidsplanen. Projektering, ekonomisk kalkyl. Det har vi nu i september. Pilotprojektet kan vi sätta igång. Beslut i tekniska nämnden 25/10. Beslut i kommunstyrelsen 23/11. Om att få ta medlena i anspråk. Upphandling. Byggnation. Invigning. Och i och med det så har vi 32,5-32,9.

A: Jävlar...

B: Och i och med det. Hur få ihop? Man drar på sig massa kapitalkostnader... Måste kunna finansiera det också. Där är vi. Men det verkar ju som om tankarna är ganska lika.

A: Ja men det känns som det nu när du berättar om det. Det där med e-handel hade jag dock inte tänkt i.

B: Jag kan säga... jag har varit rätt defensiv. Du har frågat ett par gånger. Vissa kommuner frågar. Men jag har lagt så jätta mycket tid på detta, och tänka. Och så kommer någon: ja men vi ska bygga ett Alelyckan. Nej, men jag är inte intresserad av att lyssna på nåt Alelyckan. Men när jag har hört dig prata, då har man faktiskt fattat... att man känner att man pratar samma språk. Jag har inte lust att... jag vill komma mycket längre. Annars kan folk komma 2019, ja, det var det här vi byggde. Men att lägga massa timmar på... det här det gav ju. Vi kan gärna fortsätta samarbeta vidare. Och det är ju inget hemligt. Men att lägga massa tid när någon är ute och fiskar. Nu säger jag inte att du fiskar. Men vissa får man ju uppfattningen av att dom kanske har hört vad vi jobbar med, och så vill dom bara få allting. Men det är alltid ett ge-och-ta. Så målgruppsanalys och allting. Ni kan få det.

A: Schysst!

AK: Men tanken är att vi ska göra en analys här i Kungsbacka. Det är ju inget man bara kan ta från någon annan.

B: Nej, det är sant. Men ni får gärna kolla frågeställningarna. Vi har inte tagit några Kungsbackabor. Men Mölndalsbor, Mölndalsbor på landsbygden. Göteborg närmast Kikås. Härryda närmast Kikås. Folk tycker och tänker lite olika.

Andreas kom på att han missat några slides ang affärskonceptet. Han fortsätter:

B: Jag har med några slides här från målgruppsanalysen. Ni kan få detta. Det här är inget konstigt. Fem effektmål har vi tittat på. Varför gör vi detta? Syns det här? Vi har tittat på Svensk Handel. Men just för att bekräfta, om folk handlar second hand, ja då gör man det. Målgrupp, det pratade vi egentligen inte klart om... Vi har studerande. 46-65-åringar, vuxna/mature plus. Barnfamiljer. Och pensionärer. Pensionärer handlar inte så jättemycket visar det sig. Men idag är det ganska många välbärgade pensionärer med barn och barnbarn. Vi tänker, i Kikås ska det finnas en jättestor lekplats. Så det här säger litegrann. Sen kan man bena ut och kolla mer i detalj. Mölndals landsbygd gör allt annat än att handla secondhand tex. Men i Härryda är dom bra. Men det bekräftar rapporten från Svensk Handel, att inredning, möbler, kläder, accessoarer är det som flest handlar second hand. Men även barnkläder till viss del. Ser vi i vår undersökning. Och så tänker man, vilken mix vill man ha här inne, så är det ju. Man vill ju ha en bred mix så det finns någonting för alla.

A: Men sen så kan man anpassa storleken kanske...

B: Ja, visst. Tycker man att det är intressant med upcyclade produkter? Målgruppsanalysen visar att relativt få människor vet vad upcycling innebär i praktiken. Pensionärerna har absolut ingen aning.

MB: Det är väl det att dom inte kan den engelska terminologin. Men konceptet som sådant har ju den äldre generationen vuxit upp med själva. Så det lär inte vara någon nyhet när man väl förklarar.

B: Ja precis, men det här är bra att veta ur marknadsföringssynpunkt. Ska vi jobba med upcycling så måste vi förklara vad det är. Men det här diagrammet då. Få vet vad upcycling är. Så när vi då förklarar dess betydelse under intervjun är det många som tycker att det är intressant. Fallande med ålder tyvärr. Studerande mest intresserade. Pensionärer minst. Kvinnor mer än män.

AK: Precis, därför tänker jag att det är en jämställdhetsstatement att ha han Kjell i marknadsföringen. Som "macho snubbe". För i det här fallet känns det som om kvinnorna är dom

som i alla tider har fått ta rollen med hushåll- och hemarbete, och därmed har det största engagemanget från scratch.

A: Ja precis. Det känns ju som om secondhand över lag. Att tjejer har ju lättare att hitta grejer, än vad killar har. Killar, det brukar vara skitsvårt om man ska hitta nya kläder till exempel, så är det bara massa kavajer, typ.

B: Öh, ja. Tittar vi på vilka produkter som skulle kunna vara intressanta när man pratar upcycling så är det möbler som sticker ut.

B: Vi har bra diskussioner här inne. Jag har förstått att ni också har långt gångna tankar.

[Verksamhetschef, Kungsbacka kommun]: Ja, vi håller på faktiskt. Det gäller bara att få tid till att hinna med allting.

B: Och så flerfack.

[Verksamhetschef, Kungsbacka kommun]: Ja, jag vill, eller vi hade ju velat införa det tidigare, men vi sitter ju faktiskt i upphandling. Men vi är på G ju. Vi ska ju ha det sen.

B: Det går fort. Vad var det, 20..?

[Verksamhetschef, Kungsbacka kommun]: 2022! Men vi ska handla upp det 2020! Om vi bara bygger Kretsloppsparken för dom här 40 så får vi 40-50 nya ---- sen så, det behöver ju inte bli rätt allting. Man tar bit för bit. Ska man få igenom saker så. Men Kretsloppsparken har vi kommit långt på. Där har vi nog mark på gång, och...

B: Det kommer vi följa med spänning...

[Verksamhetschef, Kungsbacka kommun]: Det är ett jättestort projekt att få ordning på det.

B: Och att få snurr på det.

[Verksamhetschef, Kungsbacka kommun]: Och framför allt att få byggt det, duvet.

B: Jag tänkte säga att bygget är den enkla biten.

[Verksamhetschef, Kungsbacka kommun]: Jo, men att hitta intressenter och hur man ska fakturera och hur dom ska betala hyra och... det är såna här små men ändå krångliga punkter som måste traggla sig igenom. Och att få en viss spridning på verksamheten. Och den sociala biten, att få dit. Det tycker jag, för mig, är väldigt viktigt.

A: På ett bra sätt.

[Verksamhetschef, Kungsbacka kommun]: På ett väldigt bra sätt ja, så att dom får en meningsfull tillvaro och kan göra kul där. Det blir skitbra. Hejdå!

Presentationen fortsätter...

B: Det här är också intressant. Anledningen till att köpa upcyclade produkter. Miljöaspekten är ju den stora. Men även kvalitet och design. Och unikiteten. Här tänker jag att marknadsföring kan bli jävligt intressant. Om man ser hur Ikea och Mio bygger upp sin kommunikation så är det mycket... som Ikea: dom är där livet händer. Trenden idag. Fler och fler män är med och inreder hemmen. Som jag har läst mig till... inredning har gått till att vilja förmedla sin livshistoria.

A: Jahaa...

B: Så att man genom att inreda på ett visst sätt så berättar man vad man gillar, vad man varit med om osv.

A: Juste.

B: Och vi kan anspela lite på Ikea och Mio, du vill väl ha ditt eget? Du vill väl vara unik? Du vill inte vara mainstream. Vem fan vill ha Billys bokhylla när alla andra har den?

A: Precis.

B: Här kan du få nåt som ingen annan har och det är snyggt. Nånting åt det hållet kan man spinna vidare på ur marknadsföringssynpunkt. Och det tror jag kan attrahera... Sen kan man skriva allt det här med design, kvalitet och unikiteten.

MB: Det som produceras idag. Vad är det egentligen, MDF-boards hit och dit. Den generella kvaliteten i möbelsvängen minskar ju drastiskt. Sortimentet med upcyclingpotential tunnas ut.

A: Det går liksom inte att renovera en Ikea-möbel, heller.

MB: Nej, precis.

B: Jag skulle vilja säga att ytterligheterna här är viktiga att ta fasta på. Jag hade med till kommunstyrelsen... just för att visa att idag när vi får in exempelvis ett bord. Då hamnar den i flisen.

A: Ja!

B: Och vi får betala X antal hundra per ton för att bli av med den där träflisen. För några år sen fick vi in ett par hundra kronor per ton, men nu får vi betala. Det är utbud, efterfrågan. Så ytterligheten här är att, så jobbar vi idag. Vi får betala X kr per ton för att bli av med det här bordet. Men om SAF eller någon får behandla det, då kan du ta 500 kr för en intäkt. Plus att du har fått integration, sysselsättning, pengarna stannar.

A: Då är tonpriset plötsligt ganska mycket högre.

B: Ja. Hur ska vi jobba?

A: Ja det handlar ju om att sälja in det till, politikerna..

B: Ja det gäller att illustrera. Jag hade med mig en påse flis. Och så hälsade jag på SAF och tog ett iordninggjort bord, 70-talsbord, valnöt. Där han hade vitoljat benen. Så kontrasten, ädelträ... Ett jättesnyggt bord. Så sa jag att så här kan man göra med bordet. Antingen så flisar man det. Det gör vi idag, och betalar. Eller så gör vi såhär. Vad vill ni? Fan, går man till politiken, man kanske är nervös, man har sin presentation, kanske några dokument, man kommer in. Och så sitter dom där helt utslagna, och kanske halvsover. Ta alltid med rekvisita! Då vaknar dom dit! Vafan, kommer springande med ett bord och en påse flis. Det händer nånting. Då vaknar dom! Och så frågar dom, bordet- vad ska du med det till. Och jag säger att det kommer, det kommer. Jag tar det sist i presentationen, så då är de med hela vägen. Så det är ett skitbra tips. Ta med saker till politiken. Ta med en burk metangas och öppna upp. Dom vaknar till!

Intervju 3:
15/9 2017
Centrumledare, ReTuna

Hej! Amanda här, jag ringer från Chalmers. Vi har haft en mailkonversation.
Ja hej! Jag väntade på att du skulle ringa.

Vi är två studenter. Jag, Amanda, kommer hålla intervjun och sen kommer Mikaela här bredvid mig ta anteckningar. Vi har några formulerat några frågor med avseende på kategorierna: förutsättningar, organisation och struktur, och framtidsutsikter. Vi har spanat in ReTuna och det är ett jätteinspirerande projekt. Känns välbesökt och uppskattat. Det är det verkligen. Kul att ni tycker!

Väldigt progressivt. Vi kommer jobba tillsammans med Kungsbacka kommun framöver. Dom ska bygga ut sin ÅVC och även där ha en andrahandshandel. Men om vi börjar lite med era förutsättningar.

Vad var er motivation och drivkraft till att börja med detta, att starta upp ReTuna?

Ja, det var ett långt projekt innan vi väl fick beslut om att bygga det så som det blev. Vi hade väl också planer på att bygga en ÅVC, det var det som den första förstudien visade att vi behövde. Eskilstuna är en kommun med ungefär 100000 invånare och vi hade tidigare bara en ÅVC. Så det var själva grundbehovet. Och man har ju alltid skulle jag vilja säga, eller länge iallafall, (jag är inte själv från Eskilstuna men det här är sånt som jag fått berättat för mig och läst i förstudien), att man har alltid haft ett ganska så bra arbete kring återvinning och legat i framkant länge. Och man hade väl goda ambassadörer och folk som kunde se lite granna framåt hur vi skulle börja se, utifrån avfallsplanen självklart, men också hur vi ska se på materialet som vi slänger. För det var väl en ide som började spira någonstans 2006-2007, om att man skulle kunna göra något mer med materialet än att det bara skulle vara avfall. Så det fanns stora och vida planer kring hur det här materialet skulle användas, och sen har det väl över årens lopp kunnat formas till just den här idéen om att man ska kunna ha försäljning och användning av material för att kunna producera nya saker och upcyclade saker av det gamla materialet. Så det var inte så att den idéen kom på en gång. Den har växt fram.

Vad hade ni för förebilder innan ni satte igång? Det känns som om det var ett nytt koncept innan ni satte ner foten....

Ja! Jag tror faktiskt, det finns en man i Eskilstuna (det här är nästan som en liten fairytail som vi kör med som storytelling, men den baseras i grunden på fakta). Det finns en man som är väldigt kreativ, innovativ och inspirerande. Många säger att allt som är bra i Eskilstuna kommer från början ifrån honom. Han heter [allkonstnär, Eskilstuna]. Det är en äldre man, han är konstnär och arkitekt och bildlärare, och han har drivit en del högskoleutbildningar. Hela högskolan sägs det han ligger bakom. Jag vet inte hur länge den har funnits i Eskilstuna men den har ju liksom inte alltid funnits där. Mälardalens högskola. Och sen har han väl tagit en hel del andra, både program dit förstås, men också andra utbildningar. Till exempel har ju vi en utbildning hos oss, en folkhögskoleutbildning, som heter "Recycle Design Återbruk". Nu har den funnits i 10 år, men det sägs att han var innovatören till att skapa den och få igenom att den blev av. Och han har väl haft tankar och idéer kring den här Kretsloppsparken under många år. Och jag tänker att han var väl en bra lobbyist. För att han hade väl god kännedom om de högre tjänstemännen och politikerna i Eskilstuna och även dom som var VD och satt på ledande positioner i vårt energibolag på den tiden. Så han fick igenom dom här idéerna och sen hade ju också kommunen en vision om att vara i framkant och bäst på återvinning i Sverige. Det har liksom varit dom ledande orden. Och då är det ju lätt att få fantisera fritt. Så jag kan tänka mig att han har lobbat för det här på de rätta ställena. Och sen hade man väl ett gynnsamt politiskt klimat också. Miljöpartiet kom in i Kommunstyrelsen och man fick igenom en hel del miljömässigt bra beslut. Så att idéen växte liksom fram att vi ska producera [en Kretsloppspark], och 2012 fick man beslut om att det här skulle bli till. Och jag tror inte att det fanns så många andra förebilder förutom att han var

konstnär själv och hade en fru som var konstnär. Och jag tänker att det kommer nästan därifrån, i kreativiteten och skapandet.

Det låter ju innovativt i sig. För nu börjar man ju det här konceptet på flera olika platser i Sverige, och nu har man er som förebild. Men det är intressant att höra vad som fanns innan det.

Ja precis, för egentligen finns det ju inte några andra direkta verksamheter förutom det som är secondhand. Men inom konstnärliga kretsar kan man ju se att man alltid försökt använda material, dels naturligtvis pga kostnader, att man kanske inte har råd att skapa nya material, men också för att man ser att det faktiskt går att använda sig av sånt som redan producerats. Så jag tänker att det är en kombination av det.

Nu har vi gått in lite på det. Men ni måste haft en bra grundförutsättning för att göra det möjligt också. Vi har läst er affärsplan, och där har ni med en SWOT-analys i vilken en styrka som listas är "stöd från stadshuset". Vi har ju en liknade situation nu när stadshuset vill driva det här. Men vad betyder stödet från stadshuset för er?

Ja, det här beslutet har ju tagits i Kommunstyrelsen, men det var väl ingen direkt som trodde på att det skulle vara varken ekonomiskt gynnsamt för nån (det sågs som ett good-will-projekt) och det var ingen egentligen som ville äga projektet. Utan initiativet har drivits väldigt hårt ifrån stadshuset. Och då är det speciellt en kvinna som heter [samhällsbyggnadsdirektör, Eskilstuna kommun] som är samhällsbyggnadsdirektör. Hon har ett jättestort miljöengagemang. Och hela hennes avdelning då har väldigt många miljöstrategier. Så där jobbar man väldigt aktivt. Utan den drivande personen har jag svårt att se att det hade kunnat bli så här. Det var vi på Återvinning, Energi och Miljö, som fick det här och jag tror inte att det var nånting som man sa "det här tar vi gärna" utan man blev bara tilldelad det. Just för att man har ansvar för insamling av avfall. Och man var väl inte jätteglad för det i början, om jag får uttrycka det så. Det var ett ganska starkt motstånd från många håll. Så att utan hennes drivkraft från kommunhuset hade det nog inte riktigt kunnat bli av. Och absolut inte så här bra. För dom har varit väldigt stöttande.

Ni hade en projektbudget, eller en investeringsbudget på 2.9. Men det står i budgeten för 2016 att kommunen bidrar med 2.5 miljoner. Var det för att komma i rullning?

Ja, jag tror att, jag är inte helt säker, men jag tror att Återvinning ställde det som krav, att man behövde ett driftbidrag. Eller så var det så att; gör ni det här, får ni det här. Och då var det ett driftbidrag som var fördelat på två år. När vi startade upp 2015 i augusti så försökte jag skjuta på det driftbidraget till 2016-2017 efter som året var så kort då 2015. Så jag ville lägga det på reducerade hyror till hyresgästerna. Dels för att det här är ett helt nytt område, det har aldrig nånsin exponerats för lokalbefolkningen tidigare. Och att starta upp ett nytt handelsområde, det är en ganska stor grej. Och att få hyresgäster att vilja etablera sig, det var inte heller helt lätt. Vi ville locka med nånting. Så vi gick in i en hyresstege med alla våra hyresgäster för att dom skulle tycka att det var ett positivt steg att möta upp. Men nu fick vi bidraget för 2015-2016 iallafall. Så nu i år gör vi ju ett minusresultat, vi som äger bolag om man säger. Pga den här hyresstegen. Men nästa år räknar vi med att komma upp i ett grönt resultat på plus minus noll. Så det är det som är vårt mål.

Vi läste också att hyrorna anpassas beroende på hur många som hyr av er. Planerar ni att ha fasta hyror framöver?

Ja, vi har ju en marknadshyra som vi kommer upp till 1 januari 2018 via den här stegen då. Och den hyran, den har vi väl bestämt att den ska vara marknadshyra och sen höjer vi den med index efter 2018.

Så det är först då ni kan börja basera det på nånting?

Ja, det brukar bli nästan omkring 2%, per period. Och vi gör ju koncept på tre år nu, precis som andra handlare och i övriga kommersiella lokaler. Det är ganska vanligt att man har 3-5-årskontrakt.

Och i början hade ni lite kortare eller?

Nej, vi har skrivit alla kontrakt på tre år. Och det var ju en liten miss kanske, i starten. För det betyder ju att alla ska omförhandla sina kontrakt precis på samma gång. Men sen i takt med att vi har etablerat fler, så har vi lyckats skjuta på det ett och två år i taget. Det kommer förmodligen inte bli så att vi sänker några hyror i takt med att vi får fler hyresgäster, för det blir också ökade kostnader när man ska bygga till för varje butik. Dom här 1400 som vi har som grundhyra, det kommer nog att vara det belopp som vi utgår ifrån.

Vad innebär 1400?

1400 kr/m² i årshyra. Och det är en marknadshyra för vilken man tar hänsyn till den geografiska platsen och för andra hyror i kommunen. Eskilstuna har ett lägre handelsindex än dom flesta andra kommuner i Sverige, så därför har vi ju lite lägre hyror. Men säg att man har en kommersiell lokal inne i centrum så är ju dom såklart lite dyrare. Det här är ju liksom ett externt centrum. Det är väl såna parametrar man tar hänsyn till.

Praktisk fråga; hur mycket tid har du för detta mötet, vi har några fler frågor. Kanske tar en halvtimme till...

Inga problem jag har tid!

Vårt examensarbete.. undersöker kommuninvånarnas motivation, men också vad som avskräcker dem, till att handla secondhand. Gjorde ni någon typ av medborgardialog eller marknadsanalys innan ni startade?

Ja, och jag tror att... jag var inte med på den tiden, men det jag kunnat utkristallisera av dom undersökningar som gjordes så var det just det att man hade behov av en återvinningscentral. Och att sen gjorde man ju en analys av dom secondhandbutiker som finns, eller som fanns, och såg att det var ett rätt stort flöde till dom butikerna. Och då engagerade man också vanliga secondhandbutiker per omgående för man ville att det var dom som skulle öppna butiker från början. Och det är hjälporganisationer typ som Pingstkyrkan, Myrorna, Röda Korset och så vidare.

Flyttade dom eller öppnade dom en till butik?

Nej, vi har inte dom hos oss. Utan det där.... jag började i januari 2015. Och då hade jag i stort sett ett påbörjat bygge. ÅVCn höll på att byggas och huset som vi finns i, på det hade man börjat gjuta plan två. Så då hade jag en intressentgrupp och så hade jag affärsplanen att utgå ifrån. Och mitt mål var att vi skulle reducera avfall förstås, minska avfallet i kommunen, vi skulle också skapa nya arbetstillfällen och vi skulle vara en informationsplattform genom att höja kunskapsnivån om hur vi lever mer hållbart i kommunen. Och sällan... (det här är min egen ingång utifrån hur jag har drivit projektet)... det är sällan nya jobb som skapas av hjälporganisationer. Det är sällan så att hjälporganisationer kan hålla öppettider som en vanlig galleria utan de brukar ofta vara begränsade till ett par timmar, ett par dar i veckan. Och så bygger det på volontärarbete. Och så som jag tolkade vår affärsplan, så ville man ju göra det här till en ny bransch. Och att man skulle tjäna både pengar och miljö - det var något som vi skulle bevisa. Så att jag fasade ut dom här hjälporganisationerna. Jag var inte intresserad av att ha med dom i projektet, förutsatt då att dom inte skulle ha en [galleriamässig] butik. Och det var inte dom intresserade av - dom ville ha material. Så dom fasades ut, och sen fokuserade jag på företagsamhet. Så resultatet är en blandning och en mix. Vi har en del butiker som drivs av kommunen. Dom har en verksamhet som heter AMA, och den skulle man kunna likna vid Samhall typ, fast att det är arbetsmarknad- och vuxenförvaltningen. Och den verksamheten är väldigt stor i Eskilstuna. Och sen har vi också ett Socialt Företag och Stockholms Stadsmission som är den enda hjälporganisationen. Och sen har vi enskilda näringsidkare och handelsbolag och aktiebolag, men dom har ju också lite grann tvingats att bli Sociala Företag nu eftersom dom inte har kapacitet att anställa ännu. Så att det är ju en mix liksom. Och jag tror att det är det som är vår framgångssaga. Att ha hjälporganisationer är inte alltid så lätt när man ska driva ett affärshus. Dom är ju ofta momsbefriade, till exempel, så jag kan inte fakturera hyran med moms till dom. Och när man är ett energibolag så blir ju det lite knepigt. Och det är ju också så att när man ska investera i huset, då behöver jag räkna bort den delen som dom står på för jag får inte dra av den momsen som dom står för. Så det blir lite besvärligt ekonomiskt. Och våran kontroller

river sitt hår emellanåt för ja, det blir lite knepigt. Mitt uppdrag var inte att skapa nya vakanta lokaler i Eskilstuna och plocka in alla dom här hjälporganisationerna som redan hade en bra och organiserad verksamhet. Utan vi skulle skapa något nytt. Och det var det jag utgick ifrån.

Det funkar bra med Stockholms Stadsmission?

Ja, det funkar bra! Men det skulle vara önskvärt att alla var företag och kunde redovisa moms. Det hade varit lättare för oss. Men så är det ju, det är inget som är lätt.

Men hur gör ni, för ni har en väldigt bra blandning; en butik säljer leksaker, en annan inredning osv. Hur gör ni om det uppstår konkurrens och flera tar sig an samma inriktning?

Ja, det blir ju egentligen bara bättre. För att, alltså Stockholm Stadsmission är den butiken som vi går ut och säger - den är secondhand, dom är återförsäljare av det vi får in - dom har egentligen ingen upcyclingverksamhet utan torkar av och diskar rent saker på sin höjd, så ställer dom ut det precis som det är. Och dom brukar vi efterlikna vid vårt eget Coop Forum, dom har lite av allting. Sen har vi nischade butiker så att nästan allt som finns på Stockholm Stadsmission finns även i en annan butik. Och jag skulle önska att vi hade kanske 2 eller 3 butiker av samma vara för att öka på försäljningen. Det är ju tyvärr så att vi måste vara kommersiella precis som all annan handel, så på det viset är vi ju inte med att minska konsumtionen. Däremot säger vi att det är bättre att konsumera hos oss, för att man gör det mer hållbart. Men om man säger att man etablerar en skobutik i vilken stad som helst så är det inte säkert att det går så särskilt bra, men om man etablerar tre olika skobutiker bredvid varandra så kommer ju skohandeln att öka för alla tre butiker. Så egentligen är jag för fri konkurrens och vill att det ska vara lite konkurrens för det betyder också att handlarna blir lite bättre. Och det har vi märkt också. Nu har vi fått in ytterligare en butik som har lite möbler, lite kläder - en mindre butik, nischad - dom kallar sig för "livsstilsbutik" och då har dom ett koncept att nästan allt är vitt. Det är en väldigt populär estetik just nu. Och då märker man direkt att möbelbutiken börjar skruva på sig direkt och måla sina produkter vita också, såklart. För att dom märker att: åh det där var poppis. Så på det där viset så stimulerar man ju så att alla kan utvecklas. Och det är det vi vill såklart.

Var det fler hjälporganisationer, utöver Stockholms Stadsmission, som ville vara med?

Ja!

Så då gjorde ni en selektion, för att dom hade bäst affärsplan, eller?

Ja, det är det officiella svaret (skratt). Dom är ju coolast av alla. Och snyggast av alla kedjor som finns som driver second hand. Sen är det ganska fiffigt att ha Stockholm med som del av sitt varumärke. Det är någonting som alla känner till. Så jag såg att det var gynnsamt för oss. Och dom är fortfarande snyggast!

Hur delas materialet upp?

Returen är bemannad.

Ja, precis. Och där är det AMAs personal som sorterar ut allt va?

Hur jobbar dom för att fördelningen ska bli så rättvis som möjligt? Om flera butiker säljer samma typ av varor osv...

När man ska starta upp en butik så får man lämna in en affärsplan så att vi ser att där finns en affärsmässighet. Och den affärsplanen beskriver ju butikssortimentet väldigt väl. Så det är egentligen den affärsplanen som omvandlas till en samlingslista. Och där kan man ju vara väldigt specifik kring vilka saker man önskar ta emot om de kommer in. Och sen är det mycket smak - butiksägarens egna smak - eller stil på butik. Det kan vara material eller färger eller så som skiljer. Och ju mer specifik man kan vara i sin beskrivning desto bättre precision blir det ju på det man får. Men sen kan det vara, till exempel en fraktion som vi har, nämligen "gamla, fina resväskor", den står på hela fem olika samlingslistor. Och då får dom ju ta liksom var tredje, var fjärde, var femte gång. Men butikerna själva får aldrig vara med och välja ut vilka varor de vill ha utan det sker utan deras inblandning. Vi är deras leverantör kan man säga.

Funkar det bra, har ni upplevt något problem med det?

Ja... det är en ständigt pågående process kan jag säga. Från början var det väldigt bra. En smekmånad kan man säga. Alla handlare var väldigt glada över alla saker som man fick och ganska snart så övergick det till.... ja, det här är ju det som avgör om dom har pengar imorgon. Så, det har varit ganska många fejder vi haft, och väldigt många problemsamtal, kvartssamtal och utvecklingssamtal. Nu har vi väl nått en punkt när alla accepterat läget och vi hittat en struktur, och vi behöver ju vara benhårda med alla dom regler som vi har för att de teka funka för alla. Såklart är man ibland missnöjd. "Ni har sorterat fel, den där skulle jag ha haft, det som min granne fick är värt mer". Så nu har vi infört klagandeförbud. Det är lite barnsligt. Ibland till och med talförbud. För personalen som jobbar där, dom är i skyddad anställning kan man säga. Det är kodade anställningar. Och dom får lätt mycket skäll och klagomål från hyresgästerna. Och dom tar också emot saker från kommuninvånarna som kommer, och även där kan de bli rätt hårt ansatta emellanåt. Vi behöver vara lite rädd om vår personal. Så har man klagomål får man komma till mig, och så får vi se om vi kan lösa det eller så får man bara acceptera att det är som det är. Det är en fin bonus som man har som hyresgäst hos oss att man får ta del av vårt material. Det är den ingången vi vill att man ska ha.

I startprocessen. Bjöd ni in några specifika hyresgäster, eller har alla fått komma till dig och ansöka?

Lite olika! Jag försökte att bjuda in. Och jag försökte att locka. Och vissa har jag ju varit mer angelägen om att få in än andra. Och så har jag försökt få in vissa delar av vissa verksamheter. Och det har varit ganska så svårt. För det fanns ingenting att jämföra med. Det fanns ju ingenting jag kunde garantera. Dom sex eller sju som vi hade från början, det är såna som egentligen bara har trott på mitt ord om att det här ska bli en framgångssaga. Från början fanns den här intressentgruppen och där hade man precis introducerat Stockholm Stadsmission så dom var lite lite intresserade. Men dom vill sällan gå utanför Stockholm. Det är inte det som är deras kärnverksamhet. Och samtidigt hade vi ett väldigt stort Socialt Företag som ville ha en väldigt stor del. Så där har jag plockat ut till exempel cykelbutiken. Eller sportaffär har det blivit nu, men det var en cykelverkstad och en cykelaffär från början. Det är en del av en verksamhet som jag lyckades plocka in. Från början skulle ju Energi och Miljö vara tacksamma för att dom här var intresserade och ville komma in. Men jag lyckades vända det till att vi väljer vilka hyresgäster vi vill ha. Så det vart en lite bättre stämning i projektet innan vi öppnade, och då vart lite bättre faktiskt.

Så dom ska känna sig attraktiva.

Ja precis, och nu har vi väldigt många ansökningar med nyetableringar som vill komma in. Men alla håller inte riktigt måttet, och alla ser vi inte affärsmässighet i. Och nu kan ju vi vara lite mera kräsna, men vilka vi etablerar än vad vi var från början. Det är två butiker som fanns vid starten som inte finns kvar idag. Det gjorde vi en prognos för i början, att ni tar vi in dom här så får dom chansen. Så känner dom också att vi varit välvilligt inställda till det. Men sen fick dom lämna oss, för det funkade inte. Vi har en exit-klausul i våra kontrakt. Eller dom är inte skrivna i våra kontrakt, men vi använder oss av en exit om det skulle vara så att det går väldigt illa för någon hyresgäst så behöver man inte stå för betalningsansvar kontraktstiden ut. Utan vi släpper våra hyresgäster från kontraktet om det inte funkar. Och det kan vi göra eftersom vi är ett kommunalt bolag och det är inga privata pengar som förloras. Alltså vi vill inte sätta folk i konkurs. Det är ju inte bra för handeln här, framåt heller.

Hade ni några problem med juridiska biten att ni är ett kommunalt bolag och inte är vinstberättigade osv?

Ja, och det är därför vi inte har någon egen verksamhet i huset, utan vi skapar förutsättningar för andra att vara verksamma inom hållbar handel. Så vi säljer inget själva förutom våra studiebesök, och det är där vi inte då konkurrerar. Vi säger att alla är välkomna att lämna in en affärsplan, förutsatt att man uppfyller de kriterier som vi kräver för etablering — alla är lika välkomna att testa och prova.

Så det ni får in pengar på är studiebesök och cafeet, men det går tillbaka in i verksamheten eller?

Caféet äger vi inte heller utan det är AMA som driver det. Så det enda vi har på plats är ÅVC:n, den äger och driver vi. Sedan är vi ansvariga för Returen, alltså där man lämnar in materialet. Så när kunder kommer till oss, lämnar de material till Eskilstuna Energi och Miljö. Så det är fortfarande vårt material. Sen fördelar vi ut det till våra hyresgäster. Så för att få ta del av materialet behöver man ha ett kontrakt, ett avtal med oss. Men annars har vi ingen verksamhet som bringar oss inkomster.

Men hyrorna går till er.

Hyrorna är våra ja. Precis. Sen har vi ju.... Nu ljög jag lite grann. För vi har ju en konferensverksamhet också. Den äger vi och hyr ut själva. Det vart så. Vi hade inte tänkt det från början. Vi ville ha en entreprenör på den, till exempel samma som drev cafet. Men då krävs det ju också upphandling för att vi ska få lägga våra egna, och kommunens konferenser, hos oss. Så vi såg att det var bättre för oss om vi drev konferensen själva. Och då har vi marknadsmässiga avgifter för att arrangera konferenser hos oss, och vi har en konferenskoordinator som är ansvarig för den. Så hon är ju egentligen som en hyresgäst för mig, även om hon är anställd på samma bolag. Så vi har egentligen bara ytor som vi hyr ut. Det enda som vi har kostnader för själva kan man säga, det är mitt kontor och min kostnad.

Du är centrumledare. Det skulle vara spännande att se hur det ser ut under. Hyresgäster finns såklart, men finns det några arbetsledare. Du pratade om AO återvinning, vi förstod inte riktigt vad det är för någonting?

Nej, jag har ingen personal. Utan jag har bara hyresgäster som jag ansvarar för. Sen har jag en chef som är ÅVC-chef. Och han är ansvarig för hela återvinningscentralen. Så jag sköter driften i galleriadelen, och han ansvarar för ÅVCn. Då är han ansvarig för personalen på Rampen, om man säger — alltså själva ÅVCn.

Och AO Återvinning?

Affärsområde Återvinning!

Så det finns nån arbetsledare från Affärsområde Återvinning, och sen har du bemanning från AMA?

Ja, och dom är anlitade i Returen. Det här var lite... svårt att utkristallisera och kartlägga från början. AMA är egentligen anlitade av oss. Att sköta våran del på insamlingen, alltså Returen. Den avdelningen som vi har där. Den är separerad från allt annat kan man säga. AMA är anlitade av EEM (Eskilstuna Energi och Miljö). Så den här avdelningen Returen, den ligger liksom in between på nåt vis. Den tillhör ÅVC:n så den finansieras med skattemedel, den går på avfallstaxan. Men den är i högsta grad integrerad i återbruksgallerian. Så den är verkligen mittemellan. Jag ger dom direktiv. Men dom är inhyrda av ÅVCn att sköta driften. Dom har i uppdrag där att ta emot material från kommuninvånarna, göra en grovsortering, och sen fördela materialet till hyresgästerna. Och då är det bara det dom sköter där.

Har ni någon verkstadsyta för butikerna så de kan upcycلا sina inkommande varor?

Tyvärr, det har vi inte. Men däremot vill vi att alla butiker ska ha en liten verkstad i butiken, så att man har en del produktion och en del försäljning. Vi har inte så mycket kunder så det är kö alla timmar på våra öppettider. Utan man behöver vara lite smart där, för hyresgästerna är ansvariga för allt material. När det kommer i deras ägo hamnar det i butikernas respektive "slussar" ut mot Returen, i vilka materialet lämnas av. Och så fort de hamnar i deras depå är de ansvariga för materialet. Så dom måste upcycلا eller reparera eller tvätta eller vad de ska göra, och prissätta och ta ut i butik. Så de har egentligen fler arbetstimmar än bara öppethållande. Och då vill vi att de ska vara lite smarta och producera och jobba med materialet under tiden de har öppet. Så det blir effektivt.

Så vad finns i slussarna? Får de handahålla med egna verktyg och maskiner etc?

Ja precis.

Du pratade lite om Eskilstuna Folkhögskola där det finns en recycleutbildning. Hur ser undervisningen ut? Har dom undervisning i era lokaler eller hur ser upplägget ut?

Ja! Hela utbildningen är förlagd hos oss. Så dom jobbar måndag till fredag. Mellan 8:30-16. Och då har ju dom verkstäder där dom arbetar praktiskt. Sen har dom undervisningslokaler. Så allt det finns hos oss. Dom har en yta på 150 kvadrat eller nåt sånt där. Så den är integrerad i verksamheten, och det är också lite av kärnan hos oss att vi kan hitta nya entreprenörer kanske, som utbildas här. Dom jobbar med vårt material. Och dom är också hyresgäster kan man säga. Dom har inga nya, ibland får dom köpa in lite saxar. Det är väl det. Annars har dom bara material från oss.

Är utbildningen 1 år, eller vad har jag läst nu igen?

Den är 1 år.

Är det någon från utbildningen som etablerat sig i gallerian än?

Nej, tyvärr. Det är flera stycken som har varit på gång. Nu har vi årskull tre som precis har startat. Två kullar har gått ut, men ingen har etablerat sig än, det har varit nära flera gånger. Men det är tyvärr ingen som har riktigt vågat. Det är det här som väl är lite nackdelen med folkhögskola, att oftast så blir man ingenting nytt. Utan man kanske vidareutvecklar sig personligen snarare, tar ett break ifrån livet och går in i folkhögskolevärlden ett år. Ja dom utbildar ju sig och blir fairtradeambassadörer såklart. Och ultramegaveganer och dom vill ju rädda jorden på riktigt. Det projektet är lite för stort. Svårt att liksom ta ner till det till att bli producent och starta upp en butik.

Nyckelpersoner i projektet har ju du tagit upp lite sen innan. Nu har ju du hyresgäster. Men finns det några personer i kommunen till exempel som är med och driver på... jag tänker på marknadsföring.

Vi har en marknadsavdelning, AO Marknad, har vi faktiskt hos oss. Och det har varit, alltså både på gott och ont kan man säga. För vi är ju ett energibolag. Det är det som är vår kärnverksamhet. Där har vi försökt... jag har stått och skrikit om: "lek att vi är Hugo Boss - det är det vi ska kommunicera". Och så kommer det ut ett litet grönt blad. Och det är just det här tror jag... anledningen till att jag blev anställd är väl att man ville ge återbruk och återvinning en skopa flärd, och få det här till att bli affärsmässigt så vi når ut till kunder i bruset. Sen har vi tvingat på, kan man säga- mer eller mindre - kommunens alla tjänstemän och vissa personer som finns på betydande positioner i kommunen att vilja vara hos oss. Och dela våra inlägg på facebook, och tala gott om oss. Men under våren nu så har det ju exploderat viralt vårt jättestora succéhus, så nu har vi fått jättemycket besök. Under dom första 1.5 åren var det jättemånga kommuner i Sverige som besökte oss och då hade man fått reda på att det här projektet fanns genom avfallsbranschen kan man säga, Avfall Sverige och inom avfallsbranschen hade man god kännedom om ReTuna. Men nu har det exploderat i världen, så vi har haft jättemycket besök både från Sverige och utomlands ifrån. Och då börjar vårt destinationsbolag att vakna till och då börjar kommunen tycka att vi får väldigt många förfrågningar och "oj vad många som vill komma till Eskilstuna, det här kanske har någonting med ReTuna att göra!". Så sakta sakta börjar man se att vi faktiskt är en destination. Och jag tror att man väl kommer satsa ännu mer, man är ju stolt såklart från kommunen och tycker att det här är bra. Så nu försöker man planera in ett besök hos oss när man har delegationer från andra länder eller kommuner på besök.

Vad roligt! Sen har ni massa roliga event som händer titt som tätt. Crazy Mondays och klädbytardagar tex. Vems initiativ är detta?

Vi har en liten programgrupp, det står i affärsplanen också att man ska ha events, jag tror att man försökte formulera det och härma andra centrum, höll jag på att säga. Hur dom gör. Men det som har varit till grund, det är att det ska vara både affärsmässighet men också att vårt koncept ska genomsyra alla våra event. Vi gör inte bara glada roliga event där vi bjuder in Eric Saade och så får vi bra publiksiffror, utan vi vill att det ska finnas ett informationssyfte och ett budskap och så ska det vara hållbart också då. Så där har vi en programgrupp där vi, jaa, har diskuterat fram genom demokratiska processer i huset hur och vilka och vad vi ska göra.

Ingår hyresgäster i den programgruppen?

Ja! Den består bland annat av hyresgästerna själva. Crazy Monday är ju en sån här... vi hatar ju Black Friday såklart, eftersom det bara handlar om att konsumera, så iden kommer lite grann ifrån Black Friday... att vi ska ha en Crazy Monday för att vi har för mycket material, mer än vad

vi maktar med att ta hand om. Och då vill vi försöka rensa ur våra förråd, en gång i månaden. Istället för att slänga. Och såklart försöker vi att inte rea. Det är en del i vårt koncept också. För många argumenterar ju om våra priser såklart. Folk vill att det ska vara loppispriser. Det har vi inte eftersom vi driver kommersiella verksamheter. Och då har vi sagt att vi inte ska ha rea eller kampanjer, utan istället ska vi addera. Vi har ju ett helt förråd fullt av saker, så man skulle ju kunna lägga på nånting istället. Så det försöker vi hålla alla andra dagar. Men Crazy Monday ska vara en såndär dag när vi får massor av folk och vi verkligen kan städa ut våra förråd och få plats och få massor av nya saker in...

Funkar det bra, hur har uppslutningen varit?

Jaa.. i början var det lite trögt förstås. Men nu har vi kö utanför portarna innan öppning, och det är ju jättekul - verkligen. Sen är ju våra entreprenörer fortfarande i en process att lära sig vara handlare. Och alla har ju inte riktigt förstått att... alltså, säger man att det ska vara nånting som är crazy, då behöver det vara crazy på riktigt, så alla vågar inte sätta ner priser eller göra såhär riktigt galna saker ännu. För man är lite såhär, "nej men jag förlorar för mycket på det". Men det gör ju att du vinna av att sälja mer! Men,, ah så det är en pågående process hela tiden att utveckla affärsmässigheten i butikerna.

Har ni stött på några specifika hinder under projektets gång? Vad är det ni tampas med?

Ja, det är lite olika saker. Jag tampas ju med, egentligen samma saker, och det har litegranna med projektets uppbyggnad att göra. Jag får ju saker från mina hyresgäster som dom inte är nöjda med. Och det kan handla om att vi borde få in mer saker i ReTuren, att folk fortfarande slänger saker i containrarna istället för att lämna in. Det kan vara lagerytor, eller att det inte finns toaletter i varje butik. Så arkitekten som har ritat huset har väl kanske haft en annan erfarenhet än att driva köpcentrum. Och sen har man ju också haft en känsla av att man vill ha... inte kanske enskilda enheter och isolerade celler, utan man vill att det ska finnas nån typ av samhörighet och att dom här hyresgästerna ska vara mer välvilliga till att dela och vara mer kärvännliga än hyresgästerna i ett vanligt kommersiellt köpcentrum. Men alla blir handlare hos oss också, och ser om sin egen enhet, såklart. Så det finns ju såna... och egentligen handlar ju det om logistik och uppbyggnad av själva huset. Och ventilationsfrågor och såna saker. Men från kundernas perspektiv... alltså, mina kunder är mina hyresgäster, men utifrån handlarnas kundperspektiv är det många som kommer och ifrågasätter vår prissättning och värdet utav saker. För man har ju en uppfattning om att våra hyresgäster får saker gratis. Och sen så tycker man då att vinstmarginalen borde vara... alltså alla har en uppfattning om att dom tjänar väldigt mycket pengar. Och det är ju... dom säger att "den här byrån vill jag köpa. Jag kan betala för färg, material och arbetskostnad som du har lagt på, men jag vill inte betala för själva byrån, för den har du fått gratis". Så det finns liksom ett värdeifrågasättande. Och den märker vi av över lag. Och vi anser ju att saker ute på den vanliga marknaden egentligen är alldeles för billiga. Vi handlar ju alldeles för billigt idag. Och då blir det svårt att se att våra varor kanske ska ha nästan samma priser. Men till exempel en cykel som är begagnad, som är lagt ett antal timmar på reparationen och den är säkerställd och säkerhetsmässig så tycker folk ofta: "ska den kosta 1000 kronor när jag kan åka till Biltema och köpa en cykel för 1000 kronor?". Ja, men det här är det som den kostar, och i det här blir vi ifrågasatta ofta... och det här handlar ju bara om att öka kunskapsnivån och säga att, ja men det är ju galet att man kan köpa en cykel för 1000 kr på Biltema, det borde inte vara möjligt. Så att, det är såna saker som är... och sen såklart att få den lokala befolkningen att komma tillräckligt ofta. Vi har ett snitt på 600-700 personer om dagen som kommer till oss. Och ett handelsindex på 145 kr per handlande kund. Och det är väl en ganska bra siffra om man tänker att vi är där vi är, men vi vill ju upp i det dubbla inom ett par år. Så det är klart att vi har sådana utmaningar. Sen är dom flesta handlarna ensamma, och behöver anställa... vi har öppet 7 dagar i veckan. Och vi har tvingande öppettider. Så vi betar oss som ett vanligt köpcentrum, men med mindre medel. Och, så vi behöver öka på vår affärsmässighet och öka omsättningen. Det är ju också en utmaning förstås.

Jag har en fråga där bara gällande uppdelningen. Du sa att folk slänger för mycket i containrarna. Så dom har alltså... När kommuninvånarna åker in på området, kan dom alltså välja om dom vill åka direkt till ÅVCn eller in i ReTuren?

Ja, precis.

Jaha, så de måste välja. Det är inte så att man åker genom ReTuren först för att sedan få access till ÅVCn?

Nej, det måste man inte göra. Och det handlar nog om att man alldeles från början ville att det skulle vara frivilligt och sen ville man att det skulle vara enkelt. Och jag tror att man initialt tänkte att alla som kan lämna in för återbruk kommer att göra det så småningom. Men att dom som bara har avfall, tex trädgårdsavfall, dom ska kunna åka upp lätt och smidigt på rampen. Och, jag tror att det fortfarande är många som åker direkt till ÅVC:n och slänger användbart material för att dom tycker att det blir lite besvärligt, och sen har vi ju också nån typ av pinsamhet i våra sopor. Vem vill ha mitt gamla skit? Och att det kan bli en pinsamhet att behöva möta människor som ska ta emot, för då ser ju dom att det kommer från mig. Och det tycker vissa är lite jobbigt. Och ibland kan vår personal, det beror lite på vem som jobbar, men då kan dom gå fram och säga det, att du vet att du kan gå ner där nere istället för att åka upp hit och slänga. Och då är det många som säger, "jaha, det visste inte jag". Så det är också ett enkelt sätt att inte behöva.. jaa, man kan skylla ifrån sig lite. Men förhoppningsvis till nästa gång... Vi uppmanar alla att åka in i ReTuren först. För att vi vill ju vara dom som sorterar. Det sker ju också att folk lämnar in saker som vi ser är uppenbart ingenting att ha. Men då vill vi ju inte säga det till dom såklart, så då tar vi emot det. Vi tar emot mer än vad vi kanske ska. Men det är också en känslig sak om man har sorterat ut hemma och ska lämna in, och så säger vi "nej det här duger inte". Det blir inte heller bra.

Besökare i gallerian, vad har ni fått för reaktioner?

Ett fåtal säger att det är dyrt och att det är tråkigt, och det är för få butiker. Och det såna som vi vet att vi aldrig kommer kunna göra nöjda oavsett hur vi har det. Och det kanske är en 3-4 stycken som har skrivit det på vår facebook ibland, eller har börjat argumentera för vem som ska tjäna pengar på vår verksamhet eller tycker att någonting inte är bra. Och det är ju dom man lyssnar på... men om man säger, 97% tycker att det här är fantastiskt, och tycker att det är jättebra och är jättestolta. Så det är dom vi försöker fokusera på. Men det är ett fåtal personer som inte tycker att det här har varit bra. Sen är väldigt många väldigt engagerade och vill berätta om deras goda råd och tips till oss såklart. Jag vet inte om det har att göra med att det är ett kommunalt bolag och att man därför känner man fritt kan utvärdera och tycka och tänka mycket om vad vi gör. Eller om det bara är ett engagemang. Jag vet faktiskt inte. Men det är väldigt väldigt många som undrar, "varför gör ni inte såhär, eller varför kan man inte göra såhär". Fick en interpellation till kommunen när vi hade haft öppet i en vecka när man undrade varför vi inte hade cykelbana upp på ÅVC:n. Om det nu ska vara så himla klimatsmarta... Så det är också många som kommer för att syna oss för att se vad vi inte har gjort. Och i just det fallet är det ju svårt, för det är ju väldigt få som cyklar när dom ska slänga sitt grovavfall. Och då har vi ju återvinningsstationer runt om i kommunen där man kan lämna sitt lilla avfall, det är ju det som är grejen. Men ja... vissa är ju nitiska och ska bara se det som man inte gör. Och dom sätter ju sig kvar i kroppen förstås, men vi försöker att se resten.

Hur arbetar ni för att motverka hoten ni nämner i affärsplanen? (Såsom svalnande intresse, dåligt rykte, låg kvalitet på produkter)

Ja, det är ju... bland annat försöker vi vara transparenta, så alla får se vad vi gör och att vi visar och är ärliga och öppna med alla delar. För en sak som avfallsbranschen lider av, det är ju dåligt rykte på ÅVCer. Att det försvinner saker ur containrar, och i secondhandbranschen också, att det bästa som kommer in går till personalen. Att det kommer in saker som inte kommer ut i butik. Så därför anordnar vi öppna visningar varje tisdag där allmänheten får komma med bakom kulisserna. Och titta och se hur det går till. Och det har varit ett ganska stort intresse faktiskt. Och sen berättar vi om hur det går till. Vi har säkerställt... allt material som kommer in måste komma ut i butik för att personal eller folk i huset ska få handla. Och det gäller även av varandra. Så då måste materialet stå ute i 2 timmar minst i butik, innan vi som personal ska kunna köpa sakerna. Och det kan ibland vara svårt att hålla koll på, speciellt på Stadsmissionen när dom hänger upp kläder osv. Men. Vi försöker att hålla det så gott det bara går, så att det inte blir prat. Sen kan det ibland vara så att saker som ska slängas.. som ligger på, vi har en liten elbil som åker upp på rampen och slänger saker varje dag, och då kan ju folk se att gud men det här skulle jag vilja ha hem. Dom som jobbar där inne, men även vi andra som går och ser och då kan vi ta det materialet och ta det till butikerna där det passar som bäst. Och så låter vi det stå där i 2 timmar,

och sen får vi komma tillbaka och köpa det om det nu är så att ingen annan hunnit före. Så det ska komma ut och bli möjligt för alla kunder att köpa innan vi handlar själva.

Bra tanke! Nu blir det lite framtidsfrågor. Vi tänker mycket på internethandel. Det är något som står att ni ska ha som mål i framtiden. Fanns den tanken med från start eller har den utvecklats i ett senare skede?

Nej, jag har haft det som önskemål vid varje etablering att man kan börja och etablera en webbutik, för att det ska vara... vi ska ju vara konkurrensmässiga med andra kommersiella butiker. Så vill jag att huset ska drivas, och då ingår i dagens läge även e-handel. Men det är ingen butik som riktigt har orkat med. Det är en butik som har en webbutik, och det är barnbutiken Små Busar. Sen har en del Blocket-annonser och Facebook-annonser på såna här köp- och säljsidor. Men jag hade tex en butik som ville bygga ut och ha en större butik, dom har bara 50 kvm idag. Och då sa jag det, att ni har en liten butik och mycket folk. Och det är just för att den är precis som den är. Se till att bygga ut i cyberrymden istället, där finns inga gränser. Så det är en framtidsvision, att ha ett digitalt ReTuna.

Så det är hyresgästerna själva som startar upp egna digitala plattformar?

Ja, och jag har ju litegrann min idebank också, att det är någonting som jag eller någon annan administrativ person skulle kunna ta tag i så småningom. Men nu har inte min tid räckt till till det, och inte för min konferenskoordinator heller. Men det är ju en framtidsvision att vi ska kunna bygga det gemensamt.

Vad har du lärt dig på hela den här resan sedan du började 2015, finns det några särskilda saker som du hade gjort annorlunda om du hade fått börja om från början?

Ja, (skratt) det är säkert 1000 saker. Jag hade velat vara med och rita huset. Och jag hade velat vara med och lägga upp logistiken. Jag hade velat ha ReTuna som exempel förstås, att kunna referera till. Men, jaa, det finns nog många saker jag hade velat göra annorlunda, men då är det mest logistik och praktiska saker. När man tittar på bussförbindelser till exempel, och tillgängligheten, och såna saker. Sen är det klart att man hade älskat att ha designers också, alla prisklasser! Och ja, verkstad som ni var inne på, det saknar vi ju. Det skulle jag såklart också velat ha. Men jag är lite dubbel i det. På ett sätt är det som att vi ska bevisa att det funkar, att man kan tjäna både miljö och pengar. Och då behöver vi räkna hem varje krona. Och när man ska rädda jorden så blir det projektet ganska så stort. Så på ett sätt så har vi ju nischat oss och gör det här kommersiellt och väljer en del i den processen. Så på det viset är jag lite stolt att vi har kunnat nischa och avgränsa oss. Såklart så finns det så mycket mer man vill och kan ha förutsättning för att göra. Nu till exempel håller jag på att lobba för att vi ska ha en materialbutik till alla pedagogiska verksamheter inom kommunen. Om man tänker så som vuxna gör idag, inom alla pedagogiska verksamheter, att man köper nya saker och låter en deltagare, om det är barn eller vuxna i olika typer av pedagogisk verksamhet, tillverka och pyssla och göra skräp som inte sen längre är sorterbart så att man kan slänga det sen. Som, alla våra vingar, eller vi som är föräldrar, vi har ju fullt av skräp i förråden och källaren som man sparar bara för att vara snäll. Jag vill att man ska börja tillverka och pyssla och vara kreativ på riktigt, och att göra saker med kvalitet och funktion, med återanvända material. Vi kan inte fortsätta och fostra framtidsmänniskor som fortsätter att klippa i nya tyger i slöjdsalar och överallt. Vi måste göra det bättre! Så det är ytterligare ett steg, ett parallellt projekt som vi implementerar. För vi tror att man från början skulle kunna ha tänkt vårt område som en klimatdestination, att man får in fler olika verksamheter men att man har samma riktning. Att hållbarhet blir det som man bygger. För det kommer ju många till oss. Och då har dom kanske inte logistiken att transportera sig. Man kanske inte har mer än handel och att äta. Men man skulle vilja ha aktiviteter också, inom hållbarhet. Att man gör smarta saker. Och boendevalternativ. Ja... att bygga det på riktigt. Ekoturism är det som ökar mest. Ja, men det finns hundra miljarder saker...

Ja! Nu hoppar vi tillbaka lite här, men vi har funderat lite på de stora mängderna byggmaterial och hur man skulle kunna ta tillvara på okontaminerat byggavfall på ett bättre sätt. Men det är väl svårt när byggbolag tar in privata aktörer som transporterar deras avfall? Är det här någonting ni har börjat kolla på?

Ja vi har en byggmaterialsbutik? Och den har framförallt dörrar, fönster, WC-porslin och såna där saker. Så den ju ganska bra. Men det här skulle jag vilja utveckla såklart. Och ha en råmaterialsbutik! Och då har vi bjudit in alla företagare att lämna saker till oss. Men dom får inte slänga hos oss, vi tar bara emot privatpersoner annars. Men om man tänker sig en byggfirma så kan dom komma och lämna sitt material hos oss istället för att betala för att få slänga på den andra återvinningscentralen. Så det har varit lite trögt här i början nu. Men jag hoppas att det kommer! Och jag tänker också, det kommer in folk och lämnar en billig IKEA-bokhylla, det är nästan ingen som vill sälja sånt, men tänk om man kunde sälja det som råmaterial istället och så är det nån som kommer på att man kan använda det där till att bygga köksluckor av dom där hyllplanen eller vad det nu må vara. Att ha ett eget byggmax liksom...

Så du har bjudit in regionala byggföretagare?

Ja! Fast i små tappra försök. Men det krävs en ganska stor insats för att verkligen få alla... för det är lättare för dom att bara hyra in en container på ett bygge, och lägga allt direkt i containern, och sen kommer en sopbil och hämtar den där containern. Det medför ju kostnader och mer arbete. Så dom känner väl inte riktigt att dom vinner tillräckligt mycket. Men hade jag haft en bil som kunde hämta, då hade ju varit lättare... Så det finns i idebanken, men vi har inte kunnat göra verklighet av det än.

Hur ser du på er gallerias placering i förhållande till ÅVCn?

Vi ser ju att... eftersom vi är ett kommunägt bolag, och äger materialet i ÅVCn. Alltså allt som avfall. Det är i våran ägo. Samma sak. När människor lämnar in saker till oss. Så är det till oss, Eskilstuna Energi och Miljö. [Dom har alltså inga Emmauscontainrar etc i Returen?] Sen har ju vi möjlighet dårå, att juridiskt fördela det materialet till våra hyresgäster. Sen kan man tänka sig att om vi skulle ha haft en insamling på en ÅVC och sen haft transporter av det materialet, så är det klart att vi skulle kunna göra samma typ av ursällning eller sortering. Men vi sparar ju på transportet och har ju en fördel tycker vi, med närheten till ÅVCn. Dels att vi har ett nära samarbete och kan hänvisa till varandra. Och vi kan ju ta emot mer än vad vi kanske egentligen vill ta emot, tack vare att vi har en närhet. Många kunder försöker sortera så mycket som dom kan hemma. Men ibland så kanske dom gör lite... ja, dom kanske tänker att den här gamla soffan kan ni säkert göra nåt magiskt med. Och så tar vi emot den. Vi säger aldrig nej till någonting, eftersom vi vet att det kan också väcka anstöt och folk kan bli lite sura eller sårade över det. Så vi ser ju att det är en klar fördel att vara i direkt anslutning. Det gör vi.

Och hur tycker du att det sambandet uppfattas från besökare?

Ja, vi är inte jätteduktiga på att få in ÅVC-kunder i samma besök till oss. Det önskar jag att vi gjorde i högre grad. Och det behöver vi bli bättre på. Att besöka ÅVCn och stå där och berätta och och beskriva vår verksamhet och kanske faktiskt bjuda in. För det är väldigt många som besöker vår ÅVC idag. Dom har gått om oss i besöksantal per dag. Då är det antal bilar. Men sen tror vi naturligtvis att folk uppmärksammar att vi finns tack vare att vi ligger så nära varandra. Fortfarande är det många som inte vet hur det ser ut. Och tror kanske att vi har en stor loppis där inne, folk som inte har besökt oss. Vi har ändå förutsättningar för trafiken, och inneverksamhet, tack vare att ÅVCer brukar dra till oavsett.

Tror du att det går att mäta effekten av att kombinera ÅVC och försäljning på något annat sätt, utöver transportbiten?

Det har ju drivits en hel del secondhandbutiker som har egen insamling. Hjälporganisationer... det är väl ganska välkänt över hela Sverige. Så det kanske finns några siffror man kan titta på... att jämföra omsättning och så. Det skulle man säkert kunna göra. Men, vi har tyvärr inga sådana mätningar. Vi vet att vi minskar avfall med ett värde av 8.1 miljoner, det gjorde vi 2016.

Hur menar du där?

Ja, vi bestämde förra året att vårt index för minskat avfall... det här kanske vi pratade om sist... att vi mäter det i våran omsättning. För egentligen så ökar vi ju antalet ton i avfall, men vi hade förra året en omsättning på 8.1 miljoner så därför tänker vi att vi minskade avfall till ett värde av 8.1 miljoner. Och det är ju det värdet vi har, och vi ser ut att öka omsättningen 2017. Och då tänker vi att vi ökar det minskade avfallet. Annars har vi inga andra mätetal. Ja, kundindex, så vi

kan registrera betalande kunder såklart. Men inga andra mätetal, tyvärr. Egentligen borde det kanske vara så att vi väger in och väger ut. Men vi har ingen våg ännu.

Hade du sett nån vits med att ha en våg så?

Det hade kanske gjort saker mer komplicerade. Då hade vi haft en konkret vikt att ha som jämförelsetal, såklart. Däremot så tänker jag att det är inte alltid vikt kan mätas i antalet kronor. Det är inte alltid så att det som är tungt är värt mer. Och det som är tungt är också otympligt och tar mer plats. Så det medför ju också större kostnader. Förmodligen både i renovering och nedlagt arbete men också ute i butiksyta så tar det mer plats. Så det blir en dyrare sak för affärsidkare, om man tänker sig för kvadratmeterpriset. Men visst är det intressant att se det ur fler perspektiv! Vi har ju valt att inte blanda ihop våra material med avfall. Utan det är ÅVCns roll att ta reda på. För det är dom som har det målet; att minska avfall. Vårt mål är att öka återbruk! Så det kan också vara så, på vilken sida av verksamheten står man? Men det är klart intressant. För det är också dom här juridiska aspekterna. Vi tar ju emot 'avfallsmaterial'. Och sen när vi lämnar över det till våra hyresgäster övergår det till att bli 'material för återbruk'. Och då blir det i ett affärsmässigt sammanhang på nåt vis.

Hur bemöter du skeptiker?

För det första tror jag att det är jätteviktigt att den som ska driva en verksamhet, vilken verksamhet det än är. Så måste man ju själv såklart tro på sin affärsidé. Och när man tror på sin affärsidé, oavsett vad man ska göra för affärer, så måste man ju kunna förmedla det. Så att andra tycker som en själv tycker. Det är självförtroende. Och ett värdskap. Jag vet att det går att sälja sand i öknen. Så om man har en verksamhet och är med i framkant och presenterar saker och produkter som kunder vill ha. Så har man också möjligheten att skapa trender och få dom att göra saker som dom kanske inte har tänkt sig också. Kodak var ju ett jättestort företag som faktiskt plötsligt gick i konkurs, dom hängde liksom inte med i utvecklingen. Dom såg tekniken och utvecklingen springa förbi, och så fick ju dom lägga ner tillslut. Det var ingen som för sin vildaste fantasi kunde se att det kunde gå åt helskotta. Så ingen är säker. Ingen är immun. Men alla kan bryta sig igenom. Om man hänger med i utvecklingen. Om man kan servera det som kunderna vill ha. Så oavsett... det här är inte första gången som man handlar med skräp. Det har gjorts sedan urminnes tider, såklart. Och alla återvinningsföretag tjänar massor med pengar på folk skräp som dom säljer vidare till återvinning och så vidare. Och det som skiljer ut oss från mängden det är att vi är kommersiellt. Vi låter andra göra det för att tjäna pengar och vi säger som det är. Och det är säkert därför ni möter en hel del skeptiska människor. Det är så vitt skilda designers eller entreprenörer, och det man är van vid är ju... tex Alelyckan i Göteborg, eller en loppis som Pingstkyrkan driver, och där är det lite kladdigt och lite äckligt och så luktar det pyttelite stink. Och det är ingen som köper en sån affärsidé såklart. Men gör man det med en skopa flärd och tänker att man är typ Hugo Boss. Då funkar det. Och att man gör det inom ramen för sitt koncept förstås. Vilket koncept man nu än väljer. Så det handlar bara om självförtroende egentligen.

Variationen är väldigt stor, precis som i vilken galleria som helst. Det finns ju oftast alla typer av varumärken där också. Jag tänker att det breddar målgruppen med det också. Hade vi bara haft designers och prylar som kostade 60.000 så hade vi förmodligen inte haft en omsättning på 8 miljoner...

Tack så mycket för din tid!

Intervju 4:
28/9 2017
Driftansvarig, Gustavssons Åkeri AB

Hej! Vi heter Mikaela och Amanda. Vi är Chalmerister som examensarbetar för Kungsbacka kommun. Vi har förstått att Gustavssons Åkeri ansvarar för bemanningen på Kungsbackas ÅVCer och att du agerar som platschef på Klovsten.

Klovsten ÅVCs bemanning samt anställningsform?

2-4 pers beroende på tid. Vi har ju 3 anläggningar totalt. Personalen roterar. Drygt 20 st totalt.

110 besök om dagen ungefär, stämmer det?

Det varierar. 300-400 sin tid på året.

Vad slängs mest?

Brännbart.

Vart tar fraktionerna vägen? Vilka hämtar vad?

Olika avtal, men vi (Gustavssons Åkeri) transporterar allt till Göteborg: Renova i Högsbo, Sävenäs, Marieholm. Det finns dock två undantag. Wellpappen går till Mölndal (Allfrakt). Och skroten, den körs till Halmstad (Stena).

Cykelprojektet, K2C, hur funkar det?

Dom har lite blandade projekt, elektronik till daglig verksamhet. Och cyklarna. Vi gör en bedömning. Kan det vara nåt?

Mer än hälften av kommunens ÅVC-besök görs på Klovsten.

Vad får ni för kundbemötande? Hur funkar allt?

Det är olika, olika perioder på året. Helger och juni till september oktober. Jobbigt. Semestertid.

Är det någon fraktion som besökarna efterfrågar?

Tryckimpregnerat och ris finns ej. Fortfarande gnäll! Även om det togs bort för 15 år sedan.

Kommer alla med bil? Händer det att nån lämnar grejer via cykel eller till fots?

Det händer, men sällsynt! 99% bil. Tror inte att en närmare busshållplats skulle göra någon skillnad.

Om ÅVCn nu ska byggas ut och om -- vilka förbättringar behövs?

Bygglov söktes i våras, blev nekat. Göra befintlig anläggning 250-300 kvm större.

Vad är viktigt att tänka på från ett platschef-perspektiv?

Personal, kunder, utrymmen, kunder,

Hur ser du på tankarna kring att etablera en Kretsloppspark?

Jo bra! Positivt! Det ligger ju 5-7 år bort. Det är faktiskt riktigt jobbigt att jobba med kommunen ibland.

Vi ska ha fram våra saker på 2 dar medan dom kan ta 2 år på sig...

Hur ser du på det potentiella ÅVC- upplägget att ha en bemannad mottagningshall/sluss för inlämning av FA och återbruksbara grejer, för att sedan hänvisas vidare till en ramp med materialåtervinningen?

Nytt för mig men kan absolut funka. Gissar att det finns exempel på det i våra grannkommuner och i Norge. Studiebesök är bra...

Hur ställer du dig till att införa ett samarbete med ett typ av “reparationsteam” på plats, som ansvarar för att ta emot och reparera potentiellt funktionsdugliga grejer som kommer in?

Just nu finns inte möjligheterna, platsmässigt, och det krävs ännu mer folk (bemanning). Om vi får uppdraget så löser vi det!

Klart att så mkt som möjligt ska återanvändas, men tyvärr så ser ju marknaden inte ut så. Många saker saknar ju värde, fast man tycker att de borde uppskattas.

Hur ställer du dig till att ÅVCn kan hamna i ett större sammanhang med verkstadsutrymmen och butiker som säljer vidare saker som “räddats” från att slängas?

Det är klart det funkar om man har plats och gör rätt från början! Det gäller att ha rätt förutsättningar för att bedriva den typen av verksamhet.

Det handlar om att göra det rätt när man gör det nytt. Det kommer ju hända mycket på dom sju åren -- det går fort i den här branschen. Den befintliga anläggningen är bristfällig på många plan. Men det är bara att gilla läget.

Både [projektledare, Kungsbacka Kommun] och [drifttekniker, Kungsbacka kommun] vet att vår personal vet vad det handlar om och till och med bättre. När det byggs upp på nytt måste det göras bra för personal och bra för kunder. Det kommer att bli bättre!

Kretsloppsparken Alelyckan... består av fyra delar kan man säga.

1. *Returhuset* som drivs av Östra Göteborg (stadsdelen), de har en hel del arbetsträning, de har ett cafe och restaurang där. De håller på med en cykelverkstad lite längre bort som de då säljer sedan. De håller på med trädgård, planterar och lite sånt. Sätter skott och så. De bygger upp lite saker, använder gamla pallar för att bygga. De håller även på med konstverk, upcycling. Gamla cykeldelar till insekter.
2. *Stadsmissionen*, som vanlig second hand-butik. Husgeråd, möbler och liknande.
3. *Återbruket*, byggmateriel
4. *ÅVC:n* där folk kan sortera sitt avfall.

Vad är du ansvarig för?

Jag är ansvarig för Återbruket och ÅVC:n, sen så Kretslopp och vatten som jag jobbar för, vi arrenderar hela ytan från Higab som då står för fastigheterna och så. Sen hyr vi då ut i vår tur till Stadsmissionen och Returhuset. Jag tror egentligen att det är bra att ha den här delen i kommunal regi för är det vinstintressen som går in, då sorterar man på ett helt annat sätt. Vi ska ju inte tjäna någonting, vi ska gå breakeven. Omsättningen ska täcka våra egna utgifter, omkostnader, löner o hyra o allt.

Men kan Stadsmissionen gå med vinst? Är det en butik som vilken som helst i stan?

Jo, de kan gå med vinst, och de använder ju sin vinst till hjälpupdrag. Skicka saker, och allting sånt så att det är jättebra på så sätt. Samtidigt sorterar de ut mycket som de inte omsätter tillräckligt snabbt. Vi sorterar ju också ut en hel del, som "det här finns ingen marknad för", eller "det här har vi väldigt mycket av". Det brukar ju gå hand i hand med att har man någonting så och inte säljer det direkt...Det är ju platsen som kostar pengar. Ska vi ha dubbelt så stort lager så måste man sälja mer också.

Hyr Stadsmissionen marken eller huset?

De hyr huset av oss.

Hur kommer det sig att det blev just Stadsmissionen här? Var det fler som var intresserade?

Jag vet inte riktigt när det.. det är 10 år sen eller 11-12 år sen det projekterades. Då var det väl dom som var intresserade av att ställa upp, för det är ju ändå ett avtal på en stund. Det var väl egentligen de som var rustade för det då. Sen har det kommit lite kritik i efterhand. "Varför är det dom som får vara här?"

Det sker ingen upphandling på det sättet då?

Vi har ju gjort det på de andra ÅVC:erna nu där vi har insamling. Där har vi gjort en upphandling. Och de är ju lite griniga för att det är Stadsmissionen som får stå här. Men så är det ju.

Ni är väl ganska tidiga också.. eller?

Det fanns en i Kristianstad som hette Kretsloppsparken tror jag och Återbruket. Inte helt säker. Det var inte riktigt hela vägen. Jag har fått till mig att vi var först. I denna skala och det här konceptet. Grejen fanns sen förut men inte så utarbetat. Nu märker man ju att det finns mycket man skulle gjort annorlunda.

Hur fick ni inspiration att starta detta?

Hela parken bygger på att vi ska återanvända mer. Helt enkelt. Det är grundtanken till alla verksamheter här, lite längre.

Hade ni Kristianstad som förebild?

Vet faktiskt inte eftersom jag har varit här sen dess. Men jag har ju hört en del om hur det startade men inte exakt liksom hur man tänkte. Det ska återbrukas och återanvändas. [VI ÄNTRAR INSAMLINGSSLUSSEN] Här kommer då kunderna in, då frågar personalen på ÅVC:n om de har någon elektronik, farligt avfall, batterier. De frågar också om det är fungerande elektronik. För det är många som köper nytt fastän det gamla fungerar. Inte orkar deala med Blocket och allt vad det innebär. Då skänker de grejerna där... .. sen kan man skänka till de olika organisationerna. Det är Stadsmissionen, Human Bridge, ... Det är husgeråd, möbler och liknande. Det är svårt att sälja stoppade möbler sängar och liknande för att du vet inte vem som haft det sen förut. Det är lättare att sälja sånt på Blocket för då möter du personen som har haft det.

Men tar ni in typ den soffan eller?

Stadsmissionen tar ju in den och tittar över, är det hål och grejer i.. ja men då. De gör en egen bedömning. Stadsmissionen tar hand om en del kläder, men Human Bridge tar de kläderna de (läs: Stadsmissionen) inte vill ha plus alla textilier till textilåtervinning. Tanken är att textilierna ska ta ett steg vidare om man säger så. Att inte bara sälja hela kläder utan då ska du kunna göra något annat av själva textilen. Återbruket på de här vagnarna. Och det är ju då fönster dörrar, byggmaterial helt enkelt... Bil kör osv...

SDF Östra Göteborg som driver Returhuset, är de också egna, dvs om de går med vinst så det är stadsdelen Östra Göteborg?

Ja vad ska man säga, de går egentligen inte med vinst. Det är ju kostnader såklart. Sen försöker de täcka en del av kostnader såklart när de reparerar sina grejer tills att de säljer dom. Där [i Returhuset] får ju saker kosta lite... ..men det är ju skattepengar som betalar deras verksamhet. Här har jag ju skilt Återbruket och ÅVC:n eftersom ÅVC:n går på avfallstaxan och hela detta. Man får ha 6 fria besök per person och år och så. Återbruket ska då bära sina egna kostnader. Så att det är ju skilt på det sättet. Så de som jobbar här jobbar inte därinne men sen så jobbar de ju med att påpeka till kunder att "det där kan du ju sortera ut och det där kan du återanvända och så".

Hur många jobbar dom här liksom, jag kan tänka mig att det är mycket bilar här?

Som minst har vi en person här nere i hallen och en uppe på rampen och det är ju för att här nere få av farligt avfall så att inte det kommer med upp dit. Och om det finns saker att skänka, ja men man tittar lite över, dom vet ungefär vad det är vi kan använda. Sen får ju säljarna inifrån Återbruket då titta över detta "ja, nej men den är skev eller så" och då får vi ingenting för det. - Men det är ingen som jobbar med att reparera eller så? Nej, inte.. Egentligen inte. Returhuset har lite upcycling men det är ju mer egentligen i konstverksanda. De jobbar lite med pallar och de har gjort hela sin uteservering med pallar och bord och sånt...

När det är som mest då?

De går i tvåskift kan man säga, då går de ju om varann men då är det också så att de löser av varandra för lunch i de här fyra. Egentligen är det tre filer för att kunna köra ut till höger eller vänster för att skänka saker och sen så ska du kunna ha en fil rakt igenom för att det kan vara folk som inte har någonting dit, folk som kommer med ris, de är ju inte intresserade av att stå här för de har ju inget annat. Då är det så att de som har grejer att lämna in ska köra ut till kanterna men ja, ni ser ju hur de står lite galet här. Det löser sig alltid. Sen får ju folk lämna vitvaror, företagsskyltar och sånt. Men vi kollar ju om det är saker som fungerar, och är det saker som fungerar, ställ det gärna vid sidan och sen så de sakerna testar vi, funktionstestar. Men vi lagar inte någonting. Vi kan fixa med lite byta knoppar, byta lucka/handtag eller sånt på saker men vi är inte inne i maskineriet och fixar saker och donar. Folk kan alltså lämna farligt avfall och skänka utan att visa sitt kort, det är först här man visar sitt kort och det är ju en bra grej om man har det här systemet. För det är just rampen... Man vill avfallsminimera såpass att folk tänker efter för att hur ofta kör dem och sånt där va. Det är därför man har de här antal fria besök, som här då 6 stycken för att folk inte ska köra bara för småsaker. De ska ta mycket på en gång om man säger så. Man kan också köra ut här innan utan att behöva åka igenom.... Då kan man även köra ut där vi har en ÅVS, och där kan man även panta hela säckar med petflaskor och aluminiumburkar

då va så slipper du stå en och en. Det vi har häruppe då.... Om någon har glömt något man kan skänka så har vi vagnar här uppe för att ställa på. Annars blir det såhär "äh nu orkar jag inte gå ner med det igen". Det kan ju vara så att lite längre in [på transporten] kan det finnas något som återanvändas. Fallfrukt. [VI GÅR UT MOT ÅVC-RAMPEN]

Har ni alla fraktioner man kan tänkas ha?

Ja, eller. Ja. Sen har vi den här skylten med bild då för att när du har massa olika ord kan man misstolka det och allt möjligt. Man har även en sån QR-kod för att få informationen på andra språk. Väldigt bra grej, men oklart hur mycket den används. En del av de här fraktionerna har man då två av för att, ja ni ser ju där till exempel stoppade möbler där och vi har smått brännbart o lite allt möjligt... Metall och trä. Skrymmande.

Är det Renova som kör bort?

[GÅR IN "BAKOM KULISSERNA"] Ja, de kör ju bort containrarna för oss om man säger så. Det hade kunnat vara en annan men nu använder vi dom. Vi tar emot 8 däck per besök. Rollerpack på wellpapp och ris. Vi sorterar ut en del metall däruppe... och i sådana här vagnar och då plockar vi ut rostfritt, aluminium, koppar, mässing så. Och det ber vi folk som är påväg och kasta att lägga det i dem vagnarna. Vissa diskbänkar och så som är såpass fräscha så kan vi ta in dem på försäljning. Är det så att men nej det här är inte så fräscht eller buckligt då plockar vi av avlopp och kranar och den här träramen... oftast sitter det ju sån här ram under rostfritt och så lägger vi det uppe i containern.

Denna avdelningen är bara metall här?

Här separerar vi metall och lite sånt här, markiser... är det ganska mycket aluminium... istället för att kasta i en stor bing så här har vi ofta arbetsmarknadsinsats, eller arbetsträning som är här. Det går inte i 190 liksom men de kan stå och pilla lite och ibland OSA-anställningar (offentligt skyddad anställning) och det är ju såna som har funktionshinder eller de har tidigare missbruksproblem eller så.

Men den här avdelningen är då länkad till återbruket?

Ja, men de som jobbar här ute betalas ju inte av nån ändå eller hur man ska säga men just att tanken är ju att du ska få så rena fraktioner som möjligt asså att det är lite det som är grejen... Ju bättre kan ju detta återanvändas. Annars kanske det går till skroten och så blir det skrot. Men de får inte separerat det så bra. Vi får ju betalt för metall och får betalt för även blandad metall för en mycket mindre summa. Men framförallt så blir den mycket sämre omhändertagen på grund av att blandar du allt detta så kan du liksom inte använda det... Blyfönster... såna här med. Eftersom blyet inte får läggas på en deponi som man annars då kanske gör med ett trasigt fönster, för att det är fönster...Går inte att bränna o så. Då krossar vi glaset och tar bort blyet om man säger så och lägger det för sig. Det går också att ta med till försäljning men man får inte mycket för det. Är en problemfraktion annars. Ofta är det då trä och så är det glas och bly.

Kakel/klinker, får ni av byggare?

Vi har fått tidigare större partier men de kom på efter ett tag att de kan sälja det själva så numera får vi inte in lika mycket.

[Lång paus pga tekniskt fel med inspelning, går in i Återbruket byggvaruhandeln]

Här på Återbruket har vi fyra fastanställda och sen så har jag nån som sköter trädgård och lite sån utomhusytor. Det är ganska lagom, sen så är det klart att sen så får man ju alltid liksom chansa lite för har du mer folk som säljer så säljer du mer. Det är en viss service man ger och det är likadant ute på ÅVC:n. Ju bättre vi har bemannat ute där och ju mer de kan hjälpa folk, ju bättre blir det utsorterat. Ju bättre fraktioner blir det för folk kastar inte fel. Då är ju det en vinst på ett annat sätt. På ÅVC:n får vi en vinst för vi får renare fraktioner och bränner inte lika mycket saker som vi hade kunnat återbruka till annat eller återanvända eller återvinna. Här inne så är det då naturligtvis så kan sälja mer, men det är... man får ju lite sakta man får prova. Okej nu har vi inne lite extra och nu satsar vi på att göra det lite fräscht så att du inte möts av det här junkyard-stuket liksom varenda gång du kommer in. Det är lite därför vi har byggt ut och satt på

skärmskydd och plasttak... får in lite ljus. Alla de fönstren har vi till exempel fått från Gryab. Återbruk.

Hur jobbar ni med marknadsföring?

Facebook och Instagram egentligen. Marknadsföring är en viktig del.

Tycker ni att det hjälper er?

Ja det är ju en del reaktioner på det och det är kul.

Hur var tioårsjubileumet?

Det var bra, sen är det stora ytor de kan gå runt på. Kommer det hit 500 pers så är det väldigt utspritt. Någon är ute på promenad, nån på stadsmissionen, nån här inne osv. Det hade sett coolare ut om alla stod på denna plats.

Var det problem juridiskt att få till detta projektet?

Jag vet inte riktigt hur det var just då, men det är ju faktiskt ingen som tar hand om det här byggmaterial. Men det finns ju Myrorna Stadsmissionen Emmaus osv... Men då är det småsaker, husgeråd, ja... Men byggmaterial finns liksom inte riktigt på samma sätt. Det finns några som skulle vilja göra det lite mer alltså på riktig basis så att byggare kommer och köper byggmaterial men det är ju också ganska svårt för att ska du bygga så ska du lova en viss kvalitet - då kan du ju inte ta vad som helst. Sen så finns det ju dom som önskar äldre byggmaterial men du kanske inte kan ha det vart som helst, på fasaden ja men inte inne i konstruktionen till exempel. Här i Återbruket är stommen en gammal spårvagnshall, då bestämde man att man skulle montera ner den och sen montera upp fasaden igen. Mycket beräkningar... Plåten sätter ju ju ny på en sån här för det är svårt att återbruka då.

Jag funderar på strukturen, har ni arbetsledare som leder vissa typ en inne på Återbruket och en ute på ÅVC:n...?

Jag har en inne på Återbruket som är samordnare och en samordnare ute på ÅVC:n. Och det är ju lite som håller lite mer i själva dagsdriften sen så har jag personalansvaret för alla. De har de lite lättare dagsdrift, håller ihop det lite grann. Kan vara svårt för mig att vara inne i själva driften. Det tror jag är bra. Det var gamla skolpaviljonger som man flyttade hit och byggde nya kontoret av om man säger så. Men då är det svårt att mäta bärighet. Sedumtak, för tungt. Isolering. Också en viktig sak att man faktiskt har bra isolering ut mot kyla och väta.

Vad har ni för planer för framtiden?

Egentligen inte så mycket annat (byggde nyss ut personaldelen). Man får försöka fräscha upp i butiken liksom. Vi har satt upp lite mer för bättre exponering (bänkskivor, handfat etc). Sen får vi se, vi jobbar lite med det, att försöka fräscha upp det så att det inte ser så stökigt ut och du kan inte göra allt på en gång heller. Det kostar lite i folk och energi och grejer.

Undervisning för barn?

Har lite studiebesök ibland. Förr hade de ganska mycket skolklasser som kom på besök. Nu inte så mycket. De har ju en sån här, Renova har nåt som kallas "miljöskolan" där man utbildar folk, så dom kan få komma. [Pratar om paviljongen vid ängsträdgården, den är ju anpassad för att hålla i några månader endast]

Hyressättningen här, hade ni någon gradvis stegring för Stadsmissionen och Returhuset?

Det är... det gick upp lite för jag har tittat på de gamla avtalen. Men sen... Vad kostar det egentligen, det är ju inte, man måste ju ta ut åtminstone räntekostnader och vad det faktiskt kostar att hyra ytan. Du kan ju inte subventionera det från kommunens pengar heller. Då blir det ju lite - vad kostar det egentligen? Det måste betalas av på något sätt (det man har byggt det av). Det är inte så lätt att bara bygga billigt heller. Sedan 2011. Det gäller att man har politiker som står för detta, men detta vill vi satsa på. Det kanske kommer att konkurrera med någonting men huvudsaken är ju det att det ska ju, vi ska uppåt i avfallstrappan och detta är ett sätt. Du kan göra massa andra miljöåtgärder - bygga om bro för tystare - men beror på hur man tänker. Motivation, stå bakom är GÖR-viktigt. Kungsbacka har varit här på besök också men som sagt

det är viktigt att det är nån som är lite driven: NU SATSAR VI PÅ DETTA. Men politiken som jag ser det "ska ni ha stöd för att gå igenom det" ja men då måste ni stödja oss på detta. Även om alla partierna tycker att det är en bra grej så vill dom få igenom något också, chans att få med hjärtefråga på något annat. Då blir det lite, du kan aldrig få med alla på samma båt. "Jaha måste vi bygga simbadet för att få med den, nja det blir för krångligt, svårt att försvara". Då pausar det.

Placera handel och kretslopp på olika ställen är ju en tanke som florerar. Hur ser du på det?

Jag tror ju att du vinner väldigt mycket på att ha det på samma ställe. Just på grund av att folk faktiskt ser hur flödet faktiskt fungerar. Har du insamling på ett ställe och sen försäljningen på ett annat ställe, då kanske du inte riktigt fattar att det faktiskt finns saker som andra folk inte har velat ha! Vad är det med folk. Det är ju det som du vill uppnå - VA!, varför kastar folk den här spaden? Jag ska inte säga att det inte är bra med att ha försäljningen i centrum, men jag tycker man missar effekten av att det är saker som någon annan tänkt kasta. Tror också att det blir mycket mer transporter eftersom man ska transportera mycket stora saker, sen kanske också rensa ut ej sålda varor och då ska det transporteras tillbaka till åvc:n.

Det kan samtidigt vara bra för att man möter kunderna närmare där dom annars köper nya saker. Min åsikt är ändå detta med att folk ser att man kan återanvända saker i större utsträckning, att folk får mer aha-upplevelse om man har det på samma ställe.

Jag gissar också i hanteringen, så har ni en sluss på 40 meter emellan, hade det kanske varit 2 km hade det sett annorlunda ut...?

Jo men då är det all den transporten, nu transporterar ju vi från de andra men det är ju en annan grej.

Om vi börjar med din roll på Kungsbacka kommun, vad gör du?

Ja, idag sen ett år tillbaka så är jag hållbarhetsspecialist vilket innebär att jag ska försöka hålla ihop hållbarhetsarbetet vilket är både miljö och socialt i hela kommunen då så att säga. Sen några månader är vi två, jag är då en person som gör detta. Jag har tidigare jobbat i kommunen som samhällsbyggnadschef kan man säga, hållt ihop samhällsbyggnadsprocessen med detaljplaner och översiktsplanering och så. Innan dess har jag gjort det i en annan kommun och innan dess har jag då, jag är biolog i botten och har jobbat med miljöfrågor i alla möjliga former på kommun framförallt så. Och sen har jag varit miljöchef också. Så att jag har miljöbakgrund men har gått mot samhällsbyggnad och nu försöker ta helhetsgreppet på kommunal och regional nivå.

Ja men intressant och vi är kanske lite mer tvärtom, vi går mot miljöhållet nu.

Jag tycker att det är fantastiskt bra att ni är Chalmerister för jag ser ju, jag ser det här, utbildningarna är ju så, har ju varit så traditionellt, man läser väg- och vatten och maskin osv så kommer man in på ett spår och så sitter man och fattar man inte helheten och det tror jag alla specialutbildningar dom behöver förstå helheten i vilken kontext man agerar och det var man väldigt dåliga på på universitetsnivå och högskola, framförallt Chalmers. Så det tycker jag är jätteroligt. Därför jag tror att det är viktigt för samhället.

Hur funkas ditt jobb då, är du enbart här eller samverkar ni med närliggande kommuner eller..?

Jag sitter i massa olika nätverk. Jag sitter i Halland, jag sitter i GR, så vi, personligen så sitter jag och använder mycket av min tid till att försöka få ihop det även med Trafikverket och även andra aktörer som inte är kommunala så att säga. Och det är trögt men det, jag känner att det är jätte viktigt.

Men kommer du in tidigt i projekt?

Vi kan ta ett vägprojekt, för att Kungsbacka ska kunna utvecklas till exempel eller norra Halland ska kunna utvecklas så behöver vi ha en trafikförsörjning på järnväg som, med dubbelspår, fyrspar för att kunna mata in alla och nu pågår det ju jättemycket i Göteborg och nu har man startat något som heter ÄVS inom ramen för Trafikverket där man då tittar väldigt tidigt, jaha vad finns det för möjligheter att göra, ska vi bygga nytt ska vi dirigera om, hur ska vi hantera trafik, järnvägen och bilarna mellan Varberg och Göteborg? Och jag skulle tro att om det blir en åtgärd så hamnar vi minst 10 år framåt i tiden. Jag vill bara illustrera. Nu sitter vi i en förberedande planeringsprocess där vi tittar på möjliga lösningar, sen kommer det att bli liksom en budget då konkreta utredningar för att titta på lösningar längre fram. Så att, vi är ju med rätt tidigt. Väldigt tidigt är vi ju med. Och det är en av mina käpphästar att få vara med tidigt.

Har du arbetat någonting med avfallsminimering, till exempel den här Kretsloppsparken då, har du varit delaktig i den?

Alltså i Kungsbacka har jag ju inte varit, för den har legat lite på is, det är ju först nu arbetet har kommit igång därför att tidigare fanns det planer och diskussioner men sen så har det hänt så mycket både personellt och att kommunen gick ur Renova-arbetet och det blev väldigt turbulent under ett tag och sen så har [projektledare, Kungsbacka kommun] kommit och börjat fokusera mer på det här och har fått nu liksom mer mandat för att jobba med det så att jag har inte varit inblandad på det sättet mer än att jag har tidigare haft ansvar för planprocessen och exploateringsprocessen på Klovsten. Jag var ju chef för dom som jobbade med det. Så att, rent praktiskt att jobba med dom frågorna men inte just Kretsloppsparken, jag vet inte. Till exempel förhandlingarna om mark och ägandet och sånt där har jag ju varit inblandad i.

Men om vi bara pratar då om avfallsminimering. Vad motiverar Kungsbacka kommun att jobba proaktivt med det? Vad motiverar...? Det vi hör från samtliga är ju att man utgår

ifrån avfallsplanen och renhållningsordningen... Och nationella mål men finns det någonting i Kungsbacka, vill dom ligga i framkant?

Våra nya mål som har kommit fram utifrån visionen som kom fram förra året, där säger man ju att Kungsbacka ska utifrån ett miljö- och hållbarhetsperspektiv vara en av de ledande kommunerna. Vad är det det står.. Vi ska vara utifrån ett klimat- och miljöperspektiv vara en av de ledande kommunerna i Sverige och det tycker jag då är ju kretsloppshantering är ju en viktig bit så, så jag tycker det finns en pekpinne eller en inriktning från politiken att gå ganska långt i dom här tankarna. Vad det nu blir, men utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Ja, framförallt så har ju inte markfrågan varit löst där uppe, vi har inte ägt den marken eller haft avtal med dom som har haft mark så att vi har ju inte ens kommit åt så att Klovsten har legat utifrån ett exploateringsperspektiv har det legat lite still. Det var låst. Det var ju först för ett år sedan ungefär som det här låstes upp. Och det är då vi kan konkret verkställa det nämnden pratade i om 2011.

Har du nån, du har inte jobbat med andra Kretsloppsparkar och så, du sa att du har jobbat i kommuner och så, har du liksom varit med i nån tidigare?

Jag har ju varit med, i min tidigare kommun så jobbade vi jättemycket med de här frågorna så. Marks kommun var det. Och där jobbar man väldigt mycket med de här bitarna på alla möjliga sätt. Det var länge sen man jobbade med de här frågorna om man ska vara riktigt ärlig (skratt).

Vi hade ett möte med miljöstrategen [projektledare, Mölndals stad] på Mölndal Stad som håller på med Kikås, jag tror att [projektledare, Mölndals stad] refererade till Mark som ett föredöme....

Jo men vi var väldigt först, alltså kanske inte absolut först men väldigt väldigt tidiga och väldigt ambitiöst så. Och det var ju också politiken som, alltså det fanns en gemensam bild att vi ska gå åt det hållet. Därför så är det mycket lättare när man har, alla har, det tror jag är en av grundförutsättningarna att politiken och tjänstemännen är ense, för då kan man ju köra på.

Det här du sa i början med att liksom att få att det slutgiltiga målet är nånstans att få gemene man att bara leva mer hållbart. Tror du att ett Kretsloppsparksinstitut skulle kunna stävja det målet?

Absolut, jag menar alltså ett av mina motton är: "Det ska vara enkelt att göra rätt". Och det är ju framförallt, den ena delen av förändringsarbetet är att vi som organisationer, kommuner och offentlig verksamhet vi ska ordna saker så att man ska inte behöva tänka, som stressad småbarnsförälder eller vad man har för livssituation, det ska vara service, det ska vara ordnat så att du kan hantera allt på rätt sätt. Det andra är ju att det som vi inte kommer åt med det är ju att du faktiskt måste välja rätt saker och då tror jag att en trigger är att det beror på varifrån man kommer i Sverige eller i vilken social situation man är i så men eftersom vi har det så bra ställt så tror jag att det ska vara lite fräckt och det ska vara lite utmanande och det ska vara liksom till exempel, Teslan bilen, den tror jag är åtråvärd för att den är fräck. Då tror jag att man ska, såna triggers för att.. i alla fall i den här kontexten såsom nu när vi befinner oss i Kungsbacka så. Det går inte pekpinna och säga att när du köper den här plastpåsen så kommer det att hamna i havet så småningom så får reproduktionen av fisken, och så kan vi inte äta fisk om 20 år, det funkar inte! Utan det är mycket lättare att säga det är fräckt med en tygpåse för den är digital den läser av vad du har i matkassen direkt, eller nåt sånt där, du förstår upplägget.

Marknadsföringen av det måste ske på annorlunda sätt.

Ja, så att enkelt att göra rätt och så sen en flashig marknadsföring tror jag är två medel för att nå de som bor i Kungsbacka på ett bra sätt.

Vad tror du kan, nu har det redan bromsats upp flera gånger och det var ju för marken, men om markfrågan nu då håller på att lösas, för att som vi har förstått det så sitter [projektledare, Kungsbacka kommun] i sådana här workshops och att det ska bli en större... Men om det löser sig vad finns det för mer för hinder som kan potentiellt bromsa utbyggnationen?

Alltså vi måste ju enas om vad som, det som ni är lite granna inblandade i, vad är det vi vill ha ut av den här parken, där kan det ju hamna i en politisk diskussion, ska det bara vara en strikt återvinningsstation eller ska det finnas något mer och isåfall varför och ytan och konkurrerar då

kanske med andra aktiviteter eftersom att det är ju ett väldigt bra skyltläge på många sätt. Och infart, logistiskt, vi vill inte ha in bilar, lastbilar och transporter i stan, så vill vi ju hålla de längs motorvägen. Så ytan konkurrerar ju med väldigt mycket med många andra exploatörer eller verksamheters behov. Vi vill ju ha det på det sättet så där kan jag ju tänka mig att storleken och ambitionen och innehållet kan bli föremål för en diskussion där man kanske fastnar eventuellt och om man nu då ska måla upp någon liten risk så... kan jag tänka mig... Men jag tror att det finns en allmän vilja om att vi ska ha en sån här station så att det är nog inget problem, men ambition och utformning och innehåll och lite så. Trasslar man in sig i... för jobbiga delar då kanske man ska parkera dom. För att få det här att [Mikaela: för att komma igång, komma över tröskeln], ja precis, att folk börjar använda det då kanske dom har synpunkter, "ja men det vore bra om det".. så att man har en flexibilitet när man väl har startat att "det skulle man vilja ha" och "det här efterfrågar kanske förpackningsindustrin" eller kunderna och då ska man ju kunna vara lite flexibel. Så det är kanske bättre än att snarare göra nåt fast och sen låsa marken runt omkring och sådär och sen ha ett färdigt koncept så kanske man kan... Åh det var bara en tanke, det har inget, så... Det var inte genomtänkt, men just nu kändes det bra (skratt)!

För att som du säger det finns ju väldigt många olika... Alltså Kretsloppspark är ju nåt som är typ ett "it"-ord men det finns ju inget som definierar vad det är. Som i Alelyckan så är det ju en väldigt Basic men fullt fungerande när det bara är en ÅVC, en ÅVS en återförsäljning av byggvaror, en stadsmissionen. Det är ju bara den lilla.. men sen Retuna där det är mer galleria-koncept, där båda då kallas för Kretsloppspark. Så vi tänkte i våran lilla sammanställning såhär att även om man bara har typ en bod på sin ÅVC så kallas det också Kretsloppspark egentligen, definitionen är så bred.

Jaha så man kallar det ÅVC men sen så kan det vara allt från en liten till nåt jättestort.

Ja eller framför allt ordet Kretsloppspark så då tänkte vi bara ge fyra exempel och jämföra dessa från den lilla till galleria-utformningen. Men det som länkar dem samman är att man kan lämna och hämta eller köpa grejer samtidigt då av samma material.

Är det det som är definitionen då på nåt sätt eller?

Alltså definitionen är ju på nåt sätt, grundtanken är att avfallet är en resurs och du då ska kunna separera och liksom antingen direkt städa av eller reparera eller göra nytt av då.

När ni tänker Kretsloppspark då, tänker ni er en fysisk plats eller är det ett sätt att hantera återvinningsprodukter?

Jättebra fråga, det är ju det här vi måste reda ut...

Nej för jag tror kanske inte att det är samma sak. Jag tänker ju mer... Ur det ena perspektivet ska det vara enkelt att göra rätt, det ska vara enkelt för människor att lämna in det som de vill bli av med. Men det är inte helt säkert i mitt huvud, att det är lika populärt att köpa grejerna eller ta till sig grejerna på samma ställe som det ligger massa avfall på. Därför kanske jag tänker mer så att Kretsloppspark är mer en företeelse men den vara som man vill köpa, den kanske ska hanteras i en annan kontext.

Okej, så du är för att ha återförsäljningen typ i stan?

Ja varför inte på Kungsmässan. Typ. Därför då väljer du mellan... Om det nu ska vara enkelt att göra rätt. Först är det ju då i allmänhet när du lämnar in och då ska det vara enkelt att lämna in. Då ska du inte behöva åka till 15 olika ställen för att lämna in det du har i garaget eller det du har under köksbordet.. eller diskbänken eller vad det nu är för nåt. Sen är du ju kund! Och du är ju inte kund samtidigt som du är avfallshanterare, du kommer ju för fan med dina skräpbyxor och massa presenningar och skit. Då tror jag inte att du liksom går och shoppar. Utan det gör du ju vid ett annat tillfälle, och då vill du ju jämföra tänker jag för att vi ska välja det återvinningsbara då ska vi ju ha en återvinningsbar soffa där och en ny soffa där eller en reparerad stol där och en ny stol där. Ur ett kundperspektiv så vore det optimalt om du liksom hade bägge alternativen, för då kanske du väljer den billiga reparerade soffan framför den nya för du tycker liksom, ja men den här var ju jävla fräck.

Men du tror inte att blir liksom. Men sen har vi ju pratat med Alelyckan, och dom har ju allt i ett då och det blir ju så stora volymer och till exempel till Klovsten så kommer 60% av kommunens invånare varje år, till Klovsten och ska man då börja det här återanvändandet, upcyclandet av material så blir det ju väldigt stora volymer direkt, och det tillsammans med själva utbildningsfaktorn då eller att bara liksom att man får in tänket ” ja det är faktiskt, det hänger ihop”, så kan det ju också vara bra att ha på samma ställe fast displayen inte är soptipp, utan displayen är nåt fräckt typ.

Man går till Kungsmässan kanske också för att man ”jag köper nåt nytt, jag köper inte på loppis, nu går jag till Kungsmässan”. Det är jättebra att ha båda alternativen och kunna jämföra direkt. Men samtidigt om man marknadsför det stället...

De flesta grejerna som man slänger om de är trasiga eller det vet ju inte jag men... men jag skulle tro att det är någon typ av defekt på dom i alla fall, på nåt sätt så måste de hanteras eller fräschas upp eller tvättas eller vad vet jag.. för att det ska bli i ett försäljningsbart skick. Då tänker ni att det också är en process som ska liksom hanteras och flyttas.. det är ganska mycket människor och det är ganska mycket hantering som skulle ske då på en Kretsloppspark egentligen.

Ja i Alelyckan har de ju 6 anställda. De har ingen verkstad men de har ett utrymme där just där de funktionstestar och bara fräschar upp. För där har de ingen upcyclingverksamhet så men de bara: ”Funkar den hära? Japp.” För de tar emot allt, för om den som kommer säger att: ”det här kan återanvändas” så tar de emot den. Det är inte som att de dömer någon... Men så funktionstestar dom, fräschar till den och isåfall tar ut den i butik då och allt det ligger då i precis samma parameter. Men dom hade ju också velat ha en mera... Eller i ReTuna då så har de faktiska butiker alltså kommunen hyr ut butikslokal och då har de bara ett krav: vill ni hyra den här ytan, då måste ni ta emot si och så många procent av... specificera vad ni önskar, men allt är från återbruk i grunden i princip.

Ligger det attraktivt eller ligger det ute på vischan?

Nej det är det som är intressant det ligger liksom i ett helt oexploaterat område, det ligger väldigt... Vi ska dit på studiebesök nu med kommunen. Det har ju blivit väldigt uppmärksammat. Typ Klovstens placering är ju väldigt mycket mer central. Vi åkte buss dit en dag. Det finns ju till och med cykelväg dit ut. Fast Eskilstuna är ju väldigt annorlunda. Det är en fattig kommun osv. Det finns olika vägar att gå.

Jag tänkte bara i Göteborg där det finns betydligt mycket mer sociala skillnader, alltså där det finns en marknad. Här tror jag att man... det är bara som det ser ut just nu, och det lär det göra i många många år framåt, så har man ju gott om pengar och det som jag tror man kan sälja är det som är 50-tal eller det är liksom lite finare, lite mer vintage, fräcka grejer. Det är ju inte de här grejerna som man har behov av i vardagen, så. Sen så finns det en annan... Men jag tycker det låter intressant, det låter skitspännande och ha den där som en liten köpstad som är en återvinnings... Tänker man då så att man har butikerna utåt och så innanför är återvinningen och så sen så slussas det ut via någon reparation och sen på utsidan så är det butiker så att det man ser utifrån är...

Ja, precis det är ju en galleria, typ. Tanken är ju att det ska användas och vara flexibelt som du pratade om tidigare och liksom då att man kunde ha föreläsningar eller konferens (de har konferens), till exempel.

Alla hantverksyrken har ju försvunnit, helt plötsligt har ju de.. Och våra nyanlända har ju såna, då får man ju in det sociala perspektivet också. De är ju, dom har ju fortfarande kvar de yrkena. Här finns ju inte dom. Vi köper ju bara nytt, slänger. Men det var en annan sak jag tänkte på som kan vara ett problem, tänker jag, därför det ni pratar om nu, som jag tycker låter jättespännande, det är ju att det är ganska personbils- och reseintensiv verksamhet. Alla de här grejerna behöver man alltså bil för att hämta och lämna, där har vi alltså. Klovsten... trafikplatsen. Ni skulle egentligen prata med/intervjua [infrastrukturspecialist, Kungsbacka kommun] också som är vår infrastrukturmänniska och har jobbat på Trafikverket i 15 år, Den här trafikplatsen har vi inte plats med så mycket mer trafik på, så det här går inte. Men [infrastrukturspecialist, Kungsbacka kommun] är experten. Men utifrån min kunskap så får vi inte tynga den här platsen med mer. Det

som händer nu.... För det är en sak om vi skulle ta dit folk som lämnar sina grejer. Men här ska det också finnas massa folk som åker.. Det är ett shoppingcenter!

Men hur blir det... Som vi har förstått så ska det exploateras med en ny företags-/kontorsstad där, parallellt med Klovsten, alltså så att hela området...

Jag är inte säker på att det går. Vem är det som säger det?

Nej det är... Vi har hört det från tidigare, [projektledare, Kungsbacka kommun] sa det att okej ÅVC:n får inte ligga vid vägen utan den ska flyttas upp mot bergskammen så man har en naturlig också höjdskillnad för rampen och så.. Och det som ska fronta är kontor. Som en ny liten kontorsby.

Nej men ni förstår att det är... Motet alltså, det som är hela trafikplatsen är på gränsen är tungt trafikerad och det var det jag pratade om tidigare att ÅVS:en där är vi i rätt planeringsstadie och det kommer inte att hända någonting förrän tio-femton år säkert minst. Och det är inte ens säkert att.. De nya tankarna är ju att inte vi ska lägga mer trafik på vägen utan vi ska se till så att det hamnar mer på järnvägen. Så sannolikheten är ju att det blir en etsning på järnvägen och fyrspår, snarare än att bygga ut motorvägen.

Jätteintressant..

Jag känner att... Prata med [infrastrukturspecialist, Kungsbacka kommun], hon kan detta och jag tror att då återstår det inte så mycket. Jag är inte ens säker på att det här funkar.

Vi ska ha möte med [näringslivschef, Kungsbacka kommun] imorgon men det vi har hört är att man förespråkar just det här att ha handeln i centrum. Alltså just att återförsäljningsbiten av Kretsloppsparken i centrum.

Jag pratade med [näringslivschef, Kungsbacka kommun] lite grann och då nämndes det också det till mig. Vi vill ju att alla resor ska, som folk gör. Ska göras med tåg och kollektivtrafik. För våran stad klarar inte av... Jag får nog ta det här också. Vi bor ju 20000 i staden sen bor 60000 utanför staden och de reser hit med bil. Alltså, så därför måste all verksamhet som, ny verksamhet och nya boenden byggas på att man reser, cyklar, går och åker kollektivt. För vi får inte plats med mer bilar. Det är ju en sån här jättejobbig sak som inte politiken riktigt vill acceptera. Men så är det. Våra trafikmot är tydliga liksom exempel på det. Du är ju väg- och vatten, så det här är ju klockrent för dig. Här begränsar infrastrukturen de möjligheterna vi har att exploatera. Så. [näringslivschef, Kungsbacka kommun] har säkert ett annat perspektiv varför [näringslivschef, Kungsbacka kommun] inte vill ha det på det här sättet. Men jag skulle ju hellre vilja ha handeln i närheten. Antingen Hede outlet där uppe, där folk liksom är och handlar. Eventuellt med bil men de kan också åka tåg, där uppe så måste du åka med bil.

I och för sig tänker jag att alla som åker till en ÅVC för att lämna saker har ju alltid bil. Så bilarna kommer ju.

Men nu är det ju så att Varlamotet är fortfarande inte i kris men däremot det Särömotet trafikmässigt kris. Bland annat för att så fort det blir lite stopp så köar det ut på motorvägen och det är en trafikfara som gör att Trafikverket säger: no no. Det är en superbegränsande faktor som inte vi äger själva. Vi kan ju inte bygga motorvägar eller ordna mötet utan det är Trafikverket som måste göra det. Hur kommer dom på en annan idé att det är bättre att bygga järnväg, då blir det ju ingenting i motet. Och då kan vi inte göra nåt i motet. Alltså det är såna här konstiga saker som... Men vad är fördelen, vad är potentialen med att förlägga den där i Klovsten på en ny plats. Alltså vad finns det för bra saker med det? Alltså det bra är ju att vi har en återvinningsstation där och Kretsloppspark. Det tycker jag ju självklart att vi ska ha. Jag har inte varit med och analyserat om det är den bästa platsen faktiskt. Utan på något sätt så har någon tyckt det, nånstans. Jag tror inte det finns en analys. Om det gör det, så leta reda på den. Men är det bästa platsen utifrån ett hållbarhetsperspektiv så...? Det är en trafikplats som vi har vetat sen länge att den inte... den är jättebelastad. Så jag vill inte ha in. Vet ni vi försökte bygga Biltema nere i Onsala-motet. Men det går inte. För att det är för mycket bilar som ska. Alltså det är för mycket besök.

Nu har jag för mig att [projektledare, Kungsbacka kommun] har sagt.. Alltså [projektledare, Kungsbacka kommun] har ju varit på såna här markmöten och vi har ju inte nån insikt i dom men jag kom på nu att [projektledare, Kungsbacka kommun] sa att det skulle byggas nån väg söderifrån mot Klovsten.

Ja, och det är ju från det andra mötet, eventuellt så. Det är här är ju jättelångt fram.

Kretsloppsparken är ju inte jättelångt fram alltså den är ju, den hänger. Rent planeringsmässigt så. Prata även med [planchef, Kungsbacka kommun]. Hon är nog den som har bäst koll på det. Eller så kan hon nog hänvisa till nån utav planarkitekterna som jobbar med det så att ni får förstahandsuppgifter. Därför jag tror att varken jag eller [projektledare, Kungsbacka kommun], möjligtvis [projektledare, Kungsbacka kommun] men jag känner inte att jag kan exakt hur läget är, planeringsläget är nu. Men som sagt...

Om vi säger såhär att det skulle vara en butik i Kungsmässan som tar alla dessa upcyclade från ÅVC:n och in, då blir det också en belastning med mycket transporter sinsemellan dom två.

Men de kan man göra på icke-rusningstid och man kan göra det när det inte är ett belastat trafiksystem, man väljer ju när man gör det. Folk åker ju till ÅVC:n, det gör man ju antingen, eventuellt på morgonen men sällan, men du gör det ju när du kommer hem och på helger. Så på helgen är det kanske inte så stort problem men om man gör det på kvällarna så blir det ju... EN detaljhandel till Kungsmässan möjligtvis...

Vi har ju haft en dialog om byggmaterial.

Jag tror att du får separera alltså vissa saker kanske är lämpliga att ha där uppe och vissa saker är inte lämpliga där. Det som du kan göra lite, det som kan konkurrera på Kungsmässan, det kanske man ska ha där, eventuellt det som är mer grov.

Ja men jag tänker också att det finns så mycket villaägare och det slängs... Vissa vill bara bygga nytt och plöja ut gamla fönster och gamla dörrar medans andra villaägare, det är guld för dom. Så därför att ha en sån, det är guldläge för dom. Som nu så slängs allt. Så att man sorterar och har någon typ av utförsäljning.

Det tror jag också. Det tror jag är jättebra, alltså, nu tänker jag såhär: Det ena är ju konceptet, hur borde konceptet vara i den bästa av världar, hur, dom ni kan fundera över eller.. När ni pratar med folk. Det andra är ju: Jaha, nu har vi ju Klovsten, om det är den bästa platsen. Eller också har vi Klovsten för att det är den enda, det är där den ska vara. Jag vet inte vad beslutsvägarna är, om det är sagt att det ska vara på Klovsten, då får man ju faktiskt gilla läget. Jaha, Klovsten har de här förutsättningarna. Vad är det vi kan göra på Klovsten. För en sån här byggmarknad, en begagnad byggmarknad, det är ju jättebra, trevligt, men den tar ganska mycket plats. Och hur mycket plats är vi villiga att lägga på en Kretsloppspark. Det kan ju hända då att politiken bara sätter det då just på Klovsten så kan man inte göra det tillräckligt hållbart, för vi skulle behöva en annan yta om vi skulle göra det hållbart. Och då får vi inte den optimala Kretsloppsparken för att vi har valt Klovsten. Därför jag tror att om det är gjort någon undersökning tidigare, om det kan finnas någon sånhära analys om var den ska ligga men jag ser den inte framför mig, jag har bara jobbat 5-6 år, så jag har inte baktiden. Men då är den ju inte gjord utifrån dagens förutsättningar.

Superbra synpunkter! Men om vi säger då liksom, för det känns ju som att Kungsbacka är en sån entreprenörskommun, företagspirit.

Det är inte alla som har företag här men de är i Göteborg eller någon annanstans.

Men hur jobbar kommunen strategiskt? Hållbarhet och konsumtion, hur jobbar ni med det?

Nej just nu så jobbar vi inte med det. Jag har börjat med det här arbetet och inte kunnat kommit loss förrän i somras, så just nu försöker vi fundera ut det. För den frågan är en knäckfråga. Vi håller på med någonting som heter Borgmästaravtalet där man ska, dels minska klimateffekterna, alltså översvämningar och så vidare, men också utsläppen. Och det ska vi göra då enligt ett visst mönster som våra politiker har skrivit på. Och där är det ju det här med bilen, transporter är en hyfsat stor del. Men den kommer ju liksom, bilparken kommer ju bytas ut om tio år till elbilar och.. Det kommer gå av sig själv. Det som är det stora problemet är vår konsumtion. Det är en

jättestor andel av, om vi nu ska bli klimatneutrala, så är ju 60% av det här handlar om offentlig och privat konsumtion. Och att hitta då sätt att konsumera, både som verksamhet den äger vi själva och där byter vi ut maten till årstidsberoende och minska köttet. Så kan vi komma närmare det. Men hur ska vi påverka ditt resande, dina val, din konsumtion. Både konsumtion av resor och konsumtion av varor. Du köper en platt-TV vartannat år och man byter telefoner varje år. Så får du ett erbjudande och så är det fräckt. Sju stycken telefoner som byts ut vartannat år. Och på jobbet, en hemma. Det går ju åt 160 eller 150 kg naturresurser för att göra en telefon, det kanske var ännu mer. Det är enorma mängder. Så den frågan är jättesvår. Och det är ju då jag var inne på det här. Det ska vara enkelt att göra rätt, det ska vara fräckt, men vi måste hitta ett sätt att kommunicera det här med våra medel. En sak som alltid har funkat, är att gå via skolan - förskolan och skolan - när barnen kommer hem till föräldrarna och ifrågasätter: varför gör du så? Det är ju en jättebra metod, men då måste vi få med oss skolan, och vi är inte riktigt där än.

Det var någon som.. Tidigare då från första början så fanns det en från nån på utbildningsförvaltningen som sa: kanon! vi vill ha makerspace i en Kretsloppspark-setting. Så vi kan ha våra kids där, så de kan odla, pyssla... Då får de också känna och se att det här materialet kommer från sekundära råvaror. Ja det behöver ju inte vara så påklistrat men nånstans så kommer ju den stenen att falla.

Föräldrarna kommer ju att vara med så de kommer att bli delaktiga på ett eller annat sätt så. Men jag har inget svar på den.

Men det är ju också dyrare att reparera en TV än att köpa en ny idag.

Ni kanske redan kan det här, det är nog inte bara jag, men de grundläggande problemen i vårt samhälle, den ena var du inne på nu, man skulle behöva skatteväxla, så att skatten ska ligga på varorna, inte på tjänsterna, det är det vi egentligen pratar om lite grann. Och det andra är ju att vi har en alltså en new public management, alltså den marknadsekonomin som vi har sedan 25-30 år, den gynnar ju hela tiden... I näringslivet är det att du går från 10-årsplaner till kvartalsrapporter och att aktieägarna ska ha utdelning på kort perspektiv, och då är det väldigt väldigt väldigt svårt att fatta långsiktiga beslut. Så det här är ju två stycken grundfundament i vårt samhälle, hur vi styr, hur ekonomerna styr. Snarare, som gör att det här med hållbarhet. Och det är ju det man pratar om. Man är ju överens om att det här är nog framtidens melodier, men vi är fast i de här spåren. I marknadsekonomin, i skatter på tjänster. Och jag tror att det finns en, det här var någonting som vänstern tyckte för 30 år sen att det borde vara... Och därför är det jättesvårt för de andra partierna att tycka att det är bra idag, för då är det någon kommer att stå där och säga: Ja, vad var det vi sa? Det är ingen som vill ge vänstern rätt. Och oavsett vilken partifärg man är så har man kommit fram till det att man pratar mer om cirkulär ekonomi och att man ska gå ifrån new public management men det är många som tjänar pengar på det fortfarande och därför så är det nog svårt. Det är inramningen som gör att det är väldigt svårt med...

Hur, för du nämnde tidigare att Kungsbacka gick ur samarbetet eller ägandeskapet av Renova, finns det något annat som skiljer Kungsbacka från andra kommuner?

Det ena var jag inne på där att det alltså bor, alltså vi har en väldigt, vi bor. I alla andra städer eller kommuner som är såhär stora, det är ju, jag menar vi är ju mycket, mycket större än de flesta städer, men väldigt många bor utanför, så vi har en väldigt liten stad. Så att, folk är bilberoende för att kunna ta sig. Det är så glest, hela västkusten är så gles här att folk måste ha bil. Det räcker inte med en bil för att kunna ta sig till förskola, skola, handla och så vidare, du är oftast berodde av två bilar och det är du ju inte i en stor stad för där bor du så tätt så att kollektivtrafiken går så ofta och du har oftast butiker nära dig, gångavstånd. Den här kommunen har svårt att vara hållbar på grund av hur vi bor. Tyvärr. Och det är ju en utmaning utifrån mitt och kommunens perspektiv. Att hitta bra lösningar. Vi måste hitta "the Kungsbacka way" så att säga. Vi kan inte copy-pastea Örebro eller Umeå eller nån storstad. Vi måste hitta ett eget sätt. Jag tycker det här är en jättebra grej, en jättebra.. Jag tror det kommer vara jättemånga som kommer stå och återanvända byggmaterial eller vad det nu är för nånting.

Ja, allt går ju i trender också och nu känns det som att det är såhär lifestyle, man vill ha in gamla resväskor, allt går ju i cykler så om man skulle kunna få en trend att fan va det här är coolt...

Jag tror man behöver kontakta lite fräcka kändisar och Kungsbacka-profiler osv som kanske ställer upp på det här och marknadsför och alltså dom kanske då, nån konstnär då som säkert, vi har många kända konstnärer här som skulle kunna ställa upp och göra saker, ha utställning eller ta hand om vissa typer av de här återvinningsmaterialen, så man gör det här till någon kitsch man gör det till något lite mer än en återvinningsstation, tror jag. För det ska vara lite fräckt. Då kanske det inte ska heta Kretsloppspark. Då kanske det ska heta någonting annat som... "Har du varit, har du sett det senaste på "blablabla", nu gör de det där, nu har de fått in..."

Det ska vara sitt helt egna... Finns det några tydliga eldsjälarna i kommunen?

[näringslivschef, Kungsbacka kommun] och hennes kolleger har ju koll på näringslivsidkare. Om inte [näringslivschef, Kungsbacka kommun] har det så har kultur och turism. Alltså dom här, som bara är konstnärer. Det gäller ju också att hitta dem som brinner för den här frågan. Ofta är konstnärer, de har ju ett mer idealistiskt sätt att se på tillvaron. Så det kan falla väl in.

Sen så då när vi pratat med [projektledare, Mölndals stad] om Kikås, då var det också viktigt att få in det, men vi måste också liksom få in mer rena företagare som bryr sig, som vill utveckla sin egen business.

Ja det måste ju finnas en peng att tjäna.

Ja [projektledare, Mölndals stad] sa det lite som: vi kan inte bara ta in nån, vi måste ha tydliga mål, och liksom utveckla, folk som vill utvecklas i sin egen business.

[Projektledare, Mölndals stad] var mycket business, liksom hur ska det annars, det kommer liksom inte supporta sig själv.

Här tror jag att det finns jättemånga nyanlända som har höga ambitioner men som kanske inte kommer in på arbetsmarknaden men som är jättejätteduktiga och brinner och har så mycket engagemang och vilja. Där tror jag att det finns så, men det får ju inte bara vara ett, en sluss som alla hamnar i, inte som Kvibergs marknad i Göteborg, det får ju inte vara riktigt det heller. Fast det är ju Göteborgs största återvinningscentral. Både från olika marknader... Men alltså man försöker att hitta en födkrok. Och hittar man den inte någon annanstans och jag tror att där finns det eldsjälarna. Så. Du hittar dom inte i Onsala eller Särö, de eldsjälarna som kommer att stå på den här platsen.

[Projektledare, Mölndals stad] snackar ju som du säger om det här ska vara liksom NK typ, det ska vara liksom fräscht, men med fräcka recyclade saker. Det ska displayas liksom superfint...

Det är därför jag tänker att det är lite svårt att få det på Klovsten. Men det är därför jag, man skulle ha ett kopplat mer till någon innerstads...

Men det är också svårt för oss efter vi inte kommer härifrån, men det dom hära, Klovsten ser ju för TASKIGT ut nu, men så vi har ju för det första inte det bottnat, och sen kanske vi kan se någon slags vision. Något nytt. Nu har man ju en ÅVC där man har begränsade antal besök och ditten och datten om man skulle ha ett ställe där man kommer ha mycket folk så ska man ju såklart promotea att man kommer via buss och cykel och så, är det större grejer så kanske det är väldigt svårt. Det går ju använda att använda vissa medel för kollektivtrafiken till exempel. Ja men det går ju att göra det mycket bättre än vad det ser ut idag.

Men jag tror inte att det hjälper, faktiskt.

Eftersom alla har bil här...

Ja precis. Men jag tror att de som kommer någon annanstans ifrån än Kungsbacka, som kommer att åka hit för att det är en fräck... "Har ni varit i Kungsbacka? Eller.. Det är skitläckert". Du måste skapa en berättelse kring den här platsen och den här funktionen. Och börja tänka redan på liksom nu, vad är det vi vill förmedla, vad är det för berättelse kring den här grejen som man då låter gå. Har ni hört, har ni sett.

Ja för det skulle också kunna sätta Kungsbacka på kartan ur en grön.. men då är ju då, kan det ju vara själva planen, vi får kolla med någon på marken här, men då kanske själva platsen inte är... Men vi börjar ta oss mot en timme så vi ska försöka avrunda här. Det här är en jättekonstig fråga, men vi försöker liksom rita vår egen karta av avfallsstrukturen i Sverige, alltså regimen i Sverige, så om du har några ja, vilka är det liksom som styr avfallsmarknaden i Sverige, har du några inputs där?

Avfall. Egentligen menar vi allt som kommer in på en ÅVC...

Har vi inte förpackningsinsamling på en ÅVC idag?

Jo det är sant, det finns ju ofta en ÅVS.

För det är tanken att det ska innehålla det, förpackningsinsamling.

Och farligt avfall.

Det är därför jag har det här fräcka showroomet liksom i, det går inte riktigt ihop i min hjärna, men det kanske går! (skratt) Vilka som styr det här.. Ja... Problemet är väl fortfarande att det är mer en kvittblivning än en ja.. Det är inte en marknadsplats, utan det är en kvittblivning. Folk vill göra sig av med saker. Det är alltså något som är oönskat i ett hem eller i en verksamhet. Och man har inte börjat se det som att det här är nytta och att det går att göra pengar på det. Vilket ni pratar om här. Om att försöka transponera både huvudena och platsen till någonting som man, där man kan få ut pengar, men vem som styr... Åh jag skulle nog nog säga att det är vi konsumenter som styr. Eftersom det är vi som köper hem och släpar hem all skit som måste dit. Så att där. Och då kan man ju fråga, hur mycket styr var och en? Jo, om det finns reklam och det finns ett upplägg. Men du måste ju ändå ta på dig ett ansvar som kund. Att du väljer att köpa det här nytt eller en platt-TV till varje rum eller du väljer att byta kök vart tredje år eller vad det nu är för någonting. Alltså du väljer ju ändå att göra det, för att vi har råd och då kan jag tänka att det är nog faktiskt kunden som styr mycket behovet och hur de här anläggningarna måste utformas. Sen så finns det ju, jag menar globalt finns det ju en råvaru-, eller en återvinnings. Alltså åtråvärda metaller och åtråvärda saker som det handlas med. Folk kör ju till Afrika och deponerar och... Betalar. Det finns ju massa. Jag vill nog ändå säga att det är vi själva som är den största maktfaktorn.

Vi har ju en situation idag med en ganska hög andel som förbränns, Eftersom det marknadsförs som att det ger energi till våra hem, fjärrvärme och det här. Och det är ju vad vi ser att det är regimen idag att det är väldigt, man har bara gått ett steg upp på avfallstrappan egentligen. Från deponi till förbränning. Och det steget att ta från förbränning upp till materialåtervinning det är väl där det är väldigt kritiskt för deponi har väl många förstått att det är verkligen dåligt. Men just att vi förbränner så pass mycket är okej för det marknadsförs som; det är okej att slänga dina skor för de går ändå till energi. Sen har vi ju byggt in oss med infrastruktur och annat.

Jag kom på en annan sak också, att producenterna, de har ju gjort komponenter, att det går ju inte att byta ut nånting. Köper du en diskmaskin så går det lilla vredet sönder, eller vad det än är som går sönder så måste du slänga hela, det går liksom inte att byta någonting. Där har ju dom styrt till att det blir ett ganska stort resurssläng. Så att det gör ju också att det inte går att återanvända, du kan inte ta ett till steg på trappan för du kan inte återvinna, återanvända alls...

Nej och sen också den här mentaliteten att det som byggs byggs inte för att hålla utan det är pappmaterial och MDF material som inte går att reparera, det förtunnas ju hela tiden, värdet av, vi kan inte återanvända för att det bara.

Där har jag en spaning också, för att dom husen vi bygger nu, senaste 10-15 åren, är ju massa konstiga material där vi slänger ihop olika komposit och gud vet vad... De här kommer ju inte att hålla som Vasastan, alltså stå där i 200-300 år eller kanske 500 år kanske de här stora fina kåkarna står. Och de här kommer vi behöva.. Vi kommer inte att renovera dom., vi kommer att slita ner allt yttermaterial, vi behöver liksom byta ut de här materialen inne mycket oftare än vad vi gjorde med husen tidigare. Alltså kommer vi att få mycket mer sånt material att ta hand om. Så att ytorna för den här material, byggrestdelen, det är ju också en sån här, hur ska vi få plats med det där, jag har inte tänkt på Klovsten som nu ni tvingar mig att göra. Nu kanske jag plötsligt

måste engagera mig känner jag. Så, därför att jag är inte säker på att den här platsen är perfekt. Utifrån den här ambitionen.

Nej sen vet vi inte, vi gör ju vårt exjobb, nu har vi 17 veckor på oss , så då vill vi ändå belysa vissa parametrar och få folk att...

Ni måste avgränsa också.

Få folk att tänka. För vi har väl kommit fram till att folk inom kommunen måste först liksom få en gemensam agenda.

Exakt. Helt rätt.

Och då försöker vi belysa olika problem..

Men ni är ju på något sätt katalysatorer för att vi ska göra något bra jobb. Och det är ju det som är meningen med det här utbytet, så det är ju helt underbart.

Från början kanske man tänkte att man skulle påvisa någon slags plats och där ta in en massa aktörer men det är egentligen, det finns ju ett stort glapp här mellan vad som ska bli och sen, det måste ju ske några sammankopplingar mellan personer som är viktiga för processen. Och sen att det ska bli the way of Kungsbacka, man kan inte bara kopiera någon annans koncept.

Intervju 7 & 8:
11/10-2017

Näringslivschef, Kungsbacka kommun [C] och platsutvecklare, Kungsbacka kommun [D]

Berätta om era roller på kommunen?

C: Jag jobbar som näringslivschef och i Kungsbacka så har vi en enhet... vi ett antal personer som finns på kommunledningskontoret och vårar uppdrag det är att bidra till att det ska vara enklare att driva företag i Kungsbacka, starta upp eller utveckla. Då jobbar vi inom en rad olika områden; försöker vara med och ge input i den strategiska samhällsplaneringen, vi jobbar med nyetableringsfrågor, markfrågor i nära samarbete med mark och exploatering, vi jobbar med företagsutveckling... perspektivet att företag som växer väldigt snabbt så finns det ett stöd som de kan få eller om de hamnar i akut krissituation så finns ett stöd man kan få där, man kan få ett antal kostnadsfria konsulttimmar och det är ju för att man vill stödja företagen i sin utveckling. Sedan jobbar vi med nyföretagarfrågor och gör insatser på de områdena, vi jobbar med samverkan skola-näringsliv, och då även Miljöbron har också vi kontakter med för de vill ju också nå ut till företag i Kungsbacka. Och sen så jobbar vi med frågor som rör hela företagsamheten i Kungsbacka och som kommunen eller regionen har någonting att göra med, som vi verkar i. Som alla andra kommuner har vi ett specifikt uppdrag för besöksnäringen man vill att den ska utvecklas ytterligare rent generellt. Sticka ut lite jämfört med andra och sen har vi ett fokus på att göra Kungsbacka Stad attraktivare och det jobbar [D] med.

D: Jag jobbar ju som platsutvecklare och det handlar ju om både nu när vi bygger så mycket så behöver vi knyta ihop våra stråk så att det blir bra flöden och få till en attraktiv stad utifrån platsen. Så det är mycket samverkan mellan fastighetsägare och även näringsliv, stärka så att vi får en attraktiv stad vads gäller handel och etableringar och hur man ska tänka kring det. Jobbar även lite med affärsutveckling och tittar på kunskapshöjande aktiviteter för våra näringslivsidkare. Jobbar även lite med evenemang och tittar på det så att det ska bidra till staden i stort, lite kort. Samverkan mellan kommun - näringsliv - fastighetsägare där syftet är att få en attraktiv stad. Hållbarheten är ju en viktig del i det. Jätteviktig del.

Men är ni mest inne på planeringsstadiet, strategiskt? För det känns som att ni är inne...

C: Det är både långsiktig strategisk utveckling och hands on.

Jobbar ni två mycket ihop?

C: Ja, alltså vi finns på samma enhet, fem personer som jobbar ihop.

Hur ser ni på Klovsten området? Vad är de långsiktiga planerna för Klovsten framöver? Området.

C: Det vet vi ännu inte, planprogrammet ska igång här snart så vi har ju inte sagt. Det som man inte ser är, vi ser ju inte någon dagligvaruhandel däruppe, vi ser eventuellt någon form utav "sällan-köp", alltså det kan vara bilförsäljning, det skulle kunna vara byggvaruhandel men inte kundintensiva butiker. Absolut inte livsmedelsbutiker däruppe. Det man vet kommer vara där är en mack utav något slag och vi vet att har vi en sån anläggning där så kommer vi nog försöka se till att det finns någon form utav nån matkedja ytterligare service. Och så vet vi att återvinning ska ligga där, det är det vi vet idag. Sen exakt vad de andra delarna som är men det som är med livsmedel och dagligvaruhandel och sånt det kommer vi inte verka för och kommer aldrig släppa på det. Vi har ju också i och med att vi vill stärka staden så ser ju inte vi att det är det optimala i detta läget för ett hotell eller så.

Har det något med trafiksituationen att göra, för vi pratade med [hållbarhetsspecialist, Kungsbacka kommun] igår angående detta, och han sa att de här möten är överbelastade?

C: Det måste lösas överallt, det är inte bara för Varlamotet. Det är för hela stan. Men sen är det också att det här med att vi vill ha hotell och de här delarna är ju att vi behöver stärka staden med arbetsplatser och med mer människor och det gör vi inte genom att ha ett hotell uppe vid Klovsten.

Vi har fått höra något om kontorsutrymmen där?

C: Eventuellt, men då är det verksamheter som har både lite kontor och lite lager och kanske någon slags produktion. Om det är montering eller vad det är...

Vi hör ofta sådär att det är en så bra skyltexponering, vad är era tankar ska frontas längs med vägen?

D: Tänker du på ren skyltning eller?

C: Tror det är mer vilka företag som ska synas där?

Alltså man kanske inte kan ha ÄVC:n där ute, den ska liksom in mot bergskammen. Men vad är det för verksamheter som ska "frontas"?

C: Oklart om det är.. det kommer inte bli rena kontorskomplex utan det kommer vara i en samverkan isåfall för vi ska komma ihåg att vi har Hede också, där kommer bli väldigt mycket och Kungsgärdet kommer bli kontor på och delarna vid Valand och... Gertrud och andra delar så blir det en del kontor, vi har ett behov i Kungsbacka att företag som har andra sorters verksamheter behöver komma till Klovsten också.

Vad är tidsplanen, när tänker man att man ska börja?

C: Vågar man nästan inte säga, läste något dokument 2020 men det är tror jag verkligen inte. Men politiken, eftersom det finns två andra aktörer med också och det är ett intressant område och vi vill få fram mer mark så är det här området prioriterat så vi försöker hålla ett högt tempo. Programmen är ju inte igångsatta. Aktörerna är ViaVest & Balder.

Har ni erfarenhet av begreppet Kretsloppspark sedan tidigare?

C: Jag har läst en utredning. Jag ska säga, eh det var ett tag sen så jag kommer inte ihåg alla detaljer. Oklart om det var gjort för Klovsten eller för, men det var gjort en Kretsloppsparksutredning. Men jag vet inte om du har sett den?

D: Nej jag har inte sett den, jag har hört andra, lite om andra städer.

Har ni någon sån här bild av vad det kan innehålla eller?

C: Ja, vad jag har förstått så skulle det både kunna innehålla lekpark, försäljning, parkliknande ytor, ja alltså så man ska kunna vara någon slags kanske lite konferenslokal och sånt. Och det ser... Vi är i behov av så mycket mark, att liksom bredda ut en sån kretslopp.. som det är tänkt i det förslaget, det ser jag som helt omöjligt. Vi måste hålla in det. Klovsten är inget område så hur trevligt du än gör det i den fastighet den kommer hamna kommer inte vara ett attraktivt område och vara på. Och [D] och jag har ju också resonerat att försöka då starta upp en handel där uppe, det ser vi stärker inte staden utan den får man hitta andra vägar, antingen om det ska ut i de samverkanskanaler som redan har, som redan är... Erikshjälpen, Röda korset eller om det finns andra aktörer eller om vi bestämmer oss för att vi upphandlar det på något sätt eller lägger ut det till en extern aktör, så skulle nog det stärka staden lite mer om det var här inne.

D: Jag tror det är jätteviktigt. Det... Är det Västerås som har den här schyssta...

Eskilstuna!

D: Eskilstuna, ja den är ju rätt fräck, men den ligger också utanför men...

Men den ligger LÅNGT utanför....

D]: Men det är ändå, vi behöver ha, vi behöver stärka stadskärnan och jag tror att vi skulle vinna på att ha, om vi ska ha någonting så tror jag att det ska ligga närmare stadskärnan. För att vi ska kunna utveckla...

C: Ja och om en privat aktör, hade tittat på Kungsbacka och sagt vi ska sälja second hand saker, de skulle aldrig lägga det i Klovsten. Och det är det som vi måste tänka på liksom och vi ser ju det här som att, dels har vi några second hand butiker i innerstaden redan idag. I den absolut bästa av världar skulle man kunna klistra ihop de lite i kanske till och med lite ihop med de delarna som finns i de här lite större verksamheterna som Röda Korset och Erikshjälpen. För att höja kvaliteten i det.

Ja, de är inte heller så centrala, för vi har vart ute på båda nu och då får man gå en bra bit ut alltså, om man inte har bil då eller så.

C: Men då är ju Erikshjälpen har visst bidrag från kommunen för de har också gratis arbetskraft och hjälper oss med vissa personer som behöver komma ut i arbetsträning och... Erikshjälpen i sig är ju ett etablerat varumärke [sågs förmodligen i syfte att motivera placeringen långt ut], det här är inget etablerat varumärke ur den aspekten. Och handel föder alltid handel och en isolerad ö som den här delen kommer att bli, kommer inte, ska man tänka professionellt på det så kommer det inte att stärkas där. Det är så vi tänker, alltså 500 upp dit, i den miljön och det sammanhanget, det blir inte bra. Inte bra med lekparken o sånt, vi har FULLT med lekparken i Kungsbacka, FULLT med lekparken i Kungsbacka-skogen som är liksom 200 meter rätt in därifrån.... Det finns ingen anledning till det.

Det kanske är också det här begreppet Kretsloppspark för att det är ju inte park. Det är ju ett problematiskt begrepp för att vi har ju kollat mycket på det här och parker finns ju inte med, alltså park-parker finns inte med utan det är mera samlingen verksamheter som då blir som en park. Och att du ser ett informationsflöde.

C: Men i det här förslaget så fanns det ju...

Precis men det var väldigt tidigt de gjorde den, vet inte när den är daterad. Sen länge är ordet park med i begreppet och då föreställer man sig en stor yta med mycket grönområden och stråk som man kan traska runt i men dem som vi har sett det är ju där allting är ganska koncentrerat att du får en uppfattning om aha: det här vill inte någon annan ha, men jag vill ha det! Jättebra.

Vi har en annan fråga, vad tror ni att kommunen vill få ut av den här Kretsloppsparken, framförallt från workshopen ni var på. Vad säger [projektledare, Kungsbacka kommun] i de lägena. Hur lägger han fram det?

C: Nej men han kommer ju och berättar om vad det är för yta då har ju vi sett det här dokumentet och det är en ganska stor yta som man är ute efter. Det har vi sagt att det kommer ni inte att kunna få utan ni måste dra ner på det. Och då ett sätt att försäljningen som är, för det är idag till exempel, så kommer ju Erikshjälpen och hämtar saker där redan, alltså man åker ju dit och hämtar saker, sen åker människor för att det är etablerat till Erikshjälpen och så köper man dom sakerna eller så händer det ju något annat med dom. Så det finns ju liksom ett system redan. Jag vet inte med Röda Korset men så funkar det med Erikshjälpen, så har jag uppfattat det i alla fall. Och det viktigaste med en Kretsloppspark tänker jag, det är det ska vara enkelt för befolkningen att kunna åka dit med sina saker, att bli av med det, att det sker en sortering: det här kan vi återanvända eller inte - och att det kommer tillbaka i ett kretslopp, sen om det behöver ske en upparbetning utav produkterna, att man ska ha någon sån del i det, det vet inte jag, men det skulle man kunna ha. Byggmateriäl, när vi har diskuterat, Der ser vi att det är mer lämpligt och ha i Klovsten för där skulle man eventuellt kunna tänka sig att det kommer byggmaterials-firma också.

Det tar mycket plats också, om man ska börja lagra byggmaterial. Om det finns önskan om lager, enorm plats. Men det finns en Beijer va i Hede, den stora, dom använder sig inte av eller finns några sådana system som man sett tidigare som återanvänder?

C: Som en distributör..?

Till exempel.

C: Ja.. kanske. Oklart hur mycket användbart byggmaterial man får in, det är ju det som också avgör lite hur stort det blir. Det kommer ju inte bli en Beijerbyggnad.

Menar mer att om det finns någon sån verksamhet idag?

C: Nej det tror jag inte, sen är ju inte jag någon expert på det. Alltså det finns ju andra specifika firmor, det får vi ju förfrågningar om att dom, men då är det ju mer högkvalitativt material, alltså gamla fönsterramar, gamla pannor, så det finns det ju en tydligare marknad för men bara för att någon bytt ut planket så... Blocket säljs ju en del på. Det ska man ju komma ihåg. När kök byts ut och man säljer nya och... Och det är också jätteviktigt i detta: Det som marknaden - så här funkar det i Kungsbacka - jämfört med Göteborg och vissa delar, det som marknaden sköter, ska

marknaden sköta. Är Blocket en bra del, ja men då är Blocket en bra del. Är det så att vi kan koppla ihop det här med andra bygghandlare, ja då är det en bra del. Men att vi skulle starta upp någon slags utav verksamhet själva som skulle ha med någon slags försäljning att göra, det har jag mycket svårt att se.

För så som de har löst det i Eskilstuna det är ju helt enkelt att kommunen bara hyr ut plats, de säger såhär: "Vi öppnar upp för entreprenörer, så i gengäld att de får hyra plats/mark av oss så får dem material, de får det i kontraktet, vi förser dig med det material du vill ha" och då är ju det liksom rent företagarmässigt att och de har ju någon form av social hänsyn men det är ju, det går inte ut över butikerna utan det är rena företagare.

C: Och det tror jag är klokt att tänka så för att...

Sen tänkte jag på en sak då att just nu i Europa byggs det mycket såna här eko-distrikt där just att det är i sig är det ett dragplåster att det byggs mycket så att ett helt kvarter får ekofokus och det i sig blir en attraktionskraft. Men har ni några slags tankar kring det?

C: Vi har någon slags ekoby i Kungsbacka. Den ligger... Jag ska säga att hur mycket eko den är och varför den heter så, det är jag inte insatt i, vet du?

D: Jag visste faktiskt inte om det...

C: Jo, jag tror [planeringschef, Kungsbacka kommun] kan ni prata med, [planeringschef, Kungsbacka kommun] har väl någon uppfattning om det. [planeringschef, Kungsbacka kommun] har ju varit inblandad...

Men vad är, det ligger i Anneberg, Alafors hmm...

Ytan säger ni ska minskas, vad är det för andra verksamheter ni vill ska ta plats?

C: Ja, det är alla förfrågningar vi får från företag som finns i Kungsbacka, så vi behöver expandera alla företag som ringer från Göteborg som vill till Kungsbacka.

Men då är det ändå ett attraktivt område?

C: Ja, det är det. Ja verkligen! Klovsten är ju Kungsbackas helt klart mest strategiska område för vilken etablering som helst. Nu vill vi ju inte ha vilken som... Men om vi bara hade sagt såhär "den som bjuder mest får komma hit" så hade vi haft en kö. En lång kö.

Men det är ju intressant, för det kan ju finnas jättemånga med intresse då och att det blir såhär men ser ni då en Kretsloppspark som mer en typisk ÅVC, fast lite butiker bredvid eller?

C: Nej jag ser inte...

D: Nej inga butiker alls faktiskt. Inte i närheten där. Inte alls.

Näe för då är det ju inte längre en Kretsloppspark då tänker vi för där är det ju att det finns en...

C&D: Men varför.. Varför måste butikerna ligga där ute/varför kan de inte ligga inne i stadskärnan/vad finns det för fördelar med att ha butiken där?

Dels i utbildningssyfte... Det är bara att... långsamt kommer man ju få folk att inse att det finns... Det finns en enorm såhär potential av material där du kan se faktiskt vad andra gör sig av med för går du till Erikshjälpen då ser du bara alla färdiga produkter. Vad ska man säga då, att i ett kretslopp på riktigt så kan du komma dit och det finns material att ta hand om.. Kanske finns en verkstad där du kan låna hem. Men sen också transporter såklart, skulle man sätta det i system men såhär vi börjar samla in mera för att det finns en marknad, folk vill köpa, ja men ska du då börja skyffla saker där emellan då blir det väldigt ostrategiskt och det tappar den... de vi haft intervjuat (Alelyckan Göteborg, Eskilstuna ReTuna) de har ju... De förstår inte att det skulle separeras.

C: Men då tycker jag att man kan tänka såhär, att om man vill visa saker som någon inte är intresserad utav att sälja utan någon då, du kommer inte att köpa en söndrig grej för att laga den ... Det tror inte jag finns något värde i just nu på marknaden. Och om du vill visa upp dom delarna där så kan du ju göra det. Men försäljningen av produkter som ska ut igen, den bör vara någon annanstans tycker jag. Och det är inte rent.. jag förstår utbildningssyftet och dom här

delarna men det finns ju en kraft i... Eh... Jag tycker det finns en kraft i att faktiskt i att man har det separerat också för man ska komma ihåg det att väldigt många av dom som åker och lämnar där, antingen så kan du tänka dig att köpa nytt eller så kommer du aldrig kunna tänka dig att köpa nytt för du tillhör liksom, eller gammalt, för att du tillhör inte den kategorin.

Men då tror jag jag att man har ett styrt tankesätt att avfall är en grej och nya saker en helt annan. Då har du verkligen separerat dom två.

D: Men Alelyckan är det dom som har byggt upp så att de har även det är gamla cyklar, det är retro, det är utbildning för personer som står långt från arbetslivet. Det är hela det projektet eller?

Ja, men det är ett litet projekt. De har ÅVC och återbruk ihop. Och sen Stadsmissionen och Returen (Returhuset) som drivs då av Östra Göteborgs regi.

D: Ja juste det var det jag tänkte på. Men de har ju kopplat ihop det med.. Så att dom får in ett annat perspektiv i det hela och tanken där tycker jag är ju helt fantastiskt när man kan knyta ihop hela där dom där man har personer som står långt från arbetslivet till den här Returen, men frågan är om det är platsen i sig som är precis vid motorvägen i Klovsten, som vi tittar på som ett etableringsområde. Det kanske går att separera det så att man har tänket fast inte just att det är på själva återvinningsstationen utan att man lägger ... för tanken i sig är ju schysst om man kan hitta hela det tänket.

Men det är väldigt lätt för som för dom för då får dom in 3 cyklar och så kör dom det 50 meter bort och så bara "här har ni" (till returhuset ex).

D: Men de hämtar ju också cyklar från hela Göteborg så att det funkar ju. Men det tänket är väldigt bra så om man kunde koppla hela återvinnings- second hand- den delen så tror jag att ... för att området i sig är så attraktivt för etableringar så vi har inte möjlighet att bygga en park så.

Men de etableringarna som kommer att komma till det här området, säg att det är ett företag som faktiskt försöker satsa på lite hållbarhet, skulle man inte kunna koppla samman dom och få någon slags, synergi/kretslopp. Det behöver inte vara ett krav, men kan ju absolut uppmuntra folk till att använda sig när det ligger såpass nära till hands liksom. Man behöver inte ha allt inom ett koncentrerat område, men man kan se att det finns kopplingar till andra företag också. Så det finns ju jättemånga olika sätt att tänka på detta.

C: Ja men när jag tänker också och har man på Alelyckan, alltså Alelyckan, finns det. Jag förstår ju liksom intentionen och vad man vill, men eh, genom att ha det samlat, vad uppnår man då liksom? Vad är den dubbla effekten av att man har det samlat eller att man delar på det eller hur mäter, går det att mäta på något sätt, vad har hänt? Är det bättre att ha det ihop eller...

Förmodligen, nej det är ju otroligt svårt att mäta, men det är ju enklare för alla som jobbar där, är där, besöker, det blir som en ögonöppnare alltså vare sig man vill eller ej. Så är det! Sen liksom bara så smidigt, man kommer med en soffa som man vill lämna så har man den på släpet, så kanske man har lite tid över så går man in och så hittar man , ja men perfekt här är ju ett, en byrå, så har man med sig kärran och så är det bara att.. ja! Till exempel. Ja, det är en annan. Men hur är eran syn på hållbarhet kontra konsumtion? Nu kanske inte ni är inne på konsumtion riktigt men... de kan vara motståndare till varandra men kan också bli att vi ska konsumera mer hållbart istället för att konsumera mindre?

D: Idag är vi ju väldigt långt ifrån varann, men det måste ju gå ihop, för att samhället ska överleva. Det är ju jätteviktigt. Så det är en viktig del i hela Kungsbackas utveckling. Sen har vi långt kvar, i det. Men jag tror det är någonting som vi måste...

Ja det är svårt för att det känns som vi har det mindsetet.

C: Fast det är ju inte ett mindset utan vi måste konsumera för att ekonomin ska gå ihop. Vår ekonomi är uppbyggd så, konsumtion måste ske, du måste betala för någonting. Sen om det är att du betalar för... Eh.. produkter som har omgjorts till något annat eller vad det är men som ekonomin är uppbyggd så krävs konsumtion idag. Sen kan man ju diskutera hur den ska vara mer hållbar.

D: Ja men det måste gå ihop på ett bättre sätt så att det inte är det ena eller det andra utan måste vara ihop.

Ekonomi är också väldigt linjär idag.

C: Ja, det är den, men det beror ju också på att man har lagt skatt på arbete och att det är billigare att köpa en produkt som är producerad av en maskin) än vad det är att renovera en produkt så det är en statlig styrning i hur man vill se arbetet.. se en utveckling. Och ska man ändra på de här processerna för att få det att gå åt ett visst håll, då kommer det krävas ganska stora insatser att möta den utvecklingen och det kommer vi att behöva göra. Vi kan inte ha ett system som är uppbyggt på det sättet som vi har det idag.

D: Jag var på Mölndals Galleria nu på morgonen, och dom bygger helt nytt där och det är NCC som håller i själva bygget. Dom hade ju byggt det, dom har ju sett över allt det dom bygger i så att det är miljövänligt, dom tänker uppvärmningen av huset, dom tänker in sociala hållbarheten, får in allting. Det är också en viktig del i det hela. Helt nyproducerat, och det är ett hus för liksom en galleria, men ändå så tänker man och precis det här med återvinningen, det hade dom sorterat, både när dom rev innan och att när dom transporterar materialet vidare så vet dom exakt vart det här ska gå. Det tycker jag är en lika viktig del i konsumtionen, hållbarheten, att man tar in de perspektiven.

Men då måste det komma som ett krav någonstans från beställaren.

C&D: Mm, eller.. ja. Och oftast ifrån kunden eller invånarna, det är det allra bästa. Det är det man ser är det mest effektiva det är när kunderna väljer att lägga sina pengar någon annanstans. Då brukar det gå snabbt.

Marknadsföring då också. I ett sånt här projekt som Klovsten kommer bli, hur skulle ni vilja att det marknadsförs? Eller om området i sig är så attraktivt så ni behöver liksom inte promotea det så mycket.

C: Nej men alltså dels har vi ju en återvinning, du tänker själva...

Nej alltså ett koncept av ett inlämnings- och kretsloppstänk i det här området?

C: Jag fattar nog inte frågan.

Innan vi var här då då tänkte vi kanske att ni är experter på också att hur om man har nyetableringar, hur man når ut till folk och såhär får, lite tips, hur ska man tänka då om man vill ha en helt ny företeelse då som nåt sånt här som en cirkulär verksamhet, hur hade ni försökt nå ut då?

C: Vi ser det som en del som kommunen har då hur vi informerar och bygger upp informationen till andra delar, det kan vi göra bättre.

D: Det är en viktig del, det är ju en hel kommunikationsstrategi tycker jag som ligger bakom, det är ju lika viktigt att man berättar om medborgardialogen eller dialogen som varit innan. Det här vill invånarna och det här vill kommunen, att man har en tydlig visionsbild och sen så börjar trycka ut den så att man känner att det här kommer inte ovanifrån utan det är någonting som man kommer underifrån och bygger upp liksom. Och då i såna här fall är det schystare tycker jag när det är behovsstyrt när man trycker på hållbarheten och så istället för att kommersiell reklam. Går från själen på något sätt.

C: Ja, sen är det ju sammanhanget i Kungsbacka, de flesta åker till Klovsten för det finns en återvinning där, det finns ingen återvinning någon annan stans på Onsala eller nånting. Om vi redan har mängder med människor åker dit idag, vad är problemet? Det kommer åka människor lika mycket dit när vi flyttar in den en liten bit för att det är dit man åker, finns ingen annanstans att vända sig. Ska du lämna saker så är det dit, så liksom, sen vad man vill sätta för känsla kring det eller man vill ha, jag tror ju att en sån här sak skulle jag är viktig att informera om att saker du slänger kan komma att återanvändas. Det är inte alls säkert att det är attraktivt för alla. För många är det det, men vissa...

På andra ställen har man ju löst det så att man kommer in först i en mottagningshall, och då har man farligt avfall, bilbatterier och sånt och det finns även liksom möjlighet att "har du funktionsdugliga saker" så tar vi hand om dem här, och sen så, annars så bara tutar du fram till rampen, ÅVC-kort, gör som vanligt. Men så att du alltid möts av personal som

hjälper dig att lasta av, både farligt avfall och eventuella andra saker. Vill du inte åka upp på ÅVC-rampen, då kan du svänga av, så du behöver inte betala för att lämna saker, du behöver inte betala för att bli av med farligt avfall.

C: Precis och Klovsten är ju inget trevligt område idag, folk åker ju dit och vill vara där så kort tid som möjligt. Så det finns ju mycket att göra på, att öka hela den upplevelsen. Men hela området lär bli en helt ny, det kommer inte, alltså hela känslan kommer bli totalt annorlunda eftersom allt kommer göras om, som vi har förstått.

Jag har inga problem att tänka som... men nu är vi ju flera parter i det här också, för den delen. Men utifrån ett kretsloppstänk kan titta om det finns någon annan som skulle.. det ... Låt oss säga att finns ett företag i Kungsbacka som behöver ny mark för ett byggvaruhus och att vi skulle säga att den här byggvaruhandeln får ligga här, då skulle man kanske också kunna säga att "om ni får ligga här, så vill vi också att ni distribuerar den här sortens material". Så skulle man ju kunna ha en diskussion med dom om.

Mm, och det skulle bli en ganska unik selling-point för vi har försökt att luska lite i det här och det slängs ju så himla mycket verksamhetsavfall, byggavfall som är okontaminerat. Det är ju även den högsta posten i den här kommunen. Men det finns inte så många som tar hand om det. Så det skulle bli ganska unik selling-point. Man kan få upp ögonen, profilera sig i den synpunkten. Exempelvis för att vi är liksom en företagskommun, många bor i villa vi bygger mycket, och så det skulle kunna bli också en... För Retuna har ju profilerat sig nu med den här gallerian, som har blivit, dom har ju studiebesök från hela världen.

Prat om studiebesök.

C: Ja vi är jätteintresserade men frågan är om det finns tid. Jag tycker ju bara att det hade varit, och det har och som [D] och jag har diskuterat att alltså det ju varit mycket häftigare att kunna ha en försäljning, alltså om man ska börja bygga upp ett galleritänk så hade det ju varit mycket häftigare eller en gata med det här så att Kungsbacka kunde bli unikt med det att här har vi secondhand-gatan och här har vi allt ifrån till high-end secondhand till ah lite mer vanligt. Och nån butik som bara specialiserar sig på en viss sorts produkter kanske eller nåt. Alltså det hade varit så häftigt att kunna bygga upp det för det tror jag hade dragit människor. Då hade man kommit ett steg längre, än att bygga en galleria nånstans där inte så många är intresserade av att vara, och...

På det sättet förstår jag att ni tänker att man inte vill ska ha en ny Kungsmässan, fast i Klovsten.

C: Nej nej, men jag tror att i Kungsbackas innerstad till exempel, hade detta hamnat i profilen för att man skulle kunna profilera sig på ett sånt sätt.

D: Jag tycker om det här. Cykel-tänket. När man hämtar cyklar renoverar får igång det så att.. kombinera det med någonting mer så att man får det här galleria-tänket. Så att man gör det såhär.. ja men den sociala hållbarheten är lika viktig.

Ska vi bara säga... Men vilka hinder måste tacklas, vad finns det som kommer stoppa upp här och måste?

C: Nej men jag tror att just att vi har så ont om verksamhetsmark. Det är ett hinder alltså det är att man... vi vet ju att vissa saker behöver lösas men hade det legat någon annanstans hade, vi hade haft mer utrymme någon annanstans och man hade kunnat tänka på ett lite annat sätt i vissa fall.

Intervju 9:
11/10 2017
Trafikplanerare, Kungsbacka kommun

Jag tänker just trafikmässigt, så är det ju den slussen lite utav... Problemet här i Kungsbacka det är ju att det finns ju ingen ÅVC på nordvästra sidan, det är ju där folk bor. Så Klovsten tar ju ett otroligt lass. Jag har vart med och försökt hitta platser för...

Vi har förstått att det är ett visst motstånd...

Ja, minst sagt. Det är många som väsnas och det är mycket trafik och det är den ena och det tredje. Eftersom dom människorna som bor i väster har ett ganska stort inflytande på våra politiker eller är politiker vilket innebär att varenda ställe som har varit, har de lagt ner det. Politiskt då. Jag tror jag har vart med på sex-sju ställen nu som gjort en rejäl utredning, men inte kommer fram nånstans. Och det innebär ju att Klovsten som ÅVC är ju en tung pjäs i hur man ska placera det i ett industriområde. För man vill inte ha det längst ut, det ser stökigt ut. Man vill inte ha långt in, för man vill inte ha trafik långt in i området. Sen är frågan vart försäljningen ska äga rum...

Det är moten som är problemet som vi har förstått?

Ja. Om man tittar... [visar på karta, alla vägar 158:an, E6:an]
Problemet på morgontrafiken kommer det väldigt många från väster. Köer pga de som kommer från motorvägen in till Kungsbacka. På eftermiddagen blir det köer ut på motorvägen. Det finns planer på att göra rondellen/påfart till tvåfiligt.

... det som är lite problematiskt i detta, den östra rondellen... (närmast Klovsten). Om man tittar på södra delen, har vi ett gärde som Biltema köpte, där ville vi lägga en cirkulation där för att bygga Biltema, men då sa Trafikverket: nej, vi vill inte blanda trafik från ett industriområde med ramperna. Och det är ju precis det vi har i Klovsten. Därför är jag lite orolig att när vi kommer med detaljplanen för Klovsten, så kan de helt plötsligt säga; nej vi vill inte ha den trafikökningen i trafiken, ni får bygga en egen utfart. Man har ju en rättighet till det som är där idag. Men med den ökningen som är idag sett, är ju en faktor 2 eller 3. Då blir det en detaljplan som Trafikverket kan säga nej på.

Attraktivt område. Går kanske 40000 fordon här (E6) och 20000 fordon här (158).

Företag som vill etablera sig? Vilka är dom? Vad sades på workshopen?

Den delen jag var med på... Här är en omlastningsstation. Där använder man sig utav nivåskillnaderna. Tanken var att man skulle ha kvar den. Och fortsätta åka på samma nivå och utnyttja nivåskillnaderna. Men omlastningscentralen har ju egentligen ingenting med återvinningen att göra. Att flytta den här [OLC] och göra den dubbelt så stor kan man ju göra var som helst. Men kanske inte precis i blickfånget när man kommer in... I den här delen (längst ut mot vägen) pratar man ju bilföretag och... Vad det blir.. Kommer man ner här så finns det ju ingen fundering på, 5-10 år fram i tiden. Viavest söker just nu tillstånd för att ens få fylla ut marken i södra delen och det kan ta 2-3 år. Det är många ägare, Balder, Viavest, Kungsbacka, kanske skapa konsortie.

Man vill inte blanda typ pendlare som bara ska ut på leden med folk som ska besöka Klovsten...?

Trafikverket vill inte det. Men jag kan säga att jag förstår inte riktigt det problemet. För att dels är det vår pendeltrafik, det stora trycket på den här trafikplatsen är väldigt mycket morgontrafiken. Och lite på eftermiddagen. Om det är någon affärsrörelse så kanske det blir mer trafik, det var det vi såg på Biltema då, dom räknade med många hundra besökare per dag, efter arbetstid. Och då blir det tyngdpunkten på den blir ju samtidigt som pendeltrafiken. Då sa Trafikverket att vi måste göra en väldigt stor förändring.

Men blir det inte samma om de tänker liknande verksamheter i Klovsten?

Det är det jag är rädd att Trafikverket kan ha mycket att säga till om... Eftersom det ligger precis i krysset där. Vad man ska hitta på det vet jag inte men, jag tror att det kommer att dröja några år innan vi är framme med en färdig detaljplan.

Hur har inställningen till framtiden för Klovstens ÅVC? Nu har vi haft en intervju med näringslivschefen, som har en idé om att dra ner på yta och liknande då... För att ha andra verksamheter istället? Vad finns det för andra intressen?

Första gången jag diskuterade, då var det Balder som ägde. Då uttryckte våra planarkitekter att... Det fanns då att återbruket skulle ha en tomt nere i Fjärås. Då sa dom att ÅVC:n ska ner till Fjärås. Men jag sa aj aj nej. Det tror jag inte riktigt är tänkt så. [verksamhetschef, Kungsbacka kommun] och [förvaltningschef, Kungsbacka kommun], då sa jag till dom att dom skulle ryta till så att planarkitekterna förstår läget. Och då blev det så att ÅVC:n ska vara kvar här. Och att den behöver större yta. Det är ju inte bara personbilar, eftersom det körs en hel del containrar därifrån. En del av de här transportererna kanske ska upp till omlastningscentralen... En annan del är att räddningstjänsten... ska flytta brandkårens central ska flyttas ut till detta området. Det är ju en bit i det här. Man ser ju här att man kommer ut snabbt på lederna.

Vad har du för bild av Kretsloppspark? Har [projektledare, Kungsbacka kommun] nämnt någon om det?

Jajamen, och [verksamhetschef, Kungsbacka kommun] visade ju några bilder på hur en Kretsloppspark skulle kunna se ut. Men är det rätt ställe? Det kan jag tycka om Alelyckan, det ligger ju rätt off. Försäljningsmässigt är det ju inte optimalt, och vi är ju inte... detta blir ju mer ett industriområde. Det är inte där... Jag menar försäljningen ska ju delvis vara runt centrum eller innerstan. För jag menar det är ju en ganska, det finns ju en hel del med kläder och småprylar också som man kan sälja i ett centralt läge. Byggmaterial och möbler kan man kanske sälja här uppe..

De befintliga lägger mycket vikt på... kretsloppstänk. Inställningen! Att separera försäljning och ÅVC tar bort det. Skapar mer transporter. De som jobbar, besöker, etc stärker intrycket. Bla bla bla bla. Man kan ju säga att det är en Kretsloppspark redan. Men sen så finns det så många betydelser av Kretsloppspark. Många olika parametrar.

Vi är liksom inte riktigt där ännu. Vi gör nånting som kallas ÅVS (åtgärdsvalsstudie) nu. På vägnätet mellan Göteborg och Varberg, vad behövs göras? Man går ju i taket på trafikvolymerna nu. Och den utredningen tar ju säkert 1,5-2 år. Bara det är en studie på vad man ska göra vid trafikplatsen. Och den gör Trafikverket. Kan vara att förlänga ramper etc... Det finns många ingredienser i en sån utredning. Vissa broar kanske är underdimensionerade. Det kommer ju bli ett inslag i den här karusellen.

Trafikverket påbörjade en studie 2007 om E6an skulle byggas ut med tre körfält istället för två, det börjar man jobba på nu.

Onsalavägen, överklagad. Ligger hos regeringen nu. Första utredningen påbörjade när jag föddes? 1950. Ca.

Intervju 10:
17/10 2017

Arbetskonsulent, Kungsbacka kommun

När vi tänkte på Individ och Famileomsorg, så har vi kikat lite på hur andra kommuner jobbar med sin Kretsloppsparkverksamhet. Och i Eskilstuna har då Eskilstuna Energi och Miljö handlat upp en arbetsgrupp från sin arbetsmarknadsavdelning, och så jobbar dom även i Mölndal när dom utreder ett liknande projekt. Där har dom samarbetar med sin Sociala Arbetsmarknadsavdelning som hyr en del av Teknikförvaltningens lokaler.

Ja precis, för vissa kommuner har ju min funktion, LSS-funktionen, under en sådan arbetsmarknadsavdelning med samlade aktörer som ni beskriver, men vi har det fortfarande uppdelat. Så jag har bara personer inom LSS (Lagen om Stöd och Säker Service) som har ett beslut om daglig verksamhet. Så man får söka. Det finns 10 insatser man kan söka inom LSS-lagen. Så man måste ingå i en personkrets. Man måste ha en utvecklingsstörning eller en autism. Så vi är ju styrda lagligt så. Sen har jag kollegor som, jag vet inte om ni hört talas om [arbetsterapeut, Kungsbacka kommun], hon är jobbar också som arbetsterapeut. Men har en annan bredd. Med personer som kanske har psykisk ohälsa och depression. Inte under LSS. Utan dom har en egen arbetsterapeut, dom är två arbetskonsulenter också. Så hon har också en bredd, och jag vet att hon har två personer uppe på Barnamossen just nu. Som gör praktik där. Dom deltagarna vi har är väl dom som är i behov av mest stöd och mest anpassad verksamhet. Hon har personer på ett annat plan, som inte har en utredd diagnos eller utvecklingsstörning i autismspektrat som man behöver för att ha rätt till våra insatser. Så [arbetsterapeut, Kungsbacka kommun], hon är en riktig spindel i nätet. Känner alla. Kungsbackaprofil. Och har koll på många praktikplatser! Vi ligger under IF och Funktionsstödsenheten, arbetskonsulenter är vi. Tre stycken. Detta är våra egna verksamheter [visar lista med massa arbetsplatser], så vi är som en egen liten arbetsförmedling nästan. Så vi har egna verksamheter beroende på... det kan ju vara personer på väldigt tidig utvecklingsnivå som är i behov av sinnessimulering och kanske kommunicerar med signaler eller kroppsfunktioner. Men sen har vi även utflyttade verksamheter som inte ens ligger i våra lokaler men där vi även har egen personal. Så detta är våra egna arbetsgrupper, och där har vi lite allmänt ansvar. Men vårt huvudsyfte är att leta praktikplatser på den öppna arbetsmarknaden. Utefter personens förutsättningar. Man kanske inte har en fungerande arbetsförmåga hos Arbetsförmedlingen, och så blir man slussad. Och man kanske besöker våra kolleger eller är på Kompetenscentrum, men så väljer man att söka Daglig Verksamhet. Och då har vi praktikplatser.

Så vi har haft praktikplatser på Ragnsells i Göteborg, på Barnamossen och på Klovsten bland annat.

Då är vi kanske där i uppstarten, och ser vad personen behöver för stöd. Men sen har man ju en handledare på plats. Så det är väldigt beroende på att man hittar en nyckelperson på stället som är bra. Sen följer ju vi upp kontinuerligt, och ger både stöd till handledaren men först och främst brukaren. Om det ska vara hjälpmedel och sådär. Nu blev det ju en upphandling, så det blev ändrat. Ragnsells byttes ut mot ViaVest på Barnamossen. Så då försvann mina praktikplatser där. Det är inte det att vi har några stående platser, för det kan vara så olika! När vi träffar nya deltagare så gör vi en kartläggning. Vad behoven är och vilka förutsättningar, intressen och önskemål den personen har. För är man i en situation man trivs med så är det ju ofta enklare att ha en fungerande praktikplats. Det kan komma jättemånga personer som önskar det och trivs i den miljön [ÅVC-miljön], men just nu har jag inga platser där. Det är väldigt mycket utifrån personen.

Många gillar att demontera. Apparater, datorer, att skruva och så. Så då plockar vi sakerna från återvinningscentralerna. Och så hämtar våra verksamheter själva med bussarna. Sen demonterar och sorterar brukarna dessa komponenter, så åker vi tillbaka sen med dom sorterade fraktionerna. Det har varit lite så och så med det. Det blir lite så på dom här ställena att man skakar hand med någon, och dom säger att det är inga problem. Så sätter dom upp ett skåp där dom samlar saker till oss. Och sen så försvinner skåpet, och han man skakat hand med har försvunnit, och så kommer det nån annan som undrar varför vi rotar... Så vi skulle ha haft ett skåp där det stod Daglig verksamhet, men det har fallit lite så. Vi hade det, men jag vet inte varför

det försvann. Sen så blir det ju mindre och mindre såna här saker som kommer in, tyvärr. Sen om det skulle bli nånting som skulle vara däruppe [i Klovsten], som skulle vara fungerande, och en anpassad miljö. Men vi har svårt att ha, för vi vet inte vad vi har för personer som kommer in... Det är svårt! Det beror på hur behovet ser ut.

Hur länge är en person med i ert program? Finns det någon snittlängd för hur länge personer brukar delta i daglig verksamhet?

Socialekreterarna sätter beslutet om insatsen daglig verksamhet, och så är det vi som ska verkställa det beslutet. Och deras målsättning att tillslut komma ut i arbetslivet. Men vissa personer har ju en praktikplats tills dom går i pension, om dom trivs. Sen jobbar vi för att nå en anställning, vi kanske har haft 1-2 personer, i genomsnitt, som gått över till en anpassad form av löneanställning de senaste åren. Men hos oss är det inte säkert att man nånsin kommer ut i arbetslivet.

Vad är kravet för att få en anställning?

Vi äger ju inga anställningar, utan det är arbetsgivaren isåfall. Men man kanske inte kan göra så pass många moment så att man inte kan vara självständig. Man behöver kanske så pass mycket stöd pga sin funktionsnedsättning. Men däremot så trivs man och har en mer meningsfull sysselsättning på en praktikplats än vad man har i någon av våra egna verksamheter. Och då är det utifrån vad individen tycker är meningsfullt och trivsamt. Sen så strävar vi ju efter... för dom som har förmågan, så jobbar vi ju mot att påverka mot företaget. Men det är alltid företaget som har anställningen.

Du nämnde Ishallen, och Kultur och Fritid... då är det mer ett samarbete. Det är inte som att ni är upphandlade av dom?

Nej, och det är fler än Kultur och Fritid som också är involverade i den uppstarten. Men där har vi en verksamhet, vi har fått tillgång till ett rum på ishallen och fasta arbetsuppgifter. Och så har vi ett litet litet verkstadsrum där också. Och där har vi egen personal. Så då kan vår personal få arbetsuppgifter av vaktmästarna där. Och så är det väl mer och mer man hör, har vi egen personal kan man hitta arbetsuppgifter. För man får lägga lite engagemang som handledare.

Så då har IFO några handledare där?

Ja, eller daglig verksamhet får vi säga. Daglig verksamhet har en personal där. Och så har vi kanske 4 deltagare, det kan variera lite. Det kan handla om att klippa gräs, eller gå rundor och städa läktaren osv.

Sen har vi postenrundan på Stadshuset, paketera försändelser inför val, ett helt arbetslag som går skräprundan runt Stadshuset, och frukost till brevbärarna.

Funkar det så då, att dom hyr personal av er som avdelning?

Nej det kan se olika ut. Och det får du nog höra med våra enhetschefer hur det ser ut i dagsläget. Men annars är det... vi har ju inte jättemycket lokaler, utan vi hoppar runt. Och att hitta bra lokaler för våra deltagare är alltid en central fråga. Som på ishallen är det just det att vi får tillgång till en lokal, och då är det vi som har personalen och står för den tror jag.

Vilka steg krävs då för att starta upp en ny plattform, ett nytt samarbete?

Dels är det ju att man ser behovet, att det finns. Och att det finns en deltagare för det. Sen finns det verksamheter som jag vet att cheferna är lite skeptiska till, just dom med ensam personal. När man bara har en personal som kan verksamheten så blir det ju väldigt sårbart. Vi har samarbete med kommunen ibland. Det är när vi ser, att det är det här som deltagarna skulle vilja göra. Det kan vara väldigt olika. Det är brukarfokus hela tiden! Kungsgruppen. Fysisk aktivitet. Röjer leder på hallandsleden och fyller på ved. Även uppdrag om det ska byggas inne på torget, och om det ska vara jippon.

Varierar det hur många deltagare ni ombesörjer?

Det ser väldigt olika ut! Vi har samarbete med särskolor i kommunen, och där kan vi veta lite vilka som kommer när de tar studenten. Och då flaggar lärarna, så från skolan har vi lite hum. Men annars har vi ingen aning. Vissa vill ju inte söka, för att dom inte vet att vi har den här bredden. Eller att daglig verksamhet är lite stämplad så, sen gammalt. Sen har ju våra chefer kontakt med socialsekreterarna, men det kan vara väldigt olika!

Jobbar ni någonting mot nyanlända?

Vi är bara ett litet ben, hos oss. Och i och med att man måste ha insatsen, LSS:en... Vi hade en workshop, med representanter från alla olika ben. Och insåg hur lite vi vet om varandras verksamheter. Det blir ju annorlunda i andra kommuner där alla typer av arbetsinsatser samlats under ett tak. Men du frågade om sysselsättning för nyanlända. Arbetslivssekreterarna på Kompetenscentrum tror jag jobbar mer med det. Anna-Lena Karlsson tex. Och så är det ju [arbetsterapeut, Kungsbacka kommun] som får in en stor bredd. Men vi är så uppe i vårt egna. [Arbetsterapeut, Kungsbacka kommun], hon har ett övergripande... hon är nog den som kan alla benen ner ganska bra.

Har du hört talas om Kretsloppsparken tidigare?

Nej, det har jag inte gjort. Jag har ju haft praktikplatser på Klovsten tidigare. Uppe på Ragnsells och så. Men då handlar det om en enskild person, letar upp en handledare. Och då kan det också vara en person som är i behov av ganska mycket stöd, och kanske bara har en eftermiddag i veckan. Men för honom, han är jättestolt över den här praktikplatsen.

Hur ställer du dig till att förmedla arbetsuppgifter såsom att sortera inkommet material, reparera och fixa grejer. Och liknade.

Det låter som jättebra arbetsuppgifter. Men det är också jättesvårt att veta i och med att vi inte vet vilka som kommer in. Men det är bra arbetsuppgifter. Vi jobbar ju mycket med sortering. Och vi har en egen secondhandaffär, Knappen.

Vi har tänket, och det ligger i tiden.

Vi är ungefär 200 deltagare, och närmare 90 personal just nu. Och i och med att vi är en egen liten arbetsförmedling. Sen kanske man inte kan göra alla moment. Men valda delar.

Vad tror du kan hindra/bromsa upp Daglig Verksamhets engagemang i projektet. Men vi har ju pratat om det. Jag tycker att det är intressant att ni ser till behovet först och främst, så man kanske aldrig kan garantera att nu har vi fem platser här, kan ni tillsätta dom? Nej, det vet vi inte.

Precis, och sen beror det också på vad vi har för personaltäthet. Hur mycket självständig man måste vara i verksamheten. För vår personal är ju proffs på att hitta delaktighet i det lilla. Men är det en extrem miljö, just vid en återvinningscentral kan ju ljud, lukter... såna aspekter kan ju göra att miljön inte är fungerande. Sen kan ju vår personal hitta att man ändå kan vara med på ett visst moment, att man bryter ner det så.

Man bryter ner det till lite mindre beståndsdelar.

Ja, och man kanske inte är med i hela flödet. Men den här uppgiften är min, och den är jag jätteduktig på. Men i och med att man inte vet hur det ser ut eller kommer vara. Och det är ju sådana faktorer vi arbetar med i utredningsfasen när vi gör kartläggningar. Fritidsbanken. Dom har ju öppnat upp på många håll! Vi var nere på en träff i Falkenberg. Vem vill ta och dra igång det? Jättebra arbetsuppgifter för oss. Städa, fixa, låna ut, renovera, torka av. Men att stå för projektet... Vi måste ha brukarfokus. Det får inte bara vara personaljobb. Det har blivit ett jättestort koncept. Det får inte kosta något. Vart skulle man ha det nånstans? Och det är väldigt olika vad behovet är. Täby: skridskor. Angered: fotboll. SISUs mål är att vi ska röra på oss mer. Emmaus är bara en grovsortering. Och dom ligger vid Kungsmässan. Åker och hämtar från Klovsten. Sen är Knappen affären i Kungsbacka.

Intervju 11 & 12:
17/10-2017

Entreprenör och VD för ett Arbetsintegrerande Socialt Företag [E]
Ekonomisk rådgivare för ett Arbetsintegrerande Socialt Företag [F]

Hur är er verksamhet uppbyggd idag? Vi är i ett tidigt skede. Vi hoppas att vi kan hjälpa till. Vi har jobbat med detta sedan september, vi har gått Industrial Ecology. Det är Kungsbacka som har efterfrågat projektet.

E: Kretsloppspark kallar ju Kungsbacka det för. Det är ju vi väldigt involverade i. Har ni träffat [drifttekniker, Kungsbacka kommun]?

Ja.

F: Vi har ett nära samarbete med honom. Det är han som har ordnat att vi har det här avtalet med cyklarna och vi har en vision ihop med Jan, vi vill gärna att Kretsloppsparken ska hamna centralt och lättåtkomligt. Den dagen det blir en Kretsloppspark så hoppas vi, man kan säga såhär: det är målet. Anledningen att vi är här idag egentligen är för att kunna komma in på det i framtiden.

E: Vi började... jag började för ett par år sedan med det här med Socialt Företag innan det fanns i Kungsbacka och har jobbat gentemot kommunen länge, för vi har fått igenom det här Sociala Företaget nu. Och det är ett företag till som heter Gröna tjänster och dom jobbar med med klippa gräs och ytor.. men målet som [F] säger är ju inte att stoppa här, utan vi har väl det gemensamma intresset med [drifttekniker, Kungsbacka kommun] att vi brinner för återvinning att det inte ska slängas så mycket saker. Det känner ju [F] och jag också, jag har alltid varit en ekorre, samlar på saker, vill inte slänga saker jag tycker det är hemskt att göra det. Det är väl en sån grund i det hela. Cyklarna blev starten vi har en dröm om att få vara med på den här Kretsloppsparken. Även sköta byggmaterial och lite annat. Och kommunen har nu vant sig vid att vi finns. Det börjar få frukt nu, det har varit några år att jobba innan det här kom igång. Men nu skickar dom faktiskt folk med idéer till oss. Dom som satt här nu när vi kom hade en ide, som vi inte behöver berätta om nu, men den är på gång och då när vi är igång sen tänkte jag, vilket gärna får bli nästa eller nästnästa år, då skulle jag vilja att K2C står och driver den ihop och gör detta ihop med folk som arbetstränar och människor som får jobb. Det är egentligen vårt mål, men vi vågar inte säga att vi kommer få det för vi är ju inte anställda på kommunen. Men vi hoppas att de ser, och det känns som att de gör det, ser vad vi gör.

Hur är det, samarbete men. Hur är det uppbyggt? Ni äger marken/huset själv eller?

E: Ja det där.. Har ni tid så. Vi satt och planerade detta själva men vi satt med kommunen ett år, det var lite, tog lite lång tid. Men vi fick inte det stödet vi trodde, ingen ekonomisk hjälp alls. Och går man runt här bland fastighetsägare i Kungsbacka så vill alla ha någon form av borgen och det vill inte kommunen ställa upp på heller så det är, har vart lite så. Det är väldigt roligt nu när vi är igång. Men till slut hittade jag en fastighetsägare, och han trodde på idén... Vi flyttade in i april behövde inte betala förrän juli. Fick som sagt ingen annan ekonomisk hjälp men sen började alla arbetsträningsavgifterna trilla in för alla de personer som gick här. Så jag kunde ta ut min lön och vi kunde börja sälja cyklar. Alla tog hit sina egna verktyg, två av killarna, far o son, de köpte en bil för egna pengar som vi nu har köpt av dom när vi har tjänat egna pengar. Vi har köpt bilen, vi har köpt in verktyg. Vi har byggt upp det från noll alltså, från egen arbetsinsats. Så har det här kommit upp. [Darijan]: Vi hade en liten fördel. Det är att vi båda två är gamla företagare så har vi har varit med om start-up förut. Så vi visste vad som krävdes.

Delar ni på VD-skapet?

F: Nej [E] är VD och jag är.. jag tycker inte om titeln men ekonomi någonting... Vad du vill.

E: Vi är entreprenörer, jag är väl mer så bygger upp skapar grejer, [F] är back office. För jag behöver hjälp med sånt som han gör.

F: Jag gör min MBA på handels då så, administration.

E: Det är det viktigaste att ha bra medarbetare, har man dom så kommer man jättelångt. Idéer har jag alltid. Jag brukar genomföra dom också.

Hur många är det som är verksamma idag?

E: Vi är 15 stycken.

Det här med arbetsträningsavgifter, det får ni från kommunen eller hur..?

E: Alltså det är en djungel, när man kommer från privatsidan, det finns så många parametrar, om vi ska titta på det så är det egentligen Arbetsförmedlingen som betalar ut ersättning till oss. Vi har folk här som inte vi får någon ersättning för också. Men som vi hoppas skall komma igång, och vi är ju lite ideella så vi behöver ju inte bara fokusera på pengarna.

För den vinsten ni får från cyklarna det går också tillbaka in till löner och sånt då eller?

E: Mm, nä det här är en ekonomisk förening, det heter Arbetsintegrerat Socialt Företag, ASF är en förkortning. Arbetsintegrerat... Fanns inte i Kungsbacka för något år sen och vi var en av de sista kommunerna att driva igenom det, och det finns väldigt mycket i Italien, England och andra länder. Och det innebär att man driver det oftast som ekonomisk förening, man kan driva det som aktiebolag men då får man inte ha någon vinstutdelning. Pengarna återinvesteras i företaget, så att företaget går framåt, folk kan få arbete och så vidare. Som vi har gjort med verktyg osv, så en marknadsmässig lön kan man ta ut. Vi har bestämt oss för en ganska så låg lön, det är bara jag och Darian som är anställda än så länge. För man måste vara en anställd för att få ta in folk på arbetsträning. Jag är utbildad handledare också, så att då är man handledare.

Hur många är ni handledare för? Är det 15 deltagare då?

E: Ja ungefär. Det har varit ungefär 15-16 som jag är handledare för. Jag är ensam handledare. Men nu om allt går som det ska, så är [F] anställd här så blir vi två, man får ju ta det väldigt lugnt. Sen så ska [F] gå en handledarkurs, så är vi två. Man måste vara anställd för att få vara handledare. Jag börjar på Handledarkurs 2 imorgon nere i Katrinebergs Folkhögskola.

Får du det genom Arbetsförmedlingen eller söker du?

E: Vem var det som ordnade det... Companion är en sammanslagning av olika företag som stöttar ASF. För det kostar mig inget att gå. Egentligen var det många som gick handledarkursen men de är ju inte det officiellt.

Vad är er uppfattning om vad som ska hända i området Klovsten här? Har ni fått någon input?

E: Bara genom [drifttekniker, Kungsbacka kommun]. Och hans visioner delar ju vi. Har ni varit på Alelyckan? Lite så, är visionen. Jag hoppas det blir så. Och då skulle jag vilja att vi har hand om byggmaterial., cyklar, datorer jobbar vi nu exempelvis på. I kommunen köps ju massa datorer. Sen vet jag inte om de slängs eller vad som händer men varför inte ta hand om dem? Det är nästa projekt som vi jobbar med. I Borås, återbruket i Borås är kommunalägt. Dom har en jättefin sån här anläggning som drivs av kommunen, och dom har byggmaterial, åk gärna dit och titta för det är så givande. Dom har både shop där dom säljer möbler och annat, de har en byggmaterialavdelning, och de har en cykelavdelning och de har en dataavdelning. Och jag blir egentligen, jag vill nästan kopiera konceptet lite grann där, och Alelyckan. Ju mer vi får driva det desto bättre för jag tycker att det skulle vara jättekul! Och ju fler ben du har att stå på, desto bättre klarar du dig. Om vi bara hade haft cyklar... Så hade det varit svårt. Vi har ju ingen utbildad cykelmekaniker egentligen, vi hade ett utbyte med Falkenberg. Så vi fick ett utbyte med dom, utbildning mot cyklar.

Nu snöar jag in. Backa tillbaka. Arbetsträning ersättning, de som jobbar här hur fungerar det?

E: Du får fråga vad som helst. Det är en djungel. När vi har jobbat och blivit arbetslösa, så får vi en summa pengar de 350 första dagarna, får man inget jobb då tex hamnar man i steg 2 och 3, det är dom som kommer hit. De första 350 dagarna, då kräver Arbetsförmedlingen att du söker 20-30 jobb i veckan ungefär. Söker, söker, söker. Beroende på vad du tjänat innan, men max tror jag att du kan få max 15000 innan skatt. Du får ut 11000 i snitt i månaden, för att göra det enkelt. Alla har det inte så, men den ersättningen de hade innan de kom hit, då satt de i olika arbetsmarknadsprogram, dom satt på Medborgarskolan, Hermods, där sitter många arbetslösa människor och lär sig att fylla i CV och annat för att kunna söka jobb. Jag gick i konkurs för ett

antal år sen. Så jag hamnade där, men då hade medborgarskolan en bra kurs om ASF! Men vissa gör ingenting, mår dåligt och gör ingenting, men får ersättning ändå. De får samma ersättning här också men får en meningsfull sysselsättning som förhoppningsvis leder till ett fast arbete.. Den summan som Hermods har fått för deltagarna innan, även kommunen får det dom har kurser. Dom pengarna får vi nu istället. Så för de 15 personerna vi har här, får vi ersättning för tio. Allt ifrån 2000-3000 upp till 5000 per månad. Hyran är 22000 i månaden.

F: Men vi säljer cyklar också....

E: Vi sålde för 100000 i cyklar under tre bra månader.

Får ni något startbidrag när ni startar en sån här grej?

E: Nej, vi har inte fått nåt av någon. Men blev lovade. Från flera olika håll...

Vad innebär ordet Kretsloppspark för er?

E: Ja, det är ju alltså att några åker dit med sina saker, någon bedömer att jag har bytt fönster i mitt hus, nu gör jag mig av med de gamla, det finns kanske lite fattigare människor som behöver fönster. Och då återvinner vi dom åt dom. Så kommer de till användning en gång till, sådär, så reducerar miljögifter så långt det bara går. Allt det man kan återvinna utan att slösa på jordens resurser, det är väldigt viktigt. Nu generaliserar jag.

F: Det är som en krets, den följer den cirkeln. Så allt som kommer in ska också gå ut, återbrukas, i princip. Man ska minimera.

Alla har väldigt olika uppfattning om vad en Kretsloppspark är. Man skulle ju kunna hävda att det redan är en Kretsloppspark där med ert och Erikshjälpens samarbete. Eftersom det finns containrar där.

E: Nu är det så väldigt utspritt, det blir ju transporter det är också en miljöförstörande med bilkörning och en massa grejer. Ju tätare du har allting desto mindre transporterar du och det är ju bra för miljön. Och sen det här med containrar överallt ja, det är bra på ett sätt men det är... sprids massa smuts. Jag skulle vilja ha det samlat där det är lätt transporterat, man reducerar så mycket utsläpp och grejer.

Sedan så har vi också funderat på en grej det här med att besökarna som åker till Klovsten idag, dom ser ju inte riktigt bilden, utan på en sådan här plats alltså du ser det på ett helt annat sätt. Du ser ändå kretsloppet, medvetet eller inte, jaha nu tar ju dom grejer därifrån, så hamnar det där.

F: Ja, en utbildningsaspekt att folk kan komma dit och lära sig..

E: Där ska man nog ha lite hur man har på naturum, en informationsavdelning. Om man är intresserad av vad som händer med soporna kan man gå in till en reception eller vad det nu är där man kan läsa och se vad som händer med ens grejer, alltså det vore toppen så att människorna som ska åka och slänga saker är medvetna om att : det här kommer att återanvändas och sådär.

Men hur har ni sett på efterfrågan? När vi pratar med personer på kommunen får vi ständigt höra att Kungsbacka är en sån rik kommun och att dom har svårt att se liksom att det här ska vara ett vinnande koncept med det här med återbruk för dom säger att "dom vill bara köpa nytt". Avfall och handel har så långt ifrån varandra eller vad man säger.

E: Har dom varit på Erikshjälpen på en tisdag? Det är proppfullt med folk.

Ja, exakt. Det är det vi försöker kommunicera, ni har också upplevt det.

E: Ja alltså med tanke på att vi inte hinner reparera... vi hinner ju inte laga upp cyklar i den takten dom frågar och köper dom. Det finns ett jätte jätte, och alla som är här och köper cyklar av oss, "åh vilken bra idé". Och så berättar vi att pengarna som dom lägger här, går egentligen till att folk får jobb på sikt. Och då blir det ännu bättre för dom. Nej så att det finns ett jättestort intresse. Jag upplever det så. Det är nog bara att de inte fått möjligheten att få känna. Vi har inte politiker som vill starta såna här grejer...

Prat om klasstillhörighet och fördomar om dessa bland makthavare och beslutsfattare...

Typiskt politiken. De som överklagar är dom som har egna vinstintressen. Men det är som du säger. Det är nog så men politikerna här är väl inte lika på hugget som andra kommuner, de sitter lite säkert på sina stolar.

Vi har inte träffat någon politiker än, det verkar vara lite känsligt. Går inte att boka möten hur som helst. Men vi ska presentera det som vi gjort sedan på ett nämndmöte. Först beslutades det i nämnden 2011 och vi ska komma tillbaka och visa sammanställning! Hoppas sprida vidare engagemang.

E: Jag kanske också kan få material när jag träffar politiker och så. Det är inte konstigt att ni inte får träffa politiker.

F: Det här är rätt i tiden, nu är det lite trögt men någon dag kommer det att bli accepterat och då kommer det inte att bli någon diskussion.

E: Som [drifttekniker, Kungsbacka kommun] som jag nämnde där, han är ju en eldsjäl men han har också uttryckt sin frustration över hur trögt det är. Både inom kommun och med politiker. Det är så, verkar vara lite skyddad verkstad här på något sätt.

F: Jag tror de är bekväma.

Sedan har det varit mycket diskussioner om platsen Klovsten då. Vilken potential ser ni för att Kretsloppsparken ska ligga där?

E: Alltså om du tittar på de stora vägarna, hur lätt är det inte att åka till Klovsten. Du kommer söderifrån, norrifrån, 158:an. Bara kör av och direkt till Klovsten. Jag har hört att det finns förslag på nån Åsa eller nån, Fjärås. Är det nedlagt?

Nu har han från Teknik som vi jobbar för varit på möten för marken för marken för faktiskt en Kretsloppspark så är det är mer på g än nånsin, men samtidigt så vet man inte.

E: Nej men va roligt att ni är med. För det är ju ganska korkat att lägga det i Frillesås eller Åsa, ni vet alla... De som bor runt omkring här det är så nära in hit, ska dom sitta där och åka ner till landet, de kommer inte göra det! Jag känner så.

Nej, det är väl att dom uttrycker ju stora problem med mötet här. Det är ganska hög belastning redan och om detta då skulle locka fler folk så kan det bli som en bromskloss, men ja... Det är en bromskloss. Sen har vi också pratat med näringslivschefen som inte förstår det här. Hon förstår inte Kretsloppspark så hon vill snarare hyra ut marken till bilfirmor och såna typer av verksamheter. Och ingen handel där ute - allt ska vara i centrum. ÅVC här och handel i centrum.

E: Det är ju det där tänkandet som gör att det ser ut som det gjort. Bara köp och sälj nytt och frossa. Man måste ju tänka någon gång.

Precis för hon ser ju Kungsbacka som handelsstaden nummer 1. Och då får man ju försöka lobba för smart handel istället. Man vill bara sänka avfallsproduktionen. Men vi får börja någonstans. Det är många som har uttryckt att de vill ha det lite fräcka, att just ha en plats där allt är koncentrerat. Nu finns det på några andra ställen i Sverige. Men det sticker ju ut också, genom att bara åka in och lämna sina grejer och sen köra ut det till fyra olika ställen längre bort det blir inte samma koppling alls. Vi tror att det är som du säger. Handlar man hållbart så är det attraktivt i sig.

E: Precis men en fundamental grej är, tänk er där bakom kretsloppet. När man lämnar ett gammalt fönster eller gammal soffa eller cykel. Tänk att åka runt Kretsloppsparken och köpa en ny cykel. Istället för att åka långt någonstans och köpa cykel.

Ja precis, och då blir det ju typ som att du har bytt ut din cykel mot en fungerande.

E: Precis, din granne var där igår och lämna in sin, och så lämnar du in din och köper hans. Likadant, det är väldigt bra ur marknadsföringssynpunkt. Det är bra för henne med att visa att vi tänker på miljön, då vet folk. De åker och handlar och vet att de handlar miljövänligt också.

Vad tror ni att det finns för hinder med en Kretsloppspark? Och vad skulle hindra er?

E: Oss finns det inga hinder från. Det är ju det ni beskriver att det kan finnas motsättningar från markägarna och allt vad det kan vara. Men för oss att genomföra det finns inga hinder. Vi är förberedda. Vi har ju nu, som jag sa nån gång, det var lite tufft att lära sig det du frågade om med vägar på arbetsförmedlingen, social, kommun, hur allt detta funkar och få igenom det. Men allt det har vi gjort nu och det är igång, och det bär sig och går bra. Så nu är det inte svårt att öka fler grenar på vårt träd. Vi kan köra byggmaterial, vi kan köra cafe, vi har redan gjort jobbet.

Ni har en verksamhet igång.

E: Ja, jag ser inget hinder. Det bästa är om vi kan få vara med från början och planera in vart kafét ska vara, återvinning, alltså att vi får vara med och bestämma lite. Gemensamt. Så försöker vi göra det så lättarbetat som möjligt för de som ska besöka det. Det skulle vara väldigt viktigt om vi fick vara med det.

Intressant, det har vi även hört från Eskilstuna. Vid ÅVC:n så ligger en galleria med bara återbruksmaterial. ReTuna heter den. Men det är lite annorlunda. Men det kallas ju också Kretsloppspark. Där är det så att kommunen faciliterar med yta som folk får hyra. Men ska du hyra så måste du ha en affärsplan, och krav på att man måste ta emot saker från ÅVC:n och det ska vara miljövänligt tänk. Men då har dem 10-15 butiker... olika inriktning... Så det är väldigt intressant. När vi pratat med hon som är centrumledare där så hade hon velat vara med mycket tidigare. En arkitekt kan inte, det här är ett så nytt begrepp. Det är inte en vanlig galleria.

E: Man har redan inputs från dag 1 med hur man vill ha det, då?

Det finns en arbetsmarknadsgrupp som är från kommunen som har hand om byggmaterialet då till exempel. Men resten är småentreprenörer som hyr in sig och så får dom skriva en lista; de här typ av produkter vill vi ha in från ÅVC. Och då får de det materialet i gengäld för att de betalar hyra. Vi ska dit på studiebesök om två veckor. Det är inte som Alelyckan. Men intressant att se olika typer och sen kan vi presentera. Eftersom kommunen bara har sagt

Kretsloppspark så kan det vara på så många olika sätt.

E: Men jag ser det som en väldig fördel innan de är igång. Hoppas de tar tillvara på det att vi redan finns och om vi får vara med från början då kan vi ju verkligen vara med från början och påverka det hela. Det vore en dröm. Sen om vi kommer så långt, så kanske vi kan prata med er om idén, för ni får ju inputs från Eskilstuna och alla andra och så berättar vi för er hur vi tänker. Och sen kan ni komma med idéer om ni vill. För ni är ju våra ögon och öron, det hör vi ju. Så det vore ju faktiskt roligt. Jo vi hinner väl åka runt.

F: Men jag tror på nåt sätt vi har en fördel här. Vi tittar på det här med affärsmässiga ögon här som före detta företagare. Det är inte som att vi är blåögda drömmare. Det här är verkligen något som kan fungera och det ska inte bara gynna miljön men också den sociala delen.

E: Det är viktigt att se till alla. Tänk ett fotbollsgäng, det är ett gäng kompisar det fungerar.

[E] talar om hur de får tag i folk, vi berättar om vår intervju med IFO.

E: Från Göteborg kommer det folk och söker sig till Sociala Företag. Det är lite brist på folk. Men vi tar inte vem som helst. Vi behöver gärna någon mer till cykelverkstaden.

Är det uteslutande då i fas 3?

E: Nu om jag har tur i veckan så kommer det ha med nyanlända att göra och vi kanske får en kvinna som har jobbat med ekonomi. Och då skulle man kombinera det med SFI. Vi har även några från IFO. Vi har fått in någon som det inte funkade med som bara satt och inte ville göra något. Då fick vi tala med kontaktpersonen där och säga

nu får vi nog avsluta den personen. Men det är väldigt sällan.

Hur gör ni med prissättning av varor, har ni något system för det?

E: Ja, cyklarna har vi den eminenta familjen Svanberg, dom har verkligen lärt sig, dom har googlat på allt möjligt, så dom är rätt prissatta. Så det är jätteskönt att jag slipper det. Så att dom går ju in och tittar på nypriset, på Blocket o allt och sen lägger de sig där...

F: Vi ser med cyklar till exempel, så betalar du vad du betalar på Blocket till exempel men den är servad och klar.

E: Andra tar 1000 spänn för... Vi tar 300 kronor för service. Då tittar vi igenom och pumpar, kanske lagar en punktering. Bra med färdigservade grejer. Ja det är väldigt mycket "word of mouth". Problemet är opposite - supply/demand...

Ofta i Eskilstuna, dom tar ju hand om bra grejer, en möbel till exempel, då kostar det ju... köper man liksom ett lackbord från Ikea så är det ju noll kvalite. Men man får det för hundra spänn. Istället då så har du ett ekbord av hög kvalitet. Men de möter stor skepticism mot att det är dyrt, de tycker att loppis ska vara så billigt. Möter ni någon sånt?

E: Inte på cyklarna. Men vi har den lilla affären. Men det är mer av ett experiment. Det är ju inte så stor chans men där har vi nog satt priserna för lågt är min uppfattning. Jag tycker det gör inget. De som jobbar här har jobbat på Erikshjälpen så de har lite med sig. Det går inte att sätta högt för folk har den inställningen som du säger.

Ja men det är också dumt för på sikt att man vill förändra den mentaliteten, att man handlar något med kvalitet. Att få en cykel på köpet eller köpa en cykel på biltema för 1000 kr är ju inte rimligt. Har du då lagt ner ett gediget arbete på det här ekbordet så måste det räknas in i priset.

E: Men du måste bygga upp, så att får en förståelse. Det är ju inte roligt att köpa skräp. Tänk att få ett ekbord som någon har jobbat med. Det får ett liv. Det skulle va mycket mer värt för mig att få sälja. Loppis, det finns ju i varenda lada, det är ju görtråkigt.

Och det finns ju redan fungerande Erikshjälpen. Men: har ni nischat er?

F: Ja, cyklar.

E: Vi tänker mycket på nischer.

F: Jag tänker mycket på barngrejer.

E: Och jag känner att datorer och elektronik är nästa stora. Men vi är också begränsade med storleken här, därför är vi involverade i Kretsloppsparken. Det är målet. Har vi en större yta, då kan vi gå på olika branscher.

Men yta, har ni något hum om vad ni skulle vilja ha?

F: 3000 kvm skulle vara lagom. (skratt)

Men det är bra att ha något att gå på. Vad är det här inne?

F: Detta ska va 360 kvm ungefär...

E: Men om vi ska få till det där med lite finare grejer då får man ju ta till ytan ordentligt, om man ska renovera och ha byggmaterial så blir det görstort men då blir det bra. Det är bättre att ta till rejält.

Därför är det viktigt nu i början med mark, det är ju nu som det definieras tomtgränser och sånt. Det är bra att ha en siffra och man måste ju kunna veta, ha bra argument för att motivera ytan. Då måste ju vi som står för Kretsloppsparken, det är inte bara en ÅVC.

F: Till exempel, IKEA har priserna också men det är även för att det är så stort som du vill åka dit, du hittar så mycket där. ICA maxi har också utökat. De säljer kläder, böcker, julpynt. Folk vill gärna komma till ett ställe där de har mycket att titta på.

E: Men jag kan tänka mig att Kretsloppsparken måste vara ett enormt dragplåster, men om man gjorde ännu större yta så att man tillfredsställde hon [näringslivschef, Kungsbacka kommun] med sina idéer. För alla människor kommer ju åka till den här platsen för att slänga grejer, köpa grejer, när dom får in det i medvetandet kommer hela jädra Kungsbacka med omnejd åka till

Kretsloppsparken. För dom vill ju inte bara slänga. Då har vi ju ett ställe att åka till, det går ju åt mycket utrymme förstås.

Hede är ju också ett etablerat område. Det kan ju bli konkurrens. Men vi ska inte se det som konkurrens, det ska vara ett komplement.

Ja, komplement! Det ska jag skriva upp.

Sen också det här med yta, det är smart att lägga upp på Facebook som ni gör, det känns ju som att det här är en växande marknad också med onlineshopping. Man behöver inte ta sig ut i vintermörkret utan då kan man kolla och sen när man har bokat en cykel så har man den. Vi har haft en fråga på vår enkät om onlinehandeln och nästan 90% handlar ju på nätet idag! Och tänk då framtiden.

E: Vi ska ju även ha såna tillbehör som hjälmar och grejer. Men det kommer. Men det går åt mycket plats för den här Kretsloppsparken. Jag vet inte hur mycket yta dom har där i Alelyckan, eller Borås. Men det är stort. Och man får inte ta till för lite för hemskt om man känner sig trångbodd med en gång.

Finns det några andra nyckelpersoner/eldsjälar?

E: [Arbetsmarknadshandläggare Kungsbacka kommun] och [arbetsmarknadssamordnare, Kungsbacka kommun] på Kompetenscentrum, de vill oss väl och förstår idén. I början var de fast i den teoretiska världen men de har lärt sig nu. Vi är ju en kombination; folk ska lära sig och utvecklas, men ändå måste vi gå runt. Utan att vi ska vara profitjägare ska vi bära oss. Omsättningen ska vara hög, men det är inte så att det hamnar i våra fickor.

Så viljan att utvecklas, förbättras, sälja, det är er grund?

E: Ja absolut. Vi har ju låtit folket här verkligen få ta det lugnt, öppettiderna har vi nyligen spikat är det inte längre än 15 på eftermiddagen och det öppnar 11. Men i början, dom orkade inte, Vi tog flera månader på oss att komma fram till det. Vi vill jobba på det sättet men vi försöker berätta när folk kommer att om vi jobbar åt samma håll - kanske ni kan få en anställning i framtiden. Vi ska dra åt samma håll.

F: Vi måste tjäna mer för att anställa.

Och om det blir större, kanske ha arbetsledare inom varje kategori...

E: Så har vi tänkt nu med cafedelen, där har vi nu en som är lite eldsjäl där och vi åker ju ner och hjälper dom, har ständig kontakt. Sen när vi får den Kretsloppsparken så är ju alla under samma tak och det blir närmare till allting.

Vi avrundar...

Oj va mycket bra diskussioner vi har haft här! Vi fick ut väldigt mycket, hoppas ni också fick det. Allt ni har sagt har varit jättegivande, vi vill gärna ha feedback sen.

TACK!

Intervju 13:
18/10 2017

Inköpare, Kungsbacka kommun

Vi är halvvägs. Vill bli klara innan jul. Med rapporten. Sen ska vi hålla lite presentationer i januari. Så det blir spännande. Beställare är Teknik. Du får gärna berätta lite om din roll, och kanske också om dina tidigare erfarenheter som miljöinspektör. Så att vi kan få en inblick i Kretsloppsparkstänket från ditt perspektiv.

Mina tidigare erfarenheter som miljöinspektör? För som miljöinspektör har jag inte haft så mycket med det här att göra egentligen. Utan det är snarare i min roll att ta fram Kemikalieplanen för Kungsbacka, och arbetet med Gifffri förskola. Och det var ett miljöstrategisk uppdrag som landade på Miljö och Hälsoskydd, där jag jobbade då, när vår miljöstrateg sade upp sig då, 2015 kanske. Så då låg miljöstrategsuppdraget tillfälligt på Miljö och Hälsoskydd. Och eftersom detta är ett område jag är intresserad av, så anmälde jag intresse för den bollen. Det var en proposition från Centerpartiet som sa att dom ville jobba för en gifffri kommun. Väldigt stort och brett. Och jag kokade ner det till att, ja men det är en Kemikalieplan ni vill ha för kommunen, och med fokus Gifffri förskola. Och då tyckte dom att det lät ju bra. Så jag fick i uppdrag för att ta fram det. Och det var i arbetet att ta fram Kemikalieplanen, och arbetet med Gifffri förskola, som jag kom i kontakt med [f.d. utvecklingsledare, Kungsbacka kommun]. Det var Förskola/Grundskola, när vi pratade om att rensa ut gamla leksaker med idag förbjudna ämnen, som tog upp att det finns ett annat projekt som bubblar och är på gång som handlar om att göra leksaker av avfall. Och då blir man såhär, ja det skulle kunna gå på kollisionskurs med varandra. Så här kände jag att jag absolut ville vara inblandad, så att det inte går överstyr, att man har med sig dom här tankarna från början. Och då var ju [f.d. utvecklingsledare, Kungsbacka kommun] och ett gäng förskollärare i startgruperna med kreativt återbruk. Som en Remida då. Den här italienska förlagan. Det finns ju en i Vaggeryd. Så vi var ju på den här bussresan. En konferens i Vaggeryd. Med förskollärare, [f.d. utvecklingsledare, Kungsbacka kommun], [f.d. miljöingenjör, Kungsbacka kommun] på Teknik och [drifttekniker, Kungsbacka kommun]. Och dom från Förskola/Grundskola var heltända på det här i bussen på väg därifrån. Och [f.d. utvecklingsledare, Kungsbacka kommun] var såhär, i bussen på väg hem, att nu kör vi! Det här ska vi ha! Och [f.d. utvecklingsledare, Kungsbacka kommun] hade då också någon praktikant. Som gjorde ett arbete om det här. Det kan vara bra för er att kolla upp kanske, [f.d. praktikant]. Som fick i uppdrag att sammanställa hur andra återbrukscenter runt om i Sverige har jobbat med att få in kemikalietänket, i det material man tar emot och lämnar ut. Det måste finnas nånstans! Efter det här studiebesöket och konferensen, så hade vi nåt uppföljande möte om våra tankar inför att gå vidare med den här Kretsloppsparken. Och det känns som om efter det mötet, och den lilla kontakten jag hade med [f.d. praktikant] sen, med att mata [f.d. praktikant] med det material jag hade och sådär. Så för min del, jag har inte hört nåt mer sen. Det känns som om det har legat i malpåse. Det är liksom ett vakuum fram tills dess att jag träffade på er. Det ska bli en galleria. Det låter inte alls som det det var i början. Men det är väl det det utvecklats till då. Jag vet inte.

Ja, men det är så intressant. För nu har ju vi bara input från [projektledare, Kungsbacka kommun], som inte heller var med från början.

Nej, precis. Jag träffade några verksamhetschefer på FG häromdagen. Och då pratade dom om att det kanske var på gång nån form av återbruksgrej i dom södra delarna. Dom pratade om Åsa. Projektet kanske har delat på sig. Att Teknik kör på med sin grej i Klovsten, och att FG går vidare i Åsa. Jag har ingen aning, men det kan ju vara bra att ta reda på. Det är värt att stämma av med FG! För det är klart att om det blir ett kreativt återbrukscenter, med ofärdigt material som det är meningen att man ska kunna åka från skolor och förskolor att hämta för att ha och bygga och pyssla med... då är det görviktigt att vi tänker kemikalieplanen och gifffri förskola och verkligen har hjärnan med oss. Och i och för sig. Även om det blir nån form av galleria där vi säljer begagnade möbler eller så. Så är det ju bra att ha dom tankarna med sig ändå. Även om det kanske inte känns riktigt lika superviktigt.

Kan man mäta kemikaliehalter på ett enkelt sätt?

Nej, inte på ett enkelt sätt. Ska du veta vad det är för saker. Då behöver du skicka det för kemisk analys. Det är dyrt. Och du behöver veta vad du letar efter, för att få svar. För du hittar ju bara det du analyserar för, naturligtvis. Så där behöver man ha lite grundläggande koll på material. Att det är bly i mässing. Så gamla gardinringar i mässing kanske vi inte ska förmedla vidare. Och så vidare. Det går nästan inte att bryta ner det på ämnesnivå. Utan det är materialnivå man får se till att gå efter.

Och att det måste gå igenom den slussen innan man skickar det vidare?

Precis! Härryda har tagit fram riktlinjer för sitt återbruk, en lista. Och det är möjligt att den är uppdaterad sedan jag fick den. Det går säkert att få den därifrån. Och jag tror att det är samma lista som Göteborg använder sig av. Göteborg har väl mycket löst det också, för den delen som avser material till förskolor... att lite äldre barn får komma dit och experimentera med sakerna på plats, men att man inte får ta med sig något hem. Så att man har exempelvis gammal elektronik som man får pyssla med på plats. Men det är ingenting som förskolebarnen får ta hem och blippa och leka med varje dag.

Just det, för Remida funkade mer som så att man hämtar material till förskolan som barnen kan använda sig av under en längre tid?

Precis, att man hämtar material där.

Okej, och ur det avseendet kräver inte Remida några lokaler i Kretsloppsparken förutom den här lagerytan, materialbanken, eller förrådet för hämtningsklara prylar, hur man nu ska benämna det?

Fast det krävs ju ganska stor yta för att samla ihop en massa material, som sen andra kan få komma... Jag visade ju nån bild som såg ut som en godisbutik, med knappar i alla dess färger. Och i Vaggeryd hade dom också massa pappror. Och mycket från träindustrin. Bark.. det kan ju vara trevligt. Men sen hade dom också backar med LP-skivor. Och då blir man lite såhär: det är gamla vinylskivor, jag är inte säker på att förskolebarnen ska ha dom och pyssla med... Så det var ganska stort i Vaggeryd. Men jag tror inte att det fanns ytor där för barnen att sitta och vara kreativa där på plats.

Jag fortsätter beta av frågelistan. Hur profilerar sig Kungsbacka ur miljösynpunkt?

Bra fråga! Nu har vi ju vår nya vision. Vi hade ju i och för sig vår gamla vision också, som väl inte var jättelångt ifrån den nya. Och vi har vår, Kommunfullmäktige har med bas i visionen, fattat beslut om prioriterade mål. Tidigare hade vi ganska många mål, typ 16. Och tittade man på hållbarhetsområdet, så var det i princip energi- och klimatmål, inklusive transporter. Klimatfrågan stack ut. Och så hade vi kring ekologiska livsmedel och att minska farliga kemikalier i kommunens verksamheter. Så det har varit ett prioriteringsområde. Nu, har vi dom nya målen som bara är 5 stycken. Så det är mycket större och fluffigare. Där är ett av dom målen: att Kungsbacka ska bli en av dom främsta kommunerna, genom sitt miljö- och klimatarbete. Så det är en hög ambitionsnivå. Hög svansföring. Sen har vi inte legat sådär jättehögt i Sveriges miljökommun, sett till dom rankingar som presenterats. Och det är väl nånstans där man jämför sig, när man säger att man vill bli en av de främsta kommunerna. Så vi har helt klart en resa att göra.... Men man har en hög målsättning ändå.

Så dom gamla målen var mer konkreta?

AH: Ja, och dom innehöll till och med nyckeltal i vissa fall. Målen var egentligen en mätning.

Kungsbacka profilerar sig ju också som en handelsstad på många sätt. Vad är din ingång till hållbarhet kontra konsumtion? Finns det någon drivkraft från kommunens sida mot smartare konsumtionsvanor, som du ser det?

AH: Ja, vi hade ju, i och med det här primålet att minska farliga kemikalier - och det är egentligen det som gäller nu med - så hänger vi på, som en av indikatorerna, att få in fler varor i det upphandlade sortimentet, som klarar kraven motsvarande miljömärkning, dom tredjepartscertifierade miljömärkningarna. Och vi gjorde det genom att hänga på det nyckeltalet på en kampanj, som finns i Sverige som är igångkickad av miljömärkningsorganisationerna, som

heter MoodUp2020. Det står för Modern Upphandling. Så det handlar om vad vi som kommunen köper in. Kommunen som konsument. Det är Svanen, Bra Miljöval, TCH bland annat som ligger bakom det. Så där har vi ett mål just nu, på KF-nivå, om att öka andelen sådana varor. Och Servicenämnden då, som jag numera jobbar för, ville nästan visa... alltså inköp ligger under Service, och man ville nästan visa att vi vill också, vi vill vara den hållbara förvaltningen. Så man fattade beslut om att gå med i MoodUp redan innan KF fattade beslut om sina nyckeltal. Fast det var egentligen en parallell process. Men det går snabbare i nämnderna. Så det finns iallafall ett Servicenämndsbeslut också att vara med i MoodUp, och det kommer hänga med nu som nyckeltal till 2018, där Service har som ett av sina nämndmål - vi har brutit ner det stora fluffiga KF-målet inom hållbarhetsområdet till tre egna nämndmål. Så våra tre nämndmål inkluderar: minskad klimatpåverkan, slutna och giftfria kretslopp, och att konsumera hållbart.

Vad innebär konceptet, eller ordet, Kretsloppspark för dig?

Då tänker jag mycket kreativt återbruk, och det måste ju handla om att det var där jag blev inkastad från början. Det ofärdiga materialet som dom pratar om.

Vilken potential ser du för en Kretsloppspark med handelsplats i Klovsten?

Handelsplats, då ska det vara ett utbyte av pengar också. Eller kan där finnas en gratisbutik?

Det finns inget definierat! Och det går att utveckla.

Ja, det är svårt! För det handlar ju också om att; vad ingår i det kommunala uppdraget? För vi får ju inte konkurrera. Vi får inte heller idka välgörenhet. Att skänka det till Erikshjälpen är inte helt... det handlar väl om att vi inte får skänka bort kommunens resurser.

I Eskilstuna fungerar kommunen mer som hyresvärd av butiksytta, dit alla privata företagare/butiksägare får söka sig, fast där dom med tydlig affärsplan i enlighet med verksamhetens strikta hållbarhetsagenda premieras.

Det är jättebra tankar, vi måste ju hålla liv i det vi har producerat, och få det att verkligen göra nytta. Stoppa det här linjära; utvinna, slänga. Innan vi brutit upp allting. Måste det bli kris först?

Hur borde avfall/handel eller avfall/makerspace organiseras? Följa kemikalieplanen och skapa tydliga riktlinjer för inkommande material på materialnivå?

Ja, precis. För att screena bort det som faktiskt ska bort ifrån kretsloppet. Det ska vi ju se till att hantera på ett annat sätt. Där är ju avfallsförbränningen ofta det bästa vi har faktiskt. Med rökgasavrening och tillräckligt höga temperaturer, så är det faktiskt mycket som destinerats så att vi får det ur systemet. Även om det känns hemskt med dom här gamla fina My Little Ponys från 80-talet. Men sen när man tänker att dom innehåller 33-procentig HP som är förbjudet idag.... då kan man se dom brinna med gott samvete.

Vad tror du det finns för hinder för en Kretsloppspark i Klovsten?

Ja, om man nu ska tänka sig en form av handelsplats så är det ju bra om man tänker hela vägen. Att det ska vara lätt att ta sig på ett annat sätt än med bil. Att det får ingå i konceptet. Busshållplats, pendelstation, cykelvägar. Att bilen inte ska vara en förutsättning för att ta sig dit.

Andra tankar eller tips på vem vi bör vända oss till härnäst?

I kommunens interna arbete är det påväg att lanseras nåt som kallas Återvinsten, typ interna Blocket. Det är [utvecklare, Kungsbacka kommun] som håller i det. Att behöver inte jag ett av mina skrivbord inne, så kan jag lägga upp det med bild på det här interna Blocket, så kan någon annan som vill inreda ett kontorsrum se att här finns faktiskt skrivbord osv. Men tanken är nog att alla pedagogiska verksamheter ska kunna inkluderas. Förskolor osv. Att byta pussel med varandra istället för att slänga och köpa nytt när barnen tröttnat på dem. Och det har väl funnits förut, men inte såhär uppstyrt. Men väldigt mycket har väl varit att man har egna skrymslen med saker man tänker kan vara bra att ha någon gång. Och så är det någon som får städmani och så åker det en massa fullt fungerande möbler till Klovsten, och så står det privatpersoner där och tänker, herregud vad gör kommunen? Slänger alla de här fina skrivborden.

Tack! Vi har fått svar på alla våra frågor. Det är kul att man upptäcker nya kontakter efter vägen så här. Det svåra är bara att stoppa!

Precis, jag tänker att det är typiskt kommunen också på nåt sätt. Det är så pass stort, och det pågår massa projekt, men det finns ingen som har fullständig överblick över vad som händer. Och samma lösning kan ha poppat upp på olika hörn, men det finns ingen som har full koll.

Vi kan börja med Kretsloppsparken överhuvudtaget. Jag fick ju informationen första gången när vi hade första startmötet om själva Klovstensplanen. Och då kom det fram att det kan se väldigt olika ut vad en Kretsloppspark är och vad det innebär. Och då var det väl framförallt [näringslivschef, Kungsbacka kommun] som... Det är väldigt viktigt när man tittar på det, Kretsloppsparken är ju en del... Vad man sätter in i själva Klovsten har ju att göra med vad är det för någonting som vi drar dit. Och vilka är det vi vill ha dit? Och vilka är det vi vill ha där. Och allt handlar ju väldigt mycket om vad det är vi stoppar in. Samtidigt tyckte jag att [näringslivschef, Kungsbacka kommun] hade en väldigt bra utgångspunkt. Har för mig att hon nämnde det här att "idag är ju det ju faktiskt väldigt hållbart att ha försäljning av secondhandgrejer". Och då får man ju inte skapa ett handelsplatsområde där ute, till skillnad på... För handel vill vi ha mer centralt så att man kan ta sig dit på ett annat sätt så att det handlar ju väldigt mycket om vad det är man stoppar dit.

Vilka var med där ute, hur länge sen är det?

Detta är, det finns ju en konsult som håller på med planläggningen av Klovsten. Han hade haft en dragning förra veckan när inte jag var med... Då var [verksamhetschef, Kungsbacka kommun], det är ju själva Mexarna då, dom vi träffade vid kafferepet där borta. Eftersom dom håller på nu att titta på att exploatera området och dom avtalen som krävs för att kunna exploatera, sen har ju kommunen vissa saker som dom vill ha in där, bland annat Kretsloppsparken. Annars är det ju kommersiella aktörer som vill in, för det är ju ett väldigt attraktivt läge, ett skyltläge som man säger då vid E6:an.

Var [projektledare, Kungsbacka kommun] med förresten?

Det var en yngre kille med, mörkhårig. För vi hade typ arbetsgrupper. Och vi jobbade fram olika förslag på ytor, vad man behöver och så vidare.

Berätta om din roll på kommunledningskontoret?

Jag är då specialist för infrastrukturen. Och det innebär att jag ska försöka jobba långsiktigt med vad som behövs för åtgärder för kommunens kollektivtrafik, där bland annat [verksamhetschef, Kungsbacka kommun]:s grupp färdtjänst ingår. Och det handlar om infrastrukturen med pendelparkering, det handlar om tåg, det handlar om vägar för att få folk att kunna ha mobilitet.

Du är med i tidiga planeringsskeden?

Ja, bland annat så yttrar vi oss snart om den nationella planen som ligger ute på remiss. Den sträcker sig ju fram till 2028. Sedan är det den regionala planen på det. För det är ju inte så att.. Man kan säga att de stora pengapåsarna här är nationell och regional plan. Och det är ju de som styr med vad som komma skall, till exempel E6 är ju nationell väg. Och skulle åtgärder behöva göras på E6:an så är det ju den nationella planen som pengar ska in. Sen jobbar man på olika sätt.. Och min roll är att försöka se till att jobba fram så att Kungsbacka får de lösningarna som är bra. Sedan innebär det inte att vi inte tittar på regionens behov eller att vi tillhör Storgöteborg eller vilka kopplingar som behövs i stora spannet. Så min roll är helt enkelt att titta på infrastrukturen och trafik. Vi hade fått lite input, den trafiksituationen som är i Klovsten, vad vi har förstått så är det lite begränsningar... 2 av 3 mot är överbelastade. Fast det finns ju andra sätt att förflytta sig på än bil. Men många väljer bil.

Det kommer påverkas oavsett, du pratar om vilka som ni vill ha dit och inte, men oavsett bör åtgärder göras?

Ja, oavsett så kommer man att föreslå en typ av förändring men man kan ju se det på olika sätt. Får jag lov att flytta mig dit? Tavla är det bästa. Vi pratar om E6 (nationell=riksintresse), 158 (regional). Två olika pengapåsar. Kan vara en fördel att ha två pengapåsar. Vad är hönan och ägget? Vi vill ju inte bygga fler körfält egentligen. För ju fler fält vi har, desto fler bilar. Kommunens översiktsplan säger att det finns ett reservat här (för framtida bebyggelse). Om det

blir en attraktiv arbetsplats så kommer det att alstra mer trafik och då vill man ha in kollektivtrafik. Men allting görs ju inte på en dag. Då måste man planera först vad är det man vill! Och att man ska återvinna, det är ju inget snack om saken men man vill också minska antalet fordonsrörelser. Så antingen så måste man tänka annorlunda, att vi måste bygga en annan ramp. Vi kanske måste bygga Klovstens påfart/avfart någon annanstans. Det måste finnas någon väg som går rätt igenom området. Och så vidare. Men där är vi inte ännu. Dels så måste vi som kommun försäkra oss om att vi inte i vår iver tillgodose marknaden. Att vi själva bygger bort vår möjlighet att växa. Men i dagens läge, så finns det inga pengar i den nationella planen, och det finns heller inga pengar i den regionala planen som säger att det ska göras åtgärder här, därför att, ÄVS:en. Den är precis påbörjad. Och den är det första steget i Trafikverkets planeringsprocess för de kommande åtgärderna. Den ska ju då titta på trafikbrister, framkomlighetsbrister och dels ska den titta till framtida behov. Men om det nu är så att vi hittar på väldigt mycket saker här, kan det då vara så att staten kommer att säga, är det på grund av den här, dom här sakerna så kommer ni vara tvungna att betala för det som ni har orsakat på riksintresset.

Och ÄVS, den tar två år?

Den ska vara klar december 2018. Det är snarare själva funktionen mellan Varberg - Göteborg. Och egentligen tittar man på 158:an, E6:an och järnvägen. Men självklart är det ju så att både [hållbarhetsspecialist, Kungsbacka kommun] och jag vill ju gärna att våra boenden ska åka kollektivt till pendelstation osv. Och vi vill ju förtäta, men när vi lägger saker och ting här ute så innebär det också att vi skapar rörelser och det innebär inte att allting ska vara stilla och lugnt så utan...

Vi fick en input att det skulle vara en bilmack och kanske några bilhandlare därute. Tänker man då att det är mer sällanköpsverksamheter?

Precis, det är vad det är för typ av handel.

Okej så om det skulle vara, man kan ju fortfarande åka kollektivt. Men det kanske inte är på agendan?

Självklart är det så att när detta exploateras så ska det finnas en busslinje dit. För om det är en arbetsplats så ska vi försöka att Kungsbacka ska kunna åka kollektivt. MEN: Den här Kretsloppsparken. Det beror lite på i vilken omfattning, hur mycket, vad den genererar för trafik. Alltså idag finns det ju en återvinningsplats där redan, så vi har ju trafik dit, men det beror på hur mycket MER trafik som kommer dit isåfall. Eftersom vi inte vet vad det blir för typ av verksamheter.

Det är ju också som du säger väldigt oklart, det beror ju på hur man definierar Kretsloppspark. Men kan ju redan säga att det redan är en Kretsloppspark på grund av de aktiviteter som äger rum där idag.

Men om det finns en försäljning därifrån till kund då är det en annan typ av verksamhet. Och det var det som när vi tittade på andra Kretsloppsparkar som inte finns idag där är det ju mer att man kanske även lämnar ifrån sig byggmaterial och andra vill köpa. Så det blir mer ett handelsområde.

Vad vi har förstått försörjer Klovstens återvinningscentral ändå 60% av alla besök så det är väldigt mycket folk där redan.

Men jag tror ju inte att den byggdes för den dimensionen. Man åker ju dit mer frekvent på vår/höst. Så tänker jag såhär som [näringslivschef, Kungsbacka kommun] sa, att om man ska ha typ. Det är skillnad med byggnadsmaterial. Omlastningscentralen har ändå tung trafik kring sig. Ja absolut men om du ska reparera cyklar, vi säger idag sker ju inte det att folk åker dit och köper. Bara på andra sidan vägen finns idag K2C... Så att det finns ju en handel där ute. Och dom har lite kläder också. Har ni räknat på hur mycket trafik som kommer strömma till platsen?

Just nu tittar vi inte på det. Vi tittar på vilka kopplingar som finns mellan olika intressenter och gör även en jämförelse på befintliga ÅVC med handel. Då fungerar vi som ett stöd till [projektledare, Kungsbacka kommun] som är satt på att skriva projektplanen. Vi ska ha en sammanställning i slutet av november med en workshop.

I all samhällsplanering så måste man tänka trafik. För nånstans så måste man veta hur folk tar sig dit. Det finns ju dåliga exempel på handelsområden. Och det är ju, internt så är det Borgås, Ica Maxi, Freeport och så vidare. Vad jag tänker på är ju framförallt det jag tänker på är att det nästan uteslutande är bilburet. Istället för om du säger som Kungsmässan och torget där du ställer bilen på ett ställe och sen gör man all sin handling. Och det är det det handlar om, hur vi placerar olika saker genererar ju trafik på ett eller annat sätt. Det finns ju ingen människa som kanske tänker att åh jag köper mig en dyr bostadsrätt och vill ha all trafik. På så sätt när det gäller trafik och tunga fordon och Kretsloppspark osv så ligger det ju jätterätt. Men tittar man på nästa steg, så vad är det för handelsetableringar som krävs, eller var ska dom ligga i så fall?

Då har det lite att göra med vilka hinder finns det för vi har ju våra tre grundfrågor; möjligheter, hinder, behov. Vad är tidsplanen på området? Detaljplan, finns det?

Nej nej, nej nej. De tar fram ett planförslag just nu.

Och innan det är spikat så kan man inte börja bygga om Klovsten överhuvudtaget?

Nej. Det är ganska kul med det här begreppet "snart". För mig är det liksom inom en vecka eller så. Men i trafiksammanhang eller planeringssammanhang så är snart kanske inom fem år. Jag menar det tar ett tag innan det vinner laga kraft, och alla ska få möjlighet att överklaga, vi har ju en demokratisk process. Det är samma sak här då, när jag säger att ÅVS:en tar ett år till så kanske inte det.. Det är väl klart att vi hade velat veta mer från den till planprogrammet. Men nu får man kanske hålla sig till vissa begränsningar och det är ju precis som ni gör nu när ni frågar om möjligheter eller hinder. Att det här pågår. Så vi är ju jätteglada att den här [åtgärdsvalsstudien] är påbörjad. Västlänken är ju klar 2026 och då vill vi ju helst veta vad vi ska göra för att järnvägen ska få max kapacitet. Och det påverkar ju givetvis. Och sen så kanske det... Istället för att sitta i bilköer... om man paketerar 64 bilister i en buss istället, så skapar vi mycket bättre framkomlighet. Så lyckas vi med det till Hede station, gjorde vi ett separat busskörfält för endast bussar så är det klart det mest hållbara. Det finns ju inga städer som växer idag som bygger på biltrafik.

Nej det är ju rimligt. Men vilken potential ser du då för en Kretsloppspark i Klovsten?

Jag tycker ju att det är rätt placerat, den har potential. Men sen är frågan i vilken omfattning som själva, hur mycket trafik det genererar och vilka åtgärder isåfall som behövs för att kunna lösa det behovet? För det blir ju ganska centralt ändå fastän man lägger det där.

Det är det vi har funderat på. Vi kommer att jämföra ReTuna och Alelyckan. De ligger långt utanför centrumet men är ju framgångsrika på sitt sätt. Men, det här ligger jämförelsevis väldigt centralt. Även om folk här säger att det ligger; dit kommer ingen åka! Vi får så kontraproduktiva svar... Vissa säger "dit vill ingen åka!" Sen "stoppa trafiken!"... "Det är ett jätteattraktivt område"... "Alla vill dit"... "Det är så långt bort!" Motsättningar överallt.

Men det är ju såhär att det beror på vem man pratar med såklart. Och det handlar ju om att blir det en motorväg så får man ju inte bebygga så nära. Utan då är det bara viss typ av verksamhet som får ligga där, eftersom det är buller, hälsoaspekter osv. Och då blir det ju väldigt attraktivt att lägga jag menar det finns ju ingen. Om ni har tittat på hur Göteborg ser ut. ÅF:s skrapa som ligger vid Kallebäck, det ligger där av en anledning, man vill synas, man vill marknadsföra sig. För den mängden fordon som passerar förbi där varje dag... Och så vet man. Det är där vi finns. Den här lokaliseringen, den kommer ju inte ligga i ett skyltläge för om ni tittar på den här... De här ställena ni tittar på nu då, Eskilstuna och Ale. Titta på hur attraktivt ligger det från vägarna, och hur tar sig folk dit? Samtidigt så finns det aktörer som, eller att i visionen, i Kungsbackas vision så finns fem punkter att kommunen ska vara ledande ur en miljö- och klimatsynpunkt. Och ur ett sånt perspektiv så skulle det vara extremt bra eller då kommer man ju nå väldigt mycket folk om man skulle satsa på ett återbrukscenter. Det sätter Kungsbacka på kartan lite grann. Men då säger motståndare att man inte vill skylta med avfall. Men då kanske det är en lite låst syn på att ÅVC är avfall. Hade man byggt en ny plats så kommer ju inte avfall frontas. Det jag menar är att

man kan fronta med ett företag som vill synas, sen ligger det andra längre in fast fortfarande i Klovsten och det har väl inte diskuterats mer. Sen att det ligger väldigt nära Kungsbackaskogen, och rekreationsområdet... Och att det blir väldigt centralt. Men jag tror att det är så att varför återvinningscentralen är så pass attraktiv är för att just där den ligger idag är för att så många passerar den här punkten idag. Att det är lätt att åka in och göra det man ska göra. Och den är redan etablerad.

Det här med att man på något sätt ska se det som ett helt kretslopp. Att man ska ta in varor, reparera dom och sedan sälja dom. När man tänker en Kretsloppspark som en plats där man bara har insamling och reparation och kanske byggmaterial, medan man förflyttar handeln till centrum. Då tappar man tänket, den pedagogiska delen förloras. Det har dom som vi intervjuat som redan har en Kretsloppspark berättat för oss. Har man det samlat ger det en poäng. Men också att det genererar mycket transporter om man behöver ha skytteltrafik internt då med varor... De är nöjda med att de ligger på samma ställe.

Men de ligger också mycket längre från stan. Man får ju jämföra också varför det funkar där och varför det inte skulle funka i Kungsbacka isåfall. Men här om man vill stärka centrumkärnan och sen hur många transporter skulle ske, vilken mängd trafik tänker man att det ska generera, för ändå så pågår ju ganska mycket försäljning via facebookgrupper, begagnatmarknad och så.

Tips på nyckelpersoner?

Jag tycker att [hållbarhetsspecialist, Kungsbacka kommun] har en point och vi slåss lite för att lyfta det här. Det är att man kan inte släppa ett tänk om en Kretsloppspark eller bebyggelse eller stadsplanering. För allt handlar om hur trafik och sådant kommer till olika ställen. Så man kan inte koppla bort trafiken. Och vad det genererar och vad det finns för plus och minus med trafiken. Det finns ju givetvis plus också att det blir tryggt osv. Det ska finnas ett visst flöde men det får inte vara ett flöde som gör att det blir kaos eller att folk känner sig att dom inte kan använda det. Kan inträffa mord i trafiken när folk blir arga. Men jag tycker: vad är ett önskat läge? Vilka volymer är det man tänker sig? Hur blir det, efter vilken kommunstorlek dimensionerar man kretsloppet för? Är det 100 000 eller 135 000 eller är det 150 000? Hur lång tidshorisont ser man på Kretsloppsparken? Hur länge vi själva lever? Vilken investering har vi lust att göra? Vad kostar det att driva en Kretsloppspark? Man kan ju vinna på andra sätt än ekonomiskt. Om det inte blir ett kretslopp så funkar det inte. Hur ser de andra, Beijer, XL bygg, Derome, på att skapa en ny byggmarknad?

Intervju 15:

24/10 2017

Utvecklingsledare, Kungsbacka kommun

Nu får vi väl bara se om jag tar upp er tid i onödan, vi får väl se.

Nej verkligen inte, tvärtom!

Nej det tror jag inte.

Vi introducerar oss... Vem är du och vad har du för roll på kommunen?

Det finns ju två olika aspekter i den frågan så jag tar den som handlar om mitt yrke. Just nu jobbar jag som utvecklingsledare på för- och grundskola med... ingen vet vad jag har för ansvar. Och jag är ny på min tjänst, så jag har bara hängt här sedan halvårsskiftet. Men i min tjänst ligger även det entreprenöriella lärandet. SSO - samverkan skola omvärld, värdeskapande, studie- och yrkesvägledning. Sådant som ligger där omkring. Och jag har inte hunnit inför det här mötet, och det har jag inte hunnit göra nu för jag har haft en massa annat. Men jag har det på min att-göra-lista då att kolla på [f.d. utvecklingsledare, Kungsbacka kommun] överlämning. Däremot var jag på Kungsbacka för fyra år sen, jag brukar återkomma för det är en kommun som vill ha mig. Och då var jag med när det började diskuteras, när förskolorna var nere i Italien på studiebesök men då var jag inne i ett annat projekt där så jag har liksom bara hört lite på avstånd, men jag är inte väldigt insatt. Jag vet att frågan inte på något sätt är död, men den är lite vilande just nu.

Sen var det nån som sa, att [inköpare, Kungsbacka kommun], hon hade hört något om Åsa, att intresset förflyttats dit.

Det var jag ingenting om... Att intresset skulle flyttats till Åsa?

Att det skulle vara mer igång.

Nej, det vi pratar om i Klovsten var ju vad jag förstod mer ett kommunövergripande initiativ. Om det handlar om Åsa är det isåfall ett lokalt initiativ.

Vad är ert intresse i att haka på spåret i en Kretsloppspark?

Det är nog flera intressen. Dels, det som var min ingång på det entreprenöriella lärandet så handlar det ju om att stödja barnens kreativitet och fantasi. Att kunna använda använda gamla prylar till att leka fram nya saker. Inte använda de här tillrättalagda lådorna där det är väldigt tydligt att sätt ihop bit A + bit B = bit C. Skapandet. Att använda saker som man redan känner igen. Kreativitet. Det är ju sällan något är helt nytt utan det är ju som regel kombinationer av redan kända fenomen. Att träna barnen i att våga ta något som redan finns och skapa något nytt. En annan ingång är ju det här med konsumtion och återvinning. Att våga titta på att saker inte är borta för att det är slängt. Och att det inte måste vara... Det är inte säkert att det som kommer från affären är det bästa. Ehm, så det är också ett intresse, en form av miljöperspektiv. Sen på det hela taget är det nog jättekärligt viktigt att se hur mycket som hamnar på tippen. Som både är helt och rent och fungerar. Men man måste ha den senaste versionen...

Är det viktigt för Kungsbacka att ha den miljöinriktningen tror du eller är det några få personer?

Ifrån förskolepedagoger så har intresset funnits generellt. De har varit jätteintresserade av hela Reggio Emilia—tanken och vill verkligen jobba utifrån barnen och med sånt som finns. Så där är det generellt. Sen är det klart att, rent fördoms, så... så är inte Kungsbackabor överlag de som går och lagar så, utan då köper man en ny, så. Det är väl inte helt fel att träna miljömedvetenhet hos barnen där.

Generellt då, vad betyder begreppet Kretsloppspark för dig?

Ingen aning. Nämen, det man alltså egentligen hade velat se, är att på ena sidan är det löpande band. Folk går där liksom och plockar och petar ut. Och på andra sidan står ungar och river upp de här grejerna som liksom har lagts där. Så det är liksom cartoon-bilden av det hela. Jag har liksom ingen erfarenhet av hur en Kretsloppspark, jag vet hur de stora miljöstationerna ser ut. Jag

vet också samtalet och där är ju [inköpare, Kungsbacka kommun] inne med miljögifter och vad man kan använda och inte, jag vet att hon satt på en skola i Åsa och de gjorde konstverk och använde sig av gamla kablar när de gjorde detta, tills någon började inse att det finns ett flamskyddsmedel i de här som inte är bra att kaka, så. Och just den okunskapen som vi har, det är inte bara att riva upp grejer och härja med, och det gör ju att en Kretsloppspark inte bara är där man slänger in saker och sen plockar upp och leker med. Det måste ju vara så mycket mer. Men där har jag ingen uppfattning... Men jag förstår att det är mer komplicerat.

Ponera att det skulle bli av, på vilket sätt skulle ni, vill ni ha lokaler för att lagra som varje skola kan gå in och ta av eller vill ni ha undervisning, verkstadsutrymme?

Då tror jag ju att, för det här skulle ju vara intressant för fler än förskolan. Det vi skulle vilja ha är ju en verkstad egentligen skulle det vara en stor kreativ miljö, som en arbetsmiljö. Inte så mycket sitt och lyssna eller att det står nån vuxen i ett hörn och gafflar utan att det finns bänkar, det finns verktyg. Och så kan man liksom ta vad som finns just nu till buds. Så det blir olika för olika grupper. Vi går dit antingen med en färdig uppgift eller går dit och får en uppgift så jobbar vi med det som finns till hands så. Det tror jag det är det vi är ute efter. Det närmaste vi kommer den miljön är ju en slöjdsal men det är inte buslätt och dundra in där hur som helst. För den är uppbunden på schema och det finns lite andra maskiner där. Och så behöver det ju inte se ut här men. Basic verktyg, arbetsytor. Och så tillgång till det som är.

Någon typ av makerspace?

Ja. Exakt.

Vad tänker du, för nu är det ju Klovsten som är på tapeten. Hur ser du på placeringen? Tanken är att ÅVC:n ska flytta in en bit och kopplas samman då med Kretsloppsparken.

Jag har ingen åsikt om placeringen. Kungsbacka ser ju ut som det gör och har ingen stark centralort utan det är många småbyar samlad runt hela. Det spelar ingen roll vart du lägger den, majoriteten av barnen kommer behöva resa och förflytta sig ändå. Det är så bra som något. Det är lättare att motivera skolor att åka in till Kungsbacka istället för att den skulle ligga i Onsala eller Frillesås eller ute...

Nu har vi lite, vad ser du för potential respektive problem? Men vi kanske ska förklara lite vad vi tänker oss att det ska bli. Egentligen är grundtanken att man ska koppla samman en återvinningscentral med en försäljningspunkt också då. Där man har en bemannad personal som jobbar med att reparera, tvätta, funktionstesta så att inte grejerna som man lägger ut är trasiga. Utan att det är fullt funktionsdugliga saker. Det finns en i Alelyckan i Göteborg till exempel. Vart där?

Det som är återbruks?

Ja, exakt. Det är ju en Kretsloppspark också men tror Kungsbacka vill ha en uppgraderad version. Man hör "inte alelyckan!"

Varför säger man inte Alelyckan?

För dom tycker det är för skitigt och stökigt.

Okej.

Det är ju lite rörigt där.

Det går ju inte i Kungsbacka. Det hade säkert passat Kungsbacka med återvinnings-boutiquer!

... Men näringsliv vill absolut inte ha detaljhandel ute i Klovsten. De vill ha all handel i innerstan/centrum. Så det finns sådana motsättningar.

Men motsätter dom sig återvinningstanken. Motsätter de sig försäljning?

Ja de motsätter sig att avfall och handel ska va på samma ställe. För de ser det som två helt skilda saker. Så det går ju inte att ha... De är inte emot handel av second hand. Stärka centrum.

Det kunde de tänkt på när de byggde Kungsmässan. Och Hede. De två tar ju inte alls död på det lilla centrum vi har. Ica Maxi därborta och allt som händer. Vilket bull. Härligt.

Återgår till frågan potential/hinder?

Att det ligger här uppe? Ja, att hålla på och flytta skiten uppifrån och ner så. Det kommer bli ett hindersteg, det kommer göra saker krångligt och dra ner på tempot. Även om man får flytta saker 100 eller 200 meter, det är på samma område. Det känns. Det är inte ett hinder på samma sätt. Och du måste ragga bilar och kärror på samma sätt. Att ha saker på samma plats. Rent krasst tycker jag det är bra att man inte håller på och sminkar saker för mycket utan att man också ser det här stora berget så är det det här vi kan återvinna, och det finns ju också en pedagogisk poäng inte minst för de vuxna! Jag ser det som en bra idé med försäljning. Jag kan föreställa mig att det blir nån form av kommunal arbetsträning där. Gruvan, magasinet o arbetslaget. Jag har arbetat med det ytterligare tidigare. Nu var det väl Erikshjälpen som fick en del av den verksamheten där. Men så är det jättebra att kunna blanda in barn och ungdomar där, även som en praktikplats. Och varför inte också när dom jobbar i en sån här verkstad. Många vuxna som ligger utanför arbetslivet har ju rätt gedigna fräcka egenskaper/kunskaper. Och nu kan vi också tänka oss att vi har en del nysvenskar som också hamnar i den här, som också har med sig många kulturer och traditioner fåra sitt hemland, jättebra att interagera med barnen. Och blir det försäljning nån annanstans då blir det någon sorts sju små dvärgar som gör grovjobbet däruppe och då måste det döljas helt och då kommer inte barnen att vara involverade i det heller, och då blir det separata enheter. Ligger det på samma ställe så är det lättare att koppla ihop dom och jag tror att det är bra att visa att saker hänger ihop. Det är inte isolerade händelser, det uppstår inte isolerade dörrposter nånstans bara så. Utan de kommer någonstans ifrån.

Kanon, vi tänkte också höra om du har tips på andra nyckelpersoner som kan vara värda att kontakta?

Nej inte på rak arm.

Har du hört talas om [arbetsterapeut, Kungsbacka kommun]?

Är hon på riktigt? Nej har inte hört talas om henne. Förra gången jag jobbade på Kba kommun så jobbade jag med diverse liknande uppgifter.

Interviewee 16:
25/10 2017
Drifttekniker, Kungsbacka kommun

Ja, ni är väl involverade i Kretsloppsparks...

Projektet ja precis. Om vi börjar lite smått här, vad är din roll här på teknikförvaltningen?

Eh, det är ju drift- och underhåll, alla yttre yttre installationer. Och delvis insamlingsentreprenaden då. Och det går ju ofta hand i hand att när man är ute och åker, kan man ändå åka förbi och titta. Har ni träffat [Arbetsledare, Viavest]?

Vi har hört talas om honom.

Han håller ju på med att försöka åtgärda arbetsmiljöproblem. Och när man gör det så kan folk bli riktigt elaka så därför måste vi vara två så jag hjälper honom med det.

Sen har vi uppfattat det också som att du har varit lite spindeln i nätet för Kretsloppsparkens utveckling?

Ja alltså jag är mycket engagerad i ÅVC:erna såklart och återvinningsbiten där. Jag har hållit på med det här länge. Många är ju ganska nya i den här avdelningen men jag har varit här ungefär i... 17 år har jag hållit på på Teknik lite fram och tillbaka och de sista tio åren har jag väl kan man säga jobbat heltid iaf. Jag satt tidigare ute på Barnamossen, då gjorde jag princip samma jobb som jag gör idag fast jag utgick därifrån istället. Sen har det ju blivit större.

När var första gången ni började prata om Kretsloppspark då?

Det var ju redan den gamla chefen, och jag menar det måste ha varit innan 2012 iaf. Det måste vart... Det var ju tioårsjubileum på Alelyckan häromsistens, och det var ju väldigt uppmärksammat när de började med det, då började ju vi prata om det här också att vi skulle göra likadant. Men det har ju alltid varit problem det här med markfrågor. Men nånstans där inte jättelångt senare så 7-8 år sen så bestämdes det att det skulle bli en Kretsloppspark. Men det var väl lite, det gjordes väl lite fel, det ändrades lite angående marken. Alltså frågan att det skulle bli en Kretsloppspark var ju nog klar, ganska tidigt. Men det här med marken var inte färdigt. Och det är samma sak vi pratar om idag. Så i tio år har vi nog pratat om det. Då har man ju haft visioner när det gäller det här. Jag har alltid försökt mig på det här med återanvändningsbiten då, då med de här hjälporganisationerna på plats.

Var det du som var med och startade det? Med Erikshjälpen?

Det vågar jag inte ta på mig den guldstjärnan. Gruvan var förr på alla tre återvinningscentraler. Har ni fått fram när ÅVC:erna startade?

Nej det har vi inte koll på.

Det som kommunen sen startade då som hette Gruvan var typ en secondhand affär medan "bakom kulisserna" reparerade i bakgrunden. Halva grejen var att folk skulle sitta i bakgrunden och måla och laga. Sen sälja det. Gruvans secondhandverksamhet försäljning lades ner och "bakom kulisserna"-verksamheten övergick till Erikshjälpen. Och jag hade en del i att vi började skicka byggmaterial till Kretsloppsparken Alelyckan. Och det var från början. Bara på Barnamossen, sen blev den flyttad. Men sen har vi ju Erikshjälpen och sen även Emmaus... Tanken är att vi ska ha ta hand om byggmaterialet själva och där har vi ganska långtgående grejer. Men för att avsluta det andra här så sen klarade inte Erikshjälpen av att hämta grejer osv. Och då hade jag många samtal och förhandlingar med dom för vi ville inte avbryta samarbetet med dom, men då finns det ju en närbesläktad eller det är egentligen Erikshjälpens transportorganisation som har vuxit till sig och blivit större - Human Bridge. De är allmänt välkända i det dom gör och de är transparenta med det de gör och redovisar och alltihopa. De finns ju i väldigt många kommuner. Då tog HumanBridge över Erikshjälpen. Många vill ju komma in, exempelvis Myrorna och dom här.. Men det är inga andra som har kommit med förslag. Men där har vi en organisation, ett Socialt Företag...

K2C?

Ja precis.

Vi har varit o snackat med [entreprenör och VD för ett Arbetsintegrerande Socialt Företag] och [ekonomisk rådgivare för ett Arbetsintegrerande Socialt Företag].

Det har alltid varit enormt mycket cyklar som har slängts. Nu är det bättre, nu säljer dom på Blocket och lite så. Då började jag först med Hoppets Stjärna. De jobbar inte så mycket i södra Sverige. Jobbar mycket utomlands. HumanBridge samarbetar ju med Erikshjälpen mycket, det står på deras containrar. Men ja, Hoppets Stjärna, de hade leksaker, nyttoprylar, sjukhussaker... Leksaker gick specifikt till Lettland alltihopa. En mindre organisation /avdelning som skötte det hand till hand. Jag var till och med där en vända och gav ut nallarna och jag var fotograf. Det var en ganska stark upplevelse som man nästan hade velat vara utan. När man tänker på hur mycket det slängs här, och hur lite dom har där. Men då var det framförallt mjukisdjur och tåliga leksaker i trä och plast och sånt där då va, och såna här stora. Fiskeutrustning. Köksutrustning. Så var det cyklar. Det höll vi på med i några år. Det var ju frivilliga krafter som höll på med detta och till slut så, det var gamla människor och de orkade inte med det längre. Sen var det stiltje länge och så blev de här cykelprojekten i olika grejer. Till slut kom vi in på IFO, kompetenscentrum osv, varit på väldigt många möten som jag har startat upp lite. Sen pausat.. men det har kanske ändå såtts när frön där för en vacker dag så anställdes en kille som hette Kristian Skogholm. Eller han blev ansvarig för att starta upp Sociala Företag. Pratade med honom? Nej. På gymnasieförvaltningen. Så han startade upp det och jag har varit behjälplig med det liksom och med [entreprenör och VD för ett Arbetsintegrerande Socialt Företag] och dom när dom började. Då startade vi upp ett Socialt Företag och det är igång och de har fått fotfäste. Men det är bara första steget. Sen kommer byggmaterial. Sen kommer datorer. De har också ett företag som heter Gröna Tjänster. Och det var också, det blev något helt annat. Det blev nästan lite allservice och har fått en väldig fart på det. Och det ser vi fram emot att... Jag har hela tiden sagt till de här Sociala Företagen att syftet med Kretsloppspark är att verksamheten är där. För exempelvis när dom säger liksom "men Erikshjälpen kan ta hand om butiken", Ja, om Erikshjälpen flyttar sin butik dit och det kommer de inte göra. De [K2C] är beredda på det nu att den dagen det finns en Kretsloppspark, det finns lokaler. Då måste vi ändå ha ett samarbete med dom, hur vill de ha lokalerna, hur stora lokaler behövs? Så att vi kan ge dom dom lokalerna dom behöver. Och det är ju bara ett. Sen vill vi ju gärna ha flera. Så dom är ju i startfasen här nu och är väldigt intresserade av det här med byggmaterial och återanvändning som jag har hetsat om lite grann. Var beredda att; finns det någonting som uppfyller våra kriterier när det startar ja men då klart att, då tar vi det.

Om vi backar lite då till det här med marken. Har du varit med på markworkshopsen?

Nej jag har inte varit så mycket inblandad i det. Det är [projektledare, Kungsbacka kommun] som har varit inblandad i den och driver den åt oss. Markfrågan är lite så att. När vi började med det här i den nya regin, att nu ska vi verkligen bygga det här. Pengarna finns, men så viljan finns från politikerna, alla vill ha det här. När pengarna inte finns men marken finns då börjar vi med det här att forska. Och då var det det gamla gänget på kommunstyrelsens förvaltning som hade hand om marken. Som bokstavligen sa till mig: Glöm det, du får inte den biten (Klovsten). Det är ju för att det är en logistisk önskedröm kan man säga. Vi har ett eget motorvägsnot. Rätt in. Släpkärror, tunga transporter. Särövägen där och E6an. Samtidigt som det ligger just vid motorvägen och man kan inte bygga bostäder där ändå. Nu har vi ju mycket problem med buller och mycket trafik vid ÅVC:erna. Vid Barnamossen, det går ju rakt genom hästgårdarna där. Och framförallt mycket tunga transporter. Det tänker man inte så mycket på. Lastbilar som går hela tiden. Fram och tillbaka. Och det skramlar. Därför så är den platsen... - jag ser bara att det är där den ska vara. Vi fick en annan plats i Fjärås. Vi kan tvinga folk till Fjärås. Och säga att vi inte tar emot vissa... Vi tar inte emot tryckimpregnerat och ris från annatstans än i Barnamossen. Det är 20-30 % av besöken på Barnamossen tack vare det. Då åker de den vägen genom skogen och hästgårdarna och lämnar det där. Åsa ligger jättebra till där så sett. Där har vi inte tagit emot tryckimpregnerat tidigare, det gör vi nu. Det ökar ju något fruktansvärt där besöken också. Men det finns ju en nytta med det att vi slipper köra från frillesås och då får vi fulla transporter därifrån. Lika gärna därifrån till Kungsbacka som från barnamossen och kungsbacka. Men vi får inte ta emot ris där men ... tar vi då emot allting i Kretsloppsparken som jag tycker är då basen i en Kretsloppspark. Att man

ska kunna bli av med allting. Verkligen allting. Och man ska kunna köpa allting. Kanske inte allting - men möbler, byggmaterial, prylar.. dom grejerna dom kommer in med ska man i princip kunna köpa där då. Plus att man ska kunna ha då utställningar och skolor och så.

Vi har ju varit i kontakt med exempelvis näringsliv här på kommunen som inte för sin vildaste fantasi kan se detaljhandel i Klovsten. Det är tråkigt för det finns en motsättning mot att ha allting samlat. Vilket är tråkigt när det är så tydligt att det finns så mycket fördelar med att faktiskt ha allting samlat.

Det är ju det som är en Kretsloppspark. Bryter man ner det så är det ju ingen Kretsloppspark. Då har vi ju en ÅVC eller mottagnings-nånting då. Sen så blir det transporter då däremellan för allt som ska säljas. Men okej, upplåt halva Kungsmässan till detta så kör vi på det. Jag har inga problem med det. Men dom får också in materialet gratis, det drivs av Sociala Företag. De kan inte betala marknadsmässiga hyror på det sättet utan det finns som en win-win effekt hela tiden.

Och man tappar den lite pedagogiska delen...

Ja. Och jag tror inte att det är samma. Alltså detaljhandel. Hamsterns loppis ligger mitt ute i ett industriområde, Erikshjälpen ligger mitt i ett industriområde. Då får vi förbjuda den typen av detaljhandel också. Är det detaljhandel? Och grejen är den att om näringslivet skulle vara lite lite pålästa, och kanske tänka lite längre än näsan räcker, så har du ju en Kretsloppspark som ligger längst in. Alla ska in och slänga saker där, vad blir dom tomterna på vägen in där värda? Du kan dra den såhär igenom så förr eller senare kommer alla Kungsbackas invånare passera här. Dom tomterna kan bli värda hur mycket som helst. Ja, vad man nu vill ha. Merca? Då kan man ju sälja de tomterna för mycket högre. Jag tror det är väldigt få som fattar hur mycket folk det åker till en ÅVC.

Statistik på hur många som drar kortet på ÅVC?

[Projektledare, Kungsbacka kommun] eller [miljöingenjör, Kungsbacka kommun] har det.

Vi vill kunna visa siffror!

Generellt kan man säga att 60% av alla ÅVC-besök är på Klovsten idag. Kanske 30% på Barnamossen och 10% på Åsa. Till Barnamossen tvingar vi upp, och folk med större mängder åker dit. Tvingar vi inte upp dom längre, då skulle jag tippa att åtminstone 20% av dom kommer gå till klovsten. Och då har vi 80% där. Och Åsa är det 10% på året, men det är ju inte jämnt fördelat. På sommaren är det full rulle och det händer nästan ingenting på vintern. Och då kan man säga att 80% av alla besöken kommer att göras i Klovsten om vi tar emot allt det. Och då man ju själv räkna ut det då när ni får siffran för hur många som passerar där. Och jag, frågan är om det är detaljhandeln, är det konkurrens?

Ja man får väl sälja in det som ett komplement snarare?

Om vi säger såhär att nån ska köpa ett staket, vill han ha nya brädor till staketet, då köper han nya bräder. Är det nån som inte har råd med nya bräder, eller som tänker på miljön eller nånting, då söker han sig till andra alternativ. Då kan man köpa begagnade järnstaket eller man kan bygga nånting av lastpallar eller vad som helst. Och då söker han sig till vårt ställe där. Jag tror inte vi tar kunder från ByggMax som kommer att handla där. Och dom som vill köpa cyklar, de som vill ha en ny cykel, de åker till Biltema, köper den den vill ha. Men den som kanske rent ideologiskt vill handla second hand, gör ju det, oavsett om det ligger vid Kungsmässan eller i ett industriområde.

Näringslivets motsättning är att stärka innerstaden och genom att placera...

Det här är innerstaden.

Ja! Precis.

Men det är okej, de kan lägga det vid Hede om de vill. Har ni varit fem minuter innan öppningsdags på Erikshjälpen? Det är kö in! Det är ett jätteintresse och de står där på ett industriområde. Och på lördagar är det etter värre alltså. Liksom först dit, och vi har gjort likadant för det kan va kul ibland. Och då är det ju full rulle där och sen så åker alla till nästa och till nästa och till nästa. Då åker de inte till Erikshjälpen och åker hem utan då åker de till dom som finns. Så därför så är det så att... loppiskartan, har ni sett den? Vi ska försöka samordna den lite grann. Man kanske skulle kunna haft en karta över Kungsbacka och pricka i den, där ligger den, där ligger den osv...

Kan jag få återkomma till Sociala Företag där. Hur har du tänkt, alltså har du tänkt något på organisationen, hur de ska organiseras i parken, rent, liksom. Vem äger marken, hyr dom yta?

Ja det måste nog bli så för att Kungsbacka kommun måste ju bli de som äger det och sen får de hyra in sig på något vis. Men däremot så får ju inte vi driva verksamhet av det slaget. Med vinstintressen. Men vi kan ju upplåta de här lokalerna, förhoppningsvis då med fördelaktiga hyresvillkor, att man kanske fasas in eller tar en procentsats av intäkterna då så att. Vi har ett sånt möte med GR om återvinningscentral... Vi var på studiebesök i Kungälv. Antingen var det en idrottsförening, de började i en liten lokal, jag tror de snackade om att de växte med hundra procent i månaden eller något sånt där. Nu tror jag de har en stor industrilokal som är precis proppfull. Och det är samma där, omsättningen är alltså enorm. De började lite försiktigt, lite ideellt. Sen blir det så stort.

I Eskilstuna har de ju då den här återbruksgallerian då, och där har dom en hyresstege på två eller tre år. Men när vi pratade med [centrumledare, ReTuna] som är centrumledare där så sa hon att vi måste ha marknadsmässiga hyror för alla för annars så blir det ett problem med konkurrenssituationen. Och vi vill ju locka också entreprenörer, det är inte hjälporganisationer i första hand utan det är ju, vi vill ju ha företagare som vill göra business på det här.

ReTuna är väl egentligen en galleria som bara hyr ut till företag som har med miljömässiga grejer att göra. Och det är väl kanske inte i första hand som hjälporganisationer eller loppisgrejer eller mer en sån verksamhet som upcycling eller designar och sånt.

Men vi försöker kolla lite på de juridiska förutsättningarna för just att subventionera hyror kan vara lite problematiskt, juridiskt.

Man kan ju sätta, nu är det bara andrahandsuppgifter, men som jag har förstått kan man ju sätta krav med hyror. Alltså det gör vi ju i dagsläget med krav på vissa, med personal till exempel så ska kanske en del stå utanför arbetsmarknaden. Praktikplatser etc. Så då kan man säga ni får den här hyran, och ni måste förse kommunen med såhär många praktikplatser för kompetenscentrum. Och på nåt vis då måste man kunna balansera det här. Då kan det bli att okej du säljer ju... nya stråhattar där, jättefint, då ska du betala fem praktikplatser också. Och då får han inte speciellt bra lönsamhet i stråhattsförsäljningen. För det är en helt annan typ av verksamhet. Men man kan ju styra det på det sättet. Har jag hört. Och hoppas på. Har ni varit i Borås?

Nej men vi har hört talas om det.

Jag och [entreprenör och VD för ett Arbetsintegrerande Socialt Företag] tänkte försöka åka dit. Men helt plötsligt självmant ska man säga, en privatperson ringde till mig, hon har hört talas om det här med cykelprojektet då och vill vara med på det här. Det var hennes livsvision. Jag skickade henne till [arbetsmarknadssamordnare, Kungsbacka kommun] på Kompetenscentrum, och [arbetsmarknadssamordnare, Kungsbacka kommun] skickade henne till [entreprenör och VD för ett Arbetsintegrerande Socialt Företag]. Jag kunde lika gärna skickat henne till [entreprenör och VD för ett Arbetsintegrerande Socialt Företag] direkt...Förhoppningsvis kommer hon vara delaktig i Kretsloppsparken också och hon hade jättemycket ideer. Hon hade kanske också lite naiva ideer. Typ som att ta hand om den här pennan för den är trasig. Det är dumt när det kan finnas andra grejer mer värda att laga, som en finare soffa till exempel.

Men vad är det som händer i Borås då, har de en ÅVC länkad till den här platsen?

Nej men de har det här med Socialt Företag och dom tar hand om, det är någon typ av kommunal verksamhet, jag vet inte hur det drivs, vi har ju inte varit där ännu. Men på nåt sätt så är det ju något liknande där med K2C, de har cyklar och datorer som jag tycker är nästa steg nu då. Det är någonting vansinnigt, det är väldigt dåligt, för miljömässigt att framställa det och sen att det bara ska slängas. Det mesta är ju helt. Det är bara att det har kommit nya hörlurar så slänger man dom gamla. Där finns det massa nya steg.

Ja vi måste ju avgränsa oss någonstans så i den här studien så försöker vi titta på när ÅVC är kopplad till upcycling och försäljning. Annars är det ju så brett. Men nu försöker vi länka dom två. Men ska vi kolla lite på vilka fler hinder du ser med projektet? Marken har alltid varit ett hinder.

Ja det är väl just förståelsen för att vi behöver marken är väl det stora hindret. Det som jag fick höra då var att "det har inte ni råd med". När Kungsbacka kommun säger till Kungsbacka kommun att de inte har råd med marken som de redan äger, så känns det lite konstigt för mig. Sen så äger kommunstyrelsens förvaltning marken och det kanske är renhållning eller Teknik som ska driva verksamheten, men det är ändå Kungsbacka kommun. Och Kungsbacka kommun måste ju ha en fungerande renhållning. Vi växer så det knakar, vi är över 80 000 personer. Och det kommer liksom, då får vi bygga en Kretsloppspark som inte är dimensionerad för 81500, utan då får vi väl ta till en som är för 120 000, för vi är väl halvvägs dit innan den är färdig, innan vi har fått den att funka. Och den ska ju helst inte bli omodern på en gång. Och vi ska inte bygga den för X antal fraktioner som vi har idag, utan vi måste säga att okej, vi får åtminstone ta till en halv gång till. Jag bråkade ganska mycket med Barnamossen där, vi måste ha mera platser, "det behöver ni inte". Och då sa jag inte nu, men sen! Nu är det redan trångt där liksom...

Ja men som den här idrottsföreningen, man ska inte, om det finns plats att växa så gör man det och ska man bygga det så är det ju i det här skedet man ska ta till ytan.

Ja det är ju skillnad för en idrottsförening som ska få ekonomi i det. Det ska ju mycket till om Kungsbacka går i konkurs för vi dimensionerar den för 120 000 personer än 80 000. För att det är inte så många fler kvadratmeter. Och det kommer ju att på något sätt att ränta sig tusen gånger. För har vi inte bra, Kungsbacka ska ju vara så himla bra men sophämtningen funkar för jädra dåligt. Är det det vi vill vara kända för? Det är ju där man får välja, deras återvinningscentraler är ju katastrof. Klovsten har varit katastrof i flera år. Den borde byggts om för tio år sen, minst. 20 år sen kanske. Jag tror det är helt enkelt en brist på insikt. Så skulle folk som, de som beslutar, det verkar som de nya människorna som tar hand om detta nu har en helt annan insikt. För de driver ju åt det här hållet då.

Vi behöver mark för vadå, vi behöver mark för en ÅVC, vad är det mer...?

Nu börjar jag rita. Navet i en Kretsloppspark är ju själva mottagningen. Då kommer ju flödet in här. Härifrån försvinner FA, återbruk. Redan innan här skulle vara en ÅVS för förpackningarna. Som är öppen hela tiden. Om man åker via den eller på vägen ut. Och att det är lätt och det är stort och att det är rent och lätt att bli av med förpackningarna. Därför liksom där vi har de stora ÅVS:erna nu, ja nu försvinner Ica Maxi snart, där är en jättestor ÅVS. Till slut kommer alla dom försvinna för de ligger på platser som folk vill åt. Det blir nedskräpat o annat. En stor ÅVS, en mottagningshall. Och så har vi då FA, återbruket. Sen så är butikerna här. Och det är ju många såna grenar. Då har vi själva porten in. Sen ska vi naturligtvis ha parkering. För folk kommer ju med bil. Var och varannan bil kommer dessutom med släpkärra. Och det man inte blir av med här, producentansvaret ska också av i mottagningen... Då har du lämnat allt det innan, blir av med det. Då är frågan. Då åker man ut om du inte har någonting annat, först här kommer ÅVC:n och det är först här det kommer börja kosta pengar. Så ska det vara. Här är stor ÅVC då. Problemet med ÅVC är ju att du ska skilja på tung och lätt trafik då. Du ska inte köra med lastbilar bland människor. Här har vi liksom lastbilar. Som skrotar undan materialet. Om du har en väg in här och en väg ut här, kunder. Så ska du ha lastbil ut någon annanstans. De ska ju inte brottas med dom här. Tung trafik, och den är ju inte bara till ÅVC:n. Utan även till de andra verksamheterna inne i området. Om du har ett industriområde så kanske du har ett åkeri längst in, ett bussbolag eller nånting. Ska dom köra här emellan så skulle dom nästan haft en egen väg

in här. Den kan ju gå på ett visst sätt, men dom som vet att de bara ska in med transporter de ska inte behöva blandas med vanlig lätt trafik. Det man inte kan få för mycket av är parkeringar. Det har vi märkt på alla återvinningscentraler att det kanske kommer tre bilar men bara en ska in på ÅVC:n. Det behöver inte vara någon jättestor parkering. Eller för besökare eller för elektriker eller vad som helst. Så de kan in och göra nåt snabbt. Sen ska det ju vara något fint också, kanske någon utställning eller liknande. Café eller något. Det ska vi dock inte driva med återbruka livsmedel. Sen finns det ju andra saker som man kunde haft på den här ÅVS:en typ som fallfrukt. Som man inte vill ha in i den bruna tunnan ute hos folk. Men den behöver inte nödvändigtvis vara på ÅVC:n för då måste man ju betala för det.

Ja, det är ju lite oklart vilken storlek det ska vara. Att den behöver vara väl tilltagen är ju inget att snacka om då den behöver vara för 120 000. Men har du tänkt någonting på kvadratmeter?

Det finns en variant som vi har pratat om i många år redan, den heter Modulo Beton. Möjligtvis G på slutet. Då har du moduler som ser ut som lådor. Byggstenar. Sen kan det vara dörrar, så bygger man ihop de här flera stycken. Och ovanpå finns ÅVC:n. Det blir som lego! Här under kan du exempelvis ha farligt avfall. Du kan ha personalutrymmen. Det finns några liknande i Sverige. De har några förslag där i Norge. Det går fort att bygga. Det blir inte stöldbegärligt när det ligger under plattformen. Det är en oerhörd nytta för vanligtvis bygger man med L-stöd såhär, sen fyller man igen emellan. Och då blir det en ÅVC uppepå. Den kan du inte ändra på. Men det här modulsystemet kan du ändra storleken på i framtiden. Det är smart! Förråd eller dylikt under. Transporter går ut underifrån då.

Men har omlastningscentralen någon koppling till ÅVC:n idag i Klovsten?

Nej, men den skulle också behöva flyttas så att den låg närmre. Det skulle vara önskvärt att flytta den för vi skulle få synergieffekter för containrar, transporter, tung trafik. För det är ju samma som driver omlastningen. Den ligger idag lite fel där så den är lite omodern. Det som också behövs, är ytterligare en parkering, fast för containrar. För det finns ju en mängd med tomma containrar som ska finnas här, det är ju en cirkus, de har tre stycken fulla kör ut direkt med dom och kommer tillbaka med tre tomma, då måste de stå nånstans. Antingen direkt in i facken eller stå mellanlagras. Och då kan man ju få synergieffekt med omlastningen här då.

Sen har vi snackat om busshållplats här, så man kan komma med kollektivtrafik. Men är det attraktivt för kunderna att se all den här tunga trafiken..?

Nej man separerar dom, det blir kanske inte en gräddfil här men en mer specifik väg in till Kretsloppsparken och en annan väg in till industriområdet här. Liksom där är det okej att vi kör mycket lastbilar. Det bästa vore ju naturligtvis att ha en egen fil för lastbilar. Då kan ju bussbolagen och lastbilscentralerna förläggas på en plats. Men sen är det ju så att till ÅVC kommer flisning vilket är ett jättestort papper till. För att behandla trä... [pratar om brand i flishögar o så] Omlastningen är kompressorn, den tar bara hand om soporna hemma hos folk. Men man skulle ju vilja få in ÅVS-grejerna i omlastningen om vi ska samla in det (fastighetsnära insamling av förpackningar), då krävs det att vi tar hand om det också. Men flisningen tar som sagt enorm plats. Tänk stadshuset i storlek.

Du har ingen siffra på vad det skulle behöva vara?

Minst 10000-15000 kvm för flisningen. Minst. Sen tycker jag att vi kommer inte få mindre bräddor. Så då skulle man ha en fast flis där. Mellan bergväggen och motorvägen kanske man skulle få vara ifred.

Men det är superintressant, och det är bra, du är våran sista nu och vi kommer dra ett streck efter det. Men om vi snackar då den kommunala avfallsmarknaden, vilka aktörer ser du är ledande. Kommunala respektive nationella?

Vad menar ni med avfallsmarknaden.. Förstår inte riktigt.

Kanske är en konstig fråga. I Sverige finns ju en nationell struktur för avfallet. Vilka är det som sitter på makten i Sverige? Organisationer, företag?

Egentligen är det väl kommunerna som sitter på makten för hur vi ska ta hand om avfallet. Vi är ju enligt lag tvungna att ta hand om folks avfall och de får heller inte lämna det till någon annan. Så de är bundna till det. Sen lämnar vi ut den driften till våra entreprenörer. Så att... Vi är ju en stor maktfaktor kan man väl säga. Om alla Sveriges kommuner går ihop och säger så här; nu vill vi ha det såhär, då blir det troligtvis så. Sen finns det naturligtvis privata aktörer i allting. Om du är ett byggföretag så behöver de inte lämna till oss. Det gör de ju oftast men. Vi har inget vinstintresse utan det måste bli ett nollsummespel. Sen finns det privata mottagare som tar emot grus och sådant. Men vi sitter nog på den mesta makten om man säger så.

Strålände, det här har varit jättegivande för oss. Vi har fått svar på allt va?

Det finns som sagt hur mycket som helst att prata om varje grej.

Hindrena som jag ser det är ju egentligen bara marken och förmågan att kommunicera det. Politikerna hade ju i förra valet med det på agendan, det visade sig att alla lokala politiker i Kungsbacka ville ha detta med Kretsloppspark då.

Va?! Är det sant?

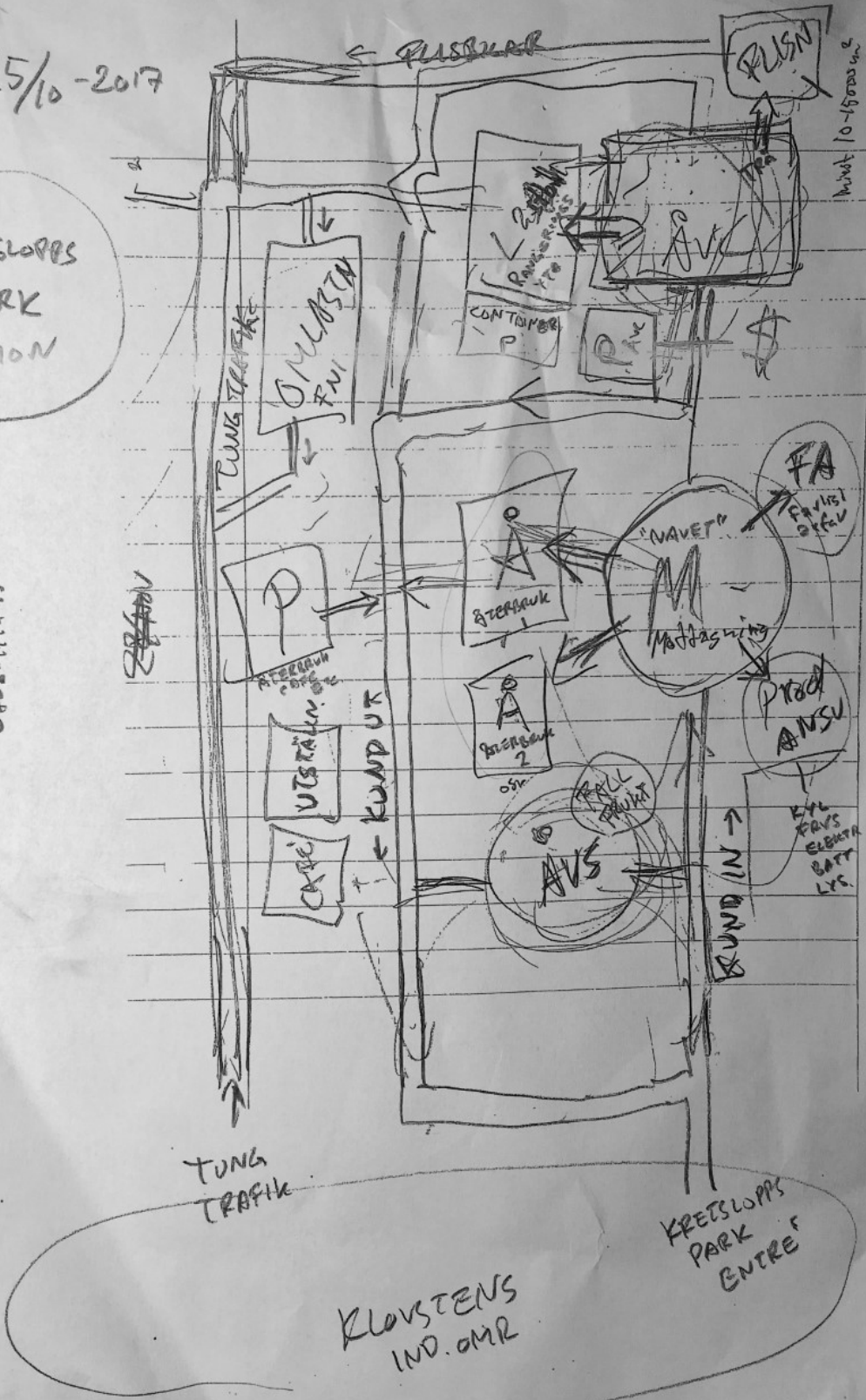
För fyra år sen var det så då. Om ni kan få tag på dom. Jag tror det att i de här valen, i Kungsbacka, det har ju alltid varit en väldigt blå kommun det här, det är det fortfarande. Men alla hade det i sin agenda att de ville ha Kretsloppspark! Och det vet ju politikerna själva. Så det kan ni ju bara fråga; hade ni med detta i förra valmanifestet? Jag kollade ju inte alla små, Fi och de här, men de största stod det prydligt och fint på allas. Men då fanns det ingen mark.

Det är många som inte förstår konceptet med kretslopp i Kretsloppspark.

Ja, säger ni det till politikerna att "ni hade ju med det i erat"... Ni har ju redan tagit ställning. Då kanske de också skulle hjälpa till och driva igenom. I den här konstellationen drivs det här mycket av Teknik. Men det är ju lika mycket Individ och Familjeomsorg som ska ha praktikplatser, och de ska hämta material osv. Det är ju ett projekt som drivs av många. Sen är det ju kompetenscentrum som har det här med Sociala Företag. Utställningar, kan lika gärna vara för alla. Sen skola. Förskola-grundskola. Man kan ha någon form av miljöspår så de kan gå och titta...

KRETSLOPPS
PARK
VISION

JAN FACEBOOK
0702-191795

Appendix VI: Analytical matrices

---- What does it take to establish a ReFa in municipal regime? ----	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
DRIVING FORCES																		86
Driving politics and legislations																		9
---- Follow the political agenda	1	1	1			1										1		5
---- Meet the municipality's visions		1			1	1						1						4
Municipal organisation and management factors																		24
---- It is the municipality's responsibility to provide good services	1				1	1	1								1	1		6
---- A new AVC is required / the existing AVC is overladen		1	1	1					1							1		5
---- Municipal administrations call for action	1		1		1	1								1	1	1		7
---- Existing role models	1		1		1						1	1				1		6
Societal drivers: Social sustainability																		32
---- Enable social inclusion	1				1	1		1	1	1					1	1		8
---- Enact an educational platform		1			1						1	1			1			5
---- Create new jobs	1	1				1					1				1			5
---- Transform the MSW mentality	1	1		1	1	1					1				1			7
---- Stimulate creativity and curiosity		1			1								1		1			4
---- External ambassadors and driving spirits contribute with power		1													1	1		3
Environmental drivers																		21
---- Climb up the waste hierarchy in practice	1	1	1	1	1						1	1		1		1		9
---- Sort out cleaner waste fractions					1	1					1		1			1		5
---- Introduce complementary and sustainable consumption alternatives	1	1	1			1					1	1	1		1			7
RESTRAINING FORCES																		97
Restraining politics and legislations																		19
---- Opposition from politicians	1		1		1	1					1					1		6
---- Opposition from inhabitants			1					1										2
---- Disadvantaging taxation system						1	1											2
---- Disadvantaging management standards						1	1	1			1		1					5
---- Juridical uncertainties	1	1	1										1					4
Municipal organisation and management factors																		0
---- Long lead times, time consuming working procedures			1	1		1	1	1	1		1	1		1		1		9
---- Unsystematic processes / vague commissioning of responsibilities			1			1							1			1		4
---- Knowledge gap regarding the project's ambitions						1	1	1						1	1	1		6
---- Project disbelief / pure "good-will"		1					1											2
Societal restraints: Perceptions and assumptions																		0
---- Conflicting perceptions about market supply and demand						1	1				1					1		4
---- Conflicting insight on market		1				1	1	1				1						5
---- Waste sector has bad reputation			1															1
---- Second hand sector has bad reputation	1	1									1							3
---- Inability/resistance to visualize change of project site environment						1	1									1		3
---- Confusion regarding waste minimization terminology	1		1			1	1	1						1				6
Environmental risks																		0
---- Toxins and/or vermin risk					1								1		1			3
---- Product quality concerns					1													1
Viability concerns																		0
---- Uncertain preconditions			1						1					1				3
---- Obsolete site analysis						1	1	1	1									4
---- Few built examples to refer to		1					1								1			3
---- Strained accessibility to land			1			1	1									1		4
---- Conflicting interests of land use			1		1	1	1	1	1		1			1		1		9
---- Strained traffic capacity (and Trafikverkets AVS and varied infrastructure budget interests)						1			1					1				3
---- Expensive construction costs		1												1				2
---- Difficulty in attracting visitors over time	1	1	1															3

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
NEEDS																		129
Politics and legislations requirements																		10
----- Gain support from local politicians	1	1			1													3
----- Ensure mutual understanding (among politicians and officials)	1				1					1								3
----- Ensure to oblige the municipality's Chemical Report												1						1
----- Plan to enact market conformed rents	1	1			1													3
Traffic and infrastructure requirements																		15
----- Ensure land access			1			1				1						1		4
----- Ensure a valid infrastructure capacity (and oblige to Trafikverket)			1			1		1						1		1		5
----- Establish a thorough public transportation system	1	1	1			1							1	1				6
General project requirements																		50
----- Conduct a thorough site analysis and evaluation						1								1				2
----- Conduct a thorough market analysis and evaluation	1							1										2
----- Create a detailed project plan / business plan	1		1		1	1								1				5
----- Aim for holistic system thinking	1	1			1					1						1		5
----- Establish a participatory planning and design process		1				1		1		1	1	1				1		7
----- Backcast, address desired future scenarios when planning	1			1										1		1		4
----- Ensure a sufficient budget	1										1	1		1		1		5
----- Promote the project with confidence and authority	1	1			1													3
----- Promote and ensure business integrity	1	1			1					1	1							5
----- Ensure transparent management procedures		1																1
----- Avoid collaboration with humanitarian NGOs		1														1		2
----- Utilize already existing reuse actors and collaborations	1			1			1	1			1	1				1		7
----- Stay updated on emerging trends	1	1																2
ReFa requirements																		42
----- Ensure a strategic and thorough structure/layout/design	1	1		1						1	1							5
----- Build-in a flexibility for potential future alterations	1					1										1		3
----- Express innovative aesthetics and an attractive image	1	1			1	1	1									1		6
----- Employ experienced team leaders and ensure clear divisions of responsibility	1				1					1								3
----- Enact nudging					1	1												2
----- Include a broad variation of activities	1	1									1	1						4
----- Include a manned reception hall	1												1			1		3
----- Include a workshop and/or makerspace for repairing and/or upcycling	1	1	1	1		1					1				1			7
----- Include a material bank and/or warehouse for collaboration among pedagogical institutions		1											1					2
----- Include a warehouse for construction materials			1								1							2
----- Include all waste fractions in the ÅVC				1		1										1		3
----- Include sufficient staff space	1			1														2
Marketing requirements																		12
----- Promote the place before and after opening	1	1	1															3
----- Market by nudging	1					1												2
----- Collaborate with local influencers		1																2
----- Use storytelling		1				1	1											3
----- Use social media	1	1			1													3
----- Create a platform for e-business	1	1																2

